

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΘ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1972 | ΑΡΙΘ. 1-2

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

Παναγιώτατε και Θειότατε 'Αρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικῆ Πατριάρχᾳ, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν Ἡμῶν ἀγαπητὲ και περιπόθητε ἀδελφὲ και συλλειτουργῆ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος Κύριε Ἀθηναγόρα, τὴν Ὑμετέραν Γερασμίαν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπασόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἡ χαροποιὸς πρὸς ἡμᾶς εἶδησις τῶν Οὐρανίων Δυνάμεων, ὅτι «ἐτέχθη σήμερον Σωτῆρ, Ὁς ἐστι Χριστὸς Κύριος» (Λουκ. β' ΙΙ), προσλαμβάνει ὅλως ἰδιαίτεραν σημασίαν διὰ τὴν εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἐν πλήρει ἀναστατώσει και ἀληθινῇ ἀπογνώσει εὐρισκομένην ἀνθρωπότητα. Διότι τὸ Θεῖον ἐκεῖνο μῆνυμα ἀπεδείχθη τὸ μόνον σωτήριον ὄχι μόνον ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς του, ἀλλὰ και ἐκ τῶν πικρῶν καρπῶν τοὺς ὁποίους ἐσχάτως γενόμεθα, ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὸ εἶχομεν ἀπολακτίσει. Ἐκλήθη δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν Σωτῆρα και νὰ προσκυνήσῃ τὰ νέα σωτήρια τάχα εἰδῶλα, και ἰδὸν τί ἀπολαμβάνει: Ὅπου ἐξερριζώθη ἡ ἐλευθερία, «ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε» (Γαλ. ε' Ι), ὁ ἄνθρωπος ὠδηγήθη εἰς τὴν στυγνοτέραν δουλείαν, τὴν ὁποίαν ἐγνώρισε ποτὲ ἢ Ἱστορία. Ὅμοίως, ἀντὶ νὰ πιστεύῃ εἰς τὸν Πανάγαθον Θεὸν Πατέρα, κατήρησεν εἰς τὴν πλέον χονδροειδῆ και βασανιστικὴν δεισιδαιμονίαν. Ὅσαύτως, ἀντὶ τῆς ἠθικῆς ἀνωτερότητος και φιλαλληλίας, τὴν ὁποίαν πρὸς χάριν τάχα

τῆς εὐτυχίας του ἔπρεπεν ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐγκαταλείψῃ, ἐνεπλάκη οὗτος εἰς τὸν φαῦλον κύκλον τῆς πλέον ὠμῆς και ἐγωπαθοῦς ἰδιοτελείας.

Τοιοῦτοτρόπως, εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τὴν θέσιν τῆς σωζούσης Ἀληθείας κατέλαβε τὸ ὄργανωμένον και ἀδίστακτον ψεῦδος. Τὴν εὐθύτητα και τιμιότητα ἀντικατέστησεν ἢ ἀνευ φραγμῶν και μέτρον ἀπάτη. Τὴν περιπόθητον Ἀγάπην ὑποκατέστησε τὸ ἄσβεστον και ἀσίγαστον μῖσος. Ἡ ἀνευ προηγουμένου ἠθικῆ ἀποχαλνῶσις κατέστη πλέον νόμος. Ἡ θέλησις τοῦ ἰσχυροτέρου ἐπιβάλλεται ἤδη και εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ἐθνῶν σχέσεις. Ἀνταγωνισμοί, πόλεμοι κεκηρυγμένοι και ἀκήρυκτοι, ἀνάισχυντος ἐκμετάλλευσις τῶν ἀσθενεστέρων ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν, γενικὴ ἀγωνία και ἀβεβαιότης ἀποτελοῦν τὸ θλιβερόν, διὰ τὸ σύνολον τῆς ἀνθρωπότητος, κατάντημα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ «ἀντιευαγγελίου». Τὸ σημερινὸν ἀδιέξοδον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει περιέλθει ὁ ἄνθρωπος, οὔτε και ὑπὸ τοῦ πλέον παραλόγου θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑποστηρικθῆ, ὅτι τάχα ὀφείλεται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ κηρύγματος τῆς Ἀγάπης, τῆς Ἀδελφότητος, τῆς Δικαιοσύνης και τῶν τόσων ἄλλων διδαγμάτων τοῦ δι' ἡμᾶς νηπιάσαντος Σωτῆρος.

Ἐνῶ ὁμως τοιαύτη εἶναι ἢ ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ διαγραφομένη κατάστασις, εἰς τινα σημεία τοῦ τεταραγμένου πλανήτου ἡμῶν ἤρχισεν ἤδη ῥοδίζουσα ἢ ἀγῆ τῆς σωτηρίου ἐπιστροφῆς. Τὰ αἷτια τῆς ἐπικρατοῦσης ἀθλιό-

* Ὅμοια Γράμματα ἀπεστάλησαν και πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Μ Η Ν Υ Μ Α

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Κ. Ι Ε Ρ Ω Ν Υ Μ Ο Υ ΕΠΙ ΤΗ, ΕΟΡΤΗ, ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Ἀδελφοί μου,

Μετὰ τὸν φόρτον τῶν ἐτοιμασιῶν διὰ τὰς ἀρχομένας ἐορτάς, μέσα εἰς τὸ ὑποβλητικὸν περιβάλλον τῶν ἱερῶν μας ναῶν, ἃς ἡρεμήσωμεν τελείως καὶ ἃς στρέψωμεν τὰ βλέμματα τῆς ψυχῆς μας πρὸς τὸν Οὐρανόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον προῆλθεν «ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς». Ἄς διερωτηθῶμεν δὲ διὰ τὸ νόημα τῶν μεγάλων αὐτῶν ἐορτῶν. Τί νόημα ἔχουν καὶ δι' ἡμᾶς ἀτομικῶς καὶ δι' ὀλόκληρον τὴν σημε-

τητος καὶ τὰ μέσα τῆς ἐξ αὐτῆς θεραπείας καθίστανται ὁλονὲν καὶ ὑπὸ περισσοτέρων ἀντιληπτά, πολλοὶ δὲ σήμερον «θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη» (Λουκ. κγ', 48) ἐπανευρίσκουν τὴν μόνην ὁδόν, ἣ ὁποία ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀληθινὴν καὶ μόνην εὐτυχίαν.

Ἐντεῦθεν, Μακαριώτατε Δέσποτα, ἡμεῖς, οἱ ἐντεταλμένοι τὴν πνευματικὴν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ποδηγεσίαν, καλοῦντες τοὺς πιστούς, ἵνα ἐορτάσωσι τὴν κατὰ σάρκα Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ τὰ «σημεῖα τῶν καιρῶν» μετ' ἀνεκλαλήτου χαρᾶς ἐρμηνεύοντες, ἃς διακηρύξωμεν πρὸς πάντας τὸ σωτήριον Αὐτοῦ μῆνυμα: «Ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν». Ὅσοι δύνανται νὰ βυθίζον τὸ διορατικὸν τῶν βλέμμα εἰς τὸ ὁμιχλῶδες μέλλον, διαπιστώνουν, ὅτι τὰ τυραννικὰ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης εἰδωλα ἤρχισαν τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο νὰ καταπίπτουν. Ὁ Ἀστὴρ τῆς Βηθλεὲμ ἀρχίζει νὰ φωτίζῃ καὶ πάλιν τὰ βήματα πολλῶν καὶ νὰ τὰ ὁδηγῇ πρὸς τὸν Σωτῆρα. «Διέλθωμεν» λοιπὸν καὶ ἡμεῖς «ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγο-

ρὴν ἀνθρωπότητα; Τί εἶναι διὰ τὸν ἄνθρωπον τὰ Χριστοῦγεννα;

Ἄν σκεφθῶμεν σοβαρῶς, δὲν θὰ δυσκολευθῶμεν νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι τὰ Χριστοῦγεννα εἶναι ὄχι μία ἀπάντησις, ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς ἀγωνίας μας καὶ τοὺς πόνους, εἰς τὴν ἀποτυχίαν καὶ τὰς ἀπαγοητεύσεις μας. Τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἄπειρος Θεὸς ἔγινεν ἀπλοῦς ἄνθρωπος, κατὰ πάντα ὅμοιός μας ἐκτὸς ἁμαρτίας, ἀποτελεῖ μὲν μέγα Μυστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἰστάμεθα ἐκστατικοί, μὴ

νός» (Λουκ. β' 15), τὸ μόνον ὄντως ἀδιάφροστον γεγονός.

Ἐν τοιαύταις σκέψεσιν ἐπικοινωνοῦμεν ἐορτίως μετὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ σὺν τοῖς ἀδελφικοῖς εὐχρηστοῖς δεόμεθα πρὸς τὸν Σαρκοθέντα Λόγον, ὅπως περιέπη Αὐτὴν πολυχρονίως ὕγαινονσαν καὶ συναγωνιζομένην ἡμῖν ταῖς ὁσίαις Αὐτῆς προσευχαῖς ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγαθῆς καταστάσεως τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως.

Ἐφ' οἷς, παρακαλοῦντες διαβιβᾶσαι τῇ Σεβασμίᾳ περὶ τὴν Ὑμετέραν Πεπνυμένην Παναγιότητα τῶν Ἱεραρχῶν χορεία τὰς ἐορτίους ἡμῶν εὐχάς, περιπτυσσόμενοι δὲ καὶ αἰθῆς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα διατελοῦμεν,

Τῆς Ὑμετέρας Θεοτιμῆτου Παναγιότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός καὶ ὄλως προθύμος.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

δυνάμενοι να κατανοήσωμεν ούτε την έκτασιν ούτε το βάθος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Δυνάμεθα ὅμως να ἀντιληφθῶμεν, ὅτι διὰ τοῦ Μυστηρίου αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾷ τὴν δυνατότητα να ἀνέρη τὸ νόημα τῆς ζωῆς, να δαμάσῃ τὸ αἶσθημα τῆς ἀπελπισίας καὶ να μεταπηδήσῃ ἀπὸ τὴν περιοχὴν τοῦ σκότους τῆς ἀβεβαιότητος καὶ ἀποθαρρύνσεως εἰς τὸ ἐκθαμβωτικὸν φῶς τοῦ βασιλείου τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Τοιοιτοτρόπως, τὸ μήνυμα τῶν Χριστουγέννων, ὡς μήνυμα χαρᾶς, λυτρώσεως καὶ ἐλπίδος, ἰδιαιτέρως σήμερα, ἔρχεται ὡς λύσις εἰς τρία φλέγοντα προβλήματα, τὰ ὁποῖα πιέζουν τὰ στήθη ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων εἰς ὀλόκληρον τὸν σημερινὸν κόσμον:

1. Τὸ πρῶτον πρόβλημα δημιουργεῖται ἐκ τῆς συνειδητῆς ἢ ὑποσυνειδήτου διαπιστώσεως, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὡς προσωπικότης ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν χάνει τὴν ἀξίαν του. Ὁ ἄνθρωπος μέσα εἰς τὰ σύγχρονα συστήματα διοργανώσεως τῆς κοινωνίας μας ἔχει μεταβληθῆ εἰς ἕνα θλιβερόν καὶ ἀνώνυμον δοῦλον, ὑποτεταγμένον εἰς πανισχύρους δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι χωρὶς τὴν θέλησίν του κἀτῶρθωσαν να ρυθμίζουσι ὀλόκληρον τὴν ζωὴν του. Ἀκόμη καὶ εἰς αὐτὴν του τὴν ἐσωτερικὴν, τὴν πνευματικὴν του ὑπόστασιν ἔχουν τὴν ἀξίωσιν να ἐπεμβαίνουσι καὶ αὐταὶ να ὑπαγορεύουσι ποῖαι θὰ εἶναι αἱ πεποιθήσεις του καὶ ποῖα πρέπει να εἶναι ἡ πίστις του. Ἐκατομμύρια ψυχῶν αἰσθάνονται να κατευθύνωνται καὶ να ἐλέγχωνται ἀπὸ τρομερὰ πιεστικὸς οἰκονομικοὺς, τεχνικοὺς, κρατικοὺς καὶ γραφειοκρατικοὺς παράγοντας. Αἰσθάνεται δὲ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι ἔχει καταντήσῃ εἰς ἀριθμὸς ἢ ἐν ἐξάρτημα μιᾶς μηχανῆς, δηλαδὴ ἀσήμαντον τμημα ἐνὸς γιγαντιαίου ἀψύχου μηχανισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐξουθενώνει τὴν προσωπικότητά του ἀνα πᾶσαν στιγμὴν.

Τὰ Χριστούγεννα ὅμως μᾶς ὑπενθυμίζουν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐγένεν ἄνθρωπος, «μορφὴν δούλου λαβών», ἀκριβῶς διὰ να δώσῃ εἰς τὸν κάθε συγκεκριμένον ἄνθρωπον τὴν ἀπέραντον ἀξίαν του, κυριολεκτικῶς να τὸν σώσῃ. Τὰ Χριστούγεννα ἀνατρέπουσι τὴν ἀντίληψιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀπλῶς ἀριθμὸς ἢ μηχανὴ καὶ θεμελιώνουσι τὴν μοναδικὴν, τὴν ἀνεπανάληπτον

ιερότητα καὶ ἀξίαν κάθε ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ζῆ ἐπάνω εἰς τὸν πλανήτην μας. Ὁ ἄνθρωπος, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Βρέφους τῆς Βηθλεέμ, ἔχει ἄπειρον ἀξίαν, ἀκόμη καὶ ὡς μεμονωμένον ἄτομον. Ἀλλὰ καὶ ὡς μέλος τοῦ συνόλου δὲν καταντᾷ ἐξάρτημα μιᾶς μηχανῆς, ἀλλὰ μέλος ἐνὸς ζωντανοῦ συνόλου, ἐνὸς σώματος, τοῦ ὑπερφυσικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἡ συμμετοχὴ του εἰς τὸ αὐτὸ σύνολον δὲν τὸν ἐξευτελίζει, ἀλλὰ τὸν ἐξυψώνει, τὸν καθιστᾷ «θείας κοινωνὸν φύσεως». Μετὰ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος, ἐνσωματούμενος εἰς τὸ Θεανθρώπινον σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν Του, γίνεται καὶ αὐτὸς Θεός.

2. Τὸ δεύτερον πρόβλημα ἀποτελεῖ τὸ φοβερὸν αἶσθημα τῆς μοναξιάς καὶ ἀπομονώσεως, τὸ ὁποῖον δοκιμάζουσι ἑκατομμύρια ἄνθρωποι ὑπάρχεις. Ἡ φωνή: «εἶμαι μόνος, κανεὶς δὲν με καταλαβαίνει, κανεὶς δὲν εἶναι κοντά μου», ἔχει καταντήσῃ μόνιμον παράπονον, τὸ ὁποῖον ἐκπέμπεται συνεχῶς ἀπὸ ἀναρίθμητα στόματα, προπαντὸς εἰς τὰς μεγαλουπόλεις τοῦ συγχρόνου κόσμου, καὶ μάλιστα ἀπὸ νέους.

Τὰ Χριστούγεννα ὅμως ἐπαναφέρουσι εἰς τὴν μνήμην μας καὶ εἰς τὸ προσκήμιον τῆς ζωῆς μας τὸ γεγονός, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος μας εἶναι Ἑμμανουήλ, τὸ ὁποῖον σημαίνει «μετ' ἡμῶν ὁ Θεός», δηλαδὴ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας. Ἐπομένως, δὲν εἴμεθα μόνοι: ὁ Θεὸς ἦλθεν ἀνάμεσά μας καὶ μᾶς συνήθροισεν εἰς μίαν οἰκογένειαν, τὴν οἰκογένειαν τῆς εὐδοκίας Του, τὴν Ἐκκλησίαν. Μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μέσα εἰς τὸ σῶμα τῶν πιστῶν δὲν εἶναι δυνατόν να ὑπάρξῃ οὔτε μοναξιά οὔτε ἀπομόνωσις. Ἡ Ἐκκλησία, ὅπως εἴπομεν πρὸ ὀλίγου, εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐγένεν ἄνθρωπος, «ἵνα τοὺς πάντας συναγάγῃ εἰς ἕν».

3. Τὸ τρίτον πρόβλημα ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ σύγχρονος κοινωνία ἐμφανίζει μίαν ηὔξημένην προσήλωσιν εἰς ὅ,τι ἐγκόσμιον καὶ ὑλικόν. Αὐτὸ πολλοὶ τὸ θεωροῦσι ὡς «φραλισμόν». Τοῦτο ὅμως εἰς τὴν οὐσίαν εἶναι μία σκλαβιά εἰς ὅ,τι φαίνεται ἢ μετᾶται, μία ὑποδούλωσις εἰς τὴν ψυχρὰν

ΕΠΙ ΤΩ, ΝΕΩ, ΕΤΕΙ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ

1. Οί σταθμοί τοῦ βίου ἀποτελοῦν ὄροσημα διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ὅροσημα ἰδεατά, ἠθελημένως ἐξωραϊζόμενα ὑπ' αὐτοῦ. Μάλιστα τ' ἀναγόμενα εἰς τὸ παρελθόν, πόσον ὠραῖα ἐμφανίζονται ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ συνεχῶς τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἀνερχομένου προσώπου! Πόσον θαυμάσια σκιαγραφοῦνται τὰ παρελθόντα καὶ πολλάκις ἐξιδανικεύονται! Πόσον αἰσιοδόξως διὰ τῆς φαντασίας ἐρμηνεύονται καὶ αὐταὶ αἱ ἀντιξοότητες τοῦ βίου, ἀκόμη καὶ τὰ πλέον θλιβερά τῆς ζωῆς συμβάντα! Πῶς τοῦτο συμβαίνει; Εἶναι τοῦτο ἀποτέλεσμα παραισθήσεως ἢ ἐγγενῆς ψυχολογικῆς ἰδιότητος, παρωθοῦσα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ νὰ ὀραματίζεται ἐν παντὶ τὸ φύσει ἀναζητούμενον ὑπ' αὐτοῦ ἀγαθὸν τῆς εὐδαιμονίας καὶ μακαριότητος; Νομίζω ὅτι ὀρθότερον εἶναι ν' ἀποδώσωμεν τοῦτο εἰς τὴν φύσει ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐνυπάρχουσαν ἔφεσιν ἀναζητήσεως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὑπερτάτου ἀγαθοῦ τῆς εὐδαιμονίας καταστάσεως, τῆς ὡς μακαρίας χαρακτηριζομένης.

2. Δὲν γνωρίζω πόσοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους διηρωτήθησαν τί ἐστὶ χρόνος, καὶ πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς ἠδυνήθησαν νὰ διερμηνεύσουν ἢ ἀπλῶς νὰ κατανοήσουν τὴν ἐννοίαν καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ περιεχομένου τῆς ἐννοίας τοῦ χρόνου, μιᾶς ἐννοίας τόσον κοινῆς, τόσον φαινομενικῶς πραγματικῆς καὶ παραστατικῆς! Πάντες ζῶμεν ἐντὸς ὀρισμένου χώρου καὶ ἐντὸς τῶν ὀρίων τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς ἡμῶν. Ὁ χρόνος, τὸ ἀνεξάλειπτον ὀροσκόπιον τῆς ζωῆς ἐκάστου ἀνθρώπου, τὸ ἀόρατον ληξιαρχικὸν Ἀρχεῖον τῶν ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν, ἀλλὰ καὶ βιωμάτων ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν! Ὁ χρόνος, ὁ καθρέπτης τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ ἡ παρ' ἐκάστου προσωποποίησις τῆς ἀτομικότητος ἡμῶν, ἐν τε τῇ ἐξωστρεφεῖ καὶ τῇ ἐνδοστρεφεῖ καταστάσει αὐτῆς! Ὁ χρόνος, ὁ ἀνεπισφαλῆς μετρητὴς τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ὁ πολυπόθητος σύντροφος ἡμῶν, εἰς ὃν εὐχόμεθα καὶ δι' ὃν ἐπικαλούμεθα τὴν θείαν ἐπίκλησιν καὶ συναντίληψιν.

ἕλην. Τοιοῦτοτρόπως, ὁ ἄνθρωπος κατήνησεν εἰς θλιβερὸς αἰχμάλωτος μέσα εἰς ἕνα μικρὸν καὶ ἀσφυκτικὸν κόσμον.

Τὰ Χριστούγεννα ὅμως εἰσάγουν τὸν ἴδιον τὸν Θεὸν μέσα εἰς τὸν κόσμον καὶ διευρύνουν ἀφαντάστως τὰ ὅριά του. Ὁ ἄνθρωπος δύναται πλέον νὰ ἐπικοινωνῇ μετὰ τὸν Θεόν, δύναται νὰ μετέχη εἰς μίαν νέαν πραγματικότητα, νὰ γίνῃ οὐρανοπολίτης. Χάρις εἰς τὸν σαρκωθέντα Λόγον, ὁ ἄνθρωπος ἔπαυσε νὰ εἶναι αἰχμάλωτος τοῦ περιορισμένου ὕλικου κόσμου. Ἐγένετο ὁ πολίτης τοῦ κόσμου τοῦ Θεοῦ, καὶ γνώστης οὐρανίων μυστηρίων Του.

Τὸ Μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ θεμελιώνει τὴν ἱερότητα καὶ τὴν ἀνεπαλάλητον προσωπικότητα κάθε ἀνθρώπου.

ἀποδιώκει τὴν μοναξιάν· μᾶς ἀπελευθερώνει ἀπὸ τὴν σκλαβίαν μας εἰς τὴν φθοράν καὶ τὴν ἕλην καὶ μᾶς ὀδηγεῖ εἰς «τὴν ἐλευθερίαν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ». Δι' αὐτὸ τὰ Χριστούγεννα εἶναι τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μᾶς γεμίξῃ μετὰ ἀστείρευτον χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν καὶ δι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία μας μᾶς καλεῖ νὰ γευθῶμεν ἀνόθευτον τὴν χαρὰν τῆς μεγάλης ἐορτῆς τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου: «Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ τὸ παρὸν μυστήριον ἐκδηγοῦμενοι».

Εἶθε ἡ πλοῦσία καὶ διαρκὴς χαρὰ τῆς σωτηρίας νὰ γεμίξῃ τὰς καρδίας καὶ ὀλόκληρον τὴν ζωὴν πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

3. Καὶ ἐπὶ τῷ Νέφ "Ε τ ε ι πληθὺς Εὐχετηρίων διασχίζει τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης καὶ τὸ «πολυχρόνιον» ἀνταλλάσσεται ὑπὸ τῶν συνανθρώπων μας, ἀπηχοῦν τὸν ἐνδόμυχον πόθον πάντων, ἀμοιβαίως ἐπευχομένων καὶ ἀντεπευχομένων, γνωστῶν, φίλων, συγγενῶν, ἐπισήμων, ἀνεπισήμων καὶ μάλιστα οἰκείων καὶ προσφιλῶν τὸ «εἰς ἔτη πολλά» νὰ ζῶμεν διὰ νὰ συνεορτάζωμεν τὴν ἀνακύκλησιν τοῦ Νέου "Ε τ ο υ ς! Ἀσφαλῶς, πᾶς πιστὸς χριστιανὸς ἐπευλογεῖ τὴν τοῦ Νέου "Ε τ ο υ ς ἀνατολὴν καὶ πανηγυρίζει τὴν κατὰ τὸ φαινόμενον κυκλικὴν τοῦ χρόνου περίοδον. Καὶ ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία διὰ τοῦ Ἀπολυτικίου τῆς Ἰνδίκτου (1 Σ/βρίου) ἐπεύχεται: «Ὁ πάσης Δημιουργὸς τῆς κτίσεως, ὁ καιροῦς καὶ χρόνος ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσία θέμενος, εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός Σου, Κύριε». Ὁμοίως διὰ τοῦ Κοντακίου τῆς ἰδίας ἐορτῆς: «Ὁ τῶν αἰῶνων ποιητὴς καὶ Δεσπότης, Θεὲ τῶν ὅλων Ὑπερούσιε ὄντως, τὴν ἐνιαύσιον εὐλόγησον περίοδον, σῶζων τῷ ἑλέει Σου τῷ ἀπειρῷ Οἰκτιρμον, πάντας τοὺς λατρεύοντας, Σοὶ τῷ μόνῳ Δεσπότη, καὶ ἐκβοῶντας φόβῳ, λυτρωτά· εὐφορον πᾶσι τὸ ἔτος χορηγήσον»!

4. Ἄλλ' ὁ εὐσεβὴς ἐπὶ τῷ Νέφ "Ε τ ε ι ὀφείλει ἀπολογιστικῶς μὲν νὰ κρίνῃ ἐπὶ τῶν ἰδίων πράξεων τοῦ ἀπελθόντος ἐνιαυτοῦ, νὰ προγραμματίσῃ δὲ τὰ σχέδια τῆς δράσεώς του, τοῦ ἐν ᾧ κινεῖται καὶ δρᾷ περιβάλλοντός του—ἀτομικοῦ, οἰκογενειακοῦ, κοινωνικοῦ, ἐπαγγελματικοῦ, ἐθνικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ, ἀκόμη καὶ ἰδεολογικοῦ—, ὥστε ἐπ' ἀγαθῷ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ πλησίον αἱ πράξεις, αἱ διαθέσεις καὶ αἱ ἀσχολίαι του νὰ κατευθύνωνται ἐπ' ὠφελείᾳ πάντων. Ἐὰν δὲ τύχῃ ὁ εὐσεβὴς πιστὸς νὰ φέρῃ καὶ τὸ ἀπὸ Θεοῦ δῶρον τῆς μορφώσεως καὶ παιδείας, μάλιστα τῆς ἀνωτέρας ἐπιστημονικῆς καταρτίσεως, τότε αἱ ἐπὶ τῷ Νέφ "Ε τ ε ι σκέψεις αὐτοῦ πρέπει νὰ καταστοῦν βαθύτεραι, εἰς ἐπιτυχέστεραν ἀξιολόγησιν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ χ ρ ὶ ο υ, τοῦ ἀνάως κινουμένου πρὸς τὰ πρόσω, ἀλλ' οὐδέποτε ἀναστρεφομένου πρὸς τὰ ὀπίσω.

5. Ὅφειλε ἐν πρώτοις νὰ σκεφθῇ ὁ μεμορφωμένος πιστὸς καὶ νὰ φέρῃ εἰς μνήμην

αὐτοῦ τὸ τῆς Γραφῆς: «Ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφία, ἐν δὲ πολλῷ βίῳ ἐπιστήμη» (Ἰωβ 12, 12). Ὁ πολυάθλος Ἰωβ βεβαιοῖ τοῦτο, ἐν πνεύματι ἀγίῳ ἐκφραζόμενος. Ἡ ἐπιστήμη ἔστω ἀληθῆς σοφία διὰ τὸν εὐσεβῆ ἐπιστήμονα. Σοφία κατὰ Θεὸν καὶ ἐπιστήμη, ὡς ἐκφανσις καὶ ἀπαύγασμα συνέσεως ἔστωσαν διὰ τὸν εὐσεβῆ ἐπιστήμονα. Γηράσκει ὁ σοφὸς καθ' ἡλικίαν, ἀλλ' ὡς «στέλεχος φοίνικος πολὺν χρόνον βιώσῃ», κατὰ τὸν θεῖον λόγον τῆς Ἁγίας Γραφῆς (Ἰωβ 29,18). Ὁ εὐσεβὴς ἐπιστήμων γνωρίζει, ὅτι «ὁ χρόνος ἐστὶν ὁ λαλῶν» δι' αὐτὸν καὶ «ἐν πολλοῖς δὲ ἔτεσιν οἶδασι σοφίαν», τὴν ἀληθινὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ οἱ ἐν τῷ κόσμῳ εὐσεβεῖς σοφοὶ ἐπιστήμονες. Διότι ὁ κατὰ κόσμον μόνον «σοφός», «ἄσοφος» κατὰ Θεὸν γίνεται, ὡς ἀγνοῶν τὴν θείαν σοφίαν.

6. Ὁ εὐσεβὴς ἐπιστήμων θὰ ἔχῃ πάντοτε ἐν νῷ τὸ τῆς Γραφῆς: «Ἀρχὴ σοφίας, φόβος Κυρίου, καὶ βουλή ἀγίων σύνεσις· τὸ γὰρ γνῶναι νόμον (τὸν θεῖον νόμον δηλ.), διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς· τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ πλὴν ζήσεις χρόνον καὶ προστεθήσεται σοὶ ἔτη ζωῆς σου. Υἱέ, ἐὰν σοφὸς γένη σεαυτῷ, σοφὸς ἔσῃ καὶ τοῖς πλησίον· ἐὰν δὲ κακὸς ἀποβῆς, μόνος ἀντλήσῃς κακὰ» (Παροιμ. 9,10-12). Πάντα δὲ ταῦτα ἐκπηγάζουν ἐκ τῆς καρδίας τοῦ εὐσεβοῦς καὶ σοφοῦ ἐπιστήμονος, τοῦ θέτοντος εἰς ἑαυτὸν τὸ ἐρώτημα: «Καὶ τί ἐπερίσσευσεν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτήνος;». Καὶ δέχεται τὴν τῆς Γραφῆς ἀπόκρισιν, ὡς ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν: «οὐδέν, ὅτι τὰ πάντα ματαιότης! Τὰ πάντα πορεύεται εἰς τόπον ἕνα· τὰ πάντα ἐγένετο ἀπὸ τοῦ χοῦς, καὶ τὰ πάντα ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν· καὶ τίς οἶδεν πνεῦμα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου εἰ ἀναβαίνει αὐτὸ εἰς ἄνω, καὶ πνεῦμα τοῦ κτήνου εἰ καταβαίνει αὐτὸ κάτω εἰς γῆν; καὶ εἶδον ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν εἰ μὴ ὁ εὐφρανθήσεται ὁ ἄνθρωπος ἐν ποιήμασιν αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς μερὶς αὐτοῦ· ὅτι τίς ἄξει αὐτὸν τοῦ ἰδεῖν ἐν ᾧ ἐὰν γένηται μετ' αὐτόν;» (Ἐκκλησ. 3,19-22).

*

7. Ἄλλ' ὁ εὐσεβὴς ἐπιστήμων, ὁ κατὰ Θεὸν βιῶν καὶ τὰς θείας Γραφὰς εὐλαβούμενος, εἶναι φυσικὸν νὰ θέσῃ κάποτε ἐν ἑαυτῷ

καὶ τὸ ἐρώτημα, ὅπερ καὶ τὸν ἱερὸν Αὐγουστῖνον (354-430) σοβαρῶς ἀπησχόλησεν: Τί ἐστὶ χρόνος; Ποῖος θὰ ἦτο ἱκανὸς νὰ δώσῃ σαφῆ καὶ περιεκτικὴν ἐρμηνείαν τῆς ἐννοίας τοῦ χρόνου; Ὁ εὐσεβὴς ἐπιστῆμων θὰ καλέσῃ βεβαίως εἰς βοήθειαν τοὺς πρὸ αὐτοῦ μεγάλους φιλοσόφους, οἱ οἱ Κάντιος καὶ Μπέρκσον, τοὺς πλείον τῶν ἄλλων ἀσχοληθέντας περὶ τὸ πρόβλημα τοῦ χρόνου. Θὰ εὕρῃ ἐν αὐτοῖς τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐξήγησιν, ἣν καὶ ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος ἔδωκεν, μάλιστα διὰ λέξεων ἀπλῶν καὶ βαθυστοχάστων. Αἱ ἐννοιαὶ χώρου καὶ χρόνου ὑπὸ τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης καὶ φιλοσοφίας ἀπώλεσαν τὸ παλαιότερον κῦρος αὐτῶν, ὡς αὐτοτελεῖς ἐννοιαί. Ἀμφότεραι αἱ ἐννοιαὶ αὐταὶ «ἐξανθρωπίζονται» ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὅτι καθίστανται ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀνθρώπου («ὑποκειμενικαί») ἐννοιαί, ἐφ' ὅσον οὗτος ζῆ, κινεῖται καὶ δρᾷ ἐντὸς τοῦ τετραδιαστάτου («χωροχρόνου»).

8. Λέγει λοιπὸν ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος περὶ χρόνου: «Τί εἶναι λοιπὸν ὁ χρόνος; Ἐάν τις μ' ἐρωτήσῃ, οἶδας τί ἐστὶ χρόνος; Ἀποκριθῆσομαι καὶ οἶδα καὶ οὐκ οἶδα. Οἶδα τὸν χρόνον, ἀλλ' ἂν θελήσω νὰ τὸν ἐρμηνεύσω εἰς τὸν ἐρωτῶντά με, θ' ἀποκριθῶ ὅτι οὐκ οἶδα. Ἐν τούτοις ἰσχυρίζομαι ὅτι, ἐάν δὲν παρήρχει το τίποτε, δὲν θὰ ὑπῆρχε χρόνος παρελθὼν καὶ ἐάν δὲν ἐπῆρχει το τίποτε, δὲν θὰ ὑφίστατο χρόνος παρῶν. Κατὰ ποῖον λοιπὸν τρόπον ὑπάρχουν οἱ δύο ἐκεῖνοι χρόνοι, τὸ παρελθὸν δηλαδὴ καὶ τὸ μέλλον, ἀφοῦ ἤδη τὸ παρελθὸν δὲν ὑφίσταται, τὸ δὲ μέλλον δὲν ὑπάρχει ἀκόμη; Ἐάν ὅμως τὸ παρὸν ἦτο πάντοτε παρὸν καὶ δὲν μεθίστατο εἰς τὸ παρελθόν, δὲν θὰ ὑπῆρχε χρόνος, ἀλλ' αἰωνιότης. Ἐάν λοιπὸν τὸ παρὸν δὲν εἶναι χρόνος, παρὰ μόνον διὰ τὸ ὅτι μεθίσταται εἰς τὸ παρελθόν, πῶς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὑπάρχει ὁ χρόνος ἐκεῖνος, διὰ τὸν ὁποῖον λέγομεν, ὅτι ὑφίσταται μόνον διὰ τὸ ὅτι θὰ παύσῃ νὰ ὑπάρχῃ, δεδομένου ὅτι δὲν ἤμποροῦμεν νὰ τὸν καλέσωμεν χρόνον πραγματικόν παρὰ μόνον διὰ τὸ ὅτι τείνει διαρκῶς εἰς τὸ νὰ μὴ ὑπάρχῃ;». Καὶ συνεχίζει ὁ μέγας στοχαστὴς Ἀγιος: «Ὁ,τι

εἶναι τώρα φανερόν καὶ σαφὲς εἰς ἐμέ, εἶναι τὸ ὅτι δὲν ὑπάρχει οὔτε τὸ μέλλον, οὔτε τὸ παρελθόν, οὔτε εἶναι ὀρθόν νὰ λέγωμεν ὅτι ὑπάρχουν τρεῖς χρόνοι: τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. Ἴσως ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ εἴπωμεν ὅτι ὑπάρχουν οἱ ἀκόλουθοι τρεῖς χρόνοι: τὸ παρὸν τῶν παρελθόντων, τὸ παρὸν τῶν παρόντων καὶ τὸ παρὸν τῶν μελλόντων! Διότι τὰ τρία ταῦτα εὐρίσκονται εἰς τὸ πνεῦμα καὶ δὲν βλέπω ποῦ ἄλλοῦ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρχουν. Τὸ παρὸν τῶν παρελθόντων εὐρίσκεται εἰς τὴν μνήμην· τὸ παρὸν τῶν παρόντων εἶναι ἡ ἐνόρασις (Intuitio), τὸ δὲ παρὸν τῶν μελλόντων ἡ πρόβλεψις. Ἐάν μοῦ ἐπιτρέπεται λοιπὸν νὰ ὀμιλήσω μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, θὰ εἴπω ὅτι βλέπω τρεῖς χρόνους καὶ θὰ ὁμολογήσω, ὅτι πράγματι εἶναι τρεῖς). Μένει ἐκστατικὸς πρὸ τῶν ἀπλῶν, ὅσον καὶ σκοτεινῶν τούτων μυστηρίων! Διὸ καὶ ἐπάγεται: «Μὴ θελήσης, Θεέ μου, ν' ἀποκρύψῃς εἰς τὸν πόθον μου τὰ μυστήρια ταῦτα, τὰ συγχρόνως τόσον οἰκειὰ καὶ τόσον σκοτεινά!». Ἀφοῦ δ' ἀπέδειξεν ὅτι ὁ χρόνος δὲν εἶναι ἡ κίνησις τῶν σωμάτων, θέτει εἰς ἑαυτὸν καὶ τὸ ἐρώτημα: Ἀλλὰ τότε πῶς μετρεῖται ὁ χρόνος; Καὶ δίδει τὴν ἀπάντησιν: «Μετρῶ τὸν χρόνον καὶ ἤξεύρω ὅτι τὸν μετρῶ, ἀλλὰ τὸ μέλλον δὲν τὸ μετρῶ, διότι δὲν ὑπάρχει ἀκόμη· δὲν μετρῶ τὸ παρὸν, διότι εἶναι τι τὸ αὐθωρεὶ παρερχόμενον· δὲν μετρῶ τὸ παρελθόν, διότι δὲν ὑφίσταται πλέον! Τί εἶναι λοιπὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μετρῶ; Τὸν χρόνον μετρῶ ἐντὸς σοῦ, ὦ ψυχῆ μου! Μὴ θελήσης νὰ ψιθυρίσης εἰς τὰ ὦτά μου τί εἶναι αὐτό; Μὴ θελήσης νὰ παρασυρθῆς ἀπὸ τὸν ψίθυρον τῶν θορυβωδῶν ἐπινοήσεών σου! Ἐντὸς σοῦ, εἶπα, μετρῶ τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποῖαν τὰ πράγματα, ὅταν παρέρχονται, ἀφίνουν εἰς σέ, ὅπου καὶ ἀπομένει, ὅταν αὐτὰ παρέλθουν. Μετρῶ τὴν ἐντύπωσιν αὐτὴν, ἣτις μένει παροῦσα καὶ ὄχι τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα τὴν παρήγαγον καὶ ἐξηφανίσθησαν. Αὐτὴν τὴν ἐντύπωσιν μετρῶ, ὅταν μετρῶ τὸν χρόνον. Ἄρα αὐτὴ εἶναι ὁ χρόνος, τὸν ὁποῖον μετρῶ, ἄλλως δὲν μετρῶ κανένα χρόνον!» (Κων. Γ. Μπόνη, Τὸ ἔργον τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου «Ἐξο-

Ο ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ

Κ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

1. Εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον τῆς «'Εκκλησίας» (ἀριθ. 27-28, τῆς 1/15 Δ/βρίου 1971) καὶ ἐν σ. 693 ἐδημοσιεύθησαν ἀποσπάσματα ἐμπνευσμένου λόγου τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Σέρβων Κυρίου Γερμανοῦ, δι' οὗ ὁ πεπνυμένος Πατριάρχης αἰτιολογεῖ τὴν ἀποδοχὴν ἐκ μέρους Του τῆς ἐκλογῆς Του, ὡς ἐνὸς ἐκ τῶν ἑξ Προέδρων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν 'Εκκλησιῶν, κατὰ τὴν Δ' Γενικὴν Συνέλευσιν τούτου ἐν Οὐψάλα, ἐν ἔτει 1968. Παρὰ τὴν εὐμενῆ ἀπήχησιν μεταξύ τοῦ ὅλου Πληρώματος τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας τῶν Σέρβων, εὐρέθησαν καὶ τινες παρεξηγήσαντες τὴν τοιαύτην

συμμετοχὴν τοῦ Πατριάρχου τῶν εἰς τὴν οἰκουμένην κίνησιν, εἴτε παρερμηνεύσαντες τὴν παρουσίαν τοῦ Πατριάρχου τῶν εἰς μὴ ἀμιγῶς 'Ορθόδοξον 'Οργάνωσιν, εἴτε διότι ἐφοβήθησαν διὰ τὰς δυνατὰς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀσθενεστέρων, εἴτε καὶ διότι παρεπλανήθησαν ἐκ διαδόσεων καὶ πληροφοριῶν ἐσφαλμένων, ἐκ καλῆς διαθέσεως ἢ ἀκόμη καὶ σκοπίμως διαδοθεισῶν.

2. Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης τῶν Σέρβων, ὡς Πατὴρ γνήσιος, ἐνδιαφερόμενος διὰ τὸ εὐσεβὲς Αὐτοῦ Πλήρωμα, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ Αὐτοῦ, ὅπως ἄρη πᾶσαν ἀφορμὴν

μολογήσεις» καὶ οἱ ἐν αὐτῷ φιλοσοφικοὶ στοχασμοί. 'Εν 'Αθήναις 1964 σ. 21/2 καὶ 'Ανδρ. Δαλεζίου, 'Ι. Αὐγουστίνου «'Εξομολογήσεις» Β', 102/17).

Πλήρης θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως ὁ στοχαστὴς φιλόσοφος "Ἄγιος μεταβάλλεται εἰς ταπεινὸν ὁμολογητὴν τοῦ πέραν παντὸς αἰσθητοῦ καὶ νοητοῦ ἰσταμένου πανσθενοῦς θείου Πνεύματος, Οὐτινος ἢ 'Επιστήμη εἶναι κατὰ διάφορον τρόπον θαυμασία, ἐνῶ ἢ πτωχεία τῆς ἀνθρωπίνης νοήσεως εἶναι πάντοτε πλουσία εἰς λέξεις!

*

9. Πανηγυρίζομεν οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀρχὴν τῆς 'Ινδίκτου, τὴν πρώτην τοῦ Νέου "Ετους καὶ ἀνταλλάσσομεν εὐχὰς διὰ τὴν Πρωτοχρονιά! 'Ἄλλ' οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοί, καὶ κατ' ἐξοχὴν οἱ διανοούμενοι καὶ ἐπιστήμονες, ἅς μὴ ἀναπαυθοῦν εἰς μόνην τὴν καθ' ἑξὶν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐορτίων εὐχῶν. "Ἄς φιλοσοφήσουν καὶ ἅς ἀνακρίνουν τὴν ἀνακύκλῃσιν τῶν ἐτῶν καὶ ἅς ἀναζητήσουν ἐνδοστροφῶς τὴν ἀξίαν τοῦ Νέου "Ετους διὰ τὴν ζωὴν ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν. Φέρωμεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ ἅς διδασκῶμεν ἐκ τῶν θείων αὐτῆς ῥημάτων:

«Καὶ τὸ ὄνομα ἡμῶν ἐπιλησθήσεται ἐν χρόνῳ, καὶ οὐδεὶς μνημονεύσει τῶν ἔργων ἡμῶν καὶ παρελεύσεται ὁ βίος ἡμῶν ὡς ἔχνη νεφέλης καὶ ὡς δμίχλη διασκεδασθήσεται διωχθεῖσα ὑπὸ ἀκτίνων ἡλίου καὶ ὑπὸ θερμοτητος αὐτοῦ βαρυνθεῖσα. Σκιᾶς γὰρ πάροδος ὁ καιρὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀναποδισμὸς τῆς τελευτῆς ἡμῶν, ὅτι κατεσφραγίσθη καὶ οὐδεὶς ἀναστρέφει. Δεῦτε οὖν καὶ ἀπολάσωμεν τῶν ὄντων ἀγαθῶν καὶ χρῆσώμεθα τῇ κτίσει ὡς ἐν νεότητι σπουδαίως». (Σοφ. Σολομ. 2,4).

10. Πῶς δὲ σπουδαίως θὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰ ἐν τῇ κτίσει «ὄντως ἀγαθὰ» καὶ πῶς θὰ δυνηθῶμεν ἀκατακρίτως ν' ἀπολαύσωμεν αὐτά; Μόνον βαδίζοντες συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! Τὸ θέλημα τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς ἡμῶν, ὡς διαθηκικῶς ἐγνώρισε τοῦτο ἐξ ἀγάπης εἰς ἡμᾶς! Μόνον τότε τὸ ἐν τῇ μνήμῃ, τῇ ἐνοράσει καὶ τῇ προβλέψει ἐνυπάρχον ἰδεατὸν ὄριον τοῦ χρόνου, θὰ καταστῇ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς καὶ πράγματι ὑπάρχον καὶ πράγματι νέον καὶ πράγματι εὐτυχὲς καὶ μακάριον! Τὸ εὐχόμεθα!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

'Ομότιμος Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου 'Αθηνῶν

παρεξηγήσεως παρ' ἐλαχίστων ἔτι πιστῶν, ἔδωκε θαυμασίαν καὶ πράγματι πατερικῆς πνοῆς ἀπάντησιν διὰ τοῦ λόγου, ὃν εἶπεν ἐνώπιον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν ἔτει 1969. Ὁ λόγος οὗτος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Σέρβων ἀποτελεῖ πράγματι «διακήρυξιν» θερμουργοῦ τῇ πίστει Ἀρχιεπίσκοπος, Ἑλληνορθόδοξου ἐμπνεύσεως καὶ Ἑλληνικῆς Πατερικῆς πνοῆς, τὴν ὅλην τῆς Ὀρθοδόξου Παραδόσεως διδαχὴν ἐκφραζούσης καὶ διακηρυκτικῆς. Ἐκ τούτου καὶ δὲν διστάζομεν νὰ χαρακτηρίσωμεν τοὺς πεπνυμένους λόγους τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Σέρβων Κυρίου Γερμανοῦ, ὡς «πανορθόδοξον διακήρυξιν» καὶ Ὁμολογίαν Πίστεως δι' ὁμοδόξους καὶ ἑτεροδόξους, ἅμα δὲ καὶ ὀρθοτάτην αἰτιολόγησιν τῆς παρουσίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ οἰκουμενικῇ κινήσει.

3. Εἶναι τόσον διδακτικοὶ οἱ λόγοι τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Σέρβων καὶ ἐν τῇ περιεκτικότητί των τόσον μεστοὶ ὑψηλῶν νοημάτων ἀπὸ θεολογικῆς, καὶ δὴ καὶ Ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογικῆς Διδαχῆς, ὥστε νὰ δικαιούμεθα εἰς εὐρυτέραν καὶ ἐμφαντικωτέραν προβολὴν τούτων. Ὁ πεπνυμένος Πρωθιεράρχης ἄρχεται δι' ὁμολογίας πίστεως εἰς τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἐξάγει εἶτα τὴν προσωπικότητα τοῦ Ἐπισκόπου ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Ὡραϊότατα διατυπώνει τοῦτο, ἐν οἷς λέγει: «Ἐκαστος Ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος, ὅταν κηρύττῃ δημοσίως, ὁμιλεῖ (ex cathedra). Ἐὰν κηρύττῃ ὀρθῶς, τοῦτο σημαίνει, ὅτι οὗτος τότε εἶναι ὄργανον τοῦ ἀλαθήτου τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιότητος ἀνηκούσης ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα. Ἐν ἡ περιπτώσει ὅμως κηρύττει πεπλανημένως, ὅλη ἡ μομφὴ ἀνήκει εἰς αὐτὸν προσωπικῶς, ἡ δὲ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία παραμένει πάντοτε ἄσπιλος».

4. Ἐν συνεχείᾳ, διατυπώνει τὴν περὶ Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Ὀρθόδοξον διδασκαλίαν διὰ συντόμων, ὅσον καὶ βαθυστοχάστων ἐκφράσεων. Λέγει: «Ἡ Ὀρθοδοξία δι' ἡμᾶς ἀποτελεῖ τὴν ὀρθοτάτην Μητέρα - Ἐκκλησίαν ἐξ Ἀνατολῶν, τῆς ὁποίας ἡ Κεφαλὴ εἶναι αὐτὸς οὗτος ὁ Χριστός. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία - αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀναστάν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ - ἐν τῇ Ἱστορίᾳ δὲν δύναται νὰ εἶναι κατατετμημένη καὶ διηρημένη. Δύναται μόνον νὰ συμβῆ, ὥστε ὠρισμένα μεμονωμένα ἄτομα ἢ λαοὶ ἐκ διαφόρων λόγων νὰ ἀποκλείσθωσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς ἐκ τῆς ἐνότητος τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως. Ἄλλ' ἡ Ἱστορία παρέχει εἰς ἡμᾶς ἀποδείξιν, ὅτι ἡ Ὀρθοδοξία ἀνεκάθεν παρεῖχε τὸ δικαίωμα τοῦ μὴ συμφωνεῖν, ἀλλ' ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἀπεργαζομένων τὴν διαίρεσιν». Διὰ τῶν λέξεων τούτων ἐπιθυμεῖ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης νὰ συνδέσῃ τὴν ἑτέραν παράγραφον τῶν λόγων Του, δι' ἧν αἰτιολογεῖ τὴν παρουσίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας ἐν τῇ Παγκοσμίᾳ Συμβουλίᾳ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἐν πάσῃ Οἰκουμενικῇ κινήσει.

5. Ἴδου καὶ οἱ θαυμάσιοι λόγοι τοῦ θερμουργοῦ τῇ πίστει Ὀρθοδόξου Πατριάρχου: «Θεωροῦμεν, ὅτι ἡ παρουσία ἡμῶν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν κίνησιν εἶναι δεδαικιογημένη μόνον, ἐφ' ὅσον παρέχομεν εἰς ταύτην τὴν εὐκαιρίαν νὰ μετέχη εἰς τὴν σταθερότητα τῆς Ἀποστολικῆς Παραδόσεως, εἰς τὴν Ἁγιοπατερικὴν ἡμῶν κατανόησιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἰς τὴν αἰωνίαν νεότητα τῶν μαρτύρων ἡμῶν, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς ἐκχύσεως τοῦ αἵματος αὐτῶν μαρτυροῦν περὶ τῆς νίκης τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν γενεάν ἡμῶν». Τὸ ταπεινὸν φρόνημα τοῦ ἐκλεκτοῦ Πρωθιεράρχου, ὁμιλοῦντος ἀπὸ προσώπου τῆς ὅλης Ὀρθοδόξου Ἱεραρχίας, ἐμφαίνεται, ἐν οἷς οὗτος λέγει: «Οἱ Ὀρθόδοξοι ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης εἶναι ἐλάσσονες, ἀλλ' ἡμεῖς γνωρί-

ζομεν, ὅτι εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους παρέχεται ἡ εὐκαιρία νὰ σωθοῦν, διότι ἀνεξηρεύνητοι εἶναι αἱ ὁδοὶ τοῦ Κυρίου. Παρὰ ταῦτα, ἡμεῖς δὲν κηρύττομεν τὴν αὐτόματον σωτηρίαν. Λόγω τοῦ ὅτι οἱ Ὀρθόδοξοι ἔλαβον παρὰ Θεοῦ τὰ πολυτιμότερα τῶν οὐρανίων Μυστηρίων, διὰ τοῦτο θὰ κριθοῦν οὗτοι αὐστηρότερον, ὡς ὑπεύθυνοι φορεῖς ὑψίστων εὐθυνῶν». Λόγοι πράγματι θείας πνοῆς καὶ ἀνεκτιμήτου σπουδαιότητος, ἄξιοι νὰ χαραχθοῦν εἰς τὰς καρδίας πάντων τῶν Ὀρθόδοξων!

6. Τὸν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων διάλογον θαυμασιώτατα αἰτιολογεῖ ἡ σεπτὴ Κορυφὴ τῆς ἀδελφῆς ἡμῶν Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας τῶν Σέρβων, διὰ τῶν ἀκολουθῶν λέξεων: «Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς καινὴ κτίσις διεξάγει συνεχῆ διάλογον μετὰ τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ὁ διάλογος οὗτος, θεόθεν ἐμπνεόμενος, πραγματοποιεῖται διὰ τῆς θείας Λειτουργίας. Ἐν τούτοις, οἱ Ὀρθόδοξοι Θεολόγοι δύνανται καὶ πρέπει νὰ διεξάγουν τὸν διάλογον μετὰ τῶν μὴ Ὀρθόδοξων Θεολόγων πρὸς ἐπικράτησιν τῆς Ἀληθείας. Ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ἀγάπη εἶναι ἀδιαίρετοι, διότι ὁ Χριστὸς ἀμφοτέρας ἐν ἑαυτῷ ἐνεσάρκωσεν. Ἡ πληρότης τῆς θείας Ἀγάπης καὶ Ἀληθείας δύναται νὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἢ κάλλιον εἰπεῖν, εἰς τοὺς Ἀγίους τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας».

7. Ὡραία εἶναι καὶ ἡ τοποθέτησις, τὴν ὁποίαν δίδει ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ὁ Πατριάρχης, εἰς τοὺς μεγάλους τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας Πατέρας καὶ Διδασκάλους, ὡς φορεῖς τῆς Ὀρθόδοξου Παραδόσεως καὶ ὡς συνεχιστὰς τῆς καθαρᾶς καὶ ἀνοθέτου Διδαχῆς τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων. Λέγει:

«Ἡμεῖς, μετὰ τοὺς Ἀποστόλους, ἔχομεν τοὺς μεγάλους τῆς Ἐκκλησίας Πατέρας, τοὺς ὁποίους καλοῦμεν «Οἰκουμενικοὺς Διδασκάλους», οἳ εἶναι Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Καὶ ἐὰν οὗτοι εἶναι δεκτοὶ ὡς ὄντως Οἰκουμενικοὶ Διδάσκαλοι μεταξὺ ὅλων τῶν ἐργατῶν τῆς συγχρόνου Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, μόνον τότε θὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ ἐνταῦθα συμμετοχὴ ἡμῶν ὑπῆρξε καρποφόρος».

8. Ἡ λίαν συνετὴ αὕτη τοποθέτησις τῆς διὰ τῶν μεγάλων Μορφῶν τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐκφραζομένης Ὀρθόδοξου Παραδόσεως, τῶν Ὀρθόδοξων Ἀρχῶν, τῶν δογματικῶν καὶ ἐκκλησιολογικῶν διδασκαλιῶν, ὡς ἐκφράζονται ταῦτα πάντα κυρίως διὰ τῆς Ὀρθόδοξου Λατρείας, δυσκόλως θὰ εὑρισκεν ὀρθότεραν, περιεκτικωτέραν καὶ ἐκφραστικωτέραν διατύπωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Σέρβων Κυρίου Γερμανοῦ δοθείσης. Ὁ πεπνυμένος Πρωθυεράρχης λίαν εὐθαρσῶς ὁμιλεῖ καὶ περὶ τῶν δογματικῶν διαφορῶν ἡμῶν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων, μεθ' ὧν διαλεγόμεθα, καὶ περὶ τοῦ ἀμοιβαίου καθήκοντος, ὅπως μὴ ἀποκρύπτωμεν τὰς διαφορὰς ταύτας, ἐκ κακῶς ἐννοουμένης φιλαλλήλου διαθέσεως καὶ ἀμοιβαίων συναίσθημάτων ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης. Λέγει: «Τὴν συνήθη ἀνθρωπίνην ἀγάπην, ἡ ὁποία δὲν εἶχεν εἰσέτι διαμορφωθῆ διὰ τῶν ἀλαθῆτων δογμάτων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἡμεῖς ἀποκαλοῦμεν αἰσθηματικὴν ἀγάπην. Ἡ Ὀρθοδοξία πρεσβεύει τὴν δογματικὴν ἀγάπην, πρεσβεύει ὅλον τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ὄχι τοὺς παραμυθητικοὺς μόνον λόγους ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην 3,16».

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΕΠΙ ΤΗ ΘΡΟΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

“ΧΡΙΣΤΩ, ΣΥΝΕΣΤΑΥΡΩΜΑΙ, :

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

Τὴν 30ὴν Νοεμβρίου ἐ.ξ., ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἐπὶ τῇ Θρονικῇ Ἑορτῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐτελέσθη κατὰ τὴν καθιερωμένην τάξιν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῶ, παρουσία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηνάγορου, συμπροσευχομένου ἀπὸ τοῦ Ἱ. Βήματος, συνοδικῆ Θ. Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ πρώτου τῇ τάξει Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος Μελιτώνος καὶ συνιερουργούντων αὐτῶ τῶν Μητροπολιτῶν Χαλδίας Κυρίλλου, Νεοκαισαρείας Χρυσόστομου, Αἰδοκείας Μαξιμίμου, Σάρδεων Μαξιμίμου, Ροδοπόλεως Ἰερωνύμου, Εἰρηνοπόλεως Συμεῶν καὶ Κολωνίας Γαβριήλ. Μετὰ τὸ Ἱ. Εὐαγγέλιον ὁ προεξάρχων ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τὸν κατωτέρω λόγον.

«Χριστῷ συνεσταύρωμαί» (Γαλ. 2,20).

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησία, ἐπευλογούντος τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου αὐτῆς, τοῦ Παναγιωτάτου τε καὶ Θειοτάτου Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου τοῦ Α', τιμᾷ σήμερον, ἐν Συνοδικῇ Θείᾳ Λειτουργίᾳ, κατὰ τὰ ἔωθεν κρατήσαντα, τὴν ἱερὰν μνήμην τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, τοῦ Ἰδρυτοῦ αὐτῆς καὶ Εὐαγγελιστοῦ τῆς Βασιλίδος. Πρὸς τῇ μνήμῃ δὲ τοῦ Ἀποστόλου ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνεορτάζει τὰ ἑαυτῆς γενέθλια. Ὅθεν καὶ Θρονικῇ ἡ ἑορτὴ αὕτη καλεῖται.

Δι' ὃ καὶ πρώτιστα πάντων δοξολογοῦμεν τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, ὅτι κατηξίωσεν ἡμᾶς, ἵνα καὶ ἐν αὐτῷ τῷ χιλιοστῷ ἑνακοσιοστῷ ἐβδομηκοστῷ πρώτῳ σωτηρίῳ ἔτει, ὑπερβαίνοντες τὰς στροφὰς τῆς ἐγκοσμίου ἱστορίας, προσαγάγωμεν τὴν ἀνάιμακτον θυσίαν ἐπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ Πρωτοκλήτου.

Καὶ ἤδη, ἀπὸ τοῦ παναρχαίου καὶ πανσέπτου τούτου θυσιαστηρίου, προβαίνομεν εἰς ἔκφρασιν τοῦ λόγου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ.

Πράττοντες τοῦτο, δὲν ἀνατρέχομεν εἰς τὴν ἱστορίαν, οὐδὲ προτιθέμεθα, ἵνα δουλεύσωμεν τῇ θριαμβολογίᾳ.

Ἡ Ἐκκλησία, ἐν χρόνῳ καὶ ἐν ἱστορίᾳ πορευομένη, εἶναι τι πλέον καὶ ἐπέκεινα τῆς ἱστορίας. Ἡ Ἐκκλησία, καίτοι συμπλεκόμενη τῷ δράματι τῆς ἱστορίας, ἐλέγχει, ὑπερβαίνει, καὶ τελικῶς κρίνει τὴν ἱστορίαν. Διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι συγχρόνως ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὀντολογικῆ παρουσία ὑπεριστορικῆς διαστάσεως, τῆς ὁποίας τὰ κύρια στοιχεῖα εἶναι ἐν ταύτῳ σωτηριολογικά, πνευματολογικά καὶ ἐσχατολογικά.

Ἐξ ἄλλου, ἡ Ἐκκλησία δὲν θριαμβολογεῖ κατ' ἔννοιαν ἀνθρωπείας ἱστορικῆς ἐμπειρίας. Διότι τὸν κόσμον αὐτῆς δὲν ἔχει ἐκ τοῦ κόσμου. Κοσμεῖται θεόθεν καὶ εἶναι ἡ Ἐκκλησία κόσμημα Θεοῦ. Ἐν τούτῳ, τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν διστομον καταφθάνει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ: «Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει» (Ἰω. 15,19) Συνεπῶς δὲ ὁ κόσμος τὸ ἴδιον κατὰ κόσμον ἤθελε κρίνει. «Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος» (Ἰω. 15,19).

Ἄν ἐν ὥραις, ὡς ἡ παρούσα, ἡ Ἐκκλησία καθόλου, μάλιστα δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἶχε λόγον τινὰ καυχήσεως, ἵνα εἴπη, ὁ μᾶλλον εὐκαιρος λόγος εἶναι ἐκεῖνος ὁ τοῦ θεηγόρου Παύλου: «Χριστῷ συνεσταύρωμαί».

Καὶ ὄντως. Ἐσταυρωμένος ὁ ἀρχηγὸς τῆς πίστεως καὶ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἑσταυρωμένος Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος, ὁ εὐαγγελιστὴς καὶ ἰδρυτὴς τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, τῷ Χριστῷ συσταυρωθεὶς. Ἐσταυρωμένη ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησία, συσταυρωθεῖσα τῷ Κυρίῳ τῆς καὶ τῷ Ἀποστόλῳ ἰδρυτῇ τῆς. Καὶ τοῦτο, οὐχὶ ἀπλῶς καὶ μόνον ἀπὸ γενέσεως καὶ καταγωγῆς, ἀλλ' ὑπαρξιακῶς καὶ βιωματικῶς συνεσταυρωμένη τῷ Χριστῷ καὶ τῷ Ἀποστόλῳ, μάλιστα δὲ οὐχὶ ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ περιστάσει καὶ καταστάσει, ἀλλ' ἐν ποικίλαις καὶ δὴ ἐν αὐτῷ τῷ ἀντιθετικῷ χριστιανικῷ παραδόξῳ, «διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας», «διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας», εἰς ἔνδειξιν τοῦ ἑαυτῆς χριστογεννήτου, τῆς ἑαυτῆς γνησίας ἀποστολικότητος.

Ἐντεῦθεν, ἡ Μεγάλῃ αὕτῃ Ἐκκλησίᾳ, σήμερον, κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην ἡμέραν τῆς Θρονικῆς αὐτῆς ἑορτῆς, ἀναθεωροῦσα τὴν χθές, θεωροῦσα τὴν σήμερον καὶ προθεωροῦσα τὴν αὔριον, ἐν προφητικῇ, ὡς πάντοτε, διαθέσει, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀναγνωρίζει καὶ συνειδητοποιεῖ, ὅτι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, ὑπὲρ πᾶσαν ἀξίαν,

εἶναι, ὡς Ἐκκλησία, μυστήριον Θεοῦ, ὅτι ὁ Οἰκουμενικός οὗτος Θρόνος, ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀναλύσει αὐτοῦ, εἶναι Σταυρός, εἶναι εὐθύνη καὶ χρέος, εἶναι συγκατάβασις καὶ ἐνανθρώπησις, εἶναι καταλλαγή καὶ ἀγάπη καὶ εἰρήνη, εἶναι τόπος θεώσεως. Εἶναι σταυρός, οὐχὶ ὅμως αὐτοσκοπός, ἀλλ' ἐξόδος εἰς ἀνάστασιν. Ὁ σταυρός ἐφ' οὗ ὁ ἐσταυρωμένος Θρόνος, εἶναι σταυρός ἀναστάσεως. Καὶ πλέον τούτου. Εἶναι σταυρός προσδοκῶν τὴν τελείαν δικαίωσιν ἐν τοῖς ἐσχάτοις, ἐν τῇ ὅλῃ ἀποκαλύψει τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ.

Ἄλλωστε, οὐδεὶς συσταυροῦται τῷ Χριστῷ, ἐφ' ᾧ Ἐκεῖνος ἐσταυρώθη. Τοῦτο ἐγένετο ἀπαξ διὰ παντός. Συσταυροῦνται τὶς καὶ συσταυροῦνται ἡ Ἐκκλησία τῷ Χριστῷ ἐν τοσοῦτῳ, ἐν ᾧ μέτρῳ ἡ Ἐκκλησία, ἐνηθροπισμένη, συμπάσχει τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀγαπᾷ καὶ καταλλάσσει καὶ ἀνιστᾷ. Καὶ τι πλέον: Ἡ συσταυρωσις τῷ Χριστῷ εὐρίσκει τὴν πληρότητα αὐτῆς εἰς τὸ ἕτερον σκέλος τῆς παυλικῆς ὁμολογίας καὶ διακηρύξεως: «Ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός». Καὶ ἐν τούτῳ ἐγκείται τὸ μυστικὸν τῆς δυνάμεως τῆς συσταυρώσεως τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας τῷ Χριστῷ καὶ τῷ Ἀποστόλῳ, ὅτι ζῆ οὐκέτι αὐτῇ, ζῆ δὲ ἐν αὐτῇ Χριστός.

Διότι ὑπῆρξαν περίοδοι ἐν τῇ ἱστορικῇ πορείᾳ τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, καθ' ἃς αὕτη, περιβεβλημένη τὴν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἰσχὺν καὶ ἐξουσίαν, ἐπενδεδυμένη τὴν ἀλουργίδα πολιτειακῶν προνομίων καὶ αἰγλης, ἡσφαλισμένη ἐν τῇ ἀνασφαλείᾳ τῆς κρατικῆς προστασίας, ἔζησε καθ' ἑαυτὴν, εἰς ἑαυτὴν καὶ δι' ἑαυτήν. Ἦχθη ποτὲ καὶ ἡ Ἐκκλησία αὕτη εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δῆλθεν ἀπὸ τοῦ μεγίστου τούτου πειρασμοῦ, ὡς ὁ Κύριός της (Ματθ. 4,8). Ἄλλ' ὑποστρέψασα μετὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν (Λουκ. 4,14), καί, ἀπογεγυμνωμένη πλέον πάσης ἐξωθεν προνομίας καὶ κοσμικῆς ἐξουσίας, ἐπανακαλύπτει δι' ἑαυτὴν καὶ ἀποκαλύπτει εἰς ἄλλους τὴν μόνην ὄντως ἀσφάλειαν καὶ προνομίαν καὶ ἐξουσίαν καὶ αἰγλην, ἥτοι τὴν ἐν αὐτῇ ζωὴν τοῦ Χριστοῦ.

Ἀπὸ τοιαύτης θέσεως καὶ καταστάσεως, ὀργανικῶς συναπτομένης τῷ μυστηρίῳ τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀποστολικότητος, εὐρηται ἡ Μεγάλῃς Ἐκκλησίᾳ ἐν πλήρει ἐπαφῇ ἅφ' ἐνὸς μὲν πρὸς τὴν πραγματικότητα τοῦ θείου αὐτῆς προορισμοῦ, ἅφ' ἐτέρου δὲ πρὸς τὴν πραγματικότητα τοῦ κατεπείγοντος καὶ ἀγγώδους αἰτήματος τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, καὶ ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν, αὐτοῦ τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ζητεῖ σήμερον μίαν Ἐκκλησίαν ἄσχετον πρὸς πᾶσαν πολιτικὴν, πρὸς πᾶσαν κατὰ κόσμον ἐξουσίαν, ἀνεξάρτητον πάσης πολιτειακῆς προνομιακῆς μεταχειρίσεως, ἐσωτερικῶς ἐλευθέραν, ἔστω καὶ ἐξωτερικῶς ὑπὸ τὸ τῆς δουλείας πρόσχημα, ἔστω καὶ τὸν διωγμὸν καὶ τὴν κατακόμβην ὑπομιμνήσκουσαν.

Παρῆλθε πρὸ πολλοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπουδῆποτε τῆς γῆς, ἡ ὥρα «τῆς λαμπρᾶς τῆς ὑπατείας περιβολῆς» (Χρυσοστόμου. Ὁμιλία εἰς Εὐτρόπιον, Ρ.Γ. 52,391) καὶ ἐσήμανεν ἡ ὥρα μεγάλης στιγμῆς τῆς ἐκλάμπρου γυμνότητος τοῦ πρώτου καὶ ἐσχάτου, τοῦ μόνου καὶ ἀπορρήτου καταφυγίου τῆς Ἐκκλησίας: τοῦ εὐχαριστιακοῦ θυσιαστηρίου.

Περὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦτο, τὸ ὁποῖον Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος ἐπηξε, συνηγμένοι ἐν εὐχαριστιακῇ συνάξει, ἱερουργοῦμεν τὸ μυστήριον τῆς Σταυρώσεως καὶ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἐπιβιώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ.

Ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν καὶ ἀειζώου τούτου θυσιαστηρίου, ἀνακαινίζοντες ὡς ἀετοῦ τὴν νεότητα ἡμῶν, εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ ἐν τῶν ἐρήμῳ ἡμῶν ὑπολογισμῶν καὶ ἐπιπολαϊότητων καὶ ἐξάψεων, καὶ ἐν τῇ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον αὐξανομένῃ συνειδήσει τῶν φορέων ἀγιοτάτης πίστεως, ἀτιμῆτου πατρῴας κληρονομίας, μοναδικῆς παραδόσεως καὶ ἀξιῶν ἀναντικαταστάτων, ἀντιπαρερχόμενοι δὲ τὴν εὐτέλειαν τῶν λογισμῶν καὶ τῶν ὑπολογισμῶν τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀξιῶν τούτων, καὶ τέλος ὑπερβαίνοντες τὴν «σοφίαν» τῶν σοφῶν καὶ τῶν ἰσχυρῶν καὶ τὴν χθαμαλότητα τῶν ἐπιβούλων, καὶ ἀντιδωρούμενοι τοῖς πᾶσιν ἀγάπην καὶ εἰρήνην, σταθερῶς τῷ φρονήματι καὶ τῷ ὄμματι ἀτενίζομεν πρὸς τὴν αὐρίον τοῦ Θεοῦ. Καὶ διακηρύττομεν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν ἡμῶν εἰς τὸν πάνσεπτον καὶ ἐσταυρωμένον αὐτοῦ Θρόνον καὶ εἰς τὸ ἀμετάθετον καὶ ἀμετακίνητον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θεμελίου τοῦ Πρωτοκλήτου, εἰς τὰς ἱεράς αὐτοῦ ἀπὸ γε κανονικῆς, ἐκκλησιαστικῆς καὶ μακραιωνος παραδόσεως διακονίας τῇ ἀγίᾳ Ὁρθοδοξίᾳ καὶ εἰς τὴν, ὑπὲρ πᾶν ὃ αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, θείαν οἰκονομίαν.

Οἱ τριακόσιοι ἴσως νὰ εἶναι ὀλίγοι εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἀριθμοκράτου, εἰς τὸν λογισμὸν τοῦ τεχνικοῦ, εἰς τὴν δίνην τῶν περιστάσεων. Ὅμως οἱ ὀλιγώτεροι τῶν τριακοσίων εἶναι ἀπειράριθμοι εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ. Διότι, μὴ λησμονῶμεν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς καὶ ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

Συσταυρωθέντες τῷ Κυρίῳ, ἀλλ' ὀλιγοψύχως ἐπὶ τὴν ἀνάστασιν Αὐτοῦ προσβλέψαντες, αἰφνης συνετύχομεν Αὐτῷ, πορευομένῳ εἰς Ἐμμαούς μετὰ Λουκᾶ καὶ Κλεόπα καὶ Ἀνδρέου, καὶ ἐφλέγοντο αἱ καρδίαι ἡμῶν.

Καὶ εἶπομεν: «Κύριε, μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστὶ καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα».

Καὶ Ἐκεῖνος εἰσῆλθε τοῦ μείναι σὺν ἡμῖν ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. Καὶ διηνοίχθησαν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. Καὶ μένει μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τούτῳ εἰς τὸν αἰῶνα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ Α. ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ Κ. Η Λ Ι Α ΤΟΥ Δ'

Μακαριότατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἡμῖν ἀγαπητὴ ἀδελφὴ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Ἰερώνυμε, τὴν Ὑμετέραν περιπόθητον ἡμῖν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Δόξαν καὶ αἶνον ἀναπέμπομεν τῷ παρ' Οὐ πάσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον Κυρίῳ καὶ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι τῇ Αὐτοῦ Θεῖα Χάρτι κατηξίωσεν ἡμᾶς, ὅπως, ἀνταποκρινόμενοι εἰς φιλάδελφον παρὰ τῆς Ὑμετέρας φίλης Μακαριότητος καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρόσκλησιν, πραγματοποιήσωμεν εὐσεβῆ πόθον ἡμῶν, συνοδείᾳ Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, τὴν τετιμημένην καὶ προσφιλεστάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπισκεπτόμενοι καὶ τῆς φωνῆς τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν «ἐπισκεψόμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν» (Πράξ. ιε', 36) μιμηταὶ καταστάντες κομίσωμεν τὸν ἐν Κυρίῳ ἀσπασμὸν καὶ ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν τοῦ Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀντιοχείας πρὸς τὴν περιοχὴν ταύτην τῆς Εὐρώπης, ἐν ἣ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Οὐρανοβάμονος Παύλου ἐκηρύχθη τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἀμφοτέρων δὲ τῶν μερῶν διατρανωσάντων τὴν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἀδιάπτωτον μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀγάπην, «ἥτις ἐστὶν ὁ σύνδεσμος τῆς τελειότητος» (Κολ. γ', 14), μεγάλην ἠσθάνθημεν ἠθικὴν ἐνίσχυσιν διὰ τὸν ὑφειστώτα ἐκατέρωθεν ὑψηλὸν βαθμὸν τοῦ συνδέσμου τούτου τῆς τελειότητος,

δι' οὗ αἱ δύο ὁμαίμονες ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι θὰ ἐξακολουθήσωσι συνοδοιποροῦσαι ἐν τῇ ὁδῷ τῆς Ἱστορίας. Ἀνταλλάξαντες ἐπίσης περιουσιῶν λόγους καὶ βαθυστοχάστους σκέψεις ἐν Συνεδρίασι τῆς περὶ Ὑμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐπισκεφθέντες παλαιὰ τε καὶ νέα Ἰδρύματα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐπιτεύγματα ὑψίστης κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ἀποδόσεως, ἐνθα συγκινητικῶς προέβαλεν ἡ ἄδολος χαρὰ τοῦ φιλοξένου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, μεγάλως ὠφελήθημεν ἐκ τῆς βιωθείσης ἐμπειρίας τῆς σχούσης ὡς ὀρμητήριον, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἐν τῷ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης νεοδημιουργηθέντι περιλάμπρῳ καὶ ἀρτιωτάτῳ «Διορθοδόξῳ Κέντρῳ» κατὰ τὸ ἄλλο.

Διὰ πάντα, ὅθεν, ὅσα θεάρεστα καὶ ψυχοφελῆ ἐπεδαψίλευσεν εἰς ἡμᾶς ἅπαντας ἡ ἀγάπη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προαγόμεθα, ὅπως καὶ ἐγγράφως ἀπευθύνομεν θερμότητος εὐχαριστίας καὶ ἡμῶν προσωπικῶς καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱερᾶς Ἀντιοχειακῆς Συνόδου πρὸς τε τὴν Ὑμετέραν γερασμίαν Μακαριότητα, τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ πάντας τοὺς ὀπωσθήποτε συνυπουργήσαντας κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην.

Ἐπὶ τούτοις, κατασπαζόμενοι καὶ αὐθις τὴν Ὑμετέραν περιπόθητον ἡμῖν Μακαριότητα, διατελοῦμεν μετὰ πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης,

ἀδελφὸς ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς

† Ὁ Ἀντιοχείας ΗΛΙΑΣ Δ'

ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΩΡΑΝ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ

Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΤΩΝ ΚΟΠΤΩΝ ΜΑΚ. Κ. SHENOUDA

Οἱ Κόπται - Μονοφυσίται.

Οἱ Κόπται εἶναι οἱ αὐτόχθονες Αἰγύπτιοι. Ἀποτελοῦν τὰ λείψανα τοῦ πάλαι ποτὲ ἀκμάσαντος εἰς τὴν Χώραν τοῦ Νείλου Χριστιανισμοῦ κατὰ τὴν πολὺν ἀνπερίοδον τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, πολὺ πρὸ τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ Ἰσλάμ. Κρατοῦν αὐστηρῶς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τὰς παραδόσεις τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, ὡς αὗται δεμορφώθησαν μέχρι τοῦ 451, ὅτε συνῆλθεν ἡ ἐν Χαλκηδόνι 4ῃ Οἰκουμενικῇ Σύνοδος δ' ἂν δώσῃ λύσιν εἰς τὸ Χριστολογικὸν πρόβλημα. Σήμερον ἀνέρχονται εἰς τὰ δύο περίπου ἑκατομμύρια. Ἔχουν 18 Ἐπισκοπὰς, 1000 Ἱερεῖς, διατηροῦν περὶ τοὺς 600 Ναοὺς καὶ τινὰς ἱστορικὰς Μονὰς. Οὗτοι, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι Χριστιανοὶ οἱ λεγόμενοι σήμερον «Μονοφυσίται» ἢ «Ἀντιχαλκηδόνιοι» οἱ οἰκοῦντες εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Συρίαν, τὴν Μεσοποταμίαν, τὸ Μαλαμπάρ τῶν Ἰνδιῶν, ὡς καὶ τὴν Ἀρμενίαν, δὲν ὑπετάγησαν εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ συνεπεῖα τούτου ἀπεσπασθήσαν ἀπὸ τὸν κορμὸν τῆς Ἐκκλησίας, διότι δὲν ἠδύναντο ἀπὸ ἐνόησιν τὴν ὑπόστασιν τοῦ Κυρίου μὲ τὰς δύο φύσεις, τὴν θεῖαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην. Ἡ Δ' Οἰκουμενικῇ Σύνοδος ἐδογματίσεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος καὶ ὅτι αἱ δύο φύσεις συνηνώθησαν ἐν αὐτῷ ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως.

Ἀποσχισθεῖσαι αἱ Ἐκκλησίαι αὗται ἔκτοτε ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἀπέτελεσαν ἰδίαις τοπικὰς ἐθνικὰς Ἐκκλησίας, συνεχίζουσαι τὴν αἵρεσιν τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ. Μὲ τοὺς Μονοφυσίτας, ὡς γνωστὸν, ἠσχολήθησαν αἱ δύο μετὰ ταῦτα συγκληθεῖσαι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, Ε' (553) καὶ ΣΤ' (680) ἄνευ ὅμως ἀποτελέσματος. Ἀλλὰ καὶ τὸ Βυζαντινὸν Κράτος δ' ἂν τῶν Αὐτοκρατόρων Ζήνωνος, Ἀναστασίου, Ἰουστίνου, Ἰουστινιανοῦ, Ἡρακλείου καὶ ἄλλων εἰς μεταγενεστέραις ἐποχὰς, ἐπραξέ τὸ πᾶν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἑνωσὶν των μετὰ τῆς Μ.ἁς, Ἀποστολικῆς, Καθολικῆς Ἐκκλησίας, χωρὶς πάλιν νὰ ἐπιτύχῃ οὐδέν. Ἐκτοτε, αἱ ὡς ἄνω Ἐκκλησίαι ζοῦν ἐν ἀπομονώσει ἀπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐγένοντο προσπάθειαι κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους δ' ἂν τὴν ἄρσιν τῆς διαστάσεως δ' ἂν θεολογικῶν συζητήσεων εἰς ἡμιεπισήμους καὶ ἐπισήμους ἐπαφὰς, αἵτινες ἐγένοντο εἰς τὰ Συμβούλια τῆς Οἰκουμενικῆς κινήσεως εἰς Νέον Δελχί, Montreal, Rochester, εἰς

Ρόδον καὶ ἐσχάτως εἰς Addis Ababa, ὅπου συνῆλθεν ἐπισήμως πλέον ἢ ὑπὸ τοῦ Οἴκου. Πατριαρχεῖου σχηματισθεῖσαι Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ, δ' ἂν νὰ συναλεχθῆ μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἀντιχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν, μὲ τὸ ἀποτέλεσμα νὰ καλλιεργηθοῦν καὶ νὰ συσφιγθοῦν αἱ σχέσεις, ἔτι δὲ καὶ νὰ ἐκδηλωθῆ ἐκατέρωθεν ὁ πόθος διὰ μίαν συνεργασίαν καὶ μελλοντικὴν ἐπανάωσιν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αἰθιοπίας Χαϊλέ Σελασιέ ὁ Α' ποθεῖ διακαῶς τὴν ἑνωσιν καὶ κατέβαλε πρὸς τοῦτο πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν. Πρὸ τινος ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας ὡς προσκεκλημένος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὁ νέος Πατριάρχης τῆς Αἰθιοπίας κ. Θεόφιλος, κατὰ τὴν ἐπίσημον δεξίωσιν αὐτοῦ γενομένην ὑπὸ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέφρασε μεταξὺ ἄλλων τὴν χαρὰν, ὅτι μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν κακῶς λεγομένων Μονοφυσιτικῶν καὶ τῶν λοιπῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οὐδὲν ἄξιον λόγου αἵτιον χωρισμοῦ ὑφίσταται εἰς τὸ Χριστολογικὸν Δόγμα καὶ συγκεκριμένως εἶπεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰ ἑξῆς:

«Αἱ ἡμετέραι Ὀρθόδοξοι Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι ὁμολογοῦν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνσαρκωμένος, γενόμενος ἄνθρωπος διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. Ἡ ἐνανθρώπησις Του, ἡ ἀληθῆς ἀνθρωπίνη ζωὴ Του ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ πραγματικότης τοῦ πάθους, τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ, εἶναι ἀναγκαῖα στάδια ἐν τῇ ζωῇ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Συνεπῶς, διὰ τὰς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἡ ἐξ ἀνθρωπίνης μητρὸς γέννησις τοῦ Χριστοῦ, ἡ συναναστροφή Αὐτοῦ μετ' ἀνθρώπων ὑπὸ συνθήκας χρόνου καὶ χώρου, ἡ αὐτοθεσία Αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ εἶναι μέσα, διὰ τῶν ὁποίων συνετελέσθη ἡ σωτηρία ἡμῶν ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ καταστάσει τῆς ἐνσαρκώσεως Αὐτοῦ.

Οὕτως ἐχούσης τῆς πραγματικότητος, αἱ Ἐκκλησίαι ἡμῶν οὔτε ἐπὶ στιγμὴν καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἠλάττωσαν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Εἶμαι πολὺ χαρούμενος, διότι τὸ γεγονός τοῦτο ἔχει σαφῶς ἐρμηνευθῆ ὑπὸ τῶν Θεολόγων ἡμῶν ἐν ταῖς ἀνεπισήμοις συναντήσεσι μετὰ τῶν ὑμετέρων Θεολόγων».

Εἰς τὰς τελευταῖας τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Πατριάρχου τῆς Αἰθιοπίας Θεοφίλου καὶ τοῦ Πατριάρχου τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας Us. Shenouda μετέσχον διὰ πρώτην φοράν αἱ περισσότεραι Ὀρθόδοξοι Ἐκ-

κλησίαι, ἀποστείλασαι μάλιστα διὰ τῶν ἀντιπροσώπων των καὶ πολύτιμα Ἐκκλησιαστικά δῶρα πρὸς ἔκφρασιν τῆς χαρᾶς διὰ τὴν ἐπικειμένην ἐπανάνωσιν αὐτῶν μετὰ τῆς μητρὸς Ὁρθοδόξου κατ' Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας, κατὰ δὲ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1971 εἰς Addis Ababa συνῆλθεν ἡ ὑπὸ τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου σχηματισθεῖσα διορθόδοξος Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξ ἀντιπροσώπων ἐκ πασῶν τῶν ἐπὶ μέρος Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἧτοι Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων, Ρωσίας, Ρουμανίας, Ἑλλάδος, Κύπρου, Γεωργίας καὶ Φιλανδίας διαπιστώσασα, μετὰ τὴν γενομένην συζήτησιν μετὰ τῶν Ἀντιχάλκηδονίων, ὅτι τὰ πάντα εἶναι ἔτοιμα διὰ τὴν ἑναρξίν τοῦ Θεολογικοῦ διαλόγου, ὑπάρχουν δὲ βάσιμοι ἐλπίδες ἐκατέρωθεν ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου θὰ φέρῃ τὴν ποθητὴν ἑνωσιν.

Ποῖοι παρέστησαν εἰς τὴν ἐνθρόνισιν.

Τὴν 14ην Νοεμβρίου 1971 ἐγένετο εἰς Κάϊρον ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ νέου Πατριάρχου τῶν Κοπτῶν κ. Shehonda, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἐν Κυρίῳ κοιμηθέντος κατὰ τὸ παρ. ἔτος Πατριάρχου Κυρίλλου. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐθεώρησε καθήκον τῆς νῆς μετάσχη εἰς τὰς τελετὰς τῆς ἐνθρονίσεως διὰ τοῦ Προέδρου τῆς Μ.Σ.Ε./Γ.Ε. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, παραστάτος μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Θεοφ. Δέβρης κ. Κοσμᾶ. Ἀλλὰ καὶ ἄλλαι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι παρήσαν δι' ἀντιπροσωπειῶν, τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας παραστάσης διὰ τοῦ προκαθημένου αὐτῆς Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ, συνοδευομένου ὑπὸ δύο Μητροπολιτῶν, τοῦ Μολδαβίας Ἰουστίνου καὶ τοῦ Πλοεστίου Ἀντωνίου καὶ τοῦ Καθηγητοῦ Αἰδεσιμολ. Ὀλυμπίου Κατσούλα.

Καὶ οὐ μόνον αἱ Ὁρθόδοξοι, ἀλλὰ καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἐξεπροσωπήθη διὰ τοῦ Καρδινάλιου κ. Ἰω. Willebrands, Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς «Ἐνότης» καὶ τοῦ Γραμματέως Πέτρου Duprey καὶ αἱ Προτεσταντικαὶ καὶ ἡ Ἀγγλικανικὴ δὲν ὑστέρησαν εἰς τὴν ἀποστολὴν ἀντιπροσωπειῶν. Τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν ἐξεπροσωπήθη δὲ διὰ τοῦ Γεν. Γραμματέως Αἰδεσιμολ. Πάστορος Δος Εὐγενίου Blake. Βεβαίως παρευρέθησαν ὅλοι οἱ Πατριάρχαι τῶν Ἀντιχάλκηδονίων Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, οἵτινες μετέσχον τελετουργικῶς εἰς τὰς τελετὰς τῆς ἐνθρονίσεως καὶ εἰς τὴν μετ' αὐτὴν τελεσθεῖσαν Θείαν Λειτουργίαν.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα ἐφθασεν εἰς Κάϊρον ἀεροπορικῶς τὴν 12ην Νοεμβρίου καὶ ὥραν 10 νυκτερινήν, γενομένη δεκτὴ εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἐπισήμων μετὰ πολλῆς ἐγκαρδιότητος ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀρχιεπισκόπου Ἀντωνίου, ὑπὸ μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἑορτα-

σμοῦ τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας κ. Σκαλιέρη.

Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τοῦ ἐν Χριστῷ ἀσπασμοῦ μετὰ τοῦ Σεβ.σμ. Ἀντωνίου καὶ τὸν χαιρετισμὸν τῶν λοιπῶν προσεφέρθησαν ἀναψυκτικὰ καὶ εἶτα ἀντηλλάγησαν θερμοὶ λόγοι φιλοφρονήσεως, ἀμέσως δὲ ὠδηγήθησαν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Κάϊρου, ὅπου κατέλυσαν εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον Sheppard, τὸ ὁποῖον εἶχε διατεθῆ ὑπὸ τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν φιλοξενίαν τῶν ξένων τῆς.

Τὴν ἐπομένην, Σάββατον, ἐγένετο ἐθιμοτυπικὴ ἐπίσκεψις εἰς τὸν ἐν Κάϊρω Πατριαρχικὸν ἐπίτροπον Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Ἡλιουπόλεως κ. Διονύσιον καὶ εἶτα εἰς τὸν Ἑλληνα Πρέσβυν κ. Ἀγ. Καψαμπέλλην, κατὰ δὲ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα, ἀφοῦ ἐπεσκέφθη τὰς Πυραμίδας εἰς τὸ Παλαιὸν Κάϊρον καὶ ἤκουσε σχετικὴν περὶ τούτων ὁμιλίαν, ἐγένετο δεκτὴ μετὰ πολλῆς τῆς ἐγκαρδιότητος ὑπὸ τοῦ Σεβ.σμ. Ἀρχιεπισκόπου Σιναίου κ. Γρηγορίου εἰς τὸ ἐν Κάϊρω Μετόχιον τοῦ Σινᾶ, παρακλήσασα ἅμα καὶ εἰς τὸ δεῖπνον, ὅπερ ἡ Α.Σ. παρέθηκεν πρὸς ἔκφρασιν τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους αὐτῆς.

Ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως.

Τὴν πρωτὰν τῆς ἐπομένης, ἡμέραν Κυριακὴν περὶ τὴν 8.30' πρωϊνὴν, συνεκεντρώθησαν ὅλοι οἱ προσκεκλημένοι εἰς τὸν παμμεγέθη νεότευκτον Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ὄντα ἀσφυκτικῶς πεπληρωμένον ὑπὸ τῶν Κοπτῶν, ὅπου ἐλάβομεν θέσιν εἰς τὸν Σωλέαν τοῦ Ναοῦ, ἔξω τοῦ ἱεροῦ Βήματος. Εἰς τὴν δεξιὰν πλευράν, ὅπου ὁ Πατριαρχικὸς θρόνος, ἐκάθητο οἱ Πατριάρχαι τῶν Μοφουσιτικῶν Ἐκκλησιῶν, φέροντες τὰ ἀρχιερατικὰ ἄμφια, πολλοὶ Ἠγούμενοι Μονῶν, ὡς καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι κληρικοὶ τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ μέσον τοῦ Σωλέα εἶχε στηθῆ ἐξέδρα, ἐφ' ἧς θὰ ἐλάμβανε χώραν ἡ Τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως.

Ἡ εἴσοδος ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐγένετο ἐν μέσῳ ζωνῶν ἐπευφημιῶν τοῦ λαοῦ. Ἐψάλλετο ἀκόμη ὁ Ὁρθρος ὑπὸ τοῦ ἱεροφοροῦντος κλήρου καὶ τῶν λευχειμούνων καὶ κεκαλυμμένων τὴν κεφαλὴν Μοναχῶν, οἱ ὅποιοι ἴσταντο ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος καὶ ὑπὸ πολυμελῶν καλλιφώνων χορωδιῶν τοῦ Ναοῦ, αἱ ὁποῖαι ἰστάμεναι εἰς τὸν κυρίως Ναὸν καὶ δὴ εἰς τὰς θέσεις, ὅπου οἱ χοροὶ τῶν ψαλτῶν εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους Ναοὺς, ἐψάλλοντο κυρίως ἐπὶ κληροῖ ψαλμοῖ τοῦ Δαβίδ. Ἐνίοτε ἠκούετο Ἑλληνιστὶ τὸ «Κύριε ἐλέησον».

Περὶ τὴν 10.30' ὥραν ἤρχισεν ἡ Θ. Λειτουργία καὶ μετὰ παρέλευσιν ἡμισείας περίπου ὥρας ἀφίκοντο εἰς τὸν Ναὸν ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Αἰγύπτου Δρ. Μαχμουτ Φαουζὶ μετὰ τινῶν Ὑπουργῶν, τὸ διπλωματικὸν Σῶμα καὶ ἄλλαι προσωπικότητες. Ἀμέσως κατέφθασε καὶ ὁ νέος Πατριάρχης, ὁ ὁποῖος μάλιστα

έφθασαν εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ Ναοῦ, ἐζήτησε κατὰ τὸ ἔθος τὴν κλεῖδα διὰ νὰ ἀνοίξῃ τὴν κεντρικὴν θύραν, ἣτις ἦτο κεκλεισμένη, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν Ναόν.

Ὁ νέος Πατριάρχης εἶναι ἡλικίας 47 ἐτῶν καὶ προέρχεται ἐκ τοῦ μοναχικοῦ κόσμου. Εἶναι εὐσεβέστατος, ἐνάρετος καὶ ἀσκητικοῦ τύπου. Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας ἐν Καῖρω καὶ εἶτα ἠκολούθησεν ἀνωτέρας σπουδὰς εἰς Λονδίνον. Ἐσχάτως, ὑπηρέτησεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Καῖρου, ὡς Καθηγητῆς τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης.

Ἡ εἴσοδος τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸν Ναὸν ἐχαιρέτισθη ἀπὸ τὰς χιλιάδας τῶν πιστῶν μετὰ ζωντὰς ἐπευφημίας, κατὰ τὸν ἰδιόζοντα τρόπον ποὺ ἐπικρατεῖ εἰς τὰς Ἀραβικὰς Χώρας καὶ μετὰ παρατεταμένα χειροκροτήματα. Ὁ Πατριάρχης βαθύτατα συγκινημένος ἐστάθη εἰς τὴν ἐξέδραν φέρων ἐσωτερικὸν ῥάσον (ἀντερὶ) καὶ κάλυμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, παρακολουθῶν πάντοτε ἐν βαθυτάτῃ κατανύζει τὰς δεήσεις τῶν διακόνων καὶ τὰς εὐχὰς, ἃς ἀνέπεμπον πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐξέδρας οἱ Μητροπολίται καὶ Πατριάρχαι, ἕκαστος μετὰ τὴν σειρὰν του. Ἐν τῷ μεταξῷ, βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς Κόπτας κληρικοὺς περιεβλήθη τὰ ἱερά ἄμφια

του, ἦτοι στιχάριον, ἐπιτραχήλιον, ζώνην, ἐπιμάνικα, ἐπιγονάτιον καὶ φελώνην ὑπὸ μορφὴν μανδύου καὶ κατόπιν τῷ ἐναπέθεσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν μίτραν. Ὁ λαὸς τότε ἐξέσπασεν εἰς ἐπευφημίας καὶ χειροκροτήματα. Μετὰ ταῦτα ὁ Πατριάρχης ἐνδεδυμένος ἅπασαν τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν εἰσῆλθε διὰ τῆς ὡραίας Πύλης εἰς τὸ ἱερὸν Βῆμα καὶ θυμιάσας τὴν ἁγίαν Τράπεζαν, προσευχήθη γονυκλινῆς· ἐγερθεὶς κατόπιν ἠσπάσθη τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ ἔλαβεν ἀνα χεῖρας τὸν σταυρὸν τῆς εὐλογίας, ὡς καὶ τὴν ποιμαντικὴν ῥάβδον. Τότε ἐξελθὼν τοῦ ἱεροῦ Βήματος κατηθύθη εἰς τὸν θρόνον του, ὁπόθεν ἀνέγνωσε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον τοῦ ἀραβιστὶ καὶ ἀγγλιστί. Μετὰ ταῦτα, ἐψάλη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἡ φήμη αὐτοῦ, ἣτις εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ὁμοία πρὸς τὴν φήμην τοῦ Ἑλλήνου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ὡς καὶ τὸ «ἄξιος». Ἀμέσως δὲ προσῆλθεν εἰς τὸν θρόνον εἰς Ὑπουργός, διὰ νὰ ἐπιδώσῃ εἰς τὸν Πατριάρχην τὸ ἀνώτατον παράσημον τοῦ Κράτους μετὰ τὴν πρασίνην ταινίαν καὶ τὸν ἀστέρα. Εἶτα ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, τῶν Ὑπουργῶν, τῶν μελῶν τοῦ διπλωματικοῦ Σώματος καὶ ἄλλων προσωπικοτήτων, κατελθὼν δὲ ἀπὸ τοῦ θρόνου

Ὁ νέος Πατριάρχης τῶν Κοπτῶν Μακ. κ. Shenouda μεθ' ἑτέρων Ἱεραρχῶν, ἐν οἷς καὶ οἱ ἀντιπροσωπεύσαντες κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεως τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος καὶ ὁ Σεβ. Δέρβης κ. Κοσμάς.

εισήλθεν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Βήματος διὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν Θ. Λειτουργίαν, ὅλοι δὲ οἱ ἐπίσημοι τοῦ Κράτους, ὡς καὶ πᾶσαι αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν τε Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Ἐτεροδόξων, ἀπῆλθον ἐκ τοῦ Ναοῦ καὶ μετέβησαν εἰς τὰ καταλύματά των πρὸς ἀνάπνυσιν. Ἦτο ἡ 13ῃ ὥρα. Οἱ Κόπται χριστιανοὶ μετὰ τοῦ νέου Πατριάρχου, τοῦ Ἱερατείου καὶ τῶν χορωδῶν των παρέμειναν εἰς τὸν Ναὸν μέχρι τῆς 15ῃς ὥρας πρὸς τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας.

Ἡ δεξίωσις εἰς τὸ Πατριαρχεῖον.

Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας καὶ περὶ ὥραν 6ην, εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Κοπτικῆς Πατριαρχείου ἐγένετο ἡ ἐπίσημος δεξίωσις τῶν ἀντιπροσωπεῖων τῶν τε Ὁρθοδόξων καὶ Ἐτεροδόξων Ἐκκλησιῶν ὑπὸ τοῦ νέου Πατριάρχου. Ἰσταντο πλησίον τοῦ Πατριάρχου ὁ διευθυντὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου Ἐπίσκοπος Σιμουήλ καὶ τινες ἄλλοι ἀνώτεροι κληρικοὶ τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας. Πρῶτον ἐδέχθη τὰς ἀντιπροσωπεῖας τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὁ ἀρχηγὸς ἐκάστης, τηρουμένης τῆς σειρᾶς τῶν πρεσβείων, μετὰ βραχείων προσφώνησιν παρέδιδεν εἰς τὸν Πατριάρχην τὰ δῶρα τῆς Ἐκκλησίας του, τοῦ Πατριάρχου ἀντιφωνοῦντος καὶ λέγοντος τὰ προσήκοντα.

Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπροσωπεῖας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Σεβ. Μυτιλήνης προσελθὼν ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Πατριάρχην ὡραίαν ποιμαντορικὴν βιβλίον, ἐφ' ἧς ἦτο χαραγμένη ἡ ἐπιγραφή: «**Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΣΕΝΟΥΝΤΑ**», εἰπὼν ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν νέων ἐξουσιῶν του προσφέρει εἰς αὐτὸν μίαν βιβλίον ποιμαντορικὴν ὡς «Ράβδον δυνάμεως», εὐχομένη αὐτῷ μακρὰν καὶ καρποφόρον τὴν πατριαρχίαν ἐπ' ἀγαθῶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁ Πατριάρχης ἀπαντῶν εἶπε τὰ ἐξῆς εἰς τὴν ἀραβικὴν γλῶσσαν, διερμηνεύοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου ἀγίου Δέρβης:

«*Εὐχαριστῶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν τιμὴν ποὺ ἔκαμε νὰ ἀποστείλῃ ἀντιπροσωπεῖαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πολύτιμον δῶρόν της, τὸ ὅποιον μετ' ἐγκανχίσεως θὰ φέρω κατὰ τὰς θείας Λειτουργίας, ἀναμνησκόμενος τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὅποια τὸ προσέφερεν.*

Ἐίμαι εὐτυχῆς, διότι ἠξιώθην νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν Ἑλλάδα, ὅταν μετέβην ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος κατὰ τὰς εορτὰς τῆς χιλιετηρίδος.

Ἐνθυνοῦμαι, ὅτι μεγάλην ἐντύπωσιν μοῦ ἔκαμεν ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἡ Ἐθνικὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων.

Ἀγαπῶ καὶ ἐκτιμῶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ θεωρῶ τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπαραίτητον διὰ πάντα ἐκκλησιαστικὸν ἐργάτην καὶ δὴ Θεολόγον, διότι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς Κ.Δ. καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἡμεῖς δὲ οἱ Κόπται ἐγκανχώμεθα, διότι οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας ἐργα-

σαν Ἑλληνιστὶ τὰ ἀθάνατα αὐτῶν ἔργα, τὰ ὅποια σήμερον ἀποτελοῦν τὴν πηγὴν τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας.

Ἐπιθυμῶ, ὅπως ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα διαδοθῇ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας περισσύτερον καὶ δι' αὐτὸ ἔχω κατὰ νοῦν, ὄχι μόνον νὰ συνεχίσω, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποστέλλω, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερους νέους διὰ σπουδὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἦδη τρεῖς ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους μας, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Κοπτῶν, ὁμιλοῦν καλῶς τὴν Ἑλληνικὴν.

Νὰ διαβιβάσητε, παρακαλῶ, εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον κ. Ἱερώνυμον καὶ εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου δι' ὅλα».

Τὸ ἐπίσημον δεῖπνον.

Περὶ τὴν 9ην νυκτερινὴν ἐδόθη εἰς τὸ Liberation Club τὸ ἐπίσημον δεῖπνον, εἰς ὃ παρεκάθησαν ὁ νέος Πατριάρχης τῶν Κοπτῶν, οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι τῶν Μονοφυσικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅλα τὰ ἡγετικά στελέχη τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Πατριάρχης τῆς Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανὸς μετὰ τῆς ἀκολουθίας του καὶ αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, Κων/πόλεως, Ρωσίας, Βουλγαρίας, Ἑλλάδος, ὁ Πρόεδρος τῆς Γραμματείας διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν κ. I. Willebrands, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Π.Σ. Ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλαι προσωπικότητες.

Εἰς τὸ τέλος ἐγένοντο αἱ προσφωνήσεις.

Ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης εἶπε τὰ κάτωθι, διερμηνεύοντος τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Δέρβης κ. Κοσμᾶ εἰς τὴν ἀραβικὴν γλῶσσαν, ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος:

«*Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μὲ χαρὰν ἀνέκφραστον μετέχει εἰς τὰς ὡραίας τελετὰς, αἱ ὅποια τελοῦνται σήμερον ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ καὶ ἐνθρονίσει τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τὸν περιβλεπτόν Πατριαρχικὸν Θρόνον τῆς ἀρχαίας κατὰ ἀνατολὰς ἀδελφῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας.*

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος καὶ ἡ περὶ αὐτὸν Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος ἐχάρισαν χαρὰν μεγάλην, μόλις ἐπληροφορήθησαν, ὅτι ἡ Ὑμετέρα Θεοτίμητος Μακαριότης μέλλει νὰ ἐγκαθιδροθῇ σήμερον ἐπισήμως εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον, ἔσπευσαν δὲ νὰ ἀναθέσων εἰς ἐμὲ, τὸν Πρόεδρον τῆς Μονίμου Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων, τὴν τιμητικὴν ἀποστολὴν νὰ ἔλθω ἐνταῦθα μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκοπικῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Δέρβης κ. Κοσμᾶ, διὰ νὰ παραστῶ κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεως, νὰ προσενηχθῶ ὁμοῦ μετὰ τῶν σεπτῶν προκαθημένων καὶ τῶν ἄλλων ἀντιπροσώπων τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ νὰ ἐκφράσω τὰ θεομὰ συγχαρητήρια καὶ τὴν δόξαστον ἀπὸ καρδίας εὐχὴν, ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεὸς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Δομήτωρ χαρίζεται ὑμῖν ὑγιειαν νυχτὴς τε καὶ

σώματος εἰς ἔτη πολλά, ἐνδυναμώνη δὲ τὴν Ὑμετέραν σεπτὴν Κορυφὴν ἐν τῷ Ἱερῷ ἀγῶνι ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ εὐκλείας τῆς παλαιαύτου τῶν ἁγίων κατὰ ἀνατολὰς Ὁρθοδόξων καὶ ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν καὶ εἰς τὴν κοινὴν πορείαν αὐτῶν πρὸς τὴν πλήρη καὶ τελείαν ἔνωσιν, πρὸς δόξαν τοῦ τρισαγίου Ὄνόματος τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Μακαριώτατε,

Ἡ χαρὰ ἡμῶν πολλαπλασιάζεται ἀπὸ τὸ εὐτυχές γεγονός, ὅτι αἱ ἀρχαῖαι ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι εὐρίσκονται ἤδη εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ ἐπισήμου θεολογικοῦ διαλόγου μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὸ «μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ», τὸ ὁποῖον ἐδημιουργήθη, ὡς μὴ ὄφειλε, συνεπεία τῶν ἐκατέρωθεν παρανοήσεων, ἤρχισεν ἤδη νὰ «διαλύεται» καὶ νὰ πίπτῃ χάρις εἰς τὰς κοινὰς προσπάθειαι, τὰς ὁποίας καταβάλλουν εἰς τοὺς ἐσχάτους χρόνους, χωρὶς προκατάληψιν, αἱ ἐπὶ μέρους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καὶ αἱ σεβάσμιαι ἀρχαῖαι ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι τῆς ἀνατολῆς, ἐν ἀγάπῃ πολλῇ καὶ ἐν κοινῇ προσευχῇ, βοηθούμεναι ἀπὸ τοῦς διαπρεπεῖς θεολόγους καὶ διδασκάλους καὶ μύστας τῶν δογμάτων τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως καὶ τῆς πατερικῆς διδασκαλίας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν.

Ὅλοι ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι εἴμεθα, Μακαριώτατε, μία οἰκογένεια, ἔχομεν κοινὰ σημεῖα ἐπαφῆς, ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, ἔχομεν τοὺς αὐτοὺς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, διατηροῦμεν τὰς αὐτὰς παραδόσεις καὶ τὰ αὐτὰ ἐν πολλοῖς ἔθιμα, ἔχομεν τὴν ἴδιαν ἀποστολικὴν διαδοχὴν, ἁγιαζόμεθα ἀπὸ τὰ αὐτὰ μυστήρια καὶ ὅλοι προσδοκῶμεν ἀπὸ κοινοῦ τὸν Κύριον («ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς»).

Ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν κοινὴν κληρονομίαν καὶ πολῦτιμον θησαυρὸν τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν μας.

Ἐῖθασιν, Μακαριώτατε, τὰ ἔτη σας πολλά καὶ μεστὰ θείων ἐδλογιῶν. Εἶθε νὰ ἀξιωθῆτε νὰ εὐλογήσητε τὸν νέον θρόνον τῆς Ὁρθοδόξιας διὰ τῆς ἐνώσεως πασῶν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διότι οὕτω πως θὰ δυνηθῶμεν ἡνωμένοι καὶ ἀδιάσπαστοι ἐν τῇ πίστει πρὸς τὸν Κύριον νὰ βαδίσωμεν, ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, εἰς τὴν ποθητὴν ἐνότητα σύμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὑπὲρ τῆς ὁποίας οἱ πάντες ἀδιαλείπτως προσευχόμεθα).

Εἰς τοὺς προσφωνήσαντας ἀπήντησεν ἀγγλιστί, εὐχαριστήσας αὐτοὺς διὰ θερμῶν λόγων ἀπὸ μέρους τοῦ Μακ. Πατριάρχου, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου Ἐπίσκοπος Σαμουήλ. Εἶτα ἐγερθέντες ἐκ τῆς τραπέζης παρεμείναμεν ἐπ' ὀλίγον καὶ κατόπιν ἀπήλθομεν πλήρεις ὠραίων ἐντυπώσεων, ἀποχαιρέτησαντες τὸν Πατριάρχην καὶ εὐχρηθέντες αὐτῷ τὰ προσήκοντα.

Ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου καὶ ἡ ἀναχώρησις.

Τὴν ἐπομένην, 15 Νοεμβρίου, ἐπεσκέφθησαν μετὰ τοῦ Θεοφιλεστάτου Δέρβης τὴν ἐν Παλαιῷ Καίρω ἱστορικὴν Μονὴν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, προσκυνήσαντες εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ μεγαλομάρτυρος, ὅστις, ὡς γνωστόν, εἶναι ἐκτισμένος ἐπὶ ἀρχαίου Πύργου, προχριστιανικοῦ κτίσματος εἰς σχῆμα ῥοτόντας καὶ εἶτα, ἀφοῦ περιήλθομεν τὸ Ἡγουμενεῖον, τὰ Πατριαρχικὰ δώματα, τοὺς Ξενώνας καὶ τὴν Βιβλιοθήκην, κατήλθομεν εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Μουσείου, ποὺ εὐρίσκονται εἰς τὰ κάτω διαμερίσματα τοῦ Πύργου, ἔνθα φυλάσσονται μεγάλης ἀξίας χριστιανικὰ κειμήλια, ὡς ἱερά ἐικόνες, ἱερά σκευὴ, ἄμφια κ.λπ. κατελήξαμεν εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων καὶ εἰς τὸ ἕτερον τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Τίσι οἱ προσενέγκομεν Χριστέ...», τὸ ὁποῖον σχετίζεται μετὰ τὴν φυγὴν τῆς Παναγίας Παρθένου μετὰ τοῦ Θείου Βρέφους εἰς Αἴγυπτον, κατελθόντες ἐν τέλει εἰς τὴν κάτωθεν τῶν Παρεκκλησιῶν κρύπτῃν, ἔνθα εὐρηται ὁ Πατριαρχικὸς τάφος καὶ ὅπου ἀναπαύεται ὁ μακαριστὸς Πατριάρχης Χριστοφόρος καὶ αἱ θῆκαι μετὰ τὰ ὅσα τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας Ἱεροθέου, Ἰακώβου, Νικάνωρος, Σωφρονίου, Φωτίου, Μελετίου καὶ Νικολάου, ἀνεγνώσαμεν βαθύτατα συγκεκινημένοι Τρισάγιον, μεθ' ὃ ἀνήλθομεν ὀδηγηθέντες εἰς τὸ Ἡγουμενεῖον, ὅπου εὐρίσκονται τὰ Πατριαρχικὰ δώματα, οἱ Ξενώνας καὶ ἡ Βιβλιοθήκη.

Ἐκεῖθεν, μετὰ τὰς ἐπιδαφιλευθείσας περιποιήσεις ὑπὸ τοῦ ῥέκτου ἡγουμένου τῆς Μονῆς Ἀρχιμ. Ἰσιδώρου, ἀπήλθομεν ἀναχωρήσαντες μετ' ὀλίγον εἰς τὸ ἀεροδρόμιον, προπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Ἑλληνοσ Πρέσβευος κ. Καψαμπέλλη, τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας, τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Κοπτικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἄλλων, προκειμένου νὰ ἐπιβῶμεν ἀεροσκάφους τῆς Ὀλυμπιακῆς. Ἀπεγειώθημεν τὴν 3ην ἀπογευματινὴν καὶ ἐφθάσαμεν, σὺν Θεῷ ἁγίῳ, μετὰ θαυμασίαν δίωρον πτήσιν εἰς Ἀθήνας.

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ Β'. ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΜΟΝΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ (18—20-9-1971)

Α'. Ἡ ἀναβίωσις τοῦ Μοναστικοῦ ἰδεώδους καὶ ὁ Κόσμος.

1) Ἀποτελεῖ ἀνάγκη, ὅπως ἡ κρατοῦσα δυσμενῆς τοποθέτησις καὶ προκατάληψις τῆς κοινῆς γνώμης ἔναντι τοῦ μοναχισμοῦ διασκεδασθῆ. Πρὸς τοῦτο, ἀπαιτεῖται συστηματικὴ ἀντιμετώπισις καὶ διαφώτισις ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ μοναχισμοῦ, ἧτοι διαφώτισις γονέων, ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἄλλων παραγόντων.

2) Ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐαρέσκειαν καὶ εὐγνωμοσύνην τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι προσέφερον βλαστοὺς εἰς τὰς Ἱ. Μονάς. (Ἀπονομὴ διπλώματος ἢ ἀναμνηστικοῦ τινοῦ ἐν εἰδικῇ τελετῇ).

3) Ἡ Ἐκκλησία νὰ κυκλοφορήσῃ μῆνυμα διαφωτιστικὸν πρὸς τὸ πλήρωμα Αὐτῆς.

4) Αἱ θρησκευτικαὶ ὀργανώσεις πρέπει νὰ κατανοήσουν τὸ θέμα καὶ νὰ συμβάλουν τοῦ λοιποῦ θετικῶς εἰς τὴν προώθησιν μοναστικῶν κλίσεων.

5) Ἐκδοσις διαφωτιστικῶν κειμένων περὶ τοῦ μοναχισμοῦ καὶ τῶν ἀνεκτιμῆτων προσφορῶν του, ἧτοι μοναχισμὸς καὶ ἀγιότης, μοναχισμὸς καὶ νοσηλευτικὰ ἰδρύματα, μοναχισμὸς καὶ ἐκπαίδευσις, μοναχισμὸς καὶ ὄρφανοτροφεῖα, μοναχισμὸς καὶ ἱεραποστολή.

Ἡ ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι σήμερον παρασχεθεῖσα καὶ παρεχομένη τοιαύτη διακονία τοῦ μοναχισμοῦ ἀποτελεῖ ὑψίστην προσφορὰν καὶ ἄριστον μέσον διὰ τὴν διαφώτισιν τῆς κοινῆς γνώμης ὑπὲρ τοῦ μοναχικοῦ κόσμου.

6) Ὅσακις παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἐλευθέρως καὶ προαιρετικῶς νὰ διακονήσουν μοναχαι εἰς κοινωνικὰ ἔργα, τοῦτο πρέπει νὰ γίνεται μετὰ διακρίσεως, κατόπιν ἐπιλογῆς τῶν καταλλήλων προσώπων καὶ διὰ συστηματικῆς δι' ἐκάστην διακονίαν προετοιμασίας.

Προτείνεται ἡ δημιουργία ἐν καιρῷ μοναστικῆς Σχολῆς Διακονισσῶν, εἰς ἣν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ παρέχεται ἡ τοιαύτη παιδείσις καὶ προετοιμασία.

7) Εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν ὁ ἀληθὴς μοναχισμὸς εἶναι ἀντικοινωνικός, ὡς καταφαίνεται ἐκ τοῦ παραδείγματος ἀσκητῶν τῆς βαθυτέρας ἐρήμου, οἱ ὅποιοι ἐν ἀγωνίᾳ καὶ ἐν δάκρυσιν προσηύχοντο ὑπὲρ τοῦ κόσμου.

Ἡ καρδιά ὅμως καὶ ὁ κύριος στόχος τοῦ μοναχισμοῦ εὐρίσκειται εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ Αὐτοῦ ζώην, ἐν προσευχῇ καὶ ἀσκήσει.

Ὅθεν, δὲν ὑφίσταται ἀντίθεσις τοῦ μοναχισμοῦ, τοῦ εἰς τὴν βαθυτέραν ἔρημον μόνου μόνῳ Θεῷ λατρευόντος, καὶ ἐκείνου ὁ ὅποιος ὕλοποιῶν τὸ κήρυγμα τῆς μείζονος ἐντολῆς τῆς ἀγάπης διακονεῖ εἰς ἔργα φιλανθρωπίας καὶ ἱεραποστολῆς.

Β'. Ὁ Μοναχισμὸς καὶ ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία.

1) Ἡ σύγκλησις συνεδρίων, ὡς τὸ παρὸν, ἀποτελεῖ συνέχειαν παλαιοῦ ἔθους εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες Αὐτῆς μετέβαινον πρὸς συνάντησιν ἀλλήλων, ἵνα λάβωσι θάρρος ἐκ τῆς κοινῆς ταύτης.

Ἡ παροῦσα σύναξις ἀποτελεῖ, πρατίστως, σύναξιν κοινῆς προσευχῆς, σύναξιν διαλόγου καὶ ἀλληλοικοδομῆς, ὥστε ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀκούσῃ τὰς φωνὰς τῶν τέκνων Τῆς καὶ νὰ ἴδῃ τί ἐξ Αὐτῆς ζητοῦσι ταῦτα.

2) Οὐδεμία προσοχὴ πρέπει νὰ δίδεται εἰς τὰς διασπειρομένας ὑπὸ διαφόρων κύκλων ἀνευθύνους καὶ κακοπίστους φήμας εἰς βάρος τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, περὶ ἀποκλίσεως δῆθεν Αὐτῆς ἀπὸ τῶν Ὁρθοδόξων γραμμῶν καὶ παραδόσεων, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ θέμα τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον.

Σαφεῖς πρόσφατοι δηλώσεις (Ἐγκύκλιοι 38 Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς 30-6-71 καὶ Ἐγκύκλιος Ἱ. Συνόδου ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1827/2-4-71) καταδεικνύουν, ὅτι Αὐτὴ ἀπαρεγκλίτως τηρεῖ τὰς Ὁρθοδόξους γραμμάς καὶ παραδόσεις καὶ οὐδεμίαν ἀνησυχία δικαιολογεῖται διὰ τε τὸ παρὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον ἐκ τῶν ὡς ἄνω φημῶν.

Αἱ Ἱ. Μοναί, διὰ τοῦ στόματος τοῦ προκαθημένου, ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς φύλακες καὶ φρουροὶ τῆς Ὁρθοδοξίας.

3) Ἐκφράζεται πόθος καὶ εὐχή, ὅπως ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία δώσῃ εἰς δημοσίευσιν Γενικὸν Καταστατικὸν Κανονισμὸν τῶν Ἱ. Μονῶν, ἀπηχοῦντα τὴν μακράν μοναστικὴν παράδοσιν, συντάξῃ δὲ καὶ Ἐσωτερικὸν τοιοῦτον.

4) Ἀνάγκη ἐπείγουσης μερίμνης διὰ τὴν κατάρτισιν εἰδικῶν πνευματικῶν, καθὼς καὶ ἐφημερίων, τῶν ὁποίων στεροῦνται Ἱ. Μοναί. Ζητεῖται δὲ ἐν σχέσει μετὰ ἀνωτέρω, ὅπως ὁ ἄγαμος κοσμικὸς κλήρος ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν δραματικὴν αὐτὴν ἔκκλησιν τῶν Ἱ. Μονῶν.

5) Ἐδηλώθη σαφῶς, ὅτι καὶ τὰ ἡσυχαστήρια ἀποτελοῦσι τίμια μέλη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ σώματος,

Μ Α Ε Ι Μ Ο Σ Ε'

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Μάξιμος ὁ Ε' Οικουμενικὸς πατριάρχης πρ. Κωνσταντινουπόλεως.

'Εγεννήθη τῇ 26 Ὀκτωβρίου 1897 ἐν Σινώπῃ τοῦ Πόντου ἐκ τῶν εὐσεβῶν Ἑλλήνων γονέων Ἐλευθερίου καὶ Αἰκατερίνης Βαπορτζή, παρ' ὧν ἔλαβεν ἐθνικοχριστιανικὴν ἀνατροφὴν οὗ τὴν τυχοῦσαν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐφοίτησεν ἐν τῷ Δημ. Σχολείῳ καὶ, ἐν συνεχείᾳ, ἐν τῷ Σχολαρχείῳ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἀριστεύσας. Εἶτα, ποθὼν ὅπως ὑπηρετήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἱεροκέρυξ καὶ δὴ ἐν τῇ φλεγόμενη τότε Μακεδονίᾳ, ἐνεγράφη εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Ἱ. Θεολογικὴν Σχολήν, συστάσει μὲν τοῦ πρωτεζαδέλφου αὐτοῦ μητροπολίτου Μυτιλήνης Κυρίλλου Μουμτζή, προστασίᾳ δὲ τοῦ μητροπολίτου Ἀμασειᾶς Γερμανοῦ Καραβαγγέλη. Λόγω τοῦ α' παγκοσμίου πολέμου, διακοπέντων προσκαιρῶς τῶν μαθημάτων τῆς Σχολῆς, ὁ Μάξιμος, μετὰ τινος περιπετείας συνεπέᾳ στρατεύσεως αὐτοῦ, ἐχειροτονήθη διάκονος τῇ 16 Μαΐου 1918, ὑπὸ τοῦ Καλλιπόλεως Κωνσταντίνου Κοιδάκη ἐν τῇ σταυροπηγιακῇ μονῇ Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλή, σταλείς παρευθὺς εἰς Θείρα ὡς διάκονος καὶ διδάσκαλος τῆς αὐτόθι Ἀστικῆς Σχολῆς. Πλὴν, μετὰ μικρόν, γενομένης ἀνακαχῆς, ἐκλήθη εἰς Χάλκην, ἔνθα ἀπεπεράτωσε τὰς θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς λίαν ἐπιτυχῶς. Ἀκολούθως, προσελήφθη ὡς ἀρχιδιάκονος πρῶτον μὲν τοῦ Χαλικηδόνος Γρηγορίου Ζερβουδάκη, δεῦτερον δὲ τοῦ Ἐφέσου

Ἰωακείμ Εὐθυβούλη καὶ ἐν συνεχείᾳ, τὸ 1920, ἐπὶ τοποτηρητείας ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ τοῦ Προύσης Λαορθέου Μαιμέλη, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὡς πατριαρχικὸς διάκονος καὶ γραμματεὺς τῆς Ἐφορείας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Μελέτιος ὁ Δ' προήγαγεν αὐτὸν εἰς κωδικογράφον τῆς Ἱ. Συνόδου, ὁ μετ' αὐτὸν δὲ ἀπὸ Χαλικηδόνος Γρηγόριος ὁ Ζ' εἰς ὑπογραμματέα καὶ ὁ Βασίλειος Γ' εἰς ἀρχιγραμματέα (17 Δεκ. 1927), χειροτονήσας αὐτὸν ἰδίαις αὐτοῦ χερσὶ τῇ 1 Ἰανουαρίου 1928 πρεσβύτερον, χειροθετήσας δὲ αὐτὸν ἄμα καὶ ἀρχιμανδρίτην. Ἐπὶ δὲ τῆς πατριαρχίας τοῦ ἀπὸ Δέρκων Φωτίου Β' προήχθη εἰς μητροπολίτην Φιλαδελφείας μὲν, τῇ 8 Φεβρ. 1930, Χαλικηδόνος δὲ, τῇ 28 Ἰουνίου 1932. Κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1936 ἡ πλειοψηφία τῶν ἱεραρχῶν τοῦ κλίματος τοῦ Πατριαρχείου ἀπέβλεψεν εἰς τὴν ἀνάδειξιν αὐτοῦ ὡς οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἀλλὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις διέγραψε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τοῦ πίνακος τῶν ὑποψηφίων, διὰ τὸν λόγον ὅτι μετέβη τὸ 1931 εἰς Κύπρον. Πάντως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Βενιαμὶν τοῦ Α' ὑπῆρξεν ὁ διευθύνων νοῦς τοῦ Πατριαρχείου ὡς πρὸς τὸν τῶν σπουδαιοτέρων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν. Τῇ 20 Φεβρουαρίου 1946 ἀνεδείχθη παμφηρεὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Τὸ ἔργον αὐτοῦ ὡς πατριάρχου ὑπῆρξε πολυσχιδὲς καὶ πολύμοχθον. Μετὰ ζήλου καὶ δραστηριότητος πολλῆς ἤρξατο ἐφαρμόζων τὸ πολυμερὲς αὐτοῦ πρόγραμμα, ὅπερ εἶχεν ἀνα-

ἐφ' ὅσον λειτουργοῦσι Κανονικῶς τῇ ἀδείᾳ καὶ πνευματικῇ ἐπιστάσιᾳ τοῦ οἴκειου Ἐπισκόπου.

6) Νὰ ληφθῇ μέριμνα δι' αὐτοδιοίκησιν τῶν Ἱ. Μονῶν, ἤτοι τῆς ἐκλογῆς τῆς Ἡγουμένης καὶ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος καὶ τῆς κατοχυρώσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας.

7) Νὰ ληφθῇ μέριμνα περιορισμοῦ εἰς ἡσυχαστήρια τῶν οὐδαμοῦ ἐγκαταβιουσῶν καὶ ἐν τῷ κόσμῳ ἀστάτως περιφερομένων.

8) Νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ τριετῆς δοκιμασία καὶ ἡ πρόσληψις νέων μοναζουσῶν νὰ μὴ γίνεται ἀβασανίστως καὶ ἀνεξελέγκτως.

9) Νὰ γενικευθῇ τὸ Κοινοβιακὸν σύστημα εἰς ὅλας τὰς Ἱ. Μονὰς.

10) Νὰ συμπαρασταθῇ ἡ Ἐκκλησία Ἱεραποστολικῶς διὰ κειμένων καὶ φυλλαδίων, ἐν ἀγάπῃ μεταδίδουσα τὸ μήνυμα τῆς σωτηρίας πρὸς τὸν ἐντόπιον καὶ ξένον τουρισμόν.

Γ'. Ἡ Συμβολὴ τοῦ μοναχοῦ διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ Μοναχισμοῦ.

1) Ὁ σημαντικώτερος παράγων ἀνυψώσεως τοῦ Μοναχισμοῦ εἶναι ὁ Μοναχός.

2) Ἀνάγκη ἀνανεώσεως τοῦ τριπτύχου τῆς δοθείσης μοναστικῆς ὑποσχέσεως παρθενίας, ἀκτημοσύνης, ὑπακοῆς.

3) Ἀνάγκη βαθυτέρας πνευματικῆς ζωῆς, θεμελιουμένης ἐν Χριστῷ καὶ τροφοδοτουμένης δι' ἐντόνου λατρευτικῆς ζωῆς, συμμετοχῆς εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐξομολογήσεως καὶ τῆς θείας εὐχαριστίας, διὰ τῆς μελέτης τῆς Ἁγίας Γραφῆς, πνευματικῶν βιβλίων καὶ πατερικῶν κειμένων.

4) Ἀνάγκη τηρήσεως τῆς σιωπῆς. Ὁρισμένα ὄραι τῆς ἡμέρας νὰ χαρακτηρίζονται καὶ νὰ βιοῦνται, ὡς ὄραι σιωπῆς.

5) Περιορισμὸς κατὰ τὸ δυνατὸν τῶν διακονημάτων, ὥστε νὰ ἀπομένῃ καιρὸς προσευχῆς, μελέτης, περισυλλογῆς, ἐσωστρεφείας.

6) Εἰδικὴ προσοχὴ διὰ τὴν πρόληψιν, ἀνάσχεσιν καὶ παντελῆ ἐξάλειψιν ὀρισμένων ἀδυναμιῶν, ἐνδημουσῶν ἐν ταῖς Ἱ. Μοναῖς.

7) Ἐκφράζεται ἡ εὐχή, ὅπως ἐκτενῆς ἀρξῆται ἡ προσευχὴ τῶν Μοναστικῶν ἀδελφοτήτων ὑπὲρ ἀλλήλων καὶ ὑπὲρ τῆς ἀναβιώσεως τοῦ μοναστικοῦ πολιτεύματος.

8) Ἐγένετο λόγος καὶ περὶ Μονῆς Ἀκοιμήτων.

Τέλος, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῶσι τὰ ὀνόματα πάντων τῶν ἐν τῷ Β' Συνεδρίῳ Μοναστικῶν Παραγόντων μετασχουσῶν, ἵνα ταῦτα μνημονεύονται εἰς τὰς Ἱ. Μονὰς.

Ὁ πρόεδρος τῆς Μ.Σ.Ε. ἐπὶ τῆς προαγωγῆς τοῦ Μοναχικοῦ Βίου.

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

πύξει τῆ περι αὐτὸν 'Ι. Συνόδῳ καὶ διελάμβανε σὺν τοῖς ἄλλοις διοργανώσιν τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, βελτίωσιν τῶν οικονομικῶν τοῦ Πατριαρχείου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀνταποκρίνεται τοῦτο πρὸς τὰς πολλαπλὰς ἀνάγκας αὐτοῦ, ἀναδιοργανώσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου καὶ τῆς ὄντως παραμεληθείσης Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης, ἴδρυσιν, μὴ ὑπάρχοντος μέχρι τότε, Γραφείου Τύπου, μέριμναν περὶ ἀνεγέρσεως τοῦ ἀποτεφρωθέντος, τὸ 1941, Πατριαρχικοῦ Μεγάρου, μέριμναν περὶ καλλιεργείας, ὀργανώσεως καὶ συστηματικῆς μεταδόσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς κατὰ τὸ πατροπαράδοτον πατριαρχικὸν ὄφος, ἐξύψωσιν ἀπὸ μορφωτικῆς καὶ οικονομικῆς ἀπόψεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, ἀναδιοργανώσιν τῆς ἐν Χάλκῃ 'Ι. Θεολογικῆς Σχολῆς, μελέτην περὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τρόπου συγκλήσεως τῆς Πανορθοδόξου Προσυνόδου καὶ εἶτα τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐπιδιώξιν στενοτέρων σχέσεων μετὰ τῶν ὁμοδόξων καὶ ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν.

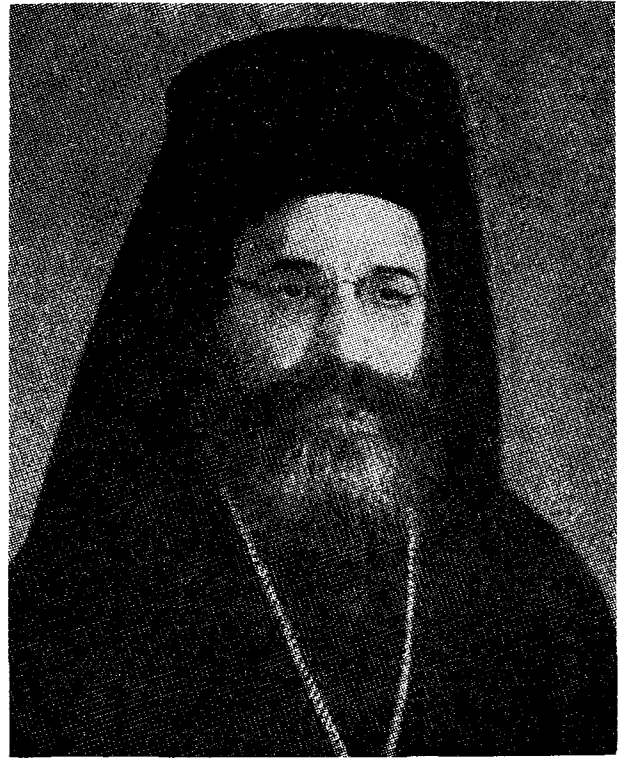
Ἐξ ἄλλου, κατήρτισε τὴν περὶ αὐτὸν 'Ι. Σύνοδον. Διὰ δὲ τῶν ἐνθρονιστηρίων Γραμμάτων αὐτοῦ ἐπέδιωκεν, ἵνα καλλιεργήσῃ τὸ ἔδαφος πρὸς σύγκλησιν τῆς ἐπὶ Φωτίου Β' προετοιμασθείσης μέχρι τελευταίων λεπτομερειῶν ἀλλ' ἀναβληθείσης Πανορθοδόξου Προσυνόδου, πρὸς ἐπίλυσιν τῶν γενικωτέρων φύσεως ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Ὄργάνωσε τὰς ἐσωτερικὰς ὑπηρεσίας τῶν Πατριαρχείων. Ἐμερίμνησεν ἰδιαίτερώς διὰ τὴν ἱερὰν Ἐξομολόγησιν. Ἐπέδειξε στοργικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν τῶν ἡμετέρων Κοινοτήτων, τὰς ὁποίας ἐπεσκέπτετο συχνάκις, χοροστατῶν, ἱερουργῶν, κηρύσεων. Ἐμερίμνησε διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν καθηγητικῶν στελεχῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἐπανάφερε τὴν ἀπὸ μακροῦ μὴ γινομένην τελετὴν τῆς καθουσίσεως τῶν τελειοφοίτων αὐτῆς, τῆς ὁποίας καὶ προέστη. Ἀπέστειλε νέους θεολόγους εἰς Ἑσπερίαν πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν αὐτῶν. Διευθέτησε τὸ χρονίζον ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα τῆς Κύπρου, διὰ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ δις Πατριαρχικῶν ἀπεσταλμένων καὶ οὕτως ἐξελέγη κατ' ἀρχὴν ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου ὁ ἀπὸ Πάφου Λεόντιος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ἡ δευτέρα ἀποστολὴ ἀνέδειξεν ἀρχιεπίσκοπον τὸν ἀπὸ Κυρηνείας Μακάριον Β' καὶ μητροπολίτας Πάφου, Κιτίου καὶ Κυρηνείας τοὺς ἀρχιμανδρίτας Κλεόπαν, Μακάριον (νῦν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου) καὶ Κυπριανόν. Ἐμερίμνησε πατρικῶς καὶ διὰ τὴν ἐν Δωδεκανήσῳ Ἐκκλησίαν, πληρώσας τὰς Μητροπόλεις Ρόδου διὰ τοῦ ἀπὸ Αὐστραλίας Τιμοθέου καὶ Κῶ διὰ τοῦ ἀρχιμ. Ἐμμανουὴλ Καρπαθίου. Ἐπέτρεψε τὴν ἀπόδοσιν τῆ ἡμετέρας Ὁμογενείας τῶν Νοσοκομείων Βαλουκλῆ, κατεχομένου ὑπὸ τοῦ παπα-εὐθυμικοῦ Ἰταμάτ Ζιχνῆ Ὀτζιναμάρ, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῆ Μ. Ἐκκλησίᾳ τοῦ κατεχομένου ὑπὸ τοῦ παπα-Εὐθὺμ-τοῦ γνωστοῦ ταραξίου καὶ καθηρημένου κληρικοῦ—ναοῦ τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ ἐν Γαλατῶ. Εἶχε δὲ προπαρασκευάσει καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἑτέρου ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κατεχομένου ναοῦ τῆς Παναγίας Καρπατιανῆς Γαλατῶ, ἀλλ' ἀτυχῶς τὰ γεγονότα ἐπῆλθον ραχδαία καὶ ἀπροσδόκητα, διόπερ καὶ δὲν ἐτελεσφόρησε τὸ τελευταῖον.

Διὰ πρώτην φοράν, ἔπειτα ἀπὸ διακοπὴν πολλῶν ἐτῶν, ἐτέλεσε Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Λειτουργίαν εἰς τὴν περικαλλῆ καὶ θαυματόβρυτον μονὴν Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, ἐπισκεφθεὶς ἐπισήμως καὶ τὰ παρ' αὐτῆ ἀπελευθερωθέντα ἡμέτερα Νοσοκομεία.

Τὸν Μάιον 1947 ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλλάδα, γενόμενος ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς πανταχοῦ ὅθεν διήλθεν.

Ὁ Πατριάρχης Μάξιμος ἀσθενήσας ἐκ τῶν πολλῶν κόπων, μόχθων, ἀγῶνων καὶ θυσιῶν, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῆ τοῦ Θρόνου, τῇ 18 Ὀκτωβρίου 1948, «αὐ μέντοι γε καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης», ἐφρησυχάζων ἔκτοτε ἐν Χαλκηδόνι τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Πατριάρχης Μάξιμος διεκρίνετο διὰ τὴν σεμνότητα τῶν τρόπων, τὸ σπάνιον ἥθος, τὰ φιλόπρωπα αἰσθήματα, τὴν ἀριστοκρατικὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς, τὴν προσήλωσιν αὐτοῦ εἰς τὰς ἐθνικὰς καὶ ὀρθοδόξους παραδόσεις. Μέχρι τοῦ θανάτου του διετήρει μίαν σπανίαν αὐτοκυριαρχίαν καὶ εὐθυκρισίαν, καὶ λόγῳ μορφώσεως καὶ ἐμπειρίας παρωμοιάζετο πρὸς κινήτην βιβλιοθήκην. Ἐντεῦθεν, εἶχε πλήρη ἐνημέρωσιν ἐπὶ

† Ὁ ἀποθανὼν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Μάξιμος Β'.

παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ θέματος, ἀποφαινόμενος ἐκάστοτε εὐστόχως καὶ ἐποικοδομητικῶς. Προϊκάλει διὰ τοῦτο τὸν θαυμασμὸν ὅλων, χαίρων βαθυτάτης ἐκτιμῆσεως καὶ ἀκροτάτου σεβασμοῦ εἰς ὀλόκληρον τὸν ὀρθόδοξον κόσμον, καὶ ἰδίως μετὰ τῶν ὁμογενῶν τῆς Πόλεως, οἱ ὁποῖοι τὸν ἀνεγνώριζον ὡς στοργικώτατον Πατέρα καὶ Πατριάρχην των.

Τὸ τέλος τοῦ ὑπῆρξεν ἀντάξιον ἁγίου ἀνδρός. Προησθάνθη, ὅτι ἐπέστη ἡ «εὐλογητὴ στιγμή τῆς ἀναλύσεώς του», — ὡς ἔλεγε πάντοτε — ἐζήτησε νὰ προσκομιθῶσι τὰ ἄχραντα Μυστήρια, ἀφάρμακον ἀθανασίας καὶ ἀντίδοτον τοῦ μὴ ἀποθανεῖν, προσηυχῆθη θερμῶς, μετέλαβε καὶ, συγχωρήσας, εὐλόγησας τοὺς πάντας, παρέδωκε ἐν εἰρήνῃ τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας Θεοῦ.

*Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ!

Ἀποφάσει τῆς 'Ι. Συνόδου, τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν ἐξεπροσώπησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου, ὅστις καὶ ἐσημείωσε τὰ τῆς νεκρωσίμου Ἀκολουθίας τοῦ εἰς Κύριον ἐκδημήσαντος Α.Π. τοῦ Πατριάρχου κυροῦ Μαξίμου.

Ὡς ἡμέρα κηδείας εἶχεν ὀρισθῆ ἡ 4ῃ Ἰανουαρίου καὶ ὥρα 11.30' π.μ. Πρὸ τῆς ταχῆς ὥρας τῆς νεκρωσίμου Ἀκολουθίας ἐτελέσθη ἐξόδιος Θ. Λειτουργία, ἱερουργούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλδίας κ. Κυρίλλου, Λαοδικείας κ. Μαξίμου καὶ Σάρδεων κ. Μαξίμου. Μετὰ τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος κατήλθον ἐγκαίρως εἰς τὸν Πατριαρχικὸν ναὸν καὶ συνεπροσευχῆθημεν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Θ. Λειτουργίας ἐν τῷ ἱ. Βήματι. Τὴν 11.30' π.μ. ἀκριβῶς, ὁ Παναγιώτατος περιβληθεὶς ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον ἀνέγνω

Ε Ν Ο Ψ Ε Ι Τ Η Σ Σ Υ Ν Ο Λ Ο Υ

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ*

Τὸ εὐνοϊκὸν ἔδαφος πρὸς τελείωσιν.

Οὐδείς ἀμφιβάλλει, ὅτι ὁ κόσμος εἶναι πλήρης πειρασμῶν. Ἐνῶ δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ τὸν περιφρονήσωμεν καὶ τὸν ἐγκαταλείψωμεν, εἰς ὠρισμένους προνομιούχους πιστοὺς ἐδόθη τὸ χάρισμα τῆς φυγῆς εἰς τὴν ἔρημον. Οἱ Πατέρες συχνὰ περιγράφουν τὰ πλεονεκτήματα τῆς «ἡσυχίας» καὶ τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τὸν κόσμον. Ὅχι τόσον διὰ νὰ ὑμνήσουν τὴν ἔρημον ὡς «χῶρον», ἀλλὰ διὰ ν' ἀποδείξουν τὴν ἐπίδρασιν τῶν κοσμικῶν πειρασμῶν καὶ κινδύνων. Δικαίως λοιπὸν τονίζουν, ὅτι δὲν εἶναι ὁ «τόπος» ὁ ἀποφασιστικὸς παράγων τῆς τελειοποιήσεως, ἀλλὰ ὁ «τρόπος». Εἰς ἐποχὴν πλήρη θορύβου, μηχανοποιήσεως τῶν πάντων, ὅπως ἡ σύγχρονος ἐποχὴ, ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει καὶ ἐκτιμᾷ τὴν σημασίαν τῆς «ἡσυχίας», τῆς ἐπαφῆς μὲ τὴν Φύσιν καὶ τὸν Δημιουργόν.

Ὁ ἱ. Χρυσόστομος μὲ ἀδρά ἐπιχειρήματα ἀναπτύσσει τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἐρημίας ὡς συντελεστοῦ

εἰς τὴν ἀνωτέρωσιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ἀποτεινὼν, εἰς μίαν πραγματείαν του¹, τὸν λόγον πρὸς ἕνα γονεᾶ δύστροπον καὶ ἀντιτιθέμενον εἰς τὴν Μοναχικὴν ζωὴν, «πολεμοῦντα τοῖς ἐνάγουσιν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ μονάζειν τὸν υἱόν», εἰς τὴν εἰσαγωγὴν λέγει, ὅτι δὲν ἀνέμενε καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους θρησκευτικὸς τοιαύτην προκατάληψιν. Μετὰ τὰς παραινέσεις του πρὸς εἰδωλολάτρας γονεῖς, θλίβεται, διότι εἶναι ὑποχρεωμένος ν' ἀπευθῆναι τὰ ἴδια καὶ πρὸς πιστοὺς.

Φαινόμενον σύνηθες καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Μύρια ἐμπόδια προβάλλομεν, ἐὰν τύχη συγγενῆς μας νὰ ἐκλέξῃ τὸν Μοναχισμόν. Ἐξαντλοῦμεν ὅλα τὰ ἐπιθετὰ πλήρη περιφρονήσεως, ἐξευτελισμοῦ, ταπεινώσεως καὶ προσβολῆς. Ἀσυναίσθητως ψαλλιδίζομεν τὰ πτερὰ ὅσων θέλουσιν νὰ πετάξουν εἰς ὑψηλοτέρους κόσμους καὶ νὰ σώσουν ἑαυτοὺς καὶ ἄλλους. Ἐφαρμόζονται κατὰ ταῦτα εἰς τὴν προκειμένην πρίπτωσιν αἱ ὑποθήκαι τῆς πραγματείας αὐτῆς.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 672 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

1. Πρὸς Πιστὸν πατέρα, Λόγος Γ'.

πρὸ τῆς Ὁραίας Πύλης Τρισάγιον εὐχὴν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἤρξατο ἡ νεκρώσιμος Ἀκολουθία, προεξάρχοντας τοῦ πρώτου τῆ τάξει, τοῦ Γέροντος Χαλκηδόνας κ. Μελίτωνος καὶ ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, ἀπουσιάζοντος μόνον τοῦ Μητροπολίτου Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Νικολάου, ὡς εὐρισκομένου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ. Τὸ πένθος τῆς Ἐκκλησίας ἤγαγον οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Μύρων Χρυσόστομος καὶ Κολωνίας Γαβριήλ, τὸν δὲ ἐπικηδεῖον ἐξεφώνησεν ὁ Πανος Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Φίλιππος, περιγράφας βιογραφικῶς τὰ τοῦ μεταστάντος ὁσίου Πατριάρχου.

Εἰς τὸν ἐκπροσωποῦντα τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὑπεδείχθη τὸ παραθρόνιον, πρώτη τιμητικὴ θέσις ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἀμέσως ὡς ἐπόμενος ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Νικ. Καραγεώργος, ἐκπροσωπῶν τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, πλείστοι ὀφφικάλαιοι, ἐκπρόσωποι τῶν Ἐφορεῶν τῶν Μειζόνων λεγομένων καθιδρυμάτων, πολλοὶ κληρικοὶ καὶ πλῆθος κόσμου. Κατὰ τὴν κηδείαν ἐξεπροσωπήθησαν αἱ ἐν Κων/πόλει ἐτερόδοξοι Ἐκκλησίαι, ἤτοι Ἀρμενικὴ, Κοπτικὴ, Καθολικὴ καὶ Ἀγγλικανικὴ, διὰ τῶν ἐν Κων/πόλει ἐκπροσωπῶν αὐτῶν.

Ἡ ὅλη νεκρώσιμος Ἀκολουθία διεξήχθη μετὰ πάσης ἐπισημότητος, σεμνότητος καὶ ἄκρας κατανύξεως καὶ ἐν μέσῳ βαρυαλοῦντος Κλήρου τε καὶ Λαοῦ. Ἐπὶ τοῦ φερέτρου εἶχον τοποθετηθῆ ὠμοφόριον, ἐπιτραχήλιον καὶ ἡ μίτρα τοῦ ἀποιχομένου Πατριάρχου

Μαξίμου τοῦ Ε'. Ὑαλλομένου τοῦ «Δεῦτε τελευταῖον ἀσπασμόν», προσῆλθε κατόδνος ἡ Α.Θ. Παναγιότης καὶ μετὰ συντριβῆς πολλῆς προσεκύνησε πρῶτος τὸ σκῆνος. Ἐν συνεχείᾳ καὶ μετὰ δακρῶν ἠσπάσθημεν καὶ ἡμεῖς τὸ φέρετρον τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν Πατρός, οἱ Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς, οἱ Ἐπίσκοποι, ὡς καὶ οἱ Κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, διὰ νὰ ἐκδηλώσουν τὴν βαθὴν σεβασμὸν τῶν εἰς τὸν ἀπὸ Χαλκηδόνας Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως κυρὸν Μάξιμον.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς νεκρώσιμου Ἀκολουθίας, μετέβησαν πολλοὶ τῶν Ἀρχιερέων, Ἱερέων, προκρίτων καὶ ἐκ τοῦ Χριστεπανύμου πληρώματος, συνοδεύσαντες τὸ σκῆνος τοῦ Πατριάρχου πρὸς ἐνταφιασμόν, εἰς τὴν Ἱερὰν Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ. Ἐναπειθή παραπλεύρως τοῦ Πατριάρχου Βενιαμὴν τοῦ Α' εἰς τὸ Κοιμητήριον τὸ κεκαθωρισμένον δ' αὐτοὺς ἀποιχομένους ἀοδίμους Πατριάρχας τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου.

Μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν καὶ περὶ ὥραν 14.30' μ.μ. παρεκαθήσαμεν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν τράπεζαν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος ἡ Α.Θ. Παναγιότης εὖρε τὴν εὐκαιρίαν, παρουσία τῶν Ἀρχιερέων, νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς εὐχαριστίας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ βαρὺ πένθος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐδήλωσε δὲ ὅτι καὶ διὰ Συνοδικοῦ Γράμματος θὰ ἐκφρασθῇ ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ νοθεσία πρὸς τοὺς τοιοῦτους γονεῖς θὰ γίνῃ ὄχι ὡς καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἀπίστους, ἀλλ' ἐπὶ βάσεως διαφόρου. Καὶ ἡ βάση αὕτη εἶναι ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία. Ἀναφέρει τὴν παραβολὴν τοῦ ταλάντου. Κατ' αὐτὴν ὁ Χριστὸς ἐκσφενδονίζει φρικτὴν τιμωρίαν κατὰ τῶν πονηρῶν δούλων συμπεραίνων, ὅτι οὐδεὶς πιστὸς δικαιούται νὰ περιορίζεται εἰς μόνην τὴν μέριμναν περὶ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, ἀλλ' ὅτι ὀφείλει, ὅπως ἐπεκτείνῃ τὴν ἀκτίνα τῆς μερίμνης καὶ ἐπὶ τοῦ πλησίον.

Τοῦτο ἄλλως τε ἐπιβάλλει καὶ ἡ ὀνομασία τῶν πιστῶν ὡς «φωστήρων» καὶ ὁ λόγος «εἰ δέ τις τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χεῖρων».

Ἄφοῦ τὸ κακὸν δὲν εἶναι ἔμφυτον εἰς τὸν ἄνθρωπον, «ἐκ προαιρέσεως δὲ γίνεται τις φαῦλος ἢ σπουδαῖος, ἢ δραστηριωτέρα μέριμνα τῶν γονέων ὀφείλει νὰ παρουσιάζεται ἀκριβῶς καθ' ὃν χρόνον πρόκειται νὰ δοθῇ εἰς τὴν «εὐπλαστον καὶ εὐτόπατον» τοῦ παιδὸς ψυχὴν ἢ πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ θεῖον ῥοπή. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ οὐσιωδέστατον σημεῖον τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν καὶ ἐπομένως μαμπτοὶ εἶναι οἱ πατέρες ἐκεῖνοι, οἵτινες οὐδεμίαν ἐπιδεικνύουν μέριμναν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀσχολοῦνται δὲ περὶ τὴν θησαυρίσιν βιοτικῶν ἀγαθῶν. Οἱ τοιοῦτοι πατέρες εἶναι χειρότεροι καὶ αὐτῶν τῶν παιδοκτόνων «ἐκεῖνοι μὲν γὰρ τὸ σῶμα τῶν ψυχῶν διαστῶσιν· οὗτοι δὲ ταύτην μετ' ἐκείνου φέροντες εἰς τὴν τῆς γεέννης ἐμβάλλουσι πυράν», εἶναι οἱ διαφθορεῖς τῆς ψυχῆς τοῦ παιδός. Ἄπαξ δὲ διαφθαρείσης τῆς ψυχῆς, ἡ σωτηρία αὐτῆς εἶναι ἀδύνατος.

*

Ἀπαντᾷ μὲ σαφῆνειαν εἰς τὴν προκαλουμένην ἔνστασιν τοῦ πιστοῦ πατρὸς «τί οὖν; πόλιν οἰκοῦντα καὶ οἰκίαν καὶ γυναῖκα ἔχοντα οὐκ ἔνι σωθῆναι»². τοῦθ' ὅπερ ἀμέσως σχετίζεται πρὸς τὴν ἐν τῇ πόλει σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τῶν τέκνων. Ὑπάρχουν διάφοροι τρόποι σωτηρίας. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ «ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου πολλοὶ μοναί εἰσι» καὶ τοῦ Ἀπ. Παύλου συγκρίνοντος τοὺς σωζομένους πρὸς τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην καὶ διαβαθμίζοντος τὰ στάδια τῆς τελειότητος.

Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀπαλλαγῇ ὁ νέος τῶν ἰσχυρῶν ἀδυναμιῶν του; Εἰς τὴν πόλιν εἶναι τοῦτο ἀδύνατον, ἀφοῦ οὐδεὶς θὰ παρουσιασθῇ διὰ νὰ τὸν ἀποτρέψῃ. Πάντες τὸν ὠθοῦν δι' ἔργου καὶ λόγου εἰς τὰ ἔργα τῆς ἡδονῆς. Ἐν ἄρα μέσον σωτηρίας ὑπολείπεται. Ἡ ἀπομάκρυνσις του ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἡ καταφυγὴ του εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου μόνον δύναται νὰ λησμονήσῃ καὶ νὰ ἀποτινάξῃ τὰς κακίας τῶν πόλεων. Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ἐν ἣ ὁ Θεὸς ἐξήγαγε τοὺς Ἑβραίους εἰς τὴν ἔρημον, ἵνα ἐκεῖ μακρὰν τῆς Αἰγύπτου ἢ νεωτέρα γενεὰ ἀποβάλλῃ τὰς εἰδωλολατρικὰς τάσεις τῶν πατέρων.

2. Κεφ. Ε'.

Εἶτα, ἀπαντῶν εἰς τὴν ἔνστασιν τοῦ πατρὸς, ὅτι ὁ υἱὸς του «δύναται καὶ ἐν μέσῳ στρεφόμενος (τῆς πόλεως) πάντα κατορθοῦν τῆς ἀρετῆς», ἀνασκευάζει ταύτην διὰ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρημάτων³. Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον λόγῳ «αἰσχροῦς τινος κακίας», ἐνδημούσης εἰς τὰς πόλεις. Οἱ γονεῖς διδάσκουν συνήθως τὰ τέκνα τῶν ὅλων ἀντίθετα πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ Χριστοῦ. Τὸ δεινότερον δὲ εἶναι, ὅτι τὰς κακίας παρουσιάζουν εἰς τὰ τέκνα ὑπὸ τὸ ψευδὲς περίβλημα κοινωνικῶν δῆθεν ἀρετῶν. Ἀποκαλοῦν τὴν σύχνασιν εἰς τὰ θεάτρα εὐγένειαν, τὸν πλοῦτον ἐλευθερίαν, τὴν δοξομανίαν μεγαλοφυλίαν, τὴν ἀσωτείαν φιλάνθρωπιαν, τὴν ἀδικίαν ἀνδρείαν. Ἐνῶ τὰς ἀντιθέτους τῶν κακῶν τούτων ἀρετὰς χαρακτηρίζουν ὡς ἀγροικίαν καὶ ἀσθένειαν. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους εἶναι ποτε δυνατὴ ἡ σωτηρία τῶν τέκνων;

Ἐντεῦθεν, ὁ ἱ. Χρυσόστομος καταφεύγει εἰς προσφιλεῖς ἀντιθέσεις μετὰ τῶν πόλεων, ὅπου τόσοι πειρασμοὶ καὶ κίνδυνοι παραμονεύουν καὶ προβαίνει εἰς θαυμασίαν ἐξεικόνισιν τῆς μοναχικῆς ζωῆς⁴. Ἐξαιρεῖ τὰ ἔξοχα πλεονεκτήματα, τὴν γαλήνην δηλ. καὶ ἀσφάλειαν αὐτῆς, τὴν ἀγγελικὴν χαρὰν καὶ εἰρήνην, τὴν κοινότητα τῆς τραπέζης καὶ οἰκίσεως, τὴν ὁμόνοιαν, τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν διαρκῆ εὐφροσύνην τῶν μοναχῶν «οὐ μόνον ἐπὶ τοῖς ἑαυτῶν καλοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀλλήλων οὐχ ἦττον».

Ἄλλ' ἐνῶ ἀναγνωρίζει τὴν ἀξίαν ταύτης, προτείνει ὅμως, ὅπως οἱ ὑποψήφιοι νέοι μοναχοὶ ἀποστέλλωνται εἰς τὰ μοναστήρια, ἀφοῦ πρώτον διδαχθοῦν «τὴν δύναμιν τοῦ λόγου» εἰς τὰ διδασκαλεῖα τῶν πόλεων. Ἐπομένως ἐπιτακτικὸν τυγχάνει, ὅπως προηγηθῇ ἡ κατάλληλος διαφώτισις καὶ προπαρασκευῆ, σπουδῆ καὶ ἄσκησις καὶ ἀγωγή τῶν νέων, μεθ' ἧν εὐκολοῦν εἶναι ἡ ἀπόκτησις τῆς εὐγλωττίας τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσα κλόγων δύναμιν χωρὶς τρόπων χρηστῶν οὐδεὶς ἂν προσλάβοι ποτέ, παντὸς τοῦ χρόνου εἰς κακίαν καὶ ἀσέλγειαν ἀναλισκομένου». Ἐπειτα δὲ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ὠφελείας, ποίαν σημασίαν δύναται νὰ ἔχῃ εὐγλωττία ἀποκτηθεῖσα εἰς βάρος τῆς σωφροσύνης. Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ εὐγλωττία ἄνευ σωφροσύνης; «τί γένοιτ' ἂν ἡμῖν ἀγαθὸν ἀπὸ τῆς τούτων (τῶν λόγων) ἐμπειρίας περὶ τὰ καίρια (τὴν σωφροσύνην) λαμβάνουσι τὴν πληγὴν· τί δὲ κακὸν ἀπὸ τῆς ἀπειρίας τῶν μεγίστων ἡμῖν κατορθουμένων»;

Ὁ ἱ. Χρυσόστομος συχνὰ ἀσχολεῖται μὲ τὸ ποῦ εἶναι εὐκολώτερον νὰ πέσῃ τις. Εὐρίσκει δὲ ὅτι οἱ κοσμικοὶ καὶ ὡς πρὸς τὴν σωφροσύνην, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔπρεπε νὰ διακρίνωνται ὡς ἔχοντες τὰς συζύγους τῶν, ἀποδεικνύονται περισσότερον εὐθραστοί. Ἄφοῦ δὲ οἱ μοναχοὶ νικοῦν εἰς τὴν ἐγκράτειαν, καίτοι συναντοῦν τόσας δυσκολίας, «ἢ γὰρ ἐπιθυμία τούτοις σφοδρότερον ἔπεισιν ἄτε πρὸς γυναῖκα οὐκ ἔχουσιν ὁμιλίαν», εὐδην, ὅτι πολλῶν εὐχερέστερον

3. Κεφ. Ζ'.

4. Κεφ. 10-11.

Α' ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΑΝΑΤΟΛΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ*

II.

Εισηγητικά κείμενα τῆς Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς.

1. Περὶ θείας Ἀποκαλύψεως.

Ἡ Διορθόδοξος Προπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ, μελετήσασα τὸ ὑπὸ τῆς ἐν Chambésy τῆς Γενεύης Δ' Πανορθοδόξου Διασκέψεως ἐπιλεγέν θέμα «Περὶ τῶν Πηγῶν τῆς Ἀποκαλύψεως», ὑποβάλλει ὡδε τῇ Α' Προσυνοδικῇ Πανορθοδόξῳ Διασκέψει, πρὸς κρίσιν καὶ ἐπιψήφισιν, τὸ παρὸν ὀριστικὸν εἰσηγητικὸν κείμενον, ὡς καθηρτίσθη τοῦτο ἐκ τοῦ πρώτου ὑποβληθέντος εἰσηγητικοῦ ἐν τῷ θεματι κειμένου τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν σχετικῶν ἐκ τῶν προτέρων γνωματεύσεων ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν Ἐκκλησιῶν Κύπρου καὶ Πολωνίας καὶ ἐκ τῶν ἐν ὀλομελείᾳ ἐκτεθεισῶν ἀπόψεων τῶν διαφόρων ἀντιπροσώπων.

Τὸ ὀριστικὸν τοῦτο κείμενον ἔχει οὕτως:

Ἡ Θεία Ἀποκάλυψις καὶ οἱ τρόποι ἐκφορᾶς αὐτῆς ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἀνθρώπου.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 668 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 27-28 τεύχους.

ὑπερτεροῦν τῶν «βιωτικῶν» ὡς πρὸς τὰς ἄλλας ἀρετάς, τὴν ἀφιλοχρηματίαν, τὴν λιτότητα καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην, καθ' ὅσον καὶ τὸ περιβάλλον (τὸ μοναχικὸν) συντελεῖ εἰς τοῦτο. Ὁ μοναχὸς δὲν ἔχει ἀφορμὰς πρὸς πλεονεξίαν καὶ ἀδικίαν, εἰς ἃς τόσον εὐκόλον εἶναι νὰ περιπέσῃ ὁ κοσμικός. Ἐπειτα δὲ καὶ τὰ νανάγια τῆς ἠθικῆς συμβαίνουσιν ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ὁ χειμὼν καὶ ἡ θύελλα δηλ. εἰς τὰς πόλεις, οὐχὶ δὲ εἰς τὰ μοναστήρια, ἐνθα βασιλεύει γαλήνη καὶ νηγεμία. Ὁ μοναχὸς ἄρα «ὀλιγωτέρων δεῖται πόνων πρὸς σωτηρίαν ἢ ὁ ἐν τῇ πόλει διατρίβων». Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς συνιστᾶται εἰς τοὺς γονεῖς, ὅπως ἐπιτρέπουν τὴν μετάβασιν τῶν νέων εἰς τὰς μονὰς, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν τιμωρίαν, ἣν θὰ ἐπέσυρεν ἡ ἀπαγόρευσις αὐτῶν.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Καλαβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

I. Εἰσαγωγή. Ἡ ἐνιαία καὶ μοναδικὴ ἐν Χριστῷ Ἀποκάλυψις.

Ὁ Θεός, ὁ αἰώνιος καὶ ἀκατάληπτος, ὁ ἐν Τριάδι ἀποκαλυφθεὶς καὶ αἰεὶ μεθ' ἡμῶν ὢν, «ἀγάπη ἐστίν» (Α' Ἰωάν. 4,8). Καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ αὐτοῦ, «πάντας ἀνθρώπους θέλων σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α' Τιμ. 2,4), ἠυδόκησεν, ὅπως συναντήσῃ τὸν πεσόντα ἄνθρωπον, καὶ συγκαταβαίνων αὐτὸς μέχρι κενώσεως, ἀνυψώσῃ ἐκεῖνον πρὸς τὴν θείαν μακαριότητα. Τοῦτου ὄντος τοῦ αἰωνίου σχεδίου τῆς θείας Οἰκονομίας ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ Θεὸς ἔχι μόνον ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πολλαχῶς, ἀλλὰ καὶ ἐλάλησε πάλαι μὲν, «πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως» (Ἐβρ. 1,1), «ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» ἐλάλησε καὶ «ἐν τῷ Ἰῶ» (Γαλ. 4,4) αὐτοῦ, ἀποκαλυφθεὶς τοῖς ἀνθρώποις προσωπικῶς, ἐπὶ σωτηρίᾳ αὐτῶν.

Ἡ θαυμασία αὕτη Ἀποκάλυψις, μοναδικὴ καὶ ἐνιαία οὖσα, χωρεῖ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὀλοκλήρως καλύπτουσα αὐτόν. Καὶ ὑπῆρξαν μὲν ποικίλοι οἱ τρόποι ἐκφορᾶς τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ δὴ ἀγράφως ἐν τῇ Παραδόσει, ἐγγράφως δὲ ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς, ἀλλ' ἡ διαφοροποίησις αὕτη οὐδόλως ὀδηγεῖ εἰς διακρίσιν οὐσίας, ἀλλ' εἰς διαφορὰν τρόπων. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἐν τῇ θείᾳ Ἀποκαλύψει ἐκκαλυπτόμενος καὶ συγκαταβαίνων μέχρις ἡμῶν, αὐτὸς ἐστὶν ἡ μόνη πηγὴ τῆς Ἀποκαλύψεως, ὡς αὐτὸς ἐστὶ καὶ ὁ μόνος δοτὴρ τῆς σωτηρίας. Τὸ ἐνιαῖον τοῦ Λόγου, ταυτόσημον δὲν πρὸς τὸ ἐνιαῖον τῆς πηγῆς ἐν τῇ Ἀποκαλύψει, ἀποτελεῖ οὐ μόνον τὸ θεμέλιον τῆς πίστεως τῆς ἀγίας ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ στοιχεῖον δυναμισμού, ἅτε δὴ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου τοῦ Θεοῦ ὄντος τοῦ ἐνεργοῦντος ἐν ἡμῖν τὰ πάντα (Α' Κορ. 12,6).

Ἡ οὕτως γενομένη θεία Ἀποκάλυψις ἀρχεται ἀπ' αὐτῆς ταύτης τῆς συγκεκριμένης στιγμῆς τῆς πρὸς τὸν Ἀδὰμ προσομιλίας καὶ τῆς πρὸς αὐτόν καὶ πρὸς τὴν Εὐάν, ἀπὸ τῆς πτώσεως αὐτῶν καὶ ἐφ' ἑξῆς, γενομένης πρώτης ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ περὶ μελλούσης σωτηρίας (Γεν. 3,15 κ. ἐξ.), συνεχίζεται καὶ ἐπεκτείνεται διὰ τῶν θείων ἐπεμβάσεων ἐν τῇ ἱστορικῇ πορείᾳ τοῦ Ἰσραὴλ, ἀπὸ τῆς συνάψεως τῆς «διαθήκης» μετὰ τοῦ Ἀβραάμ (Γεν. 17, 42) καὶ ἐφ' ἑξῆς, μέχρι καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ φορέων

τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, ἀποκορυφοῦται δ' ὅμως καὶ ὀλοκληροῦται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅστις καὶ εἶναι τὸ κέντρον τῆς σωτηριώδους ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, τῆς τελειωθείσης διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως, τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Υἱοῦ, ἐξ οὗ προήλθεν ἡ νέα υἱική κοινωνία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὁποίου συνέστη ἡ καινὴ καὶ αἰώνιος διαθήκη.

Τὸ «εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ» (Γαλ. 1,7) ὑπῆρξεν ἡ πλήρης ἀποκάλυψις τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας, τῆς χορηγηθείσης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Οἰαδῆτις καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ συμμετοχὴ καὶ ἡ προσφορὰ τῶν προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τῶν Ἀποστόλων ἐν τῇ μεταδόσει τῆς ἀποκεκαλυμμένης ἀληθείας, πάντως εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀνάγεται τὸ οὐσιῶδες τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, τὸ πλήρωμα αὐτῆς, δι' ἧς καὶ σήμερον ἐτι ζῶμεν οἱ χριστιανοί, ἐφ' ὅσον ἐν τοῖς ἐν οἷς ἐκφέρεται ἡ θεία Ἀποκάλυψις τρόποις, ἧτοι ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ (τῇ Παλαιᾷ καὶ Καινῇ Διαθήκῃ) καὶ ἐν τῇ Ἱερᾷ Παραδόσει, δομεῖται τὸ κεφάλαιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐν Χριστῷ δ' αὐτῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ.

II. Ἁγία Γραφή.

α) Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη.

Ἡ ἅγια ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τιμᾷ πρὸς τῇ Καινῇ καὶ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ὡς περιέχουσαν καὶ αὐτὴν ἀληθείας περὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ζωὴν, θεόθεν ἀποκαλυφθείσας καὶ τῇ ἐπιστάσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καταγραφείσας, πρὸς ῥύθμισιν καὶ διακανονισμόν τῶν ἔργων καὶ τῶν διανοημάτων τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰς αἰδίους βουλὰς καὶ διατάξεις τοῦ Θεοῦ, καὶ «παιδαγωγὸν εἰς Χριστὸν» γενομένην (Γαλ. 3,24). Ἀπονέμει δ' αὐτῇ κύρος καὶ αὐθεντίαν ἀνάλογον πρὸς ἣν ἀπέδιδον αὐτῇ ὁ Κύριος καὶ οἱ Ἀπόστολοι, ὑφ' ὧν τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καλοῦνται «γραφαί» (Ματθ. 21, 42. 22,29. Λουκ. 24,32. Ἰωάν. 5,39. Πράξ. 18,24), ἡ «ἡ γραφή» ὡσαύτως πρόκειται περὶ ὀρισμένων μερῶν τῆς Βίβλου (Λουκ. 4,21. Ἰω. 20,9. Ἰακ. 2,8), ἡ ἐπίσης καὶ «γραφαὶ ἄγαι» (Ρωμ. 1,2) καὶ «ἱερά γράμματα» (Β' Τιμ. 3,15).

1. Ὁ Κανὼν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἡ ἅγια ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τὸν Κανὼνα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης παρέλαβε παρὰ τῆς Συναγωγῆς, πρὸς τοῖς κανονικοῖς δὲ βιβλίοις, τοῖς περιληφθεῖσιν ἐν τῷ ἑβραϊκῷ Κανόνι, ἔχει ἐν χρήσει, ἐν τε τῇ ἐπ' ἐκκλησιαστικῆς ἀναγνώσει καὶ ἐν τῇ κατ' ἰδίαν εὐσεβείᾳ, καὶ τὰ «Ἀναγιγνωσκόμενα» βιβλία.

Μακρὰ καὶ κοπιώδης ὑπῆρξεν, ἐν τε τῷ Ἰσραὴλ καὶ εὐρύτερον, ἡ διαμόρφωσις τοῦ Κανόνος τούτου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἄλλως ἄλλοτε παρ' ἄλλοις, καὶ δὴ διαφόρως μὲν παρὰ τοῖς Ἑβραίοις, ἐν τῇ ἐπηγγελμένῃ γῆ, διαφόρως δὲ παρὰ τῇ τότε διασπορᾷ, κριθέντων τῶν ἱερῶν κειμένων ὡς ἀξίων ἢ οὐ, ὅπως

ἐνταχθῶσιν εἰς τὸν Κανὼνα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐκ τῆς ποικιλίας ἐκείνης προήλθον, ὡς εἰκόσ, καὶ πᾶσαι αἱ ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πάσαι καὶ μεταγενεστέρως, ἀντιφερόμεναι ἀπόψεις περὶ τε τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ Κανόνος τούτου. Ἡ ἅγια ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐγκρίσεν, ἐν τοῖς ἐν οἷς διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς συγγραφέων καὶ θεολόγων ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ἐθεολόγησε, τὴν ἀντιγνωμίαν ταύτην, πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς ὁποίας ὀρίζουσα νῦν τὸ ἀποδεκτέον ἐν τῷ θέματι, ἀποφαίνεται τὴν ὑπ' αὐτῆς χρησιμοποιουμένην Παλαιὰν Διαθήκην, περιλαμβάνουσαν τὰ 22 βιβλία τοῦ ἑβραϊκοῦ Κανόνος, ἀναλυόμενα εἰς 39, καὶ προσέτι καὶ τὰ 10 Ἀναγιγνωσκόμενα, ἧτοι ἐν ὅλῳ 49 βιβλία, ἃ καὶ διακρίνονται εἰς ἱστορικά, δ.δακτικά καὶ προφητικά, ὡς ἀκολουθῶς:

A) Ἱστορικά:

α) Κανονικά: 1. Γένεσις. 2. Ἔξοδος. 3. Λευιτικόν. 4. Ἀριθμοί. 5. Δευτερονόμιον. 6. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. 7. Κριταί. 8. Ρούθ. 9. Α' Βασιλειῶν. 10. Β' Βασιλειῶν. 11. Γ' Βασιλειῶν. 12. Δ' Βασιλειῶν. 13. Α' Παραλειπομένων. 14. Β' Παραλειπομένων. 15. Ἔσδρας Β' (Σλαυων. Ἔσδρας Α'). 16. Νεεμίας. 17. Ἐσθήρ.

β) Ἀναγιγνωσκόμενα: 18. Ἰουδίθ. 19. Ἱερεὺς ἢ Α' Ἔσδρας (Σλαυων. Ἔσδρας Β'). 20. Α' Μακκαβαίων. 21. Β' Μακκαβαίων. 22. Γ' Μακκαβαίων.

B) Διδακτικά:

α) Κανονικά: 23. Ψαλμοί. 24. Ἰώβ. 25. Παροιμίαι Σολομώντος. 26. Ἐκκλησιαστής. 27. Ἄσμα Ἄσμάτων.

β) Ἀναγιγνωσκόμενα: 28. Τωβίτ. 29. Σοφία Σειράχ. 30. Σοφία Σολομώντος.

Γ) Προφητικά:

α) Μείζονες Προφήται: 1. Κανονικά: 31. Ἡσαΐας. 32. Ἱερεμίας. 33. Ἰεζεκιήλ. 34. Δανιήλ. 35. Θρήνοι Ἱερεμίου. 2. Ἀναγιγνωσκόμενα: 36. Ἐπιστολὴ Ἱερεμίου. 37. Βαρούχ. β) Ἐλάσσονες Προφήται: 38. Ὀβδιού. 29. Ἰωήλ. 40. Ἰωνᾶς. 41. Ἀμώς. 42. Ὡσηέ. 43. Μιχαίας. 44. Ναούμ. 45. Σοφονίας. 46. Ἀββακούμ. 47. Ἀγγαῖος. 48. Ζαχαρίας. 49. Μαλαχίας.

Ἐν τῇ Σλαυωνικῇ ἐκδόσει, μεταξὺ τῶν βιβλίων τῆς Π.Δ. ἀριθμεῖται καὶ τὸ βιβλίον Γ' Ἔσδρας, μεταξὺ τῶν Ἀναγιγνωσκομένων, ὡς 50όν.

Ἡ ἅγια ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, κατ' ἀρχαίαν τάξιν, δὲν ἀποδέχεται, θεωροῦσα ὡς νεώτερα καὶ ὑποβολιμαία, τὰ ὡς ἀπόκρυφα γνωριζόμενα, καίτοι γε ἕνια αὐτῶν ἀπαντῶσιν ἐν τισὶ κώδιξι τῶν Ο', καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ Ἀλεξανδρινῷ.

2. Τὸ κῦρος τῶν 'Αναγινωσκομένων βιβλίων.

'Ὡς πρὸς τὸ κῦρος δὲ τῶν ὑπ' αὐτῆς ὡς 'Αναγινωσκομένων θεωρουμένων καὶ ὁμοῦ μετὰ τῶν κανονικῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀνεκαθεν χρησιμοποιουμένων, ἡ 'Ορθόδοξος 'Ανατολικὴ 'Εκκλησία καθορίζουσα τοῦτο, ἀποφαίνεται, ὅτι ταῦτα διακρίνονται μὲν ἀπὸ τῶν κανονικῶν καὶ θεοπνεύστων κατὰ τὸ κῦρος τῆς θεοπνευστίας αὐτῶν, θεωροῦνται δ' ὅμως καὶ ταῦτα ὡς ἀποτελοῦντα μέρος τῆς 'Αγίας Γραφῆς καὶ ὡς λυσιτελῆ καὶ ψυχωφελῆ τοῖς πιστοῖς.

β) 'Η Καινὴ Διαθήκη. 'Ο Κανὼν αὐτῆς.

'Ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν, ἐξ ἑτέρου, τῶν ἀποτελούντων τὸν Κανὼνα τῆς Καινῆς Διαθήκης βιβλίων, αἱ ὑπάρχουσαι ἀμφισβητήσεις, κυρίως ἐν τῇ Δύσει καὶ πολλῶ χαλαρότερον ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς 'Ορθόδοξῳ 'Ανατολῇ, καίτοι δὲν ἔχουσιν εἰσέτι λήξει μέχρι τῆς σήμερον, ἐν τούτοις ἱστορικαί τινες ἀλήθειαι, ἀρχῆθεν πιστευθεῖσαι ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ καὶ ἀποτελοῦσαι συνειδητὴν ἐν τῇ πράξει παράδοσιν τῆς 'Εκκλησίας, καθιστῶσι τὸ ὅλον θέμα θεμελιωμένον κυρίως μὲν ἐπὶ τῆς κοινῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν τῆς ἡμετέρας 'Εκκλησίας, ἐξ ὑστέρων δὲ μόνον καὶ θέμα ἐπιστημονικῆς τοῦ 'Εξηγητικοῦ κλάδου τῆς Θεολογίας ἐρεύνης καὶ ἀποσαφήσεως. Διὰ καὶ ἀντὶ τῶν παρ' ἄλλοις ἀπὸ καιροῦ ἰσχυσάντων ἀρνητικῶν κριτηρίων ἐν τῇ ἱστορικῇ καὶ κριτικῇ μεθόδῳ διερευνήσεως τῆς γνησιότητος, ἀκεραιότητος καὶ κανονικότητος τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης, αἱ σήμερον ἀναντιρρήτως ἀποδοτικαί, εὐρεῖαι καὶ ἐπὶ τὸ θετικώτερον χωροῦσαι τῆς ἱστορικοθεολογικῆς ἐρεύνης βιβλικαὶ καὶ καινοδιαθηκικαὶ ἐργασίαι, ὡς καὶ αἱ ἐξειδικευμέναι περὶ ἓνα ἕκαστον ἱερὸν συγγραφέα τῆς Καινῆς Διαθήκης ἱστορικοφιλολογικῆ μελέται καὶ ἀναλύσεις, θέλουσιν εἰς προσέγγισιν τῆς ἐκ παραδόσεως καθεστηκυίας καὶ μεμαρτυρημένης καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀγία 'Ορθόδοξῳ 'Εκκλησίᾳ ἀποδεκτῆς γενομένης κλασικῆς μορφῆς τοῦ Κανόνος τῆς Καινῆς Διαθήκης μετὰ τῶν 27 αὐτοῦ βιβλίων, ὃν καὶ ἡ ἀγία ἡμῶν 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία ἀποδέχεται καὶ ἀναγνωρίζει.

III. Θεοπνευστία τῆς 'Αγίας Γραφῆς.

Τὸ συναφές πρὸς τὴν ὅλην θεολογίαν τῆς θείας 'Αποκαλύψεως θέμα τῆς θεοπνευστίας ἡ ἀγία ἡμῶν 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία ἀποδέχεται ὡς κάτωθι:

«Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος» (Β' Τιμ. 3,16), λέγει ὁ θεῖος Παῦλος. Τοῦτο μαρτυρεῖται πολλαχῶς ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς 'Αγίας Γραφῆς (ἴδε Α' Κορ. 2,4, 13. 'Εβρ. 10,15. 'Αποκάλ. 1,10/11. 14,12. 22,6), εἶναι δὲ δυνατόν νά εὐρεθῶσι καὶ εὐρύτεραι μαρτυρίαι περὶ τῆς πίστεως τοῦ περιουσίῳ λαοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν θεοπνευστίαν τῶν Γραφῶν, πίστεως, ἣτις ἦτο ζῶσα παρὰ τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἡγέταις αὐτοῦ κατὰ καιροῦς, μάλιστα δὲ καὶ παρὰ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν καὶ τοῖς 'Αποστόλοις ('Εξοδ. 24,4. 'Αριθμ. 33,2. 'Ησ. 30,8. 'Ιερ. 36,2. 28,32. Β' Μακ. 2,13. 15 κλπ. Λουκ. 4,17

κ. ἐξ. Πράξ. 1,16. Ρωμ. 9,15 καὶ 25. Α' Κορ. 2,9/10. 'Εβρ. 1,5. 3,7. 10,16. 'Αποκ. 14,13).

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἄλλως παρ' ἄλλοις, ἤδη ἀπὸ τῆς πρὸ Χριστοῦ ἐποχῆς, ἐξελήφθη καὶ ἡρμηνεύθη ἡ ὅλη περὶ θεοπνευστίας τῶν ἱερῶν συγγραφέων θεωρία, καὶ δὴ οὐ μόνον τῆς Καινῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, οὐχ ἤττον ὅμως πᾶσαι αἱ ἐξενεχθεῖσαι ἀπόψεις συγκλίνουν εἰς ἀπόδειξιν καὶ ἀποδοχὴν τῆς βασικῆς πίστεως τῆς 'Εκκλησίας εἰς τὴν θεοπνευστίαν τῶν ἱερῶν συγγραφέων, ἣν καὶ ἡ ἀγία ἡμῶν 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία καθορίζει ὡς οὕσαν τὴν ἰδιαίτεράν ἐκείνην ἐπενέργειαν τοῦ 'Αγίου Πνεύματος ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, δι' ἧς ὁ ὅλος ἄνθρωπος, διατηρῶν πλήρως τὰς δυνάμεις αὐτοῦ καὶ ἐνεργῶς ταύτας ἐκδηλῶν ἐν τῷ λέγειν, γράφειν καὶ συγγράφειν, ἀποβαίνει μέσον ἀνακοινώσεως τῶν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύψεων κατὰ τοὺς σκοποὺς τῶν αἰωνίων βουλῶν Αὐτοῦ. 'Εν τῇ οὕτω νοουμένη θεοπνευστίᾳ προϋποτίθεται μὲν ἐνεργῶς ἐκδηλουμένη ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων, ἐξαιρεται δ' ὅμως ἰδιαζόντως ἡ ἐπικρατήσις τοῦ κατὰ πάντα ἑπικρατεστέρου θείου στοιχείου, ἀρμονικῶς συναπτομένων ἀμφοτέρων εἰς ἓν.

Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι ἐν τῇ συνάψει καὶ συνεργασίᾳ ταύτῃ, ἀπὸ πλευρᾶς περιεχομένου πρωτίστως τῆς ἐκάστοτε ἀποκαλυπτομένης ἐκάστης ἀληθείας, ἐπικρατεῖ ὁ θεῖος παράγων. Καὶ ὅταν μὲν εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἐκκαλύπτονται ἀλήθειαι ἀπρόσιτοι καὶ ἀκατάληπτοι εἰς αὐτόν, ἡ θεοπνευστία συμπίπτει πρὸς τὴν 'Αποκάλυψιν. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ συμμετοχὴ τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος ἐκδηλοῦται μόνον ἐν τῇ ἐγχαράξει τῶν ὑπερφυσικῶν ἀληθειῶν εἰς τὸ βάθος τῆς συνειδήσεως τοῦ συγγραφέως, ἐκφέροντος ταύτας ὑπὸ μορφῆν σύστοιχον πρὸς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. 'Όταν δὲ τὸ περιεχόμενον τῶν ἀποκαλυπτομένων ἀληθειῶν εἶναι ἐξ ἐκείνων, ἅτινα γνωρίζονται καὶ ἄλλως, καὶ δὴ διὰ τῆς φυσικῆς ἀποκαλύψεως, τότε εἰς τὴν ἀτενέργειαν τοῦ ἀνθρώπου ἀναγνωρίζονται μείζονες δυνατότητες. Διὸ καὶ ἡ θεοπνευστία τῆς 'Αγίας Γραφῆς δὲν αἰρεται, καὶ ὅταν παρὰ τοῖς ἱεροῖς συγγραφεῦσι συναντῶνται σκέψεις καὶ αἰσθηματὰ καθαρῶς ἀνθρώπινα, καθ' ὅσον ἡ κυρίως θεοπνευστία, ὡς ἄμεσος ἐνέργεια τοῦ 'Αγίου Πνεύματος, ἀναφέρεται εἰς τὰς δογματικὰς καὶ ἠθικὰς μόνον ἀληθείας.

'Απὸ δὲ τῆς πλευρᾶς τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς τῆς 'Αποκαλύψεως, καὶ δὴ τὸν τρόπον ἐκφορᾶς ταύτης δι' ἐκφράσεων καὶ λέξεων καὶ συλλογισμῶν καὶ ἀναπτύξεως καὶ φιλολογικῆς δομῆς τῶν λεγομένων, εἰς τὸ ἀνθρώπινον στοιχεῖον ἀναγνωρίζεται μείζων συμμετοχὴ. Εἰς τοῦτο δ' ὀφείλεται ἀκριβῶς ἡ προσωπικὴ σφραγίς, ἡ κειμένη ἐπὶ τῶν ἔργων ἐκάστου ἱεροῦ συγγραφέως, τῆς Γραφῆς ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς παραμενύσης θεοπνεύστου, ἅτε δὴ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος κινουμένου ἐν πᾶσι τούτοις ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν καὶ χειραγωγίαν τοῦ καλύπτοντος αὐτὸ θεῖο Πνεύματος.

ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΧΡΟΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ Ἔθνος ἡμῶν κατὰ τὴν μακροαίωνα αὐτοῦ ἱστορικὴν διαδρομὴν, πορείαν καὶ ἐξέλιξιν ἀντιμετώπισε πλείστας ὄσας ἀντιξοότητας, περιπετείας καὶ δυσχερείας, τὰς ὁποίας, ἔστω καὶ μὲ θυσίας, τὰς ἐνίκησεν ἐπιτυχῶς.

Ἐν τοσούτῳ ὁμως πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ, ὅτι καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἰς τὴν πολυκύμαντον τούτου ζωὴν ὑπῆρξεν οὐσιώδης καὶ λυσιτελῆς τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον αὐτὴ ἔχει συνυφανθῆ μετ' αὐτοῦ.

Ὅθεν, ἡ ἅγια ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποφαίνεται, ὅτι, θεόπνευστος οὖσα ἡ Γραφή, διατηρεῖ αὐτὴ ἀκεραίαν ἐν ἑαυτῇ τὴν παρουσίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐν οἷς ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλυπτικῶς ἐκδιηγεῖται καὶ διδάσκει καὶ ἀποφθέγγεται, διασώζουσα ἐν τοῖς ὑπ' αὐτῆς λεγομένοις ἀλώβητον τὴν συνεργασίαν τοῦ θείου καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος εἰς τρόπον, ὥστε, διὰ τὰς τυχόν ἐλλείψεις τῆς ἀνθρωπίνης παραστάσεως καὶ περιβολῆς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, μὴ παραβλάπτηται ἡ οὐσία τοῦ θείου περιεχομένου τῶν ἀποκαλύψεων, ἀλλὰ τῆς οὐσίας καὶ ιδιότητος ἀμφοτέρων ἀλώβητου παραμενούσης, νὰ ἐρευνᾶται μὲν τὸ ἀνθρώπινον ἀνθρωπίνως, νὰ καθορίζεται δὲ τὸ θεῖον οὐχὶ μονομερῶς καὶ κατὰ τὸ ἐκάστω καὶ ἐκάστοτε δοκοῦν, ἀλλὰ νὰ κρίνονται τὰ μὲν ἐπὶ μέρους συνωδὰ τῷ ὅλῳ τῆς θείας Γραφῆς καὶ Ἀποκαλύψεως, τὸ δὲ ὅλον συνωδὰ τῇ ἀπ' ἀρχῆς Παραδόσει τῆς Ἐκκλησίας, ὡς μιᾶς οὐσίας τῆς πηγῆς ἀμφοτέρων, τοῦ τε ἀγράφου θείου λόγου καὶ τοῦ γραπτοῦ.

IV. Ἡ ἀποκατάστασις τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Περὶ τοῦ θέματος τῆς ἀνευρέσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ κειμένου τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ μορφήν καὶ περὶ τῆς γνησιότητος, τῆς φιλολογικῆς καὶ ἱστορικῆς ἀξίας, ὡς καὶ τῆς διακριβώσεως τῶν συνθηκῶν τῆς συγγραφῆς καὶ τῶν συναφῶν προβλημάτων προκειμένου, ἡ ἅγια ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει, ὅτι τὰ ἐν τοῖς χειρογράφοις διατηρούμενα ἑλληνικά, κατὰ πρῶτον λόγον, ἀντίγραφα τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀνερχόμενα εἰς πολλὰς χιλιάδας, παρέχουσι καὶ δημιουργοῦσι ποικιλίαν ἀναγνώσεων καὶ γραφῶν, πλὴν μὴ ἀπτομένων, μηδὲ θιγουσῶν τὴν οὐσίαν τῆς ἀποκεκαλυμμένης ἀληθείας, τῆς δὲ Ἐκκλησίας δυναμένης, ὡς εἰκόσ, ἐν ἐκάστη περιπτώσει νὰ διείδῃ καὶ ἀναγνωρίσῃ τὸ κατὰ Θεὸν ἀληθὲς καὶ ὑπερ-

Τούτου ἕνεκεν, παραθεωροῦντες τὴν ἀναδρομὴν εἰς παλαιότερους χρόνους, ἐπισημειοῦμεν, ὅτι καὶ ἡ ἱστορία τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐπιμαρτυρεῖ τὸ γεγονός, ὅτι ἐκπρόσωποι αὐτῆς, οἰουδήποτε βαθμοῦ, θερμαινόμενοι ἀπὸ τὴν πνοὴν ἱερᾶς παραδόσεως καὶ παρακαταθήκης καὶ ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὸ παράδειγμα ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων προκατόχων αὐτῶν, συνετέλεσαν διὰ τῆς θυσίας καὶ τοῦ μαρτυρίου αὐτῶν εἰς τὴν ἐπιτυχίᾳ, τῶν ἱστορικῶν τούτων περιόδων, ἔκβασιν δικαίως λοιπόν, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 150 ἐτῶν ἀπὸ τῆς θεμελιώσεως τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεοῦς, καθ' ἣν ἐπιτελοῦνται ἰωβηλαῖα, διατονίζεται ἡ

φυσικόν. Τούτου λεχθέντος, ἀναγνωριστέον τυγχάνει, ὅτι ἡ ἀναζήτησις καὶ ὁ καθορισμὸς τοῦ ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐκ παραδόσεως γνησιωτέρου ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κειμένου καὶ ἡ κατ' αὐτὸ ἐκδοσις κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης προσκρούει εἰς δυσκολίας, καὶ δὴ ἀμεσώτερον ὡς πρὸς τὰς διαφόρους οἰκογενεῖας καὶ κατηγορίας τῶν διαφόρων τύπων χειρογράφων, ἐξ ὧν πλείστα μὲν ἐκδόσεις ἐγένοντο, οὐδεμιᾶς δ' ὁμως κρινομένης ὡς ἐξ ἀντικειμένου ἀκριβοῦς, πλήρους καὶ τελείας.

Καὶ ὑπάρχουσι μὲν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ ἀμεσώτερον καὶ ἐπισημότερον πως ταῖς κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοις Ἐκκλησίαις συναπτόμεναι ἐκδόσεις, οἷαι, σὺν ταῖς ἄλλαις, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1903 ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γενομένη ἐκδοσις, ἥτις καὶ ἀφεώρα αὐχὶ εἰς ὅ,τι ἀποβλέπουσιν αἱ κριτικαὶ λεγόμεναι ἐκδόσεις, εἰς τὴν ἀνεύρεσιν δηλονότι καὶ ἀπόδοσιν τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου τῶν ἱερῶν βιβλίων, ἀλλ' εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀρχαιοτέρου καὶ ἀπὸ τῶν νεωτέρων τύποις ἐκδιδομένων ἀνεπηρέαστου κειμένου τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, καὶ μάλιστα τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καὶ ἡ οὐ τὸν τυχόντα δεσμὸν ἀποδεδειγμένως κεκτημένη πρὸς τὸν ἐπικρατέστερον τύπον σλαωνικῆ τοῦ κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης μετάφρασις καὶ ἡ κατὰ καιροὺς σλαωνιστὶ γενομένη ἐκδοσις τῆς Καινῆς Διαθήκης. Πλὴν τὸ ὅλον τοῦτο θέμα οὐδὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀποτετελεσμένον καὶ πλήρως διερευνηθὲν καὶ ἀποσαφηνισθὲν, διὸ καὶ ἡ ἅγια ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέον ὅπως ἀναθέσῃ εἰς εἰδικούς Ὁρθόδοξους θεολόγους τὸ ἔργον τῆς ζητουμένης ἐπιστημονικωτέρας ἐκδόσεως τοῦ ἀρχικοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἵνα τὸ οὕτως ἀπαρτισθησόμενον κείμενον φέρῃ ἐφεξῆς τὴν μαρτυρίαν καὶ ἀναγνώρισιν τοῦ συνόλου τῆς ἁγίας Ὁρθόδοξου Καθολικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ
Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

εὐγνωμοσύνη ἡμῶν τῶν διαφορονομένων τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν ὑπὸ τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας, τὸ ὁποῖον ἐπότισε τὸ αἷμα αὐτῶν, πρὸς ἄλλους ἐκείνους, οἵτινες ἀρθέντες εἰς ἀναβαθμὸς ὑψηλότερας ἐμπνεύσεως, ἐθυσιάσθησαν πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος ἀγάπης των.

Δι' ὃ καὶ ἡμεῖς, μνήμονες τῶν ἐκ τοῦ μαρτυρίου τούτων ὡραίων ἐπιτευγμάτων, ὡς ἐλάχιστον δεῖγμα τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐγνωμοσύνης παραθέτομεν τὰς γραμμὰς ταύτας, ἀσχολούμενοι ἐν ἀδυστάταις γραμμαῖς, μὲ τὴν καταχώρησιν πτυχῶν τῆς ζωῆς καὶ θυσίας τῶν Ἐθνομαρτύρων Ἀρχιερέων τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον διὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1869 τοιοῦτους ἐνδιατρίβοντες εἰς ἑτέραν ἡμῶν ἐργασίαν, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐθνομάρτυρες Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1821-1869», καταχωρηθησομένην εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν «Θεολογία».

Α'

ΦΩΤΙΟΣ ΚΑΛΠΙΔΗΣ

Μητροπολίτης Κορυτσᾶς

(1902-1905)

Ὁ Φώτιος Καλπίδης ἐγεννήθη εἰς τὸ χωρίον Τσαγράκ Κερασσοῦντος, κατὰ τὸ ἔτος 1862, ἔνθα καὶ ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα αὐτοῦ γράμματα, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ὁποίων εἰσήλθεν εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Θεολογικὴν Σχολήν, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησεν τῷ 1889, ὑποβαλὼν ἐναίσιμον διατριβὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὅτι ἀληθῶς ἀνέστη ὁ Κύριος ἡμῶν», ἔχων ὡς συμφοιτητὰς του, κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς ἐν αὐτῇ διαμονῆς του, τοὺς μετὰ ταῦτα Μητροπολίτας Γρηγόριον Ὠρολογᾶν Στρωμνίτης - Γιβεριουπόλεως καὶ εἶτα Κυδωνιῶν καὶ τοῦτον μαρτυρικῶς ἀθλήσαντα κατὰ τὸ 1922 ἐν Μ. Ἀσίᾳ, Κύριλλον Μουμτζήν Μυτιλήνης καὶ κατόπιν Φιλαδελφείας, Προκόπιον Λαζαρίδην Ἐπίσκοπον Ἀμφιπόλεως καὶ μετὰ ταῦτα ἀλληλοδιαδόχως Μητροπολίτην Δυρραχίου καὶ ἐν συνεχείᾳ Ἰκονίου, ἀποθανόντα τῷ 1923 ἐκ κακουχιῶν καὶ περιπετειῶν ἐν Ζιντζή-Ντερά· κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν τῇ, ὡς εἴρηται, σχολῇ φοιτήσεώς του διεκρίθη διὰ τὸ ἦθος, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν καθ' ὅλου αὐτοῦ ἐπαινετὴν μάθησιν.

Ἐξελθὼν ταύτης τῷ 1889, ὡς ἐτονίσθη, διωρίσθη ἀρχικῶς ἱεροκέρυξ Κερασσοῦντος διδάσκων συγχρόνως καὶ ὡς καθηγητὴς τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ αὐτόθι σχολεῖα· μετὰ τετραετίαν, ἦτοι τῷ 1893, ἐπὶ Πατριαρχίας Νεοφύτου τοῦ Η' (1891-1894) προσελήφθη ὡς Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς τῶν Πατριαρχείων Συνόδου, χειροτονηθεὶς εἰς πρεσβύτερον, λαβὼν καὶ τὸ ὄφρικιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου· μετ' εὐδόκιμον δ' ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ὑπηρεσίᾳ προή-

χθη βραδύτερον εἰς Ἀρχιγραμματεῖα Αὐτῆς, ἵνα ἐπὶ Πατριαρχίας Ἰωακείμ τοῦ Γ' (β' πατριαρχία 1901-1912) κατὰ τὴν Συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς 16ης Μαΐου 1902 ἐκλεγῆ Μητροπολίτης Κορυτσᾶς, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἄχρι τοῦδε ὡς τοιοῦτου Γερβασίου Ὠρολογᾶ (1895-1902), μετατεθέντος εἰς τὴν Ἱ. Μητροπολιν Καισαρείας, τοῦ μετὰ ταῦτα Ἰωαννίνων (1910-1916).

Ἐν τῇ ἐπικαίρῳ, περιβλέπτῳ καὶ ἱστορικῇ ταύτῃ Μητροπολιτικῇ περιφερείᾳ, ὁ Φώτιος εἰργάσθη εὐσυνειδήτως ἐπιτελέσας ἀξιοθαύμαστον ἐργασίαν ἐξ ἐπόψεως ἐκκλησιαστικῆς τε καὶ ἐθνικῆς· τόσην δ' αὐταπάρνησιν ἐπεδείξατο ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐπισπάσῃ τὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν τοῦ λαοῦ του, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν μὴνιν τῶν ἐχθρῶν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἐθνους, τραγικῆ ἐπισφράγις τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ ἀνανδρος αὐτοῦ δολοφονία, διότι τὴν 9ην Σεπτεμβρίου 1905 ἐξωθι τοῦ χωρίου Βρατοβίστα «ἐπιπεθε θῦμα ὑπὸ χάλαζαν σφαιρῶν ἀγρίων ἐχθρῶν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ... καὶ οὕτω ἐξέλιπεν εἰς εἰσέτι τῆς Ὀρθοδοξίας εὐθαρσῆς πρόμαχος, τύπος τέλειος φιλοστόργου πνευματικοῦ πατρὸς ἔσβυνε μὲ τοιοῦτον σπαραξικάρδιον θάνατον»¹.

Ὅσονδήποτε καὶ ἐὰν ἡ ἄδικος καὶ στυγερά τούτου δολοφονία συνεκλόνησε βαθύτατα Ἐκκλησίαν, ἐντόπως διαμαρτυρηθεῖσαν δι' αὐτήν, Ἐθνος καὶ σύμπαν τὸ πανελλήνιον, ὅμως ἡ μαρτυρικὴ του αὐτῆ θυσία συνετέλεσεν, ὥστε ὁ ἀπελευθερωτικὸς τῆς Μακεδονίας ἀγὼν, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, νὰ συστηματοποιηθῆ καὶ νὰ δημιουργηθοῦν αἱ εὐοίωνοι ἐκεῖναι προϋποθέσεις, αἵτινες προπαρεσκευάσαν τὴν νικηφόρον προέλασιν τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους 1912-1913· τοιοιτοτρόπως τὸ ὄνομα τοῦ Φωτίου ἐτέθη πρῶτον εἰς τὸ μαρτυρολόγιον τῶν Ἐθνομαρτύρων Ἀρχιερέων τῆς κατ' Ἀνατολᾶς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, καὶ οὕτως ἡ μνήμη θὰ διαωνίζηται μετὰ βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι περικοπὴ ἐπιστολῆς τοῦ ἑτέρου Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσόστομου Καλαφάτη (1910-1922) ἀναφερομένη εἰς τὴν δολοφονίαν τοῦ Φωτίου. «Ἐκλαυσα, ἔκλαυσα ὡς παιδίον μικρὸν διὰ τὸν οἰκτρὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ Φωτίου. Αἰωνία ἡ μνήμη του! Τίς οἶδε εἰς ὅπως ἄλλους ἀδελφοὺς καὶ ἴσως ἴσως εἰς τὸν γράφοντα αὐτὸν ἀναμένει ἡ αὐτὴ τύχη»².

1. Εὐγενίου Κωσταρίδου (Ἀρχιμανδρίτου): Ἡ σύγχρονος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία. Αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Ἔθνος κατὰ τὴν λήξαντα ἑκατονταετηρίδα 1821-1921. Ἐν Ἀθήναις, 1921 σ. 423-424.

2. Ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος. Βιογραφικὸν σημείωμα. Ἐν Ἀθήναις 1929 σ. 6.

B'

ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

Μητροπολίτης Γρεβενών

(1908-1911)

Ούτος ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος 1871 εἰς Πέρμαχα Ἰκονίου ἐκ γονέων Ἑλλήνων Τουρκοφόνων· μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐγκυκλίου αὐτοῦ μορφώσεως, εἰσήχθη εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Θεολογικὴν Σχολήν, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τῷ 1902, ὑποβαλὼν ἐναίσιμον διατριβὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὡς Ἱεροκήρυξ» ἔχων ὡς συμφοιτητὰς του τοῦς, ἐπίσης Ἐθνομάρτυρα, Μητροπολίτην Μελενίκου (Σιδηροκάστρου) Κωνσταντῖνον Ἀσημιάδην, Χρυσόστομον Χατζησταύρου, τὸν μετὰ ταῦτα Ἐπίσκοπον Τράλλεων, Μητροπολίτην Φιλαδελφείας, Ἐφέσου, Ρόδου, Βερροίας-Ναούσης, Φιλίππων - Νεαπόλεως-Θάσου καὶ Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, Ἀλέξανδρον Δήμογλου τὸν εἶτα Ἐπίσκοπον Ροδοστόλου, Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς καὶ Μητροπολίτην Κερκύρας καὶ Παξῶν, Σεβαστιανὸν Διβέλκοβιτς, τὸν κατόπιν Μητροπολίτην Σκοπέων καὶ Ἀγαθάγγελον Νινολάκην, τὸν μετὰ ταῦτα Ἐπίσκοπον Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου Κρήτης³, ἀκολουθήσας κληρικὴν σταδιοδρομίαν.

Ἐν συνεχείᾳ, διωρίσθη διάκονος παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Πελαγονίας, ἐχούση ὡς ἔδραν τὸ Μοναστήριον, εὐρισκόμενον σήμερον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, διδάσκων ταυτοχρόνως θρησκευτικὰ μαθήματα εἰς τὸ αὐτόθι Γυμνάσιον· βραδύτερον δ' ἐξελέγη Ἐπίσκοπος Πέτρας, ἀναπτύξας ἀξιολογωτάτην ἐθνικὴν δρᾶσιν, βοηθῶν ἐπιτυχῶς τὸν Μητροπολίτην αὐτῆς Ἰωακείμ Φορόπουλον (1903-1909) διακεκριμένον καὶ ἐξόχως ἐθνικῶς δράσαντα τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Ἱεράρχην.

Τὸ Πατριαρχεῖον Κων/λεως ἔχον ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπιτυχίην, ὑπὸ τε ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς πλευρᾶς, ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς τοῦ Αἰμιλιανοῦ, κατὰ τὸ ἔτος 1908 τὸν προήγαγεν εἰς Μητροπολίτην Γρεβενῶν, εἰς διαδοχὴν τοῦ εἰς τὴν Μητρόπολιν Δράμας μετατεθέντος Ἀγαθαγγέλου Κωνσταντινίδου· ὡς τοιοῦτος δ' ἀνέπτυξε τοιαύτην δρᾶσιν,

3. Β. Σταυρίδου: Ἡ Ἱερά Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης 1844-1923. Ἀθήναι 1970 Τ. Α'. σ. 167-168.

ὥστε δικαίως νὰ θεωρηθῆ ὡς εἰς τῶν στυλοβατῶν τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῶν πρωτεργατῶν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἀπελευθερωτικῆς κινήσεως, καὶ διὰ τοῦτο νὰ ἐπιζητῆται ἡ ἐξαφάνισις του, ἥτις καὶ ἐπραγματοποιήθη τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1911, δολοφονηθέντος ὑπὸ ἐκπροσώπων νεοτουρκικοῦ κομιτάτου, παρὰ τὸ χωρίον Σνίχοβον, καθὼς καὶ ὁ διάκονος αὐτοῦ.

Τὸ ἱερὸν τούτου σκῆνος, εὐρεθὲν μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἐτάφη τὴν 11ην τοῦ ἰδίου μηνὸς καὶ ἔτους παρὰ τὸν Μητροπολιτικὸν τῶν Γρεβενῶν ναόν· ἡ ἄναδρος τούτου δολοφονία συνεκίνησε βαθύτατα τὸ πανελλήνιον, τὸ ὁποῖον ἐξεδήλωσε τὸν θαυμασμόν του εἰς τὸν νέον τοῦτον μάρτυρα τῶν συγχρόνων καιρῶν τῆς Μακεδονικῆς ἐλευθερίας· ἔκτοτε δὲ ἡ μνήμη αὐτοῦ γεραίρεται καὶ τιμᾶται ὑπὸ πάντων διὰ τὴν ὑπέροχον τούτου θυσίαν, ὥστε καὶ δικαίως νὰ καταταγῆ εἰς τὴν χορείαν τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος⁴.

Ὁ δ' ἀείποτε ἐνθουσιώδης, τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἰωνίας, Ἱεράρχης Χρυσόστομος, ἐπὶ τῷ θλιβερῷ τούτῳ γεγονότι τελέσας πάνδημον μνημόσυνον, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Αἰμιλιανοῦ, ὡμίλησεν εἰπὼν, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἡμεῖς ἔθνικῆς μας παλιγγενεσίας θὰ ἔπρεπε νὰ καλέσωμεν τὴν σημερινήν, ἀφοῦ βλέπομεν ὅτι ἐπαναστρέφουσιν ἐφ' ἡμᾶς χρόνοι ἀρχαίας εὐκλείας καὶ σφυρηλατεῖται ὁ θρησκευτικὸς καὶ ὁ ἐθνικὸς ἡμῶν χαρακτήρ ἐπὶ τοῦ ἄκμονος τῶν συμφορῶν καὶ ἀναβαπτίζομεθα ἐν πυρὶ καὶ κατατηκόμεθα εἰς τέφραν φοίνικος. Ὅταν ἀρχιερεῖς καίωσιν ἑαυτοὺς ὡς λαμπάδας ἐνώπιον τοῦ εἰδώλου τῆς Πατρίδος, ὁ δὲ μαρτυρικὸς θάνατός των γίνεται ζωῆς καὶ δόξης ὑπόθεσις καὶ θεμέλιον ἀγιωτέρου βίου, τὸ μνημόσυνόν των δὲν ἐναρμονίζεται μὲ δάκρυα καὶ θλίψιν, ἀλλὰ μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ ἀγαλλίασιν. Ἡμῖν ἐξ ὅλων ἐχαρίσθη ὄχι μόνον τὸ εἰς Χριστὸν ὀρθῶς πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ Αὐτοῦ ἀγογγύστως πάσχειν, γενναίως μαρτυρεῖν καὶ ἐνδόξως θνήσκειν»⁵.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ πρ. Λήμνου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

4. Εὐ γεν. Κωσταρίδου (Ἀρχιμ.) ἐνθ' ἄνωτ. σ. 169-171 «Θρησκευτικὴ καὶ Χριστιανικὴ Ἑγκυκλοπαιδεία» Τ. Α'. σ. 647. «Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἑγκυκλοπαιδεία» Τ. Α'. σ. 1054-1055. Κ. Βοβολίνη: Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας. Ἀθήναι 1952, σ. 207.

5. Ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 10.

“ Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α , ,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πᾶς εὐσεβὴς Χριστιανός, ἐπιθυμῶν νὰ παρακολουθῇ τὴν ζωὴν καὶ δρᾶσιν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐντὸς καὶ ἔκτος τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου, δύναται ν' ἀποκτήσῃ ἄριστον Ὁδηγόν, ἐγγραφόμενος συνδρομητῆς εἰς τὸ Ἐπίσημον Δημοσιογραφικὸν Ὄργανον τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Μετὰ τοῦ Περιοδικοῦ τούτου θὰ λαμβάνῃ συγχρόνως καὶ τὸ Περιοδικὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ».

Εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» δημοσιεύονται κύρια ἄρθρα ἐπὶ σπουδαίων ἐπικαίρων ζητημάτων. Ἐπίσης ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι καὶ Διατάγματα, Γνωμοδοτήσεις, Ἐγκύκλιοι καὶ Ἀποφάσεις τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου. Ὁμοίως Εἰρηνικὰ Γράμματα ἐπισήμων ἐκκλησιαστικῶν Ἡγετῶν, Ἐόρτια Γράμματα, σπουδαῖα ἄρθρα Ποιμαντικά, Δογματικά, Πατερικά, Ἀπολογητικά, Φιλοσοφικά, Ἱστορικά, Ἠθικοκοινωνικά, Παιδαγωγικά, ἔτι δὲ εἰδικώτερα ἄρθρα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν Χριστιανικὴν Τέχνην καὶ Ἐπιγραφικὴν, ὡς καὶ Ἐποικοδομητικὰ ἄρθρα Ψυχολογικά, ἀναφερόμενα εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Ποιμαντικῆς Θεολογίας καὶ τῆς Λειτουργικῆς καὶ ἄρθρα σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν Ἱεραποστολήν. Σὺν ἐπὶ τούτοις δημοσιεύονται ἄρθρα Ἀγιογραφικά καὶ Ἐρμηνευτικά εἰς πάντα τὰ βιβλία τῶν Ἁγίων Γραφῶν, ὡς καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀναπτύσσονται ἐπὶ Ὁρθοδόξου βάσεως αἱ σχέσεις τῆς Ἑλληνορθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν καὶ παρέχονται ἡ λε γ ο μ ἔ ν α ἰ εἰδήσεις ἐπὶ τῆς ὅλης Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

Τέλος, καταχωροῦνται ἐν τοῖς Χρονικοῖς εἰδήσεις, ἀναφερόμεναι πρωτίστως εἰς τὴν ὅλην ζωὴν καὶ δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, τῆς Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, ὡς καὶ εἰς πάντα τὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα, ἡγουμένου τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς πνευματικῆς κορυφῆς τῆς ὅλης Ὁρθοδόξιας. Παρακολουθοῦνται ταῦτα ἐν τῇ κυρίᾳ Αὐτῶν ζωῇ καὶ δράσει καὶ παρέχονται εἰδήσεις περὶ τε τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ περὶ πασῶν τῶν ἀνά τὴν

Οἰκουμένην Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἤτοι περὶ τῶν λοιπῶν σεπτῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Ρωσσίας, Σερβίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας, Γεωργίας, ὡς καὶ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Πολωνίας, Τσεχοσλοβακίας, Φιλανδίας, καθὼς καὶ τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν καὶ Μητροπόλεων, τῶν ἐξαρτωμένων ἐκ τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἤτοι τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τῆς Δωδεκανήσου, τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου, τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, τῶν Μητροπόλεων Γαλλίας καὶ Κάτω Χωρῶν, Γερμανίας, Αὐστρίας, Ἰταλίας καὶ Ἐλβετίας, ὡς καὶ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς, ἤτοι Κορέας καὶ Ἰαπωνίας. Μεγάλην βαρῦτητα ἐπίσης ἀποδίδει εἰς τὰς εἰδήσεις περὶ τῶν Προχαλκηδονίων λεγομένων Ἐκκλησιῶν (Κοπτικῆς, Ἀρμενικῆς, Αἰθιοπικῆς, Ἰακωβιτικῆς, Μαλαμπάρ), ὡς καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων.

Πᾶν θέμα, ἔχον σχέσιν πρὸς τὴν καθόλου θρησκευτικὴν διαφώτισιν καὶ τὴν θεολογικὴν γνῶσιν, ἀναφέρεται ἐπικαίρως ἐν τῷ Περιοδικῷ τῆς «Ἐκκλησίας». Αἱ Πανορθόδοξοι καὶ αἱ Διαχριστιανικαὶ Συνελεύσεις καὶ τὰ Θεολογικὰ Συνέδρια ἐλκύουν τὸ ἐνδιαφέρον εἰδικῶν συνεργατῶν διὰ τὴν διαφώτισιν καὶ ἐποικοδομὴν τῶν πιστῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τὸ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία» σχολιάζει ὅλως ἀντικειμενικῶς ἀπὸ ὀρθοδόξου χριστιανικῆς σκοπιᾶς τὰ ἐκάστοτε ἐπικαίρα ἐκκλησιαστικά, κοινωνικά καὶ ἄλλα γεγονότα πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἀναγνωστῶν του εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀξιολόγησιν αὐτῶν. Τέλος, ἡλεγμένοι καὶ ἔγκυροι βιβλιοκριταὶ καὶ ἐπικαιρὸς βιβλιογραφικὴ ἐνημερότης κλείουν τὸν κύκλον τοῦ πλουσιωτάτου περιεχομένου τοῦ Ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας μας «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 110/96/13-1-1971 Συνοδικοῦ ἐγγράφου ὑπεβλήθη πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὁρησκευμάτων τὸ τελικὸν Σχέδιον Νόμου «Περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», ὅπερ μετὰ διεξοδικὴν καὶ μακρὰν ἐπεξεργασίαν ἐνέκρινεν εἰς τε τὸ σύνολον καὶ τὰς κατ' ἄρθρον διατάξεις ἢ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος. Τὸ ἐν λόγῳ Σχέδιον Νόμου κατηρτίσθη κατ' ἀρχὰς μὲν ἐν ὄψει δημοσιεύσεως τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου, μετὰ δὲ ταύτην κατ' ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 40 τοῦ ν.δ. 126/69 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», καθ' ἣν «εἰδικὸς νόμος ρυθμίζει τὰ τῆς ἰδρύσεως, συγκροτήσεως, ἀρμοδιότητος καὶ λειτουργίας» τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων. Πρὶν ἢ χωρήσωμεν εἰς τὴν παρουσίαν τῶν βασικῶν αὐτοῦ σημείων, περιλαμβάνομεν ἐν τοῖς κατωτέρω βραχὺ ἱστορικὸν περὶ τῆς ἀκολουθηθείσης διαδικασίας πρὸς σύνταξιν αὐτοῦ.

Α' Αἱ διαδοχικαὶ φάσεις ψηφίσεως τοῦ Σχεδίου.

Ἐν ὄψει δημοσιεύσεως τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου ἢ Ἀριστίνδην Ἱερὰ Σύνοδος, προτάσει τοῦ Μακ. Προέδρου, κατήρτισε, κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1968, Νομοπαρασκευαστικὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ τότε Συνοδικοῦ Ἱεράρχου Σεβ. Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Μελετίου, πρὸς σύνταξιν Σχεδίου Νόμου περὶ τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων. Μέλη τῆς ὡς ἄνω Ἐπιτροπῆς ὄρισθησαν οἱ ἐλλογιμώτατοι Καθηγηταὶ κ. κ. Γεώργιος Ράμμος καὶ Ἀναστάσιος Χριστοφιλόπουλος τῆς Νομικῆς Σχολῆς, καὶ Κων. Μουρατίδης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, χρεὴ δὲ Γραμματέως αὐτῆς ἀνετέθησαν εἰς τὸν γράφοντα. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιληφθεῖσα τοῦ ἔργου αὐτῆς, ἔθεσεν ὡς βάσιν τῆς συζητήσεως Προσχέδιον Νόμου περὶ τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων, συνταγὴν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, βασισθέντος ἐπὶ τοῦ Σχεδίου αὐτοῦ περὶ ἀναδιοργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰδικώτερον δὲ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς οὐσιαστικωτέρας καὶ ὀρθοτέρας ἀπονομῆς τῆς Ἐκκλ. Δικαιοσύνης. Ἀναντιρρήτως ὁ μέχρι σήμερον ἰσχύων, καθ' ὃ μέτρον δὲν ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ Α.Ν. 214/67, νόμος 5383/32 «Περὶ τῶν Ἐκκλησ. Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», προῖδον πολλῆς μελέτης καὶ κοπιώδους ἐργασίας διαπρεπῶν νομομαθῶν, ὑπηρετήσων ἐπὶ 40 περίπου ἔτη τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἐκκλ. Δικαιοσύνης, ἀποτελοῦσης, ὡς γνωστόν, νευραλγικὸν καὶ λίαν εὐαίσθητον τομέα τῆς Ἐκκλησια-

στικῆς καθόλου Διοικήσεως, ὅμως κρινόμενος ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ διαμορφωθείσων συνθηκῶν καὶ τῆς κτηθείσης ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτοῦ πείρας, ἐνεφάνισεν ἀνεπάρκειαν καὶ ἀτελείας τινὰς ἀπὸ τε νομοτεχνικῆς καὶ οὐσιαστικῆς ἐπόψεως ἢ καὶ δικονομικῆς τοιαύτης. Αἱ ἀτέλειαι αὗται τῆς κειμένης νομοθεσίας, ἐπισημανθεῖσαι κατὰ καιροῦς, ὠδήγησαν εἰς τὴν συνειδητοποίησιν τῆς ἀνάγκης συντάξεως νέου περὶ τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων Νόμου, ἀνταποκρινομένου πληρέστερον πρὸς τὰς ἐνεστάσας συνθήκας τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας καὶ δυναμένου νὰ ὑπηρετήσῃ καλύτερον τὴν ὀρθὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου ἐν τῷ χώρῳ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ἡ διαληφθεῖσα Νομοπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ, συνελθοῦσα ἐν ἀλληπαλλήλοις συνεδρίασι, κατήρτισε τὸ ἐαυτῆς Σχέδιον Νόμου, ἐξ 126 ἀπαρτιζόμενον ἄρθρων, ὅπερ ὑπέβαλε τῇ Δ.Ι.Σ. διὰ τὰ κατ' αὐτὴν. Τὸ Σχέδιον τοῦτο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, πρόβλεπε: α) Μόνιμον Πρόεδρον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. β) Νέον τρόπον συγκροτήσεως τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων, ἐξ Ἀρχιερέων παλαιότερων καὶ νεωτέρων κατὰ τὴν ἡλικίαν. γ) Θεσμὸν Πρωτεκδίκου Μητροπολίτου καὶ Ἐκδίκων, ἥτοι κληρικῶν νομομαθῶν μετεχόντων τῶν τε Συνοδικῶν διὰ πρεσβυτέρους, διακόνους καὶ μοναχοὺς καὶ τῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων, εἰσηγουμένων ἐνώπιον αὐτῶν καὶ ἀποφαινομένων ἄνευ ψήφου περὶ τε τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῆς ἐπιβλητέας αὐτῷ ποινῆς. δ) Παρουσίαν λαϊκῶν τακτικῶν δικαστῶν κατὰ τὰς ἐκκλ. δίκας ἄνευ ψήφου. ε) Κίνησιν τῆς ποινικῆς κατὰ κληρικῶν διώξεως ἀτεπαγγέλτως εἴτε μετὰ μήνυσιν, θεσπιζομένης ὑποχρεώσεως παντὸς κληρικοῦ ὅπως, πᾶν ὑποπίπτον εἰς τὴν ἀντίληψιν αὐτοῦ ἐκκλ. παράπτωμα ἐτέρου κληρικοῦ, καταγγέλλῃ ἀμελητὴ εἰς τὴν προϊσταμένην αὐτοῦ Ἀρχὴν. στ) Εἰσαγωγὴν τοῦ θεσμοῦ τῆς ταυτοπαθείας. ζ) Ἀκροαματικὴν ἐπὶ δικαστηρίου διαδικασίαν τῇ αὐτοπροσώπῳ ἐμφανίσει καὶ ἐξετάσει τῶν μαρτύρων. η) Δυνατότητα ἐπιβολῆς, ὑπὸ προϋποθέσεις, τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως καὶ ὑπὸ τῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων. θ) Ἐπανάληψιν τῆς ὅλης διαδικασίας ὑπὲρ τοῦ καταδικασθέντος ἢ κατὰ τοῦ ἀθωωθέντος. ι) Παραγραφὴν τῶν ἐκκλ. παραπτωμάτων μετὰ παρέλευσιν 7ετίας ἀπὸ τῆς διαπράξεως αὐτῶν. ια) Ἐνδिका μέσα καὶ ιβ) Πλήρη ἀνεξαρτησίαν τῆς ἐκκλ. Δικαιοσύνης.

Τὸ ἐν λόγῳ Σχέδιον, κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου υἱοθετηθεῖσαν ἐπὶ σοβαρῶν νομοθετημάτων ἀρχῆν, διεβιβάσθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1620/15-3-69 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἐν ἀντιγράφῳ πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, πα-

ρακληθέντας ὅπως «ὡς οἶόν τε τάχιστα» γνωρίσωσιν Αὐτῇ τὰς ἐπ' αὐτοῦ ἀπόψεις αὐτῶν, πολλῶ μᾶλλον ὅσα κατὰ τὰς συνελεύσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Μαρτίου 1969 δὲν κατέστη δυνατόν νὰ τεθῆ ὑπ' ὄψιν τῶν Σεβ. Συνέδρων τὸ κείμενον τοῦ Σχεδίου τούτου. Εἰς τὴν Ἐγκύκλιον ταύτην ἀπήντησαν 22 Ἱεράρχαι, διατυπώσαντες ἐποικοδομητικὰς προτάσεις πρὸς βελτίωσιν τῶν διατάξεων τοῦ διαληφθέντος Σχεδίου. Αἱ ἀπαντήσεις αὗται ἐλήφθησαν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῆς Δ.Ι.Σ., ἥτις, ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν ἐν συνεδρίασι διατυπωθεισῶν ἀποψέων τῶν Σεβ. μελῶν αὐτῆς, κατήρτισε νέον Σχέδιον, ἀποκληθὲν «Β' Σχέδιον», ὅπερ καὶ αὐθις διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1668/6-10-69 Ἐγκυκλίου διεβιβάσθη τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις, ὁμοῦ μετὰ ἐκτενοῦς Εἰσηγητικοῦ Σημειώματος, περιλαμβάνοντος ἐπίμαχά τινα σημεῖα τοῦ Σχεδίου, ἐφ' ὧν ἐζητεῖτο εἰδικῶς ἡ γνώμη αὐτῶν.

Τὰ ἐπίμαχα ταῦτα σημεῖα ἦσαν τὰ ἐξῆς: α) Ὁ θεσμὸς τῶν Ἐκδίκων, περὶ οὗ διετυπώθη ἐπὶ Συνόδου ἡ ἀποψις, ὅτι, ὡς ἔχει ἐν τῷ Σχεδίῳ, δὲν ἐρείδεται ἐπαρκῶς ἐπὶ τῶν Ἱ. Κανόνων, ἐφ' ὅσον οἱ Ἐκδικοὶ δὲν θ' ἀποτελῶσι στελέχη τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, ἀλλὰ θὰ προσέρχωνται ἔξωθεν, «εἰσπηδῶντες» τρόπον τινὰ εἰς ξένην Ἐπισκοπὴν. Ἐναντι τῆς ἀπόψεως ταύτης παρετηρήθη, ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν καθίσταται ἐφικτὸς ὁ διορισμὸς 70 περίπου Ἐκδίκων, ἥτοι ἐνὸς ἀνὰ ἐκάστην Ἱ. Μητρόπολιν, διὰ λόγους οὐσιαστικοῦς καὶ οἰκονομικοῦς, καὶ ὅτι τὰ πλεονεκτήματα ἐκ τῆς παραστάσεως τῶν Ἐκδίκων ἐπὶ δικαστηρίου ἐξοβελίζουσι τὸ ἐπισημανθὲν κανονικὸν μειονέκτημα, πολλῶ μᾶλλον ὅσα ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν μείωσιν κατὰ τὸ δυνατόν τῆς ἀντικανονικότητος, διέγραψε τὴν περὶ Πρωτεκδικίου Μητροπολίτου, ἐδρεύοντος ἐν Ἀθήναις καὶ ἔχοντος ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ τοὺς Ἐκδίκους, διάταξιν καὶ ἀφῆρεσεν ἐκ τοῦ Σχεδίου τὸ δικαίωμα τῶν Ἐκδίκων, ὅπως ἀποφαίνωνται περὶ τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς, περιορίσασα τούτους εἰς μόνην τὴν πρότασιν περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου καὶ ὑποβαλοῦσα τούτους ὑπὸ τὴν ἐξάρτησιν τοῦ Προέδρου τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνόδ. Δικαστηρίου. β) Ἡ σύστασις ἰδίου Σώματος Ἀνακριτῶν. Δικαιολογητικὸς λόγος τῆς συστάσεως τοιοῦτου Σώματος ὑπῆρξεν ἡ διευκόλυνσις τοῦ Ἐκκλ. Δικαστοῦ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ, διὰ τῆς θέσεως ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τῆς σχετικῆς δικογραφίας, κατηρτισμένης πλήρως καὶ μετὰ τὴν τήρησιν τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Νόμου. Οὐχὶ σπανίως ἐν τῇ πράξει ἐνεφανίσθησαν περιπτώσεις ἀτελοῦς σχηματισμοῦ δικογραφιῶν, ἔνεκα ἐλλείψεως τῶν ἀπαραιτήτων γνώσεων ἐκ μέρους τοῦ ἀναλαμβάνοντος νὰ ἀσκήσῃ ἐκάστοτε τὸ ἔργον τοῦ Ἀνακριτοῦ κληρικοῦ, ἀδαοῦς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ὑποπίπτοντος συχνάκις εἰς δικονομικὰ σφάλματα, ὧν ἔνεκα ἠκυροῦτο μετὰ ταῦτα ὁ δικαστικὸς φάκελλος. γ) Ὁ μόνιμος Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικίου Δικαστηρίου. Ὁδηγὸς σκέψις θεσπίσεως τοῦ θεσμοῦ τούτου ὑπῆρξεν ἡ κατασφάλισις τῆς ὀρθῆς

ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης διὰ τῆς ἐξειδικεύσεως τοῦλάχιστον τοῦ Προέδρου τοῦ Πρωτοβαθμίου Ἐκκλ. Δικαστηρίου, ὅπερ δικάζει τὰς πλείστας τῶν ὑποθέσεων, εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἐκκλ. δικαστοῦ, κατὰ τρόπον ἐγγυώμενον τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν δικονομικῶν καὶ λοιπῶν ὄρων κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑποθέσεων. Ὁ μόνιμος Πρόεδρος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἐναλλασσόμενον, διαθέτει καὶ πείραν καὶ εἰδικευσιν, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀνταποκρίνηται πληρέστερον πρὸς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἐπὶ Συνόδου συζήτησιν διετυπώθη ὑπὸ τινων Ἱεραρχῶν ὁ φόβος, ὅτι ἡ μονιμότης τοῦ Προέδρου δυνατόν νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἀνεπίτρεπτόν τινα ὑπεροχὴν αὐτοῦ ἐναντι τῶν λοιπῶν Ἱεραρχῶν δικαστῶν. δ) Ἡ συγκρότησις τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων διὰ τῆς προσκλήσεως ἀναμειξ παλαιῶν καὶ νέων Ἱεραρχῶν ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ πίνακος τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας λαμβανομένων. Τοῦτο ἐθεσπίσθη, διότι ἐκρίθη, ὅτι ἡ ὑπὸ Ἀρχιερέων ἀρχαιοτέρων, κατόχων πολυτίμου πείρας, συνεργασία ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς δικαιοσύνης μετὰ Ἀρχιερέων νεωτέρων κατὰ τὴν χειροτονίαν, ψυχολογικῶς ἐγγύτερον τῶν δικαζομένων κληρικῶν εὐρισκομένων, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀποφέρῃ διὰ τοῦ τοιοῦτου συνδυασμοῦ ἄριστα ἀποτελέσματα. ε) Ἡ κίνησις τῆς πειθαρχικῆς διώξεως μόνον αὐτεπαγγέλτως ἢ κατόπιν μηνύσεως, ἀπαλειφθείσης τῆς ἐν τῷ Α' Σχεδίῳ περιλαμβανομένης προτάσεως, ἵνα πᾶς κληρικὸς ὑποχρεωτικῶς καταγγέλλῃ πρὸς τὴν προϊσταμένην αὐτοῦ ἀρχὴν πᾶν ὅ,τι κατὰ ἑτέρου κληρικοῦ γινώσκει, ὑπέχων ἄλλως πειθαρχικὴν εὐθύνην, πολλῶ μᾶλλον ὅσα δὲν υἱοθετήθη τελικῶς ἡ ἀρχὴ τῆς ταυτοπαθείας, καὶ στ) Ἡ δυνατότης ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως καὶ ὑπὸ τῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων εἰς περιπτώσεις αὐτοφώρων ἀδικημάτων καὶ βοῶντων παραπτωμάτων κληρικῶν. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας παρεσχέθη ἡ διακριτικὴ εὐχέρεια ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς ταύτης ὑπὸ τῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων ἢ παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ Συνοδικόν, διὰ λόγους δὲ ἐγγυήσαν παρεσχέθη τῷ καταδικασθέντι δικαίωμα δις ἐφέσεως, ἄνευ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος. Τέλος, ἐν τῷ Σημειώματι παρείχετο ἡ πληροφορία ὅτι ἡ Δ.Ι.Σ. διέγραψε τελείως τὰς περὶ λαϊκῶν δικαστῶν καὶ περὶ προφορικῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων διατάξεις τοῦ Α' Σχεδίου, ἐπὶ σκοπῷ διαφυλάξεως τῆς ἱερότητος τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων. Ἐπὶ πλέον τὸ Εἰσηγητικὸν τοῦτο Σημείωμα ὑπεσημείωε τὴν συστηματικὴν κατάστρωσιν τῆς ὕλης τοῦ Β' τούτου Σχεδίου, διαιρουμένης βασικῶς εἰς δύο μέρη, ἥτοι α) τὸ περὶ συγκροτήσεως καὶ ἀρμοδιοτήτων τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων καὶ β) τὸ περὶ τῆς ἐν τοῖς Ἐκκλ. Δικαστηρίοις διαδικασίας, ὑποδιαιρούμενα συστηματικῶς εἰς τμήματα, κεφάλαια, ἄρθρα, παραγράφους καὶ ἐδάφια, κατὰ τρόπον ἐμφανίζοντα ἄρτιαν, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν ἐσωτερικὴν δομὴν τοῦ νομοσχεδίου.

Εἰς τὴν ἐν λόγω Ἐγκύκλιον ἀπήντησαν 28 Ἱεράρχαι, ἡ δὲ Ἱερά Σύνοδος λαβοῦσα καὶ αὐθις ὑπ'

ὄσιν τὰς ὑποβληθείσας γραπτῶς ἀπόψεις αὐτῶν, ἀφιέρωσε σειρὰν ὅλην συνεδριάσεων Αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 'Ιανουαρίου μέχρις 'Ιουνίου 1970, εἰς τὴν μετ' ἐπιστάσεως ἐπεξεργασίαν τοῦ Β' τοῦτου Σχεδίου, ὅπερ τελικῶς διεμορφώθη εἰς νέον Γ' Σχέδιον, μὴ ἀφιστάμενον ὡς πρὸς τὴν κατάστρωσιν τῆς ὕλης βασικῶς τοῦ προηγουμένου αὐτοῦ, συγκεντροῦν δὲ ἐν τοῖς πλείστοις τὰς ἀπόψεις τῆς σεπτῆς 'Ιεραρχίας.

Μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἐπεξεργασίας ταύτης, τὸ Γ' τοῦτου Σχέδιον διεβιβάσθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3988/2919/4-7-70 Συνοδικοῦ ἐγγράφου πρὸς τὴν Νομικὴν Ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας (παρὰ τῷ ΟΔΔΕΠ) πρὸς νομοτεχνικὴν ἐπεξεργασίαν, ὅθεν ἐπανυπεβλήθη τῇ Δ.Ι.Σ. ἐπεξεργασμένον μετὰ δίμηνον περίπου διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6090.812/10-9-70 ἐγγράφου αὐτῆς. Τὸ Συνοδικὸν Γραφεῖον προήλθεν ἐν συνεχείᾳ εἰς φραστικὴν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διόρθωσιν τοῦ κειμένου, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑποδείξεων τῆς Ν.Υ.Ε., ἡ δὲ 'Ιερά Σύνοδος τελικῶς ἀπεφάσισεν, ὅπως τὸ ὀριστικὸν τοῦτο, καὶ ἐκ 214 ἀποτελούμενον ἄρθρων, κείμενον διαπέμψῃ μετ' εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κατὰ 'Ιανουάριον 1971, διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν δεόντων πρὸς προώθησιν τῆς διαδικασίας διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 40 τοῦ ν. δ. 126/69 προβλεπομένου εἰδικοῦ Νόμου. Σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ διαβιβαστικῷ Αὐτῆς ἐγγράφῳ ἡ 'Ιερά Σύνοδος ἐγνώριζε λεπτομερῶς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν ἀκολουθηθεῖσαν μακρὰν καὶ ἐμπεριστατωμένην διαδικασίαν καταρτίσεως τοῦ ὑποβαλλομένου Σχεδίου, ὡς αὕτη ἐν ἀδραΐς γραμμαῖς περιεγράφη ἐν τοῖς πρόσθεν, εἰς ἐπίρρωσιν τῆς δεδικαιολογημένης παρακλήσεως αὐτῆς, ἵνα, ὡς οἶόν τε τάχιστα, τὸ ὑπ' ὄσιν νομοσχέδιον περιβληθῇ τὴν ἰσχὺν Νόμου.

Β' Ἀρχιτεκτονικὴ δομὴ τοῦ Σχεδίου.

Τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Σχέδιον ἐπεδίωξε κατ' ἀρχὴν νὰ ἄρῃ τὰς νομοτεχνικὰς ἀτελείας τοῦ ν. 5383/32, διὸ καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ κατεβλήθη φροντίς, ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ κατάταξις τῆς ὕλης νὰ ἦ συστηματικὴ καὶ μεθοδική, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ διατύπωσις τῶν ἄρθρων νὰ ἦ κατὰ τὸ δυνατόν σαφῆς καὶ ἀρτία, μὴ καταλείπουσα περιθώρια παρερμηνειῶν καὶ παρανοήσεων. Εἰδικώτερον τὸ Σχέδιον διαίρεται εἰς δύο μέρη. Τὸ πρῶτον μέρος ἀναφέρεται εἰς τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν συγκρότησιν καὶ ἀρμοδιότητα τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων, ὑποδιαιρούμενον εἰς τρία ἐπὶ μέρους κεφάλαια, καταλαμβάνοντα 36 ἐν συνόλῳ ἄρθρα. Τὸ δεύτερον μέρος, τὸ καὶ ἐκτενέστερον, περιλαμβάνει τὰ περὶ τῆς ἐν τοῖς Ἐκκλ. Δικαστηρίοις διαδικασίας, ἅτινα κατανέμονται εἰς πέντε τμήματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων περιλαμβάνει κατὰ σειρὰν τὰς διατάξεις τὰς ἀφορώσας 1) εἰς τὸ προδικαστικὸν στάδιον τῆς διαδικασίας, ἥτοι εἰς τὴν κίνησιν τῆς ποινικῆς κατὰ κληρικῶν διώξεως, τὴν διενέργειαν ἀνακρίσεως εἰς βάρους αὐ-

τῶν κ.τ.δ. (ἄρθρα 37-133), 2) εἰς τὴν κυρίως διαδικασίαν, ἥτοι τὴν ἐνώπιον τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων διαδικασίαν μέχρι καὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως (ἄρθρα 134-165), 3) εἰς τὰ μετὰ τὴν κυρίως διαδικασίαν, ἥτοι τὴν ἐπανάληψιν τῆς διαδικασίας, τὴν παραγραφὴν, τὸ δεδικασμένον, τὴν ἀνακοπὴν ἐρημοδικίας, τὴν ἔφεσιν, τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως καὶ τὴν ἀπονομὴν χάριτος (ἄρθρα 166-199), 4) εἰς τὰς ποινὰς τὰς ἐπιβαλλομένας ὑπὸ τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων (ἄρθρα 200-205), καὶ 5) εἰς τὴν σχέσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς πρὸς τὴν Πολιτειακὴν Δικαιοσύνην (ἄρθρα 206-214).

Ὡς εἶναι προφανές, ἐν τῇ καταστρώσει τῆς ὕλης ἠκολουθήθη, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἐν τῷ ν. 5383/32 ἰσχύοντα, ἡ σειρὰ τῶν διαδοχικῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποινικῆς διαδικασίας σταδίων, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων καὶ τῆς ἀρμοδιότητος αὐτῶν, μέχρι τοῦ πέρατος τῆς δίκης, τῶν ἐνδίκων μέσων καὶ τῶν γενικῶν διατάξεων. Τοιούτοτρόπως, ὅτε ἐκκλησιαστικὸς Δικαστὴς καὶ οἱ λοιποὶ παράγοντες τῆς ἐκκλ. δίκης ἐλπίζεται, ὅτι θὰ διευκολύνωνται ἐφεξῆς ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ Νόμου, ἀνατρέχοντες ἐκάστοτε εἰς τὸ οἰκεῖον αὐτοῦ τμήμα πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἐφαρμοστέας διατάξεως. Ἐπι πλεόν, διὰ τοῦ ὑπ' ὄσιν Σχεδίου, ἐρρυθμίσθησαν καὶ τινες ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ ν. 5383/32 ἀναφεῖσαι ἀμφισβητήσεις καὶ ἐπληρώθησαν διὰ θετικῶν διατάξεων ὀρισμένα αὐτοῦ κενὰ, ὥστε ὁ ὑπὸ ἔκδοσιν νόμος νὰ ἐμφανίσῃ μείζονα πληρότητα καὶ δικονομικὴν ἀρτιότητα τοῦ νῦν ἰσχύοντος νόμου. Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἐξόχως σοβαρὸν, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄσιν τὸ γεγονός, ὅτι οὐχὶ σπανίως ἡ στρεψόδικος διάθεσις ἐνίαν παραγόντων τῆς δίκης ἀπὸ τοιούτων ὀρωμένων παραλείψεων, ἀτελειῶν ἢ κενῶν τοῦ νόμου, ἐπεδίωκεν ἢ καὶ ἐπετύγγανε τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαδικασίας καὶ τὴν ἐπανάληψιν αὐτῆς, με ἀποτέλεσμα τὴν ἀνευ λόγου ἀπασχόλησιν τῆς ἐκκλ. δικαιοσύνης καὶ τῶν ὀργάνων αὐτῆς ἐπὶ πολὺ καὶ τὴν διαιώνισιν τῆς περὶ τὰς ὑποθέσεις ταύτας ἐκκρεμότητος, ἐπὶ ζημίᾳ τῆς Ἐκκλησίας. Εἰδικώτερον, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν διενέργειαν τῶν ἀνακρίσεων ἐρρυθμίσθησαν μετὰ σχολαστικότητος, διότι ἐκρίθη, ὅτι ἡ καλὴ διεξαγωγὴ αὐτῶν, οὐ μόνον ἀποτελεῖ ἐγγύησιν διὰ τὸν κατηγορούμενον, ἀλλὰ καὶ τὰ μάλιστα διευκολύνει τὸν ἐκκλ. δικαστὴν εἰς τὴν δημιουργίαν δικανικῆς πεποιθήσεως καὶ εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, ἰδίᾳ μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν περὶ αὐτοπροσώπου ἐμφανίσεως καὶ ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐπὶ δικαστηρίου διατάξεων, τοῦ ἐκκλ. Δικαστοῦ ὄντος ὑποχρεωμένου ὅπως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ φακέλλου κυρίως, τῆς προφορικῆς ἀπολογίας τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῆς δημηγορίας τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ, ἐκφέρῃ τὴν ἑαυτοῦ κρίσιν. Ἡ μεγάλη, ὡς ἐκ τούτου, ἔκτασις τοῦ Σχεδίου (ἄρθρα 214 ἐν συνόλῳ) ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ν. 5383/32 (ἄρθρα 159) ὀφείλεται εἰς τὴν προσπάθειαν καθύψεως τῶν ὑπαρχόντων κενῶν τῆς κειμένης νομοθεσίας καὶ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν νέων τινῶν διατάξεων, τὸ πρῶτον νῦν ἐμφανιζομένων ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Ποι-

νικοῦ τῆς Ἐκκλησίας Δικαίου, περὶ ὧν διαλαμβάνομεν ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

Γ. Τὰ βασικά σημεῖα τοῦ Σχεδίου.

Διὰ τοῦ Σχεδίου ἀφ' ἑνὸς μὲν συμπληροῦνται αἱ κείμεναι διατάξεις τοῦ ν. 5383/32, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰσάγονται νέοι τινὲς θεσμοί, κατὰ μίμησιν πολλάκις τῶν ἐν τῇ κοινῇ Ποιν. Δικονομίᾳ ἰσχυόντων, οἵτινες, ἐνῶ ἀπὸ μακροῦ ἀπετέλουν κατακτήσεις τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων, δὲν εἶχον εἰσέτι προσπελάσει εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐμφανίζηται αὕτη ἐν τισι σημείοις ὑστεροῦσα ἐκείνης ἢ καὶ στερουμένη τῶν ἀπαραιτήτων ἐγγυήσεων πρὸς ἰκανοποίησιν τοῦ περὶ δικαίου συναισθηματος. Ἄλλ' ἡ τελευταία αὕτη διαπίστωσις ὠδήγησε μὲν εἰς τὴν υἰοθέτησιν νέων τινῶν θεσμῶν ἢ μέτρων, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἐν τῷ κοινῷ Δικαίῳ κρατούμενα, πλὴν ὅμως ἡ εἰσαγωγή τῶν ἐν λόγῳ καινοτομιῶν ἐγένετο μετὰ φειδοῦς καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν ἰδιόζοντα χαρακτήρα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, οὗ ἕνεκα ὀρισμέναι τοῦλάχιστον ἀρχαῖα τοῦ κοινοῦ Δικονομικοῦ Ποινικοῦ Δικαίου δὲν δύνανται νὰ εὗρωσι θέσιν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ποιν. Δικονομίᾳ.

1. Αἱ γενόμεναι συμπληρώσεις ἢ διαφορετικαὶ πρὸς ρυθμίσεις θεμάτων τινῶν, περὶ ὧν ὁ ν. 5383/32 προέβλεπε διὰ διατάξεων αὐτοῦ, ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐξῆς σημεῖα:

α) Εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν διὰ πρεσβυτέρους, διακόνους καὶ μοναχοῦς, ὡς καὶ τῶν δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικῶν Δικαστηρίων, πλὴν τοῦ Εἰδικοῦ τοιοῦτου διὰ τοὺς Συνοδικοὺς (ἄρθρα 4 ἐπ.). Πρὸς τοῦτο, διὰ μὲν τὴν συγκρότησιν τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ πρεσβυτέρους κλπ. Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ὅπερ παρέμεινε ὁμοῦ, ἡ Ἰ.Σ.Ι. ἐκλέγει ἐπὶ Ζετεί θητεία τὸν τε Πρόεδρον καὶ τὰ τέσσαρα μέλη αὐτοῦ, θεσπιζομένου ἀσυμβιβάστου μεταξὺ τῶν ιδιοτήτων τοῦ Προέδρου Μονίμου τινὸς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ κατὰ συνέπειαν Συνοδικοῦ μέλους καὶ τοῦ Προέδρου ἢ μέλους τοῦ διαληφθέντος Δικαστηρίου, διὰ δὲ τὸ Δευτεροβαθμίου διὰ πρεσβυτέρους κλπ. ὡς καὶ διὰ τὰ Συνοδικὰ δι' Ἀρχιερεῖς, πλὴν τῶν Συνοδικῶν μελῶν Δικαστήρια, καλοῦνται πρὸς συγκρότησιν αὐτῶν Ἀρχιερεῖς κατὰ σειράν ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ πίνακος τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας οὕτως, ὥστε ἐν τῇ συνεργασίᾳ τῆς πρεσβυτέρας καὶ τῆς νεωτέρας Ἱεραρχίας καὶ ἐν τῷ συνδυασμῷ τῶν πλεονεκτημάτων, ἅτινα ἐκάστη διαθέτει, νὰ ἐπιτυγχάνηται τὸ τελειότερον ἀποτέλεσμα ἐν τῇ κρίσει τῶν ἐπὶ μέρος περιπτώσεων. Ἡ διάταξις περὶ μονίμου Προέδρου τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ἣτις περιείχετο εἰς τὸ Α' καὶ Β' Σχέδιον, τελικῶς ἀπηλείφθη, διότι δὲν ἐκρίθη συμφέρουσα, ὀρίσθη ὅμως Ζετεί θητεία διὰ τὰ μέλη καὶ τοὺς Προέδρους τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως μὴ ἢ συγχῆ ἀνὰ ἔτος ἐναλλαγὴ αὐτῶν δυσχεραίνη, λόγῳ ἐλλείψεως εἰδι-

κεύσεως καὶ πείρας, τὴν ὀρθὴν ἀπονομήν τοῦ δικαίου. Ἐπὶ πλέον, ἐπειδὴ τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ πρεσβυτέρους κλπ. Δικαστήριον ἐκδικάζει τὰς πλείστας τῶν σοβαρῶν ὑποθέσεων τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ, ὁ διορισμὸς τοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἀνετέθη εἰς τὸ μείζον ὄργανον, ἦτοι τὴν Ἰ.Σ.Ι., ἐνῶ τῶν λοιπῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων ἡ συγκρότησις ἐνεργεῖται εἴτε κατὰ τὴν προεκτεθεῖσαν σειράν ἐκ τοῦ πίνακος μελῶν τῆς Ἱεραρχίας εἴτε διὰ κληρώσεως, προκειμένου περὶ τοῦ Εἰδικοῦ διὰ τοὺς Συνοδικοὺς Δικαστηρίου. Εἰρήσθω, ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ μονίμου Προέδρου τοῦ διὰ πρεσβυτέρους, διακόνους καὶ μοναχοῦς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τοῦ Α.Ν. 214/67, εἰσαχθεὶς διὰ τῆς παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 50 τοῦ ν.δ. 126/69 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἰσχύει σήμερον ἐν τῇ παρ' ἡμῖν Ἐκκλ. Δικαιοσύνῃ, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τοῦ ἔτους 1969 ὀρισάσης, κατ' ἐφαρμογὴν τῆς πρόσθεν νομοθετικῆς διατάξεως, ὡς Μόνιμον Πρόεδρον τοῦ διαληφθέντος Δικαστηρίου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Πατρῶν κ. Κωνσταντῖνον.

β) Εἰς τὴν μὴ δημοσίευσιν διὰ τοῦ δελτίου «Ἐκκλησία» τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἱεράρχου ἢ τοῦ Δικαστηρίου τῆς δεχομένης ἢ ἀπορριπτῆς τὴν περὶ ἐξαιρέσεως δικαστοῦ αἵτησιν, (ἄρθρον 16).

γ) Εἰς τὴν παρεχομένην εἰς τὴν Ἐκκλ. Ἀρχὴν δυνατότητα θέσεως εἰς τὸ Ἀρχεῖον μηνύσεως ἢ ἀναφορᾶς κατὰ κληρικοῦ, ἐφ' ὅσον αὕτη κρίνεται ὑπ' αὐτῆς, δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεώς της, ὡς κατ' οὐσίαν ὅλως ἀβάσιμος. (ἄρθρ. 39 παρ. 2). Κατὰ τὸν ν. 5383/32, ἄρθρον 100, ὁ Μητροπολίτης, εἰς ὃν υπεβλήθη μήνυσις κατὰ κληρικοῦ, δύναται ἢ νὰ ἐπιβάλῃ διοικητικὴν τινα ποινήν, ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ τὸ παράπτωμα εἶναι ἐλαφρόν, ἢ νὰ ἐντεῖληται τὴν διενέργειαν τακτικῶν ἐνόρκων κατ' αὐτοῦ ἀνακρίσεων, ὑπὸ δὲ τὸ κράτος ἰσχύος τοῦ Α.Ν. 214/67 ὑποχρεῖται νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὴν Δ.Ι.Σ. τὸ παράπτωμα καὶ νὰ ἀναμείνῃ τὴν ἐντολήν διενεργείας ἀνακρίσεων κατὰ τοῦ ἀναφερομένου.

δ) Εἰς τὸν σαφῆ καθορισμὸν τῶν μὴ γιγνομένων δεκτῶν ὡς μηνυτῶν κατὰ κληρικῶν (ἄρθρον 44). Κατὰ τὸν ἄρθρον 101 τοῦ ν. 5383/32, δὲν γίνονται δεκτοὶ ὡς μηνυταὶ οἱ ἀποβεβλημένοι τῆς ἐκκλ. κοινωρίας, οἱ μὴ χριστιανοὶ καὶ οἱ αἵρετικοὶ ἢ σχισματικοὶ, καθὼς καὶ οἱ ἐπὶ ψευδορκία καταδικασθέντες, αἱ ἀποδεδειγμένως πορνευόμεναι γυναῖκες καὶ οἱ διατελοῦντες ὑπὸ ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν ὡς προαγωγοί. Διὰ τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Σχεδίου διευρύνεται ὁ κατάλογος τῶν τοιοῦτων προσώπων διὰ τῆς συμπεριλήψεως εἰς αὐτὸν καὶ τῶν παρασυναγῶγων, τῶν ἀθέων, τῶν ὑπὸ κατηγορίαν τελούντων καὶ μὴ ἀποδειχθέντων εἰσέτι ἀθῶων, τῶν ἐστερημένων τῶν πολιτικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, τῶν διαβεβλημένων καὶ γενικῶς ἀσκούντων ἀτιμωτικά ἐπαγγέλματα. Ἐπὶ πλέον διὰ τῆς αὐτῆς διατάξεως ὀρίζεται, ὅτι μηνύσεις ἀνώνυμοι, ψευδώνυμοι ἢ ἀχρονολόγητοι, δὲν λαμβά-

νονται ὑπ' ὄψιν, καὶ ὅτι ἐπὶ ἀποσυρομένης μηνύσεως ἢ ἀρμοδία Ἀρχὴ κρίνει, ἐὰν ὑφίσταται λόγος πρὸς συνέχισιν τῆς διαδικασίας, ἀποσκοποῦσα εἴτε εἰς προστασίαν τοῦ ἀδίκως μηνυθέντος κληρικοῦ καὶ δικαίαν μετὰ ταῦτα τιμωρίαν ἀρμοδίως τοῦ ὑποβαλλόντος ψευδῆ μήνυσιν, εἴτε εἰς προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τυχόν συμπαιγνίας κατηγοροῦ καὶ κατηγορουμένου, συμφανουμένης συνήθως κατόπιν ἀσκήσεως πίεσεων ἀνεπιτρέπτων ἢ διατυπώσεως ἀπειλῶν κατὰ τοῦ μηνυτοῦ.

ε) Εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ κατηγορουμένου, ἵνα περισταταί ἐπὶ δικαστηρίου μετὰ ἐνός μόνον συνηγόρου, κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν ὄντος κληρικοῦ (ἄρθρον 52), τιθεμένου μάλιστα τοῦ περιορισμοῦ, ὅπως μὴ δύναται νὰ ἀσκήσῃ τὸ ἔργον τοῦ συνηγόρου κληρικός καταδικασθεὶς ὑπὸ Ἐκκλ. Δικαστηρίων εἰς ποινὴν ἀργίας μείζονος τῶν δύο μηνῶν μετὰ ἢ ἀνευ στερήσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτοῦ. Ὁ δικαιολογητικὸς λόγος τῆς ἀπαγορεύσεως εἶναι προφανής.

στ) Εἰς τὴν δυνατότητα μεταβάσεως τοῦ Συνοδικοῦ Ἐξάρχου Ἀνακριτοῦ πρὸς διενέργειαν ἐξετάσεως μαρτύρων καὶ εἰς ἐτέρας Μητροπολιτικὰς περιφερείας, πλὴν τῆς τοῦ κατηγορουμένου Ἀρχιερέως, ἐφ' ὅσον αἰτήσῃται τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν παρὰ τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ εἰδοποιήσῃ σχετικῶς πρὸς τοῦτο τοὺς οἰκείους Ἱεράρχας (ἄρθρον 58 παρ. 3). Τὸ ἰσχύον ἐν προκειμένῳ ἄρθρον 143 τοῦ ν. 5383/32 προβλέπει διὰ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς εἶναι ἀναγκαῖα ἢ ἐξετάσις μάρτυρός τινος διαμένοντος ἐκτὸς τῆς ἔδρας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν ἀνάθεσιν αὐτῆς εἰς ἕτερον πλὴν τοῦ Ἀνακριτοῦ Ἀρχιερέα. Διὰ τῆς διατάξεως τοῦ Σχεδίου δύναται πλέον, ὑπὸ τὰς διαληφθείσας προϋποθέσεις, νὰ μεταβαίνει ὁ Ἀρχιερεὺς Ἀνακριτῆς εἰς ἐτέρας Μητροπόλεις καὶ νὰ διεξάγῃ αὐτοπροσώπως τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων. Τὴν διάταξιν ὑπερῆρξεν ἢ ἐν τῇ πράξει συναντωμένη δυσκολία εὐχεροῦς μετακινήσεως τοῦ ἐκάστοτε ὀριζομένου Συνοδικοῦ Ἐξάρχου, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐπὶ μακρὸν παράτασιν τῆς ἐκκρεμότητος καὶ τὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ λειτουργήματος τοῦ Ἀνακριτοῦ.

ζ) Εἰς τὴν ἐπιβαλλομένην ὑποχρέωσιν εἰς τὸν Συνοδικὸν Ἐξάρχον Ἀνακριτὴν, ὅπως περατώσῃ τὴν κατ' Ἀρχιερέως Ἀνάκρισιν τὸ βραδύτερον ἐντὸς 3 μηνῶν (ἄρθρον 60). Ὁ περιορισμὸς ἐθεσπίσθη, ἵνα μὴ ἐπαναλαμβάνωνται σημειωθεῖσαι κατὰ τὸ παρελθὸν περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀνακρίσεις κατ' Ἀρχιερέων διήρκουν ἐπ' ἀρκετὸν διάστημα, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐκτίθενται λόγῳ τῆς παρατεινομένης ἐκκρεμότητος ἢ τε Ἐκκλησία καὶ ὁ κατηγορούμενος Ἀρχιερεὺς εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ποιμνίου του.

η) Εἰς ἐγγυήσεις τινὰς ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, ὡς λ.χ. εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν ἀπευθύνσεως αὐτῷ παραπειστικῶν ἐρωτήσεων ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, εἰς τὴν μὴ ἐκζήτησιν φορτικῶς τῆς ὁμολογίας του (ἄρθρον 71) κ.λ.π.

θ) Εἰς τὸν σαφῆ καθορισμὸν τῶν ἀποκλειομένων ὅπως χρησιμοποιηθῶσιν ὡς μάρτυρες κατὰ κληρικῶν. (ἄρθρον 80). Εἰς τὰς κατηγορίας τοιούτων ἀνικάνων μαρτύρων, ἃς μνημονεύει τὸ ἄρθρον 68 τοῦ ν. 5383/32, προστίθενται νῦν οἱ παρασυνάγωγοι, οἱ ἄθεοι, οἱ ὑπὸ κατηγορίαν τελοῦντες καὶ μὴ ἀποδειχθέντες εἰσέτι ἄθωοι, οἱ ἐστερημένοι τῶν πολιτικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων καὶ οἱ διαβεβλημένοι ἢ ἀσκοῦντες ἀτιματικά ἐπαγγέλματα. Οὕτω τίθεται φραγμὸς εἰς τὴν ὅπωςδήποτε εὐκόλον προσέλευσιν προσώπων ὑπόπτους ἐξυπηρετούντων σκοποὺς ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ, πρὸς στήριξιν τῆς κατὰ κληρικοῦ τινος κατηγορίας. Εἰρήσθω δ' ὅτι αἱ νεώτεροι ποινικαὶ νομοθεσίαι ἀποστέρησαι πάντα περιορισμὸν εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν μαρτυρικῶν πηγῶν καὶ ἐλαυνόμεναι ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος συστήματος τῆς ἐλευθέρως ἐκτιμήσεως τῶν ἀποδεικτικῶν στοιχείων, δὲν ἀναγνωρίζουν περιπτώσεις ἀνικάνων μαρτύρων, ἀλλ' ἀπλῶς περιπτώσεις ἀσυμβιβάστου, αἵτινες ἐμποδίζουν, ὅπως ὀρισμένον πρόσωπον μαρτυρήσῃ ἐπὶ ὀρισμένης ὑποθέσεως. Τὸ ὑπ' ὄψιν ἡμέτερον Σχέδιον, ἀπομακρυνόμενον ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τῆς κειμένης ποιν. νομοθεσίας, υἰοθέτησεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐδικῶν συνθηκῶν, ὑφ' ἃς ἀσκεῖται τὸ ἔργον τῆς ἐκκλ. δικαιοσύνης, τὸ καὶ ὑπὸ τοῦ ν. 5383/32 ἀκολουθούμενον σύστημα τοῦ ἀποκλεισμοῦ ὀρισμένων κατηγοριῶν μαρτύρων ἀπὸ τοῦ δικαιώματος πρὸς κατάθεσιν, διευρυνθειῶν ἀπλῶς τῶν διαληφθειῶν κατηγοριῶν πρὸς μείζονα προστασίαν τῶν κληρικῶν ἀπὸ ἐπιληψίμων προσώπων, συμφώνως καὶ πρὸς τὰς σχετικὰς κανονικὰς ἐπιταγὰς.

ι) Εἰς τὴν διεύρυνσιν τῶν περιπτώσεων τῶν ἐξεταζομένων ἀνωμοτῶν μαρτύρων (ἄρθρον 80 § 3). Τὸ ἄρθρον 71 τοῦ ν. 5383/32 προβλέπει, ὅτι ἀνωμοτὶ ἐξετάζονται οἱ συμπράξαντες ὅπωςδήποτε μετὰ τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὴν προσαπτομένην αὐτῷ πρᾶξιν καὶ οἱ ἥδη διὰ τοῦτο καταδικασθέντες, ἐνῶ τὸ Σχέδιον περιλαμβάνον ἐν ἄρθρῳ 84 τὴν ὡς ἄνω διάταξιν, ἐπάγεται ἐπὶ πλέον, ὅτι ἀνωμοτὶ ἐξετάζονται καὶ οἱ ἀνίκανοι μάρτυρες (ἄρθρον 80 § 1) πλὴν τῶν διανοητικῶς νοσοῦντων, τῶν ἐπὶ ψευδορκία καταδικασθέντων καὶ τῶν κληρικῶν, ὡς πρὸς ὅσα γνωρίζουν οὗτοι ἐκ τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως.

ια) Συναφῶς θεσπίζεται ἀπαγόρευσις εἰς τὴν ἐλευθέραν προσέλευσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων, ὅπως ἐξετάζονται ὡς μάρτυρες, ἀνευ προηγουμένης ἀδείας τῆς προϊσταμένης αὐτῶν Ἀρχῆς, ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ ἐξετασθῶσιν ἐπὶ ὑποθέσεως ἀφορώσης εἰς γεγονότα σχετιζόμενα πρὸς τὴν ὑπηρεσιακὴν αὐτῶν ἐχεμύθειαν (ἄρθρον 81). Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης διευρύνεται ἢ εἰς τοὺς δημοσίους μόνον ὑπαλλήλους ἀφορῶσα διάταξις τοῦ ἄρθρου 69 τοῦ ν. 5383/32, περιλαμβάνουσα νῦν, δι' εὐνοήτους λόγους, καὶ τοὺς ἐκκλ. ὑπαλλήλους.

ιβ) Εἰς τὸν σαφῆ καθορισμὸν τῶν προσώπων, ἅτινα δὲν δύναται νὰ διορισθῶσιν ὡς πραγματογνώμονες (ἄρθρον 108). Διὰ τοῦ τιθεμένου περιορι-

σμού αποκλείονται από τής άσκήσεως του έργου τούτου πρόσωπα άδυνατούντα, λόγω ύποκειμενικών ή άντικειμενικών κριτηρίων, να φέρωσιν εις πέρας τὸ ἔργον τούτο και να συντελέσωσιν εις τήν διαλεύκανσιν ώρισμένων σημείων τής δίκης. Ἡ διάταξις εἶναι εἰλημμένη ἐκ του Κώδικος Ποιν. Δικονομίας, ἔνθα προβλέπονται κατηγορίαί προσώπων μὴ κητημένων ώρισμένας φυσικάς και ἠθικάς ικανότητας, ἅτινα ὡς ἐκ τούτου δὲν δύνανται να διορισθῶσι πραγματογνώμονες, περιελήφθη δὲ ἐν τῷ Σχεδίῳ ἑλαφρῶς παρηλλαγμένη, ὥστε να συνάδῃ περισσότερο πρὸς τήν ιδιομορφίαν τής Ἐκκλ. δίκης και τήν κανονικήν ἐν γένει τάξιν. Διτηρήθη και ἐν τῷ Σχεδίῳ ἡ περι ἑξαιρέσεως του πραγματογνώμονος διάταξις του ἄρθρου 89 του ν. 5383/32, καθὼς και ἡ διάταξις, καθ' ἣν δὲν δύναται να ἑξαιρηθῇ ὁ πραγματογνώμων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐξητάσθη ἡδη ὡς μάρτυς, ἐνῶ καθ' ἄρθρον 191 του Κ.Π.Δ. δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἑξαιρέσεως του πραγματογνώμονος τὸ γεγονός, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ ὑποθέσει ἐγνωμοδότησεν οὗτος ὡς πραγματογνώμων ἐπὶ ἄλλου θέματος. Ἐν σιωπῇ του Σχεδίου ἐπὶ τής τελευταίας ταύτης περιπτώσεως εἰκάζεται, ὅτι δὲν αποκλείεται ἀνάλογος ἐφαρμογῇ τής διατάξεως ταύτης και ἐν τῇ Ἐκκλ. διαδικασία. Τὸ Σχέδιον ὡσαύτως δὲν υἰσθέτησε τὰς περι τεχνικών συμβούλων διατάξεις τής κοινῆς ποιν. Δικονομίας, λόγω προφανῶς τής ἑλλείψεως ἀντικειμένου ἀπασχολήσεως αὐτῶν και τής σπάνιως, μεθ' ἧς και αὐτοὶ οὗτοι οἱ πραγματογνώμονες χρησιμοποιοῦνται ἐν τῇ Ἐκκλ.σ. διαδικασία.

ιγ) Εἰς τήν ῥητὴν θεώρησιν τῶν καλουμένων, ὅπως προσέλθωσιν ἐνώπιον του ἀνεκριτου και κατοικούντων ἐν ταῖς περιφερείαις τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, αἵτινες ἀνήκον ποτέ εις τήν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπήν Ἀθηνῶν, ὡς κατοίκων Ἀθηνῶν, ὥστε να μὴ παρίσταται ἀνάγκη παρεκτάσεως, λόγω ἀποστάσεως, τής προθεσμίας πρὸς ἐμφάνισιν αὐτῶν (ἄρθρον 116).

ιδ) Εἰς τήν δυνατότητα ἀποστολῆς τῶν κλήσεων και ἐπιδόσεως αὐτῶν εις τοὺς καλουμένους πρὸς

ἐμφάνισιν μάρτυρας και διὰ του Ταχυδρομείου ἢ του Τηλεγραφείου (ἄρθρον 127).

ιε) Εἰς τήν ἀλλαγὴν του συστήματος τής ἐπιδόσεως τής κλήσεως διὰ τοὺς ἀγνώστου διαμονῆς κατηγορουμένους (ἄρθρον 129). Μέχρι σήμερον τὸ ἄρθρον 55 του ν. 5383/32 προβλέπει τήν δημοσίευσιν τής κλήσεως εις τὸ δελτίον «Ἐκκλησία» και εἰς τινα ἑφημερίδα. Διὰ του ἄρθρου 129 του Σχεδίου προβλέπεται διὰ τήν περίπτωσιν ταύτην ἡ ἐπίδοσις ἀρχικῶς εις τινα τῶν κατονομαζομένων ἐν αὐτῷ συγγενῶν του κατηγορουμένου, ἄλλως εις τὸν Δήμαρχον ἢ τὸν Πρόεδρον τής Κοινότητος ἢ τὸν ἐφημέριον τής τελευταίας κατοικίας ἢ διαμονῆς του πρὸς ἐπίδοσιν προσώπου, ὑποχρεομένους, ὅπως τοιχοκολλήσωσι τήν κλήσιν εις τι δημόσιον μέρος, τέλος δὲ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εις τοὺς μοναχοὺς ἀγνώστου διαμονῆς, ἡ κλήσις ἐπιδίδεται εις τὸν Ἠγούμενον τής Μονῆς τής μετανοίας αὐτου, ὑποχρέου ὅπως τοιχοκολλήσῃ ταύτην εις ἐμφανὲς μέρος ἐπὶ 3 ἡμέρας.

ιστ) Εἰς τήν δυνατότητα του ἐντειλαμένου τήν ἀνάκρισιν ὄργανου, ὅπως μετὰ τήν ὑποβολὴν αὐτῷ τής δικογραφίας, θέσῃ ταύτην εις τὸ Ἀρχεῖον, ἐφ' ὅσον ἀποφενθῇ ἠτιολογημένως, ὅτι δὲν ὑάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν (ἄρθρον 132). Οὕτως ἀποφεύγεται ἡ ἄσκοπος ἀπασχόλησις τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων με ὑποθέσεις οὐσιαστικῶς ἀνευ ἀντικειμένου. Τὸ ἰσχύον σήμερον σχετικὸν ἄρθρον 116 του ν. 5383/32 ὁμιλεῖ μόνον περι ἀναστολῆς τής καταδίωξεως εις τήν περίπτωσιν, καθ' ἣν κρίνεται, ὅτι δὲν ὑφίσταται ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν. Εἶναι προφανὲς τὸ νέον βῆμα, ὅπερ διὰ του Σχεδίου ἐπιτυγχάνεται, ἦτοι ὄχι ἀπλῶς ἡ εις παρομοίας περιπτώσεις ἀναστολὴ τής διώξεως, ἀλλ' ἡ παραπομπὴ τής ὑποθέσεως εις τὸ Ἀρχεῖον, ἐκλειπούσης πάσης ἐκκρεμότητος.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ-Γ' ΔΗΣ

ΜΕΡΙΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ*

Βασικά χαρακτηριστικά.

'Από αυτήν την Χριστοκεντρικὴν βάσιν ἐκκινουῦν τρεῖς θεμελιώδεις ἐννοιαί:

1) Ἡ μοναστικὴ ζωὴ εἶναι ζωὴ ἱερᾶς θεωρίας.

Ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ εἶναι μία ζωὴ μὲ τὸν Θεόν, ἐνῶ ἡ ἐξωτερικὴ ζωὴ εἶναι ἡ ζωὴ τῶν αἰσθήσεων, χωρὶς τὴν ὄρασιν τοῦ Θεοῦ. Ὁ μοναχὸς ζητεῖ τὸν Θεόν, διότι πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ εὕρῃ τὸν Θεὸν πρὶν ἀπὸ κάθε ἄλλο πράγμα· ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι παρὼν παντοῦ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ζωὴ τὸν ἀντανακλᾷ διὰ μέσου τῶν πραγμάτων, τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς λογικῆς. «Οἱ οὐρανοὶ διηγούνται δόξαν Θεοῦ, ποιήσιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα· ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἐρεῦγεται ρῆμα καὶ νύξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνώσιν» (Ψαλμ. ΙΗ'). Διὰ τοῦτο ἡ ζωὴ μέσα εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶναι περιφρονητέα· μόνον ὅτι ἀντανακλᾷ τὸν Θεὸν ἐμμέσως. Ἐνῶ ὁ μοναχὸς ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸν ἀπ' εὐθείας: «θαυμάζω τὰ ἔργα, ἀλλὰ ἀποβλέπω εἰς τὸν Δημιουργόν των» ('Ιερ. Αὐγουστῖνος).

Καὶ ἐπειδὴ ὁ μοναχὸς βλέπει τὸν κόσμον «καλύπτερα» ἀπὸ τοὺς ἄλλους, δηλ. ἐπειδὴ βλέπει τὸν κόσμον «ἐν Θεῷ», ζητεῖ τὸν Θεὸν ἀπομονούμενος ἀπὸ τὸν κόσμον. Ἐπειδὴ εἶδεν εἰς τὸν κόσμον μίαν μικρὰν ἀνταύγειαν τοῦ φωτὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς δόξης του, ἔχει τὴν νοσταλγίαν τῆς ἀμέσου θέας. «Διὰ τὸν δίκαιον ἄνθρωπον τὰ πράγματα φωτίζουσι τὸν Θεόν. Ὁ ἅγιος βλέπει τὸν Θεὸν μέσα εἰς τὰ πράγματα, ὁ Θεὸς φωτίζει τὰ πράγματα». Διὰ τὴν φθᾶσιν κανεὶς εἰς αὐτὴν τὴν ὄρασιν τοῦ κόσμου, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἐπιστρέψῃ πλήρως εἰς τὸν ἑαυτὸν του. «Πρὸ παντὸς ἄλλου πράγματος, ἀδελφοί μου, ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας», ἔτσι ἀρχίζει ἡ διδασκαλία τοῦ ἀσκητοῦ Νικηφόρου πρὸς τοὺς μαθητὰς του. Ἐντὸς μας συναντῶμεν τὸν Θεόν, ἡ δὲ μοναστικὴ ζωὴ εἶναι ζωὴ ἱερᾶς θεωρίας ἐν τῇ μονῳσει, καθόσον ἀποβλέπει εἰς τὴν συνάντησιν τοῦ Θεοῦ μέσα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅπως πῶς ἀνακαινίζεται ὁ νοῦς (Ρωμ. ΙΒ' 2), οἱ ὀφθαλμοὶ ἀνοίγονται πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἡ ἀληθὴς «γνώσις» συνίσταται εἰς τὸ νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸν κόσμον μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σοφίας, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ Ψαλμῶδης (Ψαλμ.

ΡΙ' 10). Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ οἱ μοναχοὶ τῆς Ἀνατολῆς ἔκαμαν τεραστίας προόδους κατὰ καιροῦς. Ἀνεδείχθησαν ἀληθινοὶ θεολόγοι καὶ μετέδωσαν εἰς τὸν κόσμον θησαυροὺς θεογνωσίας ἀπὸ τὴν προσωπικὴν ἐμπειρίαν των, ἀπὸ τὴν ἄμεσον θέαν καὶ ὄρασιν τοῦ Θεοῦ.

2) Εἶναι ζωὴ ἀγγελικῆς δοξολογίας.

Διὰ τὴν αὐξάνῃ κανεὶς ἐν τῷ Θεῷ, πρέπει πρῶτον νὰ εἶναι τοποθετημένος ἐν Αὐτῷ. Τοῦτο δημιουργεῖ μίαν ἰδιάζουσαν κατάστασιν, στατικὴν καὶ συγχρόνως κινητικὴν. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος εἴμεθα τοποθετημένοι ἐν τῷ Θεῷ καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἐλκυόμεθα πρὸς Αὐτόν: Ζῶμεν ἐν Αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ φερόμεθα πρὸς Αὐτόν. Ἡ κατάστασις τοῦ μοναχοῦ εἶναι μία κίνησις. Καὶ ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄγγελοι εἶναι εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἐπειδὴ «εὐρίσκουσι» τὸν Θεόν, ἀναπηδῶν ἀπὸ μέσα των αὐθορμήτως ἀδιάκοποι κραυγαὶ δοξολογίας. Παρομοίως καὶ οἱ μοναχοὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἔχουσι ἀναλάβει νὰ δοξάζουσι καὶ ὑμνοῦσι τὸν Θεὸν ἀδιακόπως μὲ ψαλμοὺς καὶ προσευχάς. Αὐτοὶ κατεσκευάσαν τὰς δοξολογίας, τοὺς ὑμνοὺς καὶ τὴν λειτουργίαν, δηλαδὴ τὴν οὐράνιον δοξολογίαν ἐπὶ τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ψαλμῶδης ψάλλει: «Μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων αἰνέσουσί σε» (Ψαλμ. ΠΓ' 5). Καὶ ἡ προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας ὁμιλεῖ δι' Ἐκεῖνον, «ὃν εὐλογοῦσιν ἀπαύστως ἄγγελοι».

Οἱ μοναχοὶ προσπαθοῦν νὰ πραγματοποιοῦν μὲ τὴν νυχθήμερον ἀκολουθίαν των τὸ τοῦ Ψαλμῶδου: «ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἤνεσά Σε ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης Σου». Αἱ Βυζαντινὴν κοινότητες τῶν ἀκοιμητῶν προσεπάθησαν νὰ ἐκφράσουσι τὸ ἰδεῶδες αὐτό. Διηρημένοι εἰς χοροὺς, ἐναλλασσομένους ἀκαταπαύστως εἰς τὴν προσευχὴν, δὲν ἤθελον νὰ σταματᾷ οὔτε στιγμὴν ἡ ἀέναος καὶ ἀδιάλειπτος δοξολογία.

Ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ κύριον ἔργον τοῦ μοναχοῦ. Κανένα ἔργον ἀνθρώπινον δὲν εἶναι κύριον ἔργον τοῦ μοναχοῦ. Μόνον ἡ προσευχὴ εἶναι ἡ καθ' αὐτὸ ἔργασία του. Ἐὰν τὰ ἄλλα ἔργα, τὰ ὁποῖα ἡμπορεῖ νὰ κάμνῃ, δὲν ἔχουσι ὡς κέντρον τὴν προσευχὴν του, ὁ μοναχὸς ἔχει ἀρνηθῆ τὴν κλήσιν του. Ἡ προσευχὴ εἶναι ἡ ἐργασία του, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάπαυσις του. Μέσα εἰς αὐτὴν ἀναπνέει τὴν ὑπερφυσικὴν ἀπλότητα, ἡ ὁποία τὸν καθαρίζει, τὸν λυτρώνει ἀπὸ ὅλην τὴν κόπωσιν τοῦ σώματος, τῆς ἀκηδίας καὶ τῆς μονώσεως, τὸν ἀναζωογονεῖ, τὸν δροσίζει, τὸν ἀνανεώνει ἀκαταπαύστως. Ἡ ζωὴ τοῦ μοναχοῦ εἶναι προσευχὴ καὶ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 676 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

ή προσευχή είναι ή ζωή του. 'Η προσευχή του μοναχού είναι συγχρόνως μία ουσιαστική λειτουργία της ανθρωπότητας. 'Εάν δεν την εκπληρώσει αυτός, κανείς δεν δύναται να την εκπληρώσει. 'Η έλλειψις αυτή σημαίνει άσφυξίαν του μυστικού σώματος της 'Εκκλησίας.

'Εάν γενικώς ή προσευχή είναι έργο του μοναχού, πολλώ μάλλον ή λειτουργική τοιαύτη είναι ή τροφή του και ή δόξα του. Είς τό μυστήριον της θείας ευχαριστίας ιδιαιτέρως έχομεν τό πλήρωμα και τό κατακόρυφον της άσκητικής πορείας, την επάνοδον εις τόν Πατέρα έν Χριστώ. «'Η σταύρωσις του μοναχού θα είναι ματαιά, εάν δεν πραγματοποιείται διά της συμμετοχής εις τόν Σταυρόν του Χριστού. 'Η συμμετοχή αυτή γίνεται διά της θείας Λειτουργίας».

3) Είναι ζωή συνεχούς μετανοίας.

'Η αναζήτησις του Θεού δεν πραγματοποιείται άπαξ διά παντός, αλλά μάλλον εις μίαν συνεχή προσπάθειαν, εις την μετάνοιαν. «Ου δύναται δένδρον σαπρόν καρπούς καλούς ποιείν» (Ματθ. ζ' 18). Μετάνοια σημαίνει αλλαγή του νοός, μεταβολή του ανθρώπου, μετάβασις από μίαν κατάστασιν εις άλλην. 'Η ζωή του μοναχού είναι μία ζωή συνεχούς έσωτερικής μετανοίας υπ' αυτήν την έννοιαν. Είναι έν άδιάλειπτον «Κύριε, έλέησον!». Είναι μία άδιάκοπος αναζήτησις του Θεού, κάθε ήμέραν. 'Η καλύτερα περιγραφή της καταστάσεως του μοναχού εύρίσκειται εις την φράσιν του άπ. Παύλου: «τά μὲν όπίσω επιλανθανόμενος, τοῖς δὲ εμπροσθεν επεκτεινόμενος» (Φιλιπ. γ' 14). 'Η μοναστική ζωή είναι μία «επέκτασις», ή όποία δεν γνωρίζει στάσιν: διότι τό να είπη κανείς, ότι «έφθασε» εις την τελειότητα, αυτό θα έσήμαινε μίαν τρομεράν πτώσιν ('Αγ. Γρηγόριος Νύσσης). 'Ο Θεός είναι ή μόνη αλήθεια, από την όποίαν δεν χορταίνει κανείς ποτέ και εις την μετάνοιαν ύπάρχει μία δίψα του Θεού άπεριόριστος. 'Η ψυχή φύσει θέλει τόν Θεόν και αγαπά τόν Θεόν· όταν δεν τόν ζητη, σκοτιζεται. 'Αλλ' όταν δεν ζητη τόν Θεόν, ζητεί την ήδονήν και γίνεται δουλός της. 'Εν συνεχεία, θλίβεται και ζητεί άλλην ήδονήν κ.ο.κ. 'Ενώ ή δίψα του Θεού είναι χωρίς τέλος· διά τουτο τίποτε δεν την σβήνει παρά ό Θεός και ή αγάπη Του. 'Όσον περισσότερο γνωρίζομεν τόν Θεόν, τόσον περισσότερο διψώμεν να τόν γνωρίσωμεν. Και όσον περισσότερο τόν έννοοῦμεν και τόν κατέχομεν, τόσον ή ικανότης μας προς κατανόησιν Του αυξάνει (όπως ό ασκός ό όποῖος μεγαλώνει, όταν γεμίζει). «Δέν θα με έζητοῦσες, εάν δεν με είχες ήδη εύρει» (Πασχάλ). «Εύρειν τόν Θεόν» σημαίνει να τόν αναζητης άδιάκοπως, κατά τόν άγ. Γρηγόριον Νύσσης. Και τουτο δεν σταματά μετά τόν θάνατον, αλλά συνεχίζεται εις την μέλλουσαν ζωήν. Τοιουτοτρόπως, ή ζωή του μοναχού είναι μία πρόγευσις της αιωνιότητος.

Αυτό τό βλέπομεν εις την ζωήν του μεγάλου άσκητου Σισώη. Είς την επιθαντίον κλίνην του τόν

περιεκύκλωσαν οι άδελφοί του οι μοναχοί. Αίφνης, βλέπουν τό πρόσωπόν του να φωτίζεται. Τι βλέπεις; τόν έρωτοῦν. Βλέπω τόν πατέρα μας 'Αντώνιον τόν Μέγαν. Κατόπιν φωτιζόμενος περισσότερον βλέπει τούς άγίους 'Αποστόλους. 'Εν συνεχεία, τό πρόσωπόν του καταυγάζεται και ακτινοβολεί. Βλέπει την Παναγίαν Παρθένον. Οι άδελφοί βλέπουν τά χείλη του να κινούνται και τόν έρωτοῦν τί λέγει. 'Εκτεῦω την Παρθένον Θεοτόκον να μου χορηγήση μίαν παράτασιν δια να αρχίσω την μετάνοιάν μου. 'Ετσι ό γέρον Σισώης, περίφημος μεταξύ τών πατέρων της έρήμου, ό όποῖος έπέρασε την ζωήν του εις τας νηστείας, τας άγρυπνίας και τας κακουχίας, ζητεί εις την επιθαντίον κλίνην του, καθ' ήν στιγμήν ατενίζει την δόξαν του Θεού, να αρχίση την μετάνοιαν!

Διά τουτο οι μοναχοί άνομάστησαν κατ' έξοχήν άσκηται και άθληται, αγωνισται της ευσεβείας και στρατιώται της ούρανίου βασιλείας, νέοι ολυμπιονίκαι. 'Η ζωή των ήτο ένα πάλαισμα, τό μοναστήριον παλαίστρα και στίβος. Με την άσκησιν και την βίαν, με την εγκράτειαν και την νηστείαν ήγωνίζοντο νυχθημερόν να κατακτήσουν τόν Χριστόν και την βασιλείαν Του.

4) Μυστήριον θανάτου και αναστάσεως.

'Ο μοναχισμός είναι βίος άγγελικός. Τουτο δεν είναι ζήτημα λέξεων ή συμβόλων, είναι πραγματικότητα. 'Ο Διονύσιος ό 'Αρεοπαγίτης έχαρακτήρισε την μοναστικήν ζωήν ως τό όγδοον μυστήριον της 'Εκκλησίας. "Όπως τό μυστήριον καθιστά παρούσαν την άόρατον χάριν του Θεού διά μέσου της όρατης ύλης και υπό τό σχήμά της, κατά παρόμοιον τρόπον ό μοναχικός βίος καθιστά παρούσαν και πραγματοποιεί την αιώνιον ζωήν εις τούς κόλπους της παρούσης γηίνης ζωής. Τό μυστήριον του Χριστού είναι μυστήριον θανάτου και αναστάσεως. 'Ο μοναχός αποθνήσκει ως προς έαυτόν και ως προς τόν κόσμον, δια να αναστηθῆ έν τῷ Χριστῷ και έν τῷ κόσμῳ του Θεού. Τό Μυστήριον του Χριστού είναι ή 'Ανάστασις διά μέσου του θανάτου, ό Σταυρός είναι ή έκ του θανάτου 'Ανάστασις. 'Αλλ' ήμεῖς αποθνήσκομεν έν τῇ 'Αναστάσει του Χριστού, ή όποία είναι ήδη πραγματική πρό του θανάτου μας. 'Ο Χριστός απέθανε δια να μάς αναστήση μαζί Του. Και τουτο πραγματοποιείται εις ήμας διά του Βαπτίσματος, τό όποῖον μάς κάμνει από τώρα κοινωνός της αιωνίου ζωής, της ζωής της συνεχούς έσωτερικής αυξήσεως. Οὔτω πως γινόμεθα «πρέσβεις» της βασιλείας πριν έλθῃ αυτή, και είμεθα κατά ένα τρόπον δείγματα αυτής της βασιλείας. 'Ο μοναχικός βίος είναι τό μυστήριον της πλήρους αφιερώσεως εις τόν Θεόν του ανθρώπου και της υπέρξεώς του.

'Ο 'Αγ. Θεόδωρος ό Στουδίτης όνομάζει την μοναχικήν ζωήν «ή τρίτη χάρις». 'Η πρώτη είναι ό νόμος του Μωυσέως, ή δευτέρα ή «χάρις άντι χάριτος», την όποιαν έλάβομεν έκ του πληρώματος του Χριστού

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΛΑΤΡΕΙΑ ΜΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ*

Σὺν τῷ χρόνῳ ἐδημιουργήθη ὁμοίομορφος λειτουργικὸς τύπος δι' ἕκαστον μέγα ἐκκλησιαστικὸν κέντρον. Οὕτως, ὁ λειτουργικὸς τύπος τῶν Ἱεροσολύμων ἐπέξετάθη εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Παλαιστίνης καὶ Φοινίκης καὶ ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. Ὁ λειτουργικὸς τύπος τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπέξετάθη εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Αἰγύπτου καὶ ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου. Ἐν Ἀντιοχείᾳ διεμορφώθη ὁ ἑλληνικὸς συριακὸς τύπος, ὁ λεγόμενος νῦν λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου. Ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος, γενόμενος Ἀρχιεπίσκοπος Κων/λεως, ἔφερε τὸν τύπον τοῦτον εἰς τὴν Κων/λιν καὶ φυσικῶς ἐκ τῆς πρωτευούσης διεδόθη εἰς ὅλην τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Ἀνατολῆς. Εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τοῦ Πόντου διεπλάσθη ἕτερος τύπος φέρων τὸ ὄνομα τοῦ Μ. Βασιλείου.¹⁹ Εἰς τὰς μὴ ἑλληνοφώνους Ἐκκλησίας τῆς Συρίας, Μεσοποταμίας, Αἰγύπτου καὶ Ἀρμενίας διεμορφώθησαν ἕτεροι λειτουργικοὶ τύποι φέροντες ὀνόματα

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 683 τοῦ προηγούμενου τεύχους.

19. Π. Τρ ε μ π έ λ α, Λειτουργικοὶ τύποι Αἰγύπτου καὶ Ἀνατολῆς, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 5, 55, 65 κ. ἐ. 102.

κατὰ τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου (Α' 16) καὶ ἡ τρίτη, ἡ μοναχικὴ ζωὴ, ὡς ζωὴ οὐρανία, ὡς κατάβασις τοῦ ἀγγελικοῦ κόσμου ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς κατὰκτησις καὶ πραγματοποίησις τοῦ υπερβατικοῦ ἐν τῷ παρόντι.

Ὁ Ἐπίσκοπος Ἰγνάτιος Μπριαντσανίνωφ, διαπρεπῆς ἀσκητῆς τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τοῦ τελευταίου αἰῶνος, ἐκφράζεται ὡς ἐξῆς περὶ τοῦ μοναχισμοῦ: Ἡ μοναχικὴ τελειότης εὐρίσκεται εἰς μίαν καρδίαν, εἰς τὴν ὅποιαν ὁ Θεὸς γίνεται ὁρατὸς καὶ εἰς τὴν ὅποιαν ἐκδηλώνεται διὰ διαφόρων δωρεῶν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος. Ἐκεῖνος ποῦ θά φθάσῃ εἰς τὴν χριστιανικὴν τελειότητα, γίνεται φορεὺς φωτός, ἐκπληροῦ τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον ὄχι δι' ὑλικῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ διὰ τῆς τῆς Πνεύματος, ὁδηγῶν ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ζητοῦν τὴν σωτηρίαν, ἀνεγείρων αὐτοὺς ἐκ τῶν πτώσεών των, θεραπεύων τὰς πληγὰς τῶν ψυχῶν των. Οἱ μοναχοὶ ἔχουν δώσει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ πνευματικούς ποιμένας, οἱ ὅποιοι μὲ λόγους ὄχι τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας, ἀλλὰ τοῦ Πνεύματος, ἐπικυρουμένους μὲ θαύματα, ἔχουν ὁδηγήσει καὶ στερεώσει τὴν Ἐκκλησίαν. Ἰδοὺ διατὶ ἡ Ἐκκλησία μετὰ τὴν περίοδον τῶν Μαρτύρων κατέφυγεν εἰς τὴν ἔρημον. Ἐκεῖ κατέφυγεν ἡ τελειότης Του, ἡ πηγὴ τοῦ φωτός Του, ἡ κυρία δύναμις τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας. Τί ἦσαν ὁ Χρυσόστομος, ὁ Μ. Βασίλειος, ὁ Ἐπιφάνιος, μὲ μίαν λέξιν ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄγιοι πνευματικοὶ ποιμένες; Ὑπῆρχε πολὺ φῶς μετὰξὺ τούτων, ὄχι μόνον μετὰξὺ τῶν ἐπισκό-

μγάλων ἀγίων, ὡς τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ²⁰ κ.λ.π.

Προσέτι ἡ ἐπίσημος Ἐκκλησία κατ' ἀρχὴν ἀπεστρέφεται τὸ ἄσμα, ἐπειδὴ τοῦτο ἐχρησιμοποιοῦν οἱ αἵρετικοί.²¹ Ἐνωρὶς ὅμως ἡ Ἐκκλησία πρὸς ἀντιπερισπα-

20. Καλλινίκου, Μητροπολίτου Βεροῖας. Ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Μεταρρυθμίσεων, Γρηγ. Παλαμᾶς, 1918, σελ. 583, 584. Π. Τρεμπέλα, Λειτουργικοὶ τύποι Αἰγύπτου καὶ Ἀνατολῆς, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 68 κ. ἐ.

21. Ὁ Σωκράτης γράφει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἱστορίαν του: «Οἱ Ἀρειανίζοντες, ὡς περ ἔφημεν, ἔξω τῆς πόλεως τὰς συναγωγὰς ἐποιοῦντο. Ἡνίκα οὖν ἐκάστης ἐβδομάδος ἐορταί καταλάμβανον, φημί δὲ τὸ τε Σάββατον καὶ ἡ Κυριακὴ, ἐν αἷς αἱ συνάξεις κατὰ τὰς ἐκκλησίας εἰσθᾶσι γίνεσθαι, αὐτοὶ ἐντὸς τῶν τῆς πόλεως πυλῶν περὶ τὰς στοὰς ἀθροίζομενοι, καὶ ᾠδὰς ἀντιφώνους πρὸς τὴν Ἀρειανὴν δόξαν συντιθέντες ἦδον· καὶ τοῦτο ἐποίουν κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς νυκτός. Ὑπὸ δὲ ἔθρονον, τὰ τοιαῦτα ἀντίφωνα λέγοντες, διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐξῆσαν τῶν πυλῶν, καὶ τοὺς τόπους ἐνθα συνῆγον καταλάμβανον. Ἐπεὶ δὲ ἐρεθισμοὺς κατὰ τῶν τὸ ὁμοούσιον φρονούντων λέγοντες οὐκ ἐπαύσαντο· πολλάκις γὰρ καὶ τοιαύτην ᾠδὴν ἔλεγον· «ποῦ εἰσιν οἱ λέγοντες τὰ τρία μίαν δύναμιν; τότε δὴ καὶ Ἰωάννης εὐλαβηθεῖς, μήτις τῶν ἀπλουστέρων ὑπὸ τῶν τοιούτων ᾠδῶν ἀφελυκθῆ τῆς Ἐκκλησίας, ἀντιτίθησιν αὐ-

πων, ἀλλὰ καὶ μετὰξὺ τῶν ἀπλῶν μοναχῶν, ἀπὸ τοῦ Μεγ. Ἀντωνίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ μέχρι τοῦ Σεργίου τοῦ Ραντονέξ καὶ Γεωργίου τοῦ Ἐγκληιστοῦ. Ἐστερέωσαν τὴν πίστιν, κατήγγειλαν καὶ συνέτριψαν τὰς αἵρέσεις. Χωρὶς τοὺς μοναχοὺς ὁ Χριστιανισμὸς θά εἶχεν ἄλλην ὄψιν εἰς τὸν κόσμον. Ἰδοὺ διατὶ ἡ μοναχικὴ τελειότης εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν. Χωρὶς αὐτὴν ἡ σωτηρία καὶ αὐτὴ ἡ πίστις εὐκόλα ἤμποροῦν νὰ χαθοῦν· διότι χρειάζονται «αἰσθητήρια διὰ τὴν ἔξιν γεγυμνασμένα πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ» (Ἐβρ. ε' 14). Εἰς τὴν τελειότητα αὐτὴν ἔφθασαν εἰς τὴν πρώτην Ἐκκλησίαν οἱ ἀσκηταὶ καὶ οἱ μάρτυρες, κατόπιν ἦλθον οἱ μοναχοί.

Οἱ ἀληθεῖς μοναχοὶ ἐξέφρασαν τὸ πλήρωμα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ἡ βιοτὴ των ὑπῆρξε τύπος ἐλευθέρως, ὑπευθύνου καὶ ἐνσυνειδήτου ζωῆς, ἡρωικῆς καὶ ἀγωνιστικῆς, ὀρίμου καὶ γνησίας, χαρισμοτικῆς καὶ προφητικῆς. Ἐζῆσαν τὸ ἀληθές καὶ τὸ οὐσιῶδες. Ἐλάβαν εἰς τὰ σοβαρὰ τὸν κατὰ Χριστὸν ἀγῶνα καὶ τὴν κατὰ Θεὸν τελειώσιν. Ἡ πολιτεία των ὑπῆρξε Σταυρὸς καὶ Ἀνάστασις. Ἡ ἀναπνοή των καὶ ἡ ἀναστροφή των διεξήγετο μέσα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐν Χριστῷ καὶ ἐν Πνεύματι, ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Διὰ τοῦτο ὑπῆρξαν ἐστία ἀνανεώσεως διὰ τὴν Ἐκκλησίαν πάσης ἐποχῆς.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΗΛΙΑΣ ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

σμὸν τῆς προσηλυτιστικῆς κινήσεως τῶν αἰρετικῶν εἰσῆγαγεν ἐν τῇ λατρείᾳ διὰ τῶν μεγάλων τῆς Ἱεραρχῶν καὶ ὑμνογράφων τὴν μελωδίαν. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ Ἐφραίμ ὁ Σύρος,²² ὁ Μ. Βασίλειος, ὅστις εἰσάγων τὴν μελωδίαν καὶ ὑπεραμυνόμενος τοῦ νεωτερισμοῦ ἐπικαλεῖται τὴν πρᾶξιν τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν, προβάλλων τὴν εὐρυτάτην διάδοσιν καὶ καθολικότητα τοῦ ἐθίμου τούτου, ὅπερ ἐκράτει ἐν ταῖς ἐκκλησίαις Αἰγύπτου, Λιβυῶν, Θηβῶν, Παλαιστίνης, Ἀραβίας, Φοινίκης, Συρίας, ἄχρι τῆς Εὐφράτου περιοχῆς: «Πρὸς δὲ τὸ ἐπὶ ταῖς ψαλμωδίαις ἔγκλημα, ᾧ μάλιστα πρὸς ἀπλουστέρους φοβοῦσιν οἱ διαβάλλοντες ἡμᾶς, ἐκεῖνο εἰπεῖν ἔχω· ὅτι τὰ νῦν κεκρατηκότα ἔθι πάσαις ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις συναδᾷ ἐστὶ καὶ σύμφωνα. Ἐκ νυκτὸς γὰρ ὀρθρίζει παρ' ἡμῶν ὁ λαὸς ἐπὶ τὸν οἶκον τῆς προσευχῆς, καὶ ἐν πόνῳ καὶ θλίψει καὶ συνοχῇ δακρῶν ἐξομολογουμεθα τῷ Θεῷ, τελευταῖον ἐξαναστάντες τῶν προσευχῶν, εἰς τὴν ψαλμωδίαν καθίστανται. Καὶ νῦν μὲν, διχῆ διανεμηθέντες ἀντιψάλλουσιν ἀλλήλοις... ἔπειτα πάλιν ἐπιστρέψαντες ἐνὶ κατάρχειν τοῦ μέλους οἱ λοιποὶ ὑπηχοῦσι· καὶ οὕτως ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῆς ψαλμωδίας τὴν νύκτα διενεγκόντες μεταξὺ προσευχόμενοι, ἡμέρας ἤδη ὑπολαμπούσης, πάντες κοινῆ, ὡς ἐξ ἐνὸς στόματος καὶ μιᾶς καρδίας, τὸν τῆς ἐξομολογήσεως ψαλμὸν ἀναφέρουσι τῷ Κυρίῳ, ἴδια ἑαυτῶν ἕκαστος τὰ ῥήματα τῆς μετανοίας ποιούμενοι. Ἐπὶ τούτοις λοιπόν, εἰ ἡμᾶς ἀποφραγετε, φεύξεσθε μὲν Αἰγυπτίους· φεύξεσθε δὲ καὶ Λίβυας ἀμφοτέρους, Θηβαίους, Παλαιστίνους, Ἀραβας, Φοινίκας, Σύρους καὶ τοὺς πρὸς τῷ Εὐφράτῃ κατρωκισμένους, καὶ πάντας ἀπαξάπλωε, παρ' οἷς ἀγρυπνίαι καὶ προσευχαί, καὶ αἱ κοιναὶ ψαλμωδίαί τετίμηται.²³ Ὁ ἱστορικὸς Σωκράτης θεωρεῖ ὡς τὸ πρῶτον εἰσηγητὴν τῆς ἀντιφωνικῆς ψαλμωδίας τὸν Ἰγνάτιον τὸν Θεοφώρον.²⁴ Ὁ Θεοδώρητος ἀποδίδει τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἀντιφωνικῆς ψαλμωδίας εἰς τοὺς κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα ἀκμάσαντας Φλαβιανὸν καὶ Διόδωρον. «Οὗτοι πρῶτοι, διχῆ διελόντες τοὺς τῶν ψαλλόντων χορούς, ἐκ διαδοχῆς ἄδειν τὴν Δαυϊτικὴν ἐδίδαξαν μελωδίαν». ²⁵ Ἡ ἀντιφωνικὴ ὅμως ψαλμωδία ὑπῆρχε

τοῖς τοὺς τοῦ ἰδίου λαοῦ, ὅπως ἀν καὶ αὐτοὶ ταῖς νυκτεριναῖς ὑμολογίαις σκολάζοντες, ἀμαυρώσασιν μὲν τὴν ἐκεῖνον περὶ τούτου σπουδὴν, βεβαίους δὲ τοὺς οἰκείους πρὸς τὴν ἑαυτῶν πίστιν ἐργάσωνται». (VI, 8, P.G. 67, 688-689). Σωζομένου, Ἐκκλ. Ἱστορία, III, 20, P.G. 67, 1101, VIII, 8, 1536-1537. Π. Ρομπότη, Χριστ. Ἠθικὴ καὶ Λειτουργικὴ, ἐν Ἀθήναις, 1869, σελ. 299. Δ. Κυριακοῦ, Ἐκκλ. Ἱστορία, ἐν Ἀθήναις, 1881, τόμ. 1ος, σελ. 390. Ἀρχιμ. Εὐαγ. Ἀντωνιάδου, περὶ τοῦ Ἀσματικοῦ ἢ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ τύπου τῶν Ἀκολουθιῶν, Θεολογία, Κ' (1949), τευχ. Δ', σελ. 713, σημ. 2. Π. Τρεμπέλα, Ἀρχαὶ καὶ Χαρακτὴρ τῆς Χριστιανικῆς Λατρείας, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 117.

22. Σωζομένου, Ἐκκλ. Ἱστορία, III, 16, P.G. 67, 1088 κ.έ.

23. Ἐπιστολὴ 207, τοῖς κατὰ Νεοκαισάρειαν Κληρικοῖς, P.G. 32, 764. Περὶ συνθέσεως θρησκευτικῶν ᾠμάτων καὶ ὕμνων μαρτυροῦν ὁ Εὐσέβιος, Ἐκκλ. Ἱστορία, II, 17, P.G. 20, 180 καὶ ὁ Νικηφόρος Κάλλιστος, Ἐκκλ. Ἱστορ. II, 16, P.G. 145, 796. Ἰδὲ καὶ Ἀρχιμ. Εὐαγ. Ἀντωνιάδου, ἐνθ' ἄνωτ., Θεολογία, Κ' (1949), τευχος Δ', σελ. 715, σημ. 1.

24. Ἐκκλ. Ἱστορ. VI, 6, P.G. 67, 689.

25. Ἐκκλ. Ἱστορ. Β', 19, P.G. 82, 1000.

παρ' Ἰουδαίους καὶ συνεπῶς δὲν ἐχρειάζοντο τρεῖς αἰῶνες, διὰ τὴν εἰσαχθῆναι εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, δεδομένου ὅτι ἐξ ἀρχῆς ὁ ἰουδαϊκὸς τρόπος τῆς λατρείας ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ χριστιανικοῦ.²⁶ Οἱ ἐβραϊκοὶ ὕμνοι ἐχρησιμοποιοῦντο ἰδίᾳ ὑπὸ τῶν ἐξ ἐβραίων Χριστιανῶν,²⁷ ἢ δὲ ἐβραϊκὴ μουσικὴ ἀνείμχθη μετὰ τῆς ἑλληνικῆς.²⁸ Ἔτεροι, οἱ ὅποιοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀξέσησιν τῆς μελωδίας ἐν τῇ λατρείᾳ, εἶναι ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος,²⁹ καὶ ὁ Ἰσαάκ ὁ ἐπιλεγόμενος μέγας.³⁰ Ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος ἐπλούτισε τὴν προὔπαρχουσαν ἀντιφωνικὴν ψαλμωδίαν ἐν Κωνσταντινουπόλει δι' ἑτέρων ὕμνων καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὰς παννυχίδας, ὡς πληροφοροῦμεθα ἐκ τοῦ Σωκράτους. Ὁ Χρυσόστομος συνίστα τὴν δαυϊτικὴν μελωδίαν ἀντὶ τῆς Ἑθνικῆς.³¹ Ὁ Δ. Κυριακὸς λέγει,³² ὅτι ὁ Χρυσόστομος ἠνέει ὡς δαυϊτικὴν ψαλμωδίαν τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ κοσμικὰ ἑλληνικὰ ᾄσματα. Οἱ ψαλμοὶ ὅμως τοῦ Δαυὶδ ἐψάλλοντο ὑπὸ τῶν Ἑβραίων εἰς ὠρισμένον μέλος, τὸ ὅποιο ἀσφαλῶς ἀκουστικῶς θὰ παρεδόθη καὶ εἰς τοὺς Χριστιανούς. Ὁ Ἰωάννης Δαμασκηνός, ὅστις εἰργάσθη μέγας ὑπὲρ τῆς μουσικῆς τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἠκολούθησεν ὡς Σύρος τῇ τε ἐβραϊκῇ συγγενεστάτῃ συριακῇ μουσικῇ ἢ τῇ ἑλληνικῇ τῇ διαδεδομένῃ οὕσῃ καθ' ἅπασαν τὴν ἀνατολήν.³³ Ταῦτα ἔχουν μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ἱστορικότητα τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

Ὅταν ἤρχισεν νὰ ἐπικρατῇ τὸ ᾄσμα ἐν τῇ λατρείᾳ, οἱ μοναχοὶ κατ' ἀρχὴν ἀντέδρασαν. Οὕτως ἀναγινώσκουμεν τὸ ἐξῆς περιστατικὸν εἰς τὸν Παῦλον τὸν Εὐεργετινόν. Νεαρός τις μοναχός, μαθητὴς τοῦ Αἰγυπτίου ἄββᾶ Παμβῶ (δ' αἰὼν) εὐρεθεὶς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἔμεινε κατευνθουσιασμένος ἐκ τῆς ὠραίας τάξεως τῶν ἀκολουθιῶν τῶν κληρικῶν, πρὸ παντὸς δὲ ἐκ νέου τινὸς δι' αὐτὸν ᾄσματος, τοῦ τῶν τροπαρίων καὶ κανόνων. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὴν μονήν, εὗρισκε τὰς ἀκολουθίας τῶν γερόντων τῆς μετανοίας τοῦ μονοτόνου καὶ ὑπνηλέας. «Ἀββᾶ, ἔλεγεν, ἐν ἀφωνίᾳ δαπανῶμεν τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ καὶ οὕτε κανόνας, οὕτε τροπάρια ψάλλομεν. Ἀπελθόντος γάρ μου ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ εἶδον τὰ τάγματα τῆς Ἐκκλησίας πῶς ψάλλουσι καὶ ἐν λύτῃ γέγονα πολλῆ, διατί καὶ ἡμεῖς οὐ ψάλλομεν κανόνας καὶ τροπάρια». Τότε ὁ ἄββᾶς ἀπεκρίνατο καὶ ἐκ τῆς ἀποκρίσεως καταφαίνεται τὸ πνεῦμα τῶν ἡγητόρων τοῦ μοναχισμοῦ πρὸς τὸ θρησκευτικὸν ᾄσμα. «Οὐαὶ ἡμῖν, τέκνον, ὅτι ἐφθασαν

26. Π. Τρεμπέλα, Αἱ τρεῖς λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις κώδικας, Ἀθήναι 1933, σελ. 27. κ.έ.

27. Δ. Κυριακοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 391. Π. Τρεμπέλα, Ἀρχαὶ καὶ Χαρακτὴρ τῆς Χριστιανικῆς Λατρείας, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 117.

28. Δ. Κυριακοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 391.

29. Σωκράτους, Ἐκκλ. Ἱστορία VI, 6, P.G. 67, 689 καὶ Σωζομένου, Ἐκκλ. Ἱστορία VIII, 8, P.G. 67, 1537.

30. Σ. Παπαδοπούλου, Ἰσαάκ, Ὁρησκ. καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλ. τόμ. 6, Ἀθήναι 1964, σελ. 1004/5.

31. Προθεωρία εἰς τοὺς Ψαλμοὺς, P.G. 55, 537.

32. Ἐκκλ. Ἱστορ. ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 391.

33. Αὐτόθι, σελ. 391.

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΗΣ Κ. Ε. Κ.¹

ΕΝ ΝΥΒΟΡΓ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ

Π ρ ό ς

τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Εἰς Ἀθῆνας.

Μακαριώτατε Ἁγιε Πρόεδρε,

Ὁ ὑπογεγραμμένος πρεσβ. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἐν Nyborg τῆς Δανίας συνεληθῆσαν ἀπὸ 26ης Ἀπριλίου μέχρι 3ης Μαΐου ἐ.ἔ. Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς Κ.Ε.Κ., προάγομαι εὐσεβάστως, ὅπως

1. Κ.Ε.Κ. Konferenz Europäischer Kirchen (Συνέλευσις Ἑυρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν). Χρησιμοποιούμεν τὸν χαρακτηρισμὸν Κ.Ε.Κ., δι' οὗ εἶναι παγκοσμίως ἡ Συνέλευσις γνωστὴ.

αἱ ἡμέραι, ἐν αἷς ὑπολείψουσιν οἱ μοναχοὶ τὴν στερεὰν τροφήν, τὴν διὰ τοῦ ἀγίου Πνεύματος ρηθεῖσαν καὶ ἐξακολουθήσουσιν ἄσματα καὶ ἤχους. Ποία γὰρ κατάνυξις; ποῖα δάκρυα τικτονται ἐκ τῶν τροπαρίων; ποία γὰρ κατάνυξις τῶ μοναχῶ, ὅταν ἐν ἐκκλησίᾳ ἴσταται ἢ ἐν κελλίῳ καὶ ὑποῖ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ὡς οἱ βόες; εἰ γὰρ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ παριστάμεθα, ἐν πολλῇ κατανύξει ὀφείλομεν ἴστασθαι καὶ οὐχὶ ἐν μετρωρισμῶ. Καὶ γὰρ οὐκ ἐξῆλθον οἱ μοναχοὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, ἵνα παρίστανται τῷ Θεῷ καὶ μετρωρίζωνται καὶ μελωδοῦσιν ἄσματα καὶ ῥυθμίζουσιν ἤχους καὶ σείουσι χεῖρας καὶ μεταβαλίνουσι πόδας». Καὶ προστίθεται ἡ προφητεία αὐτοῦ: «Ἴδού γὰρ λέγω σοι, τέκνον, ὅτι ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε φθεῖρουσιν οἱ χριστιανοὶ τὰς βίβλους τῶν ἀγίων Εὐαγγελίων καὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν θεσπεσιῶν Προφητῶν, λειαινόντες τὰς Γραφὰς τῶν ἀγίων καὶ γράφοντες τροπάρια καὶ ἑλληνικοὺς λόγους καὶ χυθήσεται ὁ νοῦς εἰς τρόπους καὶ εἰς τοὺς λόγους τῶν Ἑλλήνων.³⁴ Κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα ἄββᾶς τις Παῦλος ἐκ τῆς Καππαδοκίας, ἐνεκα τῆς εἰσβολῆς τῶν Περσῶν, κατέφυγεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ κελλίον γέροντός τινος. Ἔστενοχωρήθη ὁμως ἐκεῖ, διότι ὁ γέροντος δὲν ἐφύλαττεν οὔτε ἀκολουθίαν τινὰ οὔτε

ἐκθέσω πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὰ λαβόντα χώραν ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει ταύτῃ.

1. Ἡ ὡς ἄνω Γεν. Συνέλευσις τῆς Κ.Ε.Κ., γνωστὴ πλέον ὡς «Nyborg VI»², εἶναι ἡ τετάρτη τοιαύτη, ἥτις συνῆλθεν ἐν Nyborg τῆς Δανίας. Αἱ ἐργασίαι αὐτῆς διήρκεσαν ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς

2. Αἱ Γεν. Συνελεύσεις τῆς Κ.Ε.Κ. χαρακτηρίζονται ὡς «Nyborg» ἐκ τῆς ὠραίας Δανικῆς πόλεως, ὅπου συνῆλθον αἱ τρεῖς πρῶται κατὰ σειρὰν Συνελεύσεις. Ὁ ἀριθμὸς μετὰ τὸ ὄνομα Nyborg δεικνύει τὸν αὐξοῦντα ἀριθμὸν ἐκάστης Συνελεύσεως. Αἱ μέχρι σήμερον Γεν. Συνελεύσεις τῆς Κ.Ε.Κ. εἶναι: α) Nyborg I (1958), β) Nyborg II (1960), γ) Nyborg III (1962), δ) Nyborg IV - ἐπὶ τοῦ MS «Bornholm» (1964), ε) Nyborg V ἐν Pörtschach τῆς Αὐστρίας (1967) καὶ ἡ παρούσα.

κανόνα, οὔτε τὸν τῶν μοναχῶν, οὔτε τὸν τῶν κοσμικῶν. Ἐζήτησε δὲ ἀπὸ τὸν ἡγούμενον τοῦ ὄρους νὰ τῷ παραχωρηθῇ ἕτερον κελλίον. Ὁ ἡγούμενος δίδει τὴν ἐξῆς χαρακτηριστικὴν τοῦ μοναχικοῦ πνεύματος ἀπάντησιν: «Τὸ τροπάρια καὶ κανόνας ψάλλειν καὶ ἤχους μελίξειν τοῖς κατὰ κόσμον ἱερεῦσι τε καὶ τοῖς λοιποῖς ἀρμόζον, διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ λαὸς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συναθροίεσθαι εἰώθει· τοῖς δὲ μοναχοῖς, τοῖς μακρὰν τῶν τοῦ κόσμου θορύβων δάγουσι, τὸ τοιοῦτον οὐ μόνον ἀσύμφορόν ἐστι, ἀλλὰ καὶ βλάβης πολλᾶκις γίνεται πρόξενον».³⁵ Τὸν ε' αἰῶνα οἱ μοναχοὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἀντέδρων κατὰ τῆς γενικευθείσης εἰσαγωγῆς τῶν τροπαρίων ἐν ταῖς ἀκολουθίαις καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν μοναχῶν. Ὁ ἡγούμενος Νεῖλος εἰς τὴν ἀπορίαν, διατὶ οἱ Σιναῖται δὲν φυλάττουν τὴν ἀποστολικὴν πράξιν τῆς ἐκκλησίας, ὀρίζουσιν τὴν ψαλμωδίαν διαφόρων τροπαρίων, ἀπήνησε διὰ τῆς παραπομπῆς ἐπὶ τῆς ὑφισταμένης διακρίσεως μεταξὺ τῶν παρὰ τῶν κοσμικῶν κληρικῶν καὶ τῶν μοναχῶν τελουμένων ἀκολουθιῶν.³⁶ Τὸ μοναχικὸν ὁμως πνεῦμα δὲν ἠδυνήθη νὰ κατισχύσῃ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς μελωδίας ἐν τῇ λατρείᾳ, ἥτις ἐπεκράτησε καὶ εἰς αὐτὰς τὰς μονὰς.

(Συνεχίζεται) ¶ Πρωτ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΚΟΡΔΑΣ

34. Συναγωγὴ τῶν θεοφθόγγων ρημάτων καὶ διδασκαλιῶν τῶν θεοφόρων καὶ Ἁγίων Πατέρων, Ἐνετήσι 1783, ἐκδ. Βίκτωρος Ματθαίου, καθηγουμένου. Ἐκδ. Οἴκος Ἱ. καὶ Σεβασμίας Δεσποτικῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, Κρονίτζης Κουβαρᾶ Ἀττικῆς, Ἀθῆνα 1958, τόμ. 2ος, σελ. 113, 114.

35. J. B. Pitra, Hymnographie de l'Église grecque, Rome 1867, σελ. 43.

36. Τοῦ αὐτοῦ, juris ecclesiastici graecorum historia et monumenta, τόμ. I, βιβ. III, Rome 1864, σελ. 220, 221.

Δευτέρας, 26.4.1971, μέχρι τῆς ἐσπέρας τῆς Κυριακῆς, 2.5.1971, ἡτοῦ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Ἐξ ἐπόψεως συμμετοχῆς κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκθεσιν τῆς «Ἐπιτροπῆς Διαπιστευτηρίων», δημοσιευθεῖσαν τὴν 1.5.71, ὁ ἀριθμὸς τῶν μετασχόντων τῆς Γεν. Συνελεύσεως μελῶν ἀνῆρχετο τὴν 30ὴν Ἀπριλίου ἐν συνόλῳ εἰς 365 πρόσωπα, ἐξ ὧν 154 ἦσαν οἱ ἔχοντες δικαιώματα ψήφου Ἀντιπρόσωποι τῶν ὑπερεκατὸν Ἐκκλησιῶν-Μελῶν τῆς Κ.Ε.Κ. καὶ τεσσάρων Διεθνῶν Ὀργανισμῶν, οἱ δὲ λοιποὶ φιλοξενούμενοι, Σύμβουλοι, «Fraternal Delegates», ἀντιπρόσωποι Τύπου, ὡς καὶ τὸ Προσωπικὸν τῆς Κ.Ε.Κ. (διερμηνεῖς, βοηθοὶ κ.ἄ.).

Ἄσον ἀφορᾷ εἰς τὴν συμμετοχὴν τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, αἱ Ἐκκλησίαι Ρωσίας καὶ Ρουμανίας ἀπέστειλαν ὁκτὼ ἐκάστη Ἀντιπροσώπους: τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Ἐκκλησία Πολωνίας δύο Ἀντιπροσώπους· αἱ Ἐκκλησίαι Ἑλλάδος, Κύπρου καὶ Τσεχοσλοβακίας ἕνα Ἀντιπρόσωπον ἐκάστη, αἱ δὲ Ἐκκλησίαι Σερβίας καὶ Βουλγαρίας δύο «Fraternal Delegates» ἡ πρώτη καὶ ἕνα τοιοῦτον ἡ δευτέρα.

2) Τὸ θέμα, διὰ τὸ ὁποῖον συνῆλθεν ἡ παροῦσα Γεν. Συνέλευσις τῆς Κ.Ε.Κ., ἦτο: «Διάκονοι Θεοῦ, διάκονοι τῶν ἀνθρώπων» (Diener Gottes, Diener der Menschen). Οἶονεὶ Γενικὴν Εἰσαγωγὴν εἰς τὸ θέμα τοῦτο καὶ προπαρασκευαστικὸν κείμενον, τὰς κατευθυντηρίους γραμμὰς (Richtlinien) τῶν συζητήσεων τῆς Συνελεύσεως προδιαχάρασσον, ἀπετέλεσε τεῦχος ἐκ 43 σελ., σταλὲν ὁμοῦ μετ' ἄλλων κατατοπιστικῶν φυλλαδίων εἰς τοὺς Ἀντιπροσώπους τῶν Ἐκκλησιῶν-Μελῶν, ἱκανὸν πρὸ τῆς Συνελεύσεως καὶ φέρον τὸν τίτλον: «Konferenz Europäischer Kirchen - Vorbereitungsdokument

3) Ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς παρέστησαν:

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σουηδίας κλπ. κ. Πολύενκτος καὶ Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρίας κ. Αἰμιλιανός.

Ἐκκλησία Κύπρου: Ὁ Δρ. Θ. κ. Ἀνδρέας Μητσιδης.

Ἐκκλησία Ρωσίας: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ταλλίνης καὶ Ἑσθονίας κ. Ἀλέξιος, 2) Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος κ. Γρηγόριος Orekhov, 3) ὁ πρωτοπρ. κ. Pavel S. Sokolovsky, 4) ὁ π. Boris Oudovenko, 5) ὁ Καθηγ. κ. Νικόλαος Α. Zabolotsky, 6) ὁ Καθηγ. κ. N. D. Medvedev, 7) ὁ πρωτοπρ. Καθηγ. κ. L. Voronov καὶ 8) ἡ κ. Nina C. Bobrova.

Ἐκκλησία Ρουμανίας: 1) Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰασίου καὶ Μολδαβίας κ. Ἰουστίνος, 2) Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος κ. Ἀντώνιος (Πλαμαντάλλα), 3) ὁ Καθηγ. κ. Ioan. Bria, 4) ὁ Καθηγ. κ. Jean Coman, 5) ὁ Καθηγ. κ. Γεώργιος Μωυσέσκου, 6) ὁ Καθηγ. π. Νικόλαος Nikolaesku, 7) ὁ Καθηγ. π. Δημήτριος Pecioru καὶ 8) ὁ Θεολ. κ. Ioan. Sabadus.

Ἐκκλησία Σερβίας: 1) Ὁ Θεολ. κ. Radomir Rakic καὶ 2) ὁ π. Drasko Todorovic.

Ἐκκλησία Βουλγαρίας: Ὁ πρωτοπρ. Dozent π. Νικόλαος Chivarov.

Ἐκκλησία Πολωνίας: 1) Ὁ π. Simon Romancyuk καὶ 2) ὁ Θεολ. Καθηγ. κ. Jan Anchimuk.

Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακίας: Ὁ πρωτοπρ. κ. Miroslav Muzik.

für die Nyborg VI Vollversammlung - 26. April 3. Mai 1971 - Diener Gottes, Diener der Menschen⁴). Καρπὸς βαθείας μελέτης τοῦ θέματος ἡ ἐργασία αὕτη, παρὰ τὰς ἐκ τινῶν πλευρῶν αὐστηρὰς κριτικᾶς, ἃς ἐδέχθη, νομίζομεν, ὅτι ὁμοῦ μετὰ τῶν Ἐκθέσεων τῶν Τμημάτων καὶ τοῦ Μηνύματος τῆς Γεν. Συνελεύσεως θὰ ἴδυντο νὰ μεταφρασθῆ εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ νὰ δημοσιευθῆ μετ' ἐκείνων εἰς κοινὸν τεῦχος. Τοιοῦτο-τρόπος, θὰ παρείχετο ἡ δυνατότης καὶ εἰς τὸν Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν Λαὸν νὰ σχηματισθῆ ἰδίᾳ γνώμη περὶ τοῦ συντελουμένου ἐν τῇ Κ.Ε.Κ. ἔργου, νὰ ἀξιολογήσῃ αὐτὴν καὶ νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν πραγμάτων περὶ τῆς ἀναγκαιότητος ταύτης.

3) Αἱ ἐργασίαι τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῆς Κ.Ε.Κ. διεξήχθησαν κατὰ τὸ κρατοῦν ἐν ταῖς Συνελεύσεσι τοῦ Π.Σ.Ε. σύστημα. Ἦτοι ἔλαβον καὶ ἐναυθὰ χώραν βασικῶς συνεδριάσεις τῆς Ὀλομελείας καὶ συζητήσεις τῶν θεμάτων καθ' ὁμάδας εἰς τὰ σχηματισθέντα Τμήματα (Sektionen). Αἱ ἀποφάσεις τῶν Τμημάτων εἰσήγοντο κατόπιν εἰς τὴν Ὀλομέλειαν πρὸς ἀπὸ κοινῶν συζητήσεων καὶ ψήφισιν. Ἐπίσημοι γλῶσσαι τῆς Συνελεύσεως ὁρίσθησαν ἡ Ἀγγλική, ἡ Γαλλική, ἡ Γερμανική καὶ ἡ Ρωσική. Ἡ ὀργάνωσις ἦτο ἄψογος, τὰ πάντα δὲ διεξήχθησαν βάσει τοῦ Προγράμματος, τὸ ὁποῖον ἠκολουθήθη κατὰ κανόνα πιστῶς. Αἱ ἐργασίαι ἐκάστης ἡμέρας ἐπαισιούνητο διὰ προσευχῶν καὶ διαφόρων λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων, ὡς καὶ βιβλικῆς μελέτης μετὰ ἐπακολουθούσης θεολογικῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ βιβλικοῦ ἀναγνώσματος ἐκάστης ἡμέρας⁵.

4) Εἰδικώτερον, αἱ ἐργασίαι τῆς Συνελεύσεως διεξήχθησαν ὡς ἑξῆς:

Περὶ ὥραν 17.00' τῆς Δευτέρας 26.4.71, κατόπιν Προσευχῆς ἐγένετο σεμνῶς μὲν, ἀλλὰ καὶ μεγαλοπρεπῶς ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τῆς Γεν. Συνελεύσεως. Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ εἰς θαυμασίαν τοποθεσίαν παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης κειμένου Ξενοδοχείου «Nyborg-Strand» παρευρίσκοντο τὴν

4. Ἡ μελέτη αὕτη ἐδημοσιεύθη καὶ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν καὶ Γαλλικὴν, διαρῆται δὲ εἰς 3 κεφάλαια, προηγουμένου Προλόγου τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Κ.Ε.Κ. Δρ. Glen Garfield Williams. Ἐπεταὶ βραχεῖα, ἀλλ' ἐμπεριστατωμένη βιβλιογραφία (σελ. 40-41).

5. Τὰ βιβλικὰ ἀναγνώσματα ἀπετέλουν ἀντικείμενον μελέτης καὶ συζητήσεως εἴτε ἐν τῇ Ὀλομελείᾳ εἴτε εἰς τὰ Τμήματα, μετὰ τὴν πραινήν προσευχὴν ἐκάστης ἡμέρας. Τὰ ἐκλεγέντα ἀγιογραφικὰ κείμενα εἶχον ἀμεσον σχέσιν πρὸς τὸ μελετώμενον θέμα, ἦσαν δὲ τὰ ἑξῆς: Δευτέρα (26.4.71): Ὁ Κύριος ὡς Διάκονος (Ἰωάν. 13, 1-15. 34. 35). Τρίτη (27.4.71): Ἡ μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδος τῆς διακονίας τοῦ ἀδούλου τοῦ Θεοῦ (Ἦσ. 42, 1-8). Τετάρτη (28.4.71): Ἡ εὐρύτης τῆς Διακονίας ἐντὸς τῆς Δημιουργίας (Κόσμου) καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀνικανότητός μας ἀποτυχία μας. (Γενεσ. 1, 26-31). Πέμπτη (29.4.71): Ἡ μεταξύ κυριαρχίας καὶ διακονίας ἀντίθεση (Μαρκ. 10, 35-45). Παρασκευή (30.4.71): Ἡ Θεία Λατρεία ὡς διακονία σωτηρίας καὶ ὠφελείας (Ματθ. 9, 35-38. 10, 7-8). Σάββατον (1.5.71): πρόσκλησις πρὸς ὁμοφρονίαν καὶ ἐνότητα ἐν τῇ διακονίᾳ (Φιλιπ. 2, 1-II).

ήμεραν αὐτὴν ἐν συνόλῳ 339 πρόσωπα, ἐν οἷς καὶ τινες ἐπίσημοι ἐπισκέπται ἐκ μέρους τῆς Δανικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν. Δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐδόθη εὐρεῖα δημοσιότης εἰς τὴν Συνέλευσιν διὰ τῆς Δανικῆς Τηλεοράσεως καὶ τοῦ Δανικοῦ καὶ ξένου, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Δυτικογερμανικοῦ, Τύπου, μετὰ μεγάλου δὲ ἐνδιαφέροντος ὁ εὐρωπαϊκὸς κόσμος παρηκολούθει καθημερινῶς τὴν πορείαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως, τῆς ὁποίας ἡ σύγκλησις ἐχαρητίσθη ὡς σπουδαῖον γεγονός.

Κατὰ τὴν ἐναρκτήριον Συνεδρίαν, μετὰ τὸν λόγον τοῦ Προέδρου τοῦ Προεδρείου τῆς Κ.Ε.Κ. Δρος Egbert Emmen καὶ τοὺς καθιερωμένους χαιρετισμούς καὶ λοιπὰς προσφωνήσεις, τῇ προτάσει τοῦ Προεδρείου τῆς Κ.Ε.Κ. ἐξελέγη τὸ τριμελὲς Προεδρεῖον τῆς Γ. Συνελεύσεως. Οὐχὶ ἄνευ σημασίας εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ὡς Πρόεδρος προτάθη καὶ παμφηφει ἐξελέγη ὁ τέως Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Π.Σ.Ε. Δρ. W. A. Visser't Hooft, μόνιμος σύμβουλος τῆς Κ.Ε.Κ., ὅστις, δέον νὰ λεχθῆ, μετὰ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν πεῖραν, ἀλλὰ καὶ εὐφυῶς διηύθυνεν ἐπαξίως τὰς ἐργασίας τῆς Γεν. Συνελεύσεως.

Ἄλλαι σημαντικαὶ πράξεις τῆς Α' Συνεδρίας ἦσαν: α) Ψήφισις μεταβολῶν καὶ προσθηκῶν τινῶν ἐν τῷ Καταστατικῷ (Satzung) τῆς Κ.Ε.Κ., πρᾶγματι ἀναγκαιοτάτων διὰ τὴν ὁμαλωτέραν καὶ ἀποτελεσματικωτέραν περαιτέρω δραστηριότητα αὐτῆς, καὶ β) ἀποδοχὴ ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως ὡς τακτικῶν μελῶν δύο εἰσέτι Ἐκκλησιῶν, ἤτοι τῆς ἐν Πολωνίᾳ Μεθοδιστικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐν Ρουμανίᾳ Εὐαγγελικῆς Συνοδικῆς Πρεσβυτεριανῆς Ἐκκλησίας Αὐγουσταίας Ὁμολογίας.

Ἐν συνεχείᾳ, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Κ.Ε.Κ. Δρ. Glen Garfield Williams ἡ Ἐκθεσις αὐτοῦ, ἥτις ἀπετέλεσεν ἐν τῶν στοχαστικωτέρων καὶ περιεκτικωτέρων ἐν τῇ ἀπλότητί του κειμένων, τὰ ὁποῖα ἀνεγνώσθησαν εἰς τὴν παρούσαν Συνέλευσιν. Ὁ κ. Williams ἤρχισε τὸν λόγον του μετὰ τὴν ἐξῆς διαπίστωσιν: «Μία συνέλευσις — εἶπεν — ὡς ἡ παρούσα, ἀποτελεῖ κατ' οὐσίαν εὐκαιρίαν πρὸς διατύπωσιν δύο ἐρωτημάτων. Τὸ πρῶτον εἶναι: «κατὰ πόσον ἡ Κ.Ε.Κ. (ἡ οἰοσδήποτε ἄλλος οἰκουμενικὸς θεσμὸς) ἀναποκρίνεται πρᾶγματι εἰς τὰς οἰκουμενικὰς ἀνάγκας τῆς σημερινῆς πραγματικότητος»; Τὸ δεύτερον δέ, «κατὰ πόσον αἱ ἰδέαι καὶ αἱ δυνατότητες, αἱ ὁποῖαι ἐνσαρκοῦνται ἐντὸς τῆς Κ.Ε.Κ., γίνονται κατανοηταί, χρησιμοποιοῦνται καί, συνεπῶς, ὑποστηρίζονται ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν-Μελῶν αὐτῆς»; Εἶμαι βέβαιος, ὅτι αὐτὰ τὰ δύο ἐρωτήματα ἀποτελοῦν πρᾶγματι τὰς δύο ὄψεις ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ προβλήματος, ἥτοι «κατὰ πόσον αἱ διαστάσεις, δεσμεύσεις, ὑπευθυνότητες καὶ δυνατότητες οἰκουμενικῆς ἀποστολῆς διεσέδυσαν πρᾶγματι εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν βίον τῆς Εὐρώπης». Ἡ διαπίστωσις εἶναι, ὅτι ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐσημειώθη μὲν πρόοδος, ὑπάρχει ὅμως εἰσέτι δισταγμὸς. Εἰς τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Κ.Ε.Κ. δέον νὰ περιληφθῆ ἡ βαθμιαία προσέγγισις τῶν Ἐκ-

κλησιῶν τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ ὁσημέραι ἀνάπτυξις στενοτέρων σχέσεων μεταξὺ αὐτῶν. Ἡ μικρὰ σχετικῶς πρόοδος εἰς τὴν οἰκουμενικὴν δραστηριότητα τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς περιδεοῦς εἰσέτι ἐνατενίσεως παντὸς νέου σχήματος. Ὁ κ. Williams ἐχαρητίσθη τὴν Κ.Ε.Κ. ὡς «μικρὸν, ἀλλ' οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ὄργανον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Εὐρώπης» πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀναγκαίας διὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὸν Κόσμον ἐνότητος καὶ συνεργασίας. Ἐν συνεχείᾳ, ἀνεφέρθη εἰς τὴν περίοδον μεταξὺ Nyborg V καὶ Nyborg VI (Ὀκτώβριος 1967-Ἀπρίλιος 1971), τὴν κατάστασιν καὶ τὰς ἐν Εὐρώπῃ ἐξελίξεις, ὡς καὶ τὴν δράσιν τῶν ὀργάνων τῆς Κ.Ε.Κ. κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο. Ἀφοῦ δὲ δι' ὀλίγων ἐξέθεσε τὴν κρατοῦσαν σήμερον κατάστασιν, ἐκλείσει τὴν ὁμιλίαν μετὰ τὴν διατύπωσιν διαφόρων συμπερασμάτων καὶ τὴν χάραξιν προοπτικῶν τινῶν καὶ ἐπισημάνσιν τῶν ἀναγκαίων νὰ γίνουσι κατὰ τὴν προσεχῆ περίοδον. (Π.χ. αὔξησις ἐπαφῶν καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, προώθησις τῆς συνεργασίας μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ σύμπραξις μετ' ἄλλων Οἰκουμενικῶν Ὁργανισμῶν, ἐπιθυμούντων τὴν μετὰ τῆς Κ.Ε.Κ. συνεργασίαν). Εἰς ὅλην τὴν Ἐκθεσιν τοῦ κ. Williams ἐξήρθη, θεμελιωθεῖσα ἀγιογραφικῶς, ἡ ἀνάγκη συνεργασίας καὶ ἐνότητος.

Αἱ ἐργασίαι τῆς πρώτης ἡμέρας ἔληξαν μετὰ τὴν ψήφισιν τῶν σχηματισθεισῶν πέντε Ἐπιτροπῶν τῆς Γεν. Συνελεύσεως καὶ τὴν διαίρεσιν τῶν μελῶν αὐτῆς εἰς πέντε Τμήματα πρὸς περαιτέρω διεξαγωγὴν τῶν συζητήσεων. Τὰ σχηματισθέντα Τμήματα ἦσαν:

Τ μ ῆ μ α Α'. Θέμα: Θεολογία τῆς διακονίας καὶ διακονία τῆς Θεολογίας ἐν τῇ σημερινῇ πραγματικότητι.

Τ μ ῆ μ α Β'. Θέμα: Τί εἶναι ἡ θεία λατρεία σήμερον; α) Λειτουργία, β) διακονία τοῦ κηρύγματος, γ) λατρεία τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ βίῳ.

Τ μ ῆ μ α Γ'. Θέμα: Ἐκκλησίαι καὶ Χριστιανοὶ ἐν τῇ διακονίᾳ τῆς Κοινωνίας. Ὁ ἀγὼν διὰ κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν δικαιοσύνην.

Τ μ ῆ μ α Δ'. Θέμα: Ἡ διακονία τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Χριστιανῶν δι' ἐλευθερίαν καὶ συμφιλίωσιν ἐν τοῖς πεδίοις συγκρούσεων καὶ ἀνταγωνισμῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ Κόσμου γενικῶς, καὶ

Τ μ ῆ μ α Ε'. Θέμα: Τὸ μελλοντικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐκκλησιαστικὴ, κοινωνικὴ, πολιτιστικὴ, πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ κατάστασις ὡς πρόσκλησις διὰ τοὺς χριστιανούς τοῦ μέλλοντος.

Κατὰ τὴν πορείαν τῶν συζητήσεων διηρέθη ἕκαστος Τμῆμα, πρὸς καλυτέραν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν, εἰς τρεῖς Ὁμάδας, ἕκαστη τῶν ὁποίων ἐξήτασε μίαν πτυχὴν τοῦ θέματος τοῦ Τμήματος. Ἄρα συνεζητήθησαν εἰς τὰ Τμήματα καὶ τὰς Ὁμάδας ἐν

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΣΩΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ*

Β'

Εἰς τοὺς συνοπτικοὺς Εὐαγγελιστάς.

Ἡ διδασκαλία περὶ «τὸ Μυστικὸν Σῶμα» ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς Π.Δ. καὶ ἐντεῦθεν ἀναπτύσσεται βαθμιαίως, ἰδίως δὲ εἰς τὴν Κ.Δ., ἀρχομένης ἀπὸ τοὺς συνοπτικοὺς Εὐαγγελιστάς. Ἐκαστος τῶν συνοπτικῶν ἐμφανίζει τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν μὲ τὸν ἰδικὸν του τρόπον.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς λ.χ. Μᾶρκος ἔχει ὡς κέντρον τῆς διδασκαλίας του τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ, ὅστις γίνεται ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς νέας ζωῆς, ἡ δὲ Ἐκκλησία παρουσιάζεται ὡς μία ἐν Χριστῷ πληρότης καὶ κοινωνία.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἐμφανίζει «τὸ Μυστικὸν Σῶμα» ὡς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ ὅπως τὴν ἐδίδασκεν ὁ Ἰησοῦς, παραθέτων συγχρόνως καὶ τὴν εἰκόνα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀνέμενον οἱ Ἰουδαῖοι.

Ἡ βασιλεία αὕτη τοῦ Θεοῦ εἶναι στενῶς συνδεδεμένη μὲ τὸ Πρόσωπον τοῦ Θεοῦ-Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ Του Χριστοῦ, μολονότι ἡ ὅλη διδασκαλία ἐκφράζει τι τὸ μυστηριώδες καὶ μὴ δυνάμενον εὐκόλως νὰ κατανοηθῇ.

Τέλος, ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς εἰς τὰς Πράξεις ἀσχολεῖται κυρίως μὲ τὸ «Μυστικὸν Σῶμα», διότι τὸ Εὐαγγέλιόν του, θὰ ὑπεστήριζε τις, ἀποτελεῖ τὴν θεολογικὴν εἰσαγωγὴν τῶν Πράξεών του.

Παρὰ πάντα ταῦτα, ἡ βαθυτέρα θεολογικὴ ἔρευνα τῆς Κ.Δ. ἀποδεικνύει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐμβρυωδῆς ὑπαρχούσης ἐν τῇ Π.Δ. διδασκαλίας τοῦ Μυστικοῦ Σώματος, ὡς κοινωνίας ἁγίων μὲ κέντρον τὸν Θεάνθρωπον Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Κ.Δ., ἂν καὶ ἔχωμεν ἀνάπτυξιν τινὰ τῆς διδασκαλίας περὶ Ἐκκλησίας ὡς Σώματος Χριστοῦ, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ διακρίνωμεν συστηματικωμένην ἐκθεσιν τῆς διδασκαλίας ταύτης.

* Συνέχεις ἐκ τῆς σελ. 681 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 27-28 τεύχους

συνόλω 15 ἐπὶ μέρους πλευραὶ τοῦ γενικοῦ θέματος, τὸ ὅποιον τοιουτοτρόπως συνεζήτηθη, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ἐξαντλητικῶς. Ὁ ὑπογραφόμενος κατόπιν τῆς δηλώσεως συμμετοχῆς του ἐτοποθετήθη εἰς τὸ Τμήμα Γ', ἔλαβε δὲ μέρος εἰδικώτερον εἰς τὰς συζητήσεις τῆς α' Ομάδος τοῦ Τμήματος τούτου.

(Συνεχίζεται) Πρεσβ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ

Ἡ ἐποχὴ τῆς Κ.Δ. ἦτο ὁ χρόνος τῆς ὑπερφυσικῆς Ἀποκαλύψεως, ἐνῶ ἡ ἐποχὴ τῶν μεταποστολικῶν καὶ μεταγενεστέρων χρόνων ἦτο ἡ περίοδος τῆς συστηματικοποιήσεως τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ συνεχῶς ἀναπτυσσομένη Ἐκκλησίᾳ. Οἱ Ἀποστολικοὶ Πατέρες συνδέουν τὰς δύο προαναφερθείσας ἐποχάς, διαδραματίζοντες σπουδαιότατον ρόλον, ὡς μάρτυρες τῆς ἀρχαίας Ἀποστολικῆς Παραδόσεως, ἡ ὁποία βαθμιαίως ἀναπτυσσομένη συνεχίζεται ὡς Ἐκκλησιαστικὴ Παράδοσις.

Οἱ Συνοπτικοὶ Εὐαγγελισταὶ δὲν ὁμιλοῦν κατ' εὐθείαν διὰ «τὸ Μυστικὸν Σῶμα», ἀλλὰ πλαγίως πως. Κατ' εὐθείαν ὁμιλοῦν μόνον διὰ τὸν Κύριον, τὸν Ὅποιον ὅμως δὲν «ἐγκλωβίζουν» ἐντὸς τῶν περιωρισμένων ὁρίων τῆς τριετοῦς ἐν τῇ γῆ ζωῆς καὶ δράσεώς Του, ἀλλ' ἐμφανίζοντες Αὐτόν ὡς Ἱστορικὸν καὶ Ὑπεριστορικὸν πρόσωπον ταυτίζουσι Τοῦτον μὲ τὴν Ἐκκλησίαν Του, καθιστῶντες οὕτως Αὐτόν καὶ Πρόσωπον Μυστικόν.

Ἐκαστος ὅμως τῶν Ἱερῶν Εὐαγγελιστῶν ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἴδιον Πρόσωπον, τὸν Ἱστορικὸν Ἰησοῦν, ἐκινῶν ἀπὸ διαφόρους θεολογικάς, θὰ ὑπεστήριζε τις, ἀφετηρίας.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς λ.χ. Μᾶρκος ἔχει ὡς κέντρον καὶ ἀφετηρίαν τῆς διδασκαλίας του τὸν Γολγοθᾶ, συμφωνῶν καὶ μὲ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, ἐκ τοῦ ὁποίου Γολγοθᾶ ἀρχεται ἐφεξῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ μία πνευματικὴ μάχη μεταξὺ τῶν μαθητῶν καὶ ὁπαδῶν τοῦ Χριστοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἑτέρου. Ἡ μάχη αὕτη ἀρχίζει μὲ τὴν νοοτροπίαν περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ γράμματος τοῦ Νόμου, ὅπερ ἀποκτείνει, μὲ ἐκπροσώπους τοὺς Φαρισαίους — καὶ αἱ μετέπειτα ἐποχαὶ παρουσιάζουν πολλοὺς τοιούτους ἀνθρώπους — καὶ τοὺς δεχομένους, ἐξ ἑτέρου, τὴν καθοδήγησιν τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ ζωοποιούντος τοῦ Θεοῦ Πνεύματος, μὲ ἐκπροσώπους τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς ἐνσυνειδήτως μαθητὰς αὐτῶν.

Ἦτο λοιπὸν ἀναπόφευκτος ἡ προαναφερθεῖσα πάλῃ, ἡ ὁποία θὰ συνεχίζεται εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ πάλῃ αὕτη ἐμφανίζεται ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου εἰς τὴν ἐκδήλωσιν ἐκείνην τοῦ Κυρίου, καθ' ἣν Οὗτος περιέρχεται τὰς κόμας καὶ πόλεις παρθένων ἱασιν, παρηγορίαν, συμπάθειαν καὶ ἀγάπην εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι πιθανὸν εἰς τὸ μέλλον θὰ ἀπετέλουν τοὺς συμπολίτας τῆς Βασιλείας του, τῆς Ἐκκλησίας του, τοῦ Σώματός του. Ὡς ἀνταπόδοσιν ὅμως τῆς εὐεργετικῆς ταύτης, πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τοῦ Χριστοῦ ἐνεργείας, οἱ Φαρισαῖοι, κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν, «ἐξελθόντες εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβου-

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Ι

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ζ'. ΑΝΩΤΕΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ—ΕΠΟΠΤΗΣ

'Αριθ. Πρωτ. 930

'Εν Καβάλα 30 'Οκτωβρίου 1974

Π ρ ό ς

Τους κ. κ. 'Εκπαιδευτικούς Λειτουργούς Μέσης και Δημοτικής 'Εκπ/σεως Ζ' 'Ανωτέρας 'Εκπ/κής Περιφέρειας.

ΘΕΜΑ: «Κατηχητικά Σχολεία».

Δια τής παρούσης επιθυμούμεν νά επιστήσωμεν τήν προσοχήν τών Λειτουργών τής Μέσης και Δημοτικής 'Εκπ/σεως τής καθ' ήμάς Ζ' 'Εκπ/κής Περιφε-

λιον έποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτόν ἀπολέσωσιν (Μαρκ. γ' 6).

Κατά τόν Εὐαγγελιστήν, σκοπός τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἦτο νά ἔλθῃ διὰ νά ἀποθάνῃ διὰ τόν ἄνθρωπον, καί αὕτη ἦτο ἡ ἀρχή τοῦ Εὐαγγελίου (αὐτοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ) (Μαρκ. ι' 1).

Εἰς τὰς βασικάς ταύτας ἰδέας τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ὅστις πρῶτος συνέγραψε τὸ Εὐαγγέλιόν του ἐν σχέσει με τοὺς λοιποὺς Εὐαγγελιστάς, στηρίζονται ἐν πολλοῖς καί οἱ ἕτεροι Εὐαγγελισταί. Εὐρίσκομεν εἰς αὐτοὺς τὴν βασικὴν ἀρχήν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὡς μέλος τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, πρέπει νά ἔχῃ εἰρήνην, εἰρήνην πρὸς ἑαυτόν, πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς τὸν Θεόν, ἡ ὁποία θά δημιουργήσῃ εἰς αὐτόν ἐνότητα μετὰ τοῦ Θεοῦ.

Οὐχ ἤττον ὅμως καί ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἐκθέτει εἰς τὸ εὐαγγέλιόν του τὰς ἀπόψεις του, ἐν σχέσει με τὴν διδασκαλίαν περὶ τὸ Μυστικὸν τοῦ Κυρίου Σώματος, λίαν συμπερασματικῶς.

'Εμφανίζει οὕτω τὴν 'Εκκλησίαν εὐρισκομένην εἰς μίαν συνεχῆ μυστηριακὴν καί πνευματικὴν ἐνότητα μετὰ τὸν Κύριον, τὴν κεφαλὴν τῆς.

Εἰς τοὺς τελευταίους, ἴσως, λόγους τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸ τῆς 'Αναλήψεώς Του, τοὺς ὁποίους ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος διασώζει, ἀντιλαμβανόμεθα τὴν νίκην τοῦ Χριστοῦ καί τὴν δυνάμιν Του, τὴν ὁποίαν Αὐτὸς μεταδίδει διηγετικῶς εἰς τὴν 'Εκκλησίαν Του. Μετὰ τὴν νίκην αὐτὴν τελειώνει ὁ Εὐαγγελιστὴς τὰς ἀπόψεις του περὶ 'Εκκλησίας, τὰς ὁποίας θέτει ὡς τὸ συμπέρασμα μιᾶς ἀληθοῦς προσωπικῆς ἐμπειρίας, μιᾶς ἐμπειρίας γενικώτερον ἐκκλησιαστικῆς.

Κατὰ τὸν 'Ι. Εὐαγγελιστήν, ὁ Κύριος εἶπεν: «ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καί ἐπὶ γῆς... καί ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος». (Ματθ. κη', 18-20).

Τὴν συνεχῆ λοιπὸν ταύτην παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ

ρείας ἐπὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν 'Εκκλησιαστικῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Πάντες οἱ ὄντως σκεπτόμενοι "Ἕλληνες, ἰδίᾳ δὲ οἱ 'Εκπαιδευτικοί, γνωρίζομεν καί τιμῶμεν τὸ μέγα ἔργον, τὸ ἐπιτελούμενον ἀπὸ πολλῶν δεκαετιῶν ἐν τοῖς Κατηχητικῶν Σχολείοις.

Τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον θεσπισθὲν ὑπὸ τῆς 'Ελλαδικῆς 'Εκκλησίας εἰς ἐποχὴν κρίσεως τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος καί ἐπικινδύνου διαβρώσεως τῆς νεολαίας ὑπὸ ὕλιστικῶν προπαγανδῶν, ἀνδρωθὲν δὲ ἀκολούθως εἰς ἀξιολογώτατον πνευματικὸν κίνημα, ἐπαιδαγώγησεν ἄνδρας καί γυναῖκας μετὰ πνεῦμα ὀρθόδοξου εὐσεβείας καί ἐθνικοῦ φρονήματος, ἀνέδειξε ζηλωτὰς ἐργάτας τῆς παιδείας, κληρικούς μετὰ βαθεῖαν συναί-

τὴν ζῆ οὐσιωδῶς πάντοτε ἡ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία, καί αὐτὸ εἶναι τὸ ἰσχυρότερον ὄπλον τῆς.

'Εξετάζοντες τώρα τὴν θέσιν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ παρατηροῦμεν, ὅτι οὗτος δίδει μεγίστην σημασίαν εἰς τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον τῶν 'Αποστόλων, τὸ ὁποῖον συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὴν ἐξάπλωσιν δῆλον ὅτι τῆς 'Εκκλησίας Του.

'Ο 'Ιησοῦς, ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Λουκᾶ, παραγγέλλει, νά κηρύξουν οἱ 'Απόστολοι τὴν ἔλευσιν τῆς βασιλείας Του. Οἱ δὲ 'Απόστολοι εἶναι οἱ στενῶς συνδεδεμένοι μετὰ τὸν Κύριον, εἶναι οἱ πρεσβεύοντες καί ἐργαζόμενοι χάριν τοῦ ἀνθρώπου.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἐνότης τῶν 'Αποστόλων μετὰ τὸν Κύριον, ὥστε ἡ ἀποδοχὴ ἢ ἡ ἀπόρριψις ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου ἀντανακλᾷ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ. «'Ο ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καί ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με» (Λουκ. 10,16).

Γενικῶς εἰς τοὺς συνοπτικοὺς Εὐαγγελιστάς παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐμφανίζεται ὡς τὸ κέντρον τῆς 'Ιστορίας, ἔχων δικαίωμα νά ὀμιλῇ διὰ τὸν ἑαυτόν Του καί νά ζητῇ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θελήματός Του. 'Ο 'Ιστορικὸς 'Ιησοῦς ζητεῖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον νά ἐνωθῇ καί οὗτος μετὰ τὴν 'Αγίαν Τριάδα. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἐν τοῖς μυστηρίοις χορηγουμένης Θείας Χάριτος ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ. 'Ο ἄνθρωπος εἶναι ἀδύνατος μόνος νά ἔλθῃ διὰ νά συγκατοικήσῃ μετὰ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ Βασιλεῖον τῆς 'Απολυτρώσεως, ἀλλὰ ὁ Κύριος παραμένει πάντοτε συμπαράστατος εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νά εὐρῆ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὁ ἄνθρωπος καί ἔχασεν. «'Ιδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. κη', 18-20), λέγει Κύριος ὁ Θεός.

'Αρχιμ. ΤΙΜΟΘ. ΤΡΙΒΙΖΑΣ, M. Phil.

σθησιν τῆς ἀποστολῆς, ἰεράρχας ἀξίους καὶ τιμίους συνεχιστὰς τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου.

Ὁ θεσμὸς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἀπεδείχθη ἐν τοῖς πράγμασιν ἄξιός τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους. Ἡ εὐεργετικὴ αὐτῆ ἐπίδρασις εἶναι καταφανὴς ἐφ' ὅλων τῶν στρωμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἀπὸ τῶν μικρῶν παιδιῶν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, μέχρι τῶν φοιτητικῶν κύκλων, τῆς ἐργατικῆς τάξεως καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, τὸ ἱεραποστολικὸν Κατηχητικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ ποικίλας ὀνομασίας καὶ ὀργανωτικὰ συστήματα, δι' ὀμιλιῶν καὶ ψυχαγωγικῶν ἐδαιριῶν, ἐν ναοῖς καὶ ἐν νεανικοῖς ἐντευκτηρίοις καὶ ἐν αἰθούσαις καὶ ἐν κατασκηνώσεσι, διὰ βιβλίων καὶ περιοδικῶν ἀπευθυνομένων εἰς ἀνθρώπους ποικίλων διαφροντῶν καὶ διαφόρου πνευματικῆς οὐράτης, τὸ Κατηχητικὸν κίνημα κατώρθωσε νὰ ἐπιτελέσῃ μέγα παιδευτικὸν καὶ ἀνθρωποπλαστικὸν ἔργον εἰς τὴν Πατρίδα μας.

Ἀυτονόητον τυγχάνει κατόπιν τούτων, ὅτι οἱ ἐκπαιδευτικοί, ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ ἐκ πεποιθήσεως διακονοῦντες τὸ ἔργον τῆς παιδείας καὶ τῆς διαπλάσεως χαρακτήρων, ἐκτιμῶντες τὴν μεγάλην πνευματικὴν εἰσφορὰν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ θεωροῦντες ταῦτα ὡς ἐπίκουρον πολῦτιμον εἰς τὸ ἔργον των, δεόν νὰ συμπαρίστανται παντοιοτρόπως καὶ ἐκ ψυχῆς νὰ ἐπισχρῶν ἠθικῶς τὸ Κατηχητικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ ἐκ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν ἐργαζόμενοι καὶ ὡς Κατηχηταί, ἄς συνεχίσουν προσφέροντες τὴν διακονίαν ταύτην, πρόθυμοι συνεργάται τῶν κατὰ τόπους Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, οἱ λοιποὶ πάντες ἄς ἐνθαρρύνωμεν τοὺς μαθητὰς μας, διὰ νὰ ὑπερνεύσῃ δυσχερείας καὶ νὰ φοιτοῦν τακτικῶς εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Αἱ ὥραι λειτουργίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων δεόν νὰ εἶναι σεβασταί, νὰ μὴ ὀρίζεται δὲ ἄλλου εἶδους ἐνασχόλησις τῶν μαθητῶν κατὰ τὰς ὥρας ταύτας, ὥστε νὰ διεξάγῃται ἀπροσκόπτως τὸ ἔργον των.

Ἄς διευκολύνωμεν προσέτι τὴν κυκλοφορίαν τῶν Χριστιανικῶν περιοδικῶν, τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐγκεκριμένων, διὰ νὰ εὐρίσκουν ὑγιᾶ πνευματικὴν τροφήν οἱ νέοι μας ἀπὸ τὸ ἐλεύθερον ἀνάγνωσμά των.

Ἡ εὐδοκίμησις τοῦ ἔργου τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων δεόν ν' ἀποτελῇ μέριμναν πάντων τῶν Ἐκπαιδευτικῶν. Τοῦτο θ' ἀνταποκρίνηται πρὸς τὴν προσδοκίαν ὄχι μόνον τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐποπτευουσῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ἀρχῶν.

Ὁ Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος—Ἐπόπτης

ΔΗΜ. ΚΟΥΤΑΛΟΣ

'Αριθ. Πρωτ. 963

'Ἐν Καβάλα 6ῃ Νοεμβρίου 1971

Π ρ ὶ σ

Τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητοῦσας τῶν Δημοσίων καὶ Ἰδιωτικῶν Σχολείων Μέσης καὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῆς Ζ' Ἀνωτέρας Ἐκπαιδευτικῆς Περιφέρειας.

'Αγαπητά μου παιδιά,

Μὲ τὴν ἐναρξιν τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1971-1972 ἀπευθύνω πρὸς ὅλους καὶ ὅλας σας χαίρετισμόν ἀγάπης καὶ εὐχὰς δι' ὑγείαν καὶ καρποφόρους σπουδὰς.

Εὐρίσκεσθε εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ τῆς δημιουργίας. Ἡ βαθύτερα χαρὰ πηγάζει πάντοτε ἀπὸ τὴν δημιουργικὴν ἐργασίαν. Τώρα προπαρασκευάζετε τὸ μέλλον σας. Τώρα διαπλάσσετε τὸν χαρακτήρα σας. Ἀύριον σεῖς θὰ ἀποτελέσετε τὴν ὥριμον Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν καὶ θ' ἀναλάβετε τὴν βαρύναν καὶ τιμητικὴν ἀποστολήν νὰ συνεχίσετε τὴν λαμπρὰν τοῦ Ἔθνους μας Ἱστορίαν, ἄξιοι ἀπόγονοι ἡρώων καὶ μαρτύρων. Σεῖς θὰ ἀποτελέσετε τὸ ἐπιστημονικόν, τὸ πνευματικόν καὶ οικονομικόν δυναμικόν τῆς Πατρίδος. Σεῖς θὰ γίνετε Πατέρες καὶ Μητέρες, μὲ τὸν ὄρατον κληρὸν τῆς ἀνατροφῆς παιδιῶν, πολιτῶν τοῦ Ἔθνους καὶ μελῶν τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

'Αντιλαμβάνεσθε λοιπὸν εἰς ποῖον ὕψος πρέπει νὰ ἀρθῆτε καὶ ποῖον χαρακτήρα νὰ διαμορφώσετε, διὰ νὰ ἀνταποκριθῆτε εἰς τὴν ὑψηλὴν μελλοντικὴν ἀποστολήν σας.

Ἡ Πολιτεία διὰ τῶν Σχολείων καταβάλλει συστηματικὴν προσπάθειαν διὰ τὸν γνωστικὸν ἐξοπλισμόν σας καὶ τὴν ἐν γένει παιδείαν σας.

Παρολλήλως ὁμοῦ καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἡ μεγάλην παιδαγωγὸς τῆς ἀνθρωπότητος, σπεύδει εἰς βοήθειάν σας. Ἡ βοήθεια τῆς Ἐκκλησίας ἀφορᾷ εἰς τὸν πρῶτον τῆς ὑπάρξεώς μας, ἀποβλέπουσα ὄχι ἀπλῶς εἰς τὴν μόρφωσιν, ἀλλὰ εἰς τὴν λύτρωσιν καὶ τὴν σωτηρίαν.

Ἀπευθύνομαι λοιπὸν πρὸς σᾶς καὶ σᾶς συμβουλεύω. Ἀποφασίσατε νὰ ζήσετε ὡς συνειδητὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία διὰ δύο τρόπων πραγματώνει τὸ μορφωτικὸν καὶ λυτρωτικὸν τῆς ἔργον. Διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς λατρευτικῆς ζωῆς. Συμφέρον σας μέγα εἶναι νὰ καρποθῆτε τὸν πνευματικὸν πλοῦτον ποὺ σᾶς προσφέρει ἡ Ἐκκλησία μας. Ὁ λόγος τῆς σᾶς προσφέρεται εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον καὶ εἰς τὸ Χριστιανικὸν ἐντυπον. Ἐνταχθῆτε εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Κάμετε τὸ Χριστιανικὸν περιοδικὸν καὶ βιβλίον μόνιμον σύντροφον τοῦ βίου σας. Κλείσατε τὰ ἀυτιά σας εἰς τὰς σειρῆνας τῆς ἀπάτης, εἰς τὴν εἰρωνείαν τῶν δῆθεν προοδευτικῶν.

Βεβαιωθῆτε, ὅτι οὐδεὶς ποτὲ ἐξέφρων μετενόησε διὰ τὴν φοίτησίν του εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Πλήθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, σοβαρῶν οἰκογενειαρχῶν καὶ κοινωνικῶν παραγόντων, διαανομένων, ἐπιστημῶν ὑψηλῆς στάθμης ὄλων τῶν κλάδων ὁμολογοῦν ἐκ τῆς πείρας τῶν τὴν τεραστίαν ὠφέλειαν, πὺν εὔρον εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Εἰς τὰ Σχολεῖα ταῦτα σὰς προσφέρεται, εἰς ἀτμόσφαιραν ἐλευθερίας καὶ εὐσεβείας, εἰς ἐν ἄριστον παιδαγωγικὸν περιβάλλον, ἢ πίστις καὶ τὸ βίωμα τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἀπηροτισμένη Χριστιανικὴ κοσμοθεορία καὶ βιοθεορία. Ἡ Ἐκπαίδευσις αἰσθάνεται πάντοτε τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ὡς πολὺτιμον βοθητὸν εἰς τὸ ἰδικὸν τῆς ἔργον. Ἡμεῖς οἱ παιδαγωγοὶ σὰς μετὰ προθυμίας καὶ χαρᾶς σὰς ἐμπιστευόμεθα εἰς τὴν παιδαγωγικὴν φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκεῖ θὰ ἀσκηθῆτε καὶ εἰς τὴν συνειδητὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν δευτέραν μεγάλην προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν λατρευτικὴν ζωὴν. Ἐπιβληθῆτε εἰς τὴν φυσικὴν ῥαθυμίαν καὶ ἀσκήσατε ἐλευθέρως τὸν ἑαυτὸν σὰς διὰ νὰ μὴ ἀπουσιάζετε ποτὲ ἀπὸ τὰς λατρευτικὰς συνάξεις τῆς ἐνορίας σὰς καὶ ἀπὸ τὸν σχολικὸν ἐκκλησιασμὸν. Ἡ λατρευτικὴ ἀγωγή ἀποτελεῖ οὐσιωδὴ τὴν μέθοδον διαπαιδαγωγήσεως τοῦ νέου πρὸς ὀλοκλήρωσιν καὶ πλήρη συγκρότησιν τῆς προσωπικότητός του.

Φιλοσοφῆσατε τὴν ζωὴν σὰς· ὑψωθῆτε ὑπεράνω τῆς ἐπιπολαούσης τῶν καιρῶν καὶ θελήσατε νὰ ἀντιστρατευθῆτε εἰς τὸ ρεῦμα τῆς φθορᾶς, ὥστε νὰ ἀποτελέσετε τὴν ἠρωϊκὴν πρωτοπορίαν τῆς νεολαίας ὄλου τοῦ κόσμου διὰ μίαν ἐπιστροφὴν καὶ ἐμμονὴν εἰς τὰς δεδοκιμασμένας ἀξίας. Ἡ λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας ἄς καταστή ἢ μόνιμος ἀνακαινιστικὴ πηγὴ τοῦ βίου σὰς.

Μὲ τοιαύτην πνευματικὴν πορείαν, τὸ μέλλον σὰς διαγράφεται ἐπιτυχῆς καὶ μεστὸν καρποφορίας βαρυσίμου, ὅπως τὸ προγραμματίζετε οἱ ἴδιοι, ὅπως τὸ ἐπιθυμοῦν οἱ γονεῖς σὰς, ὅπως ἀγωνιζόμεθα νὰ σὰς παρασκευάσωμεν οἱ παιδαγωγοὶ σὰς καὶ ὅπως τὸ δραματίζεται τὸ Ἔθνος μας.

Ὁ Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος—Ἐπόπτης

ΔΗΜ. ΚΟΥΤΑΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΕΒΡΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς

Τοὺς κ. κ. Γυμνασιάρχας καὶ Διευθυντὰς
τῶν Γυμνασίων.

Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, ὡς εἶναι γνωστὸν εἰς πάντας, ἀσκοῦν παράλληλον καὶ πλήρως ἑναρμονισμέ-

νην πρὸς τὸ Σχολεῖον ἠθικοπλαστικὴν καὶ ἐθνικὴν ἀγωγὴν, ἐπιτυγχάνοντα τὴν διάπλυσιν τοῦ χαρακτήρος τῶν μαθητῶν, ὥστε νὰ φθάσουν εἰς τὸ ἰδανικὸν τοῦ τελείου πολίτου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς χριστιανοῦ.

Τὸ ἔργον τῶν εἶναι πολύμοχθον καὶ ἄξιον πάσης ἐξάρσεως. Μέσα εἰς τὰς χριστιανικὰς ὁμάδας οἱ νέοι μας αἰσθάνονται ἀσφάλειαν, αἰσιοδοξίαν. Διὰ τῆς ὑπευθύνου καὶ συστηματικῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας ἀποφεύγουν τοὺς ἐν τῇ κοινωνίᾳ παντοίους κινδύνους καὶ βαδίζουσι τὴν ὀρθὴν ὁδόν, ἣν χαράσσει ἢ Πολιτεία καὶ ἢ Ἐκκλησία.

Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι οὐσιαστικὴ ἢ ἐθνικὴ προσφορὰ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, παρακαλοῦμεν ὅπως συνιστᾶτε εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν τὴν φοίτησιν τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν εἰς αὐτὰ καὶ παρέχητε πᾶσαν διευκόλυνσιν εἰς τε τοὺς ἐπιφορτισμένους ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ βαρὺ ἔργον τῆς χριστιανικῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ εἰς τὰς μαθητρίδας.

Ἄλλὰ καὶ ἅπαντες οἱ ἄλλοι ἐκπαιδευτικοὶ ἔχουν ἰερόν ὑποχρέωσιν νὰ συντρέχωσι κατηχητὰς καὶ καθηγουμένους, προσφέροντες προθύμως τὰς ὑπηρεσίας τῶν καὶ συμμετέχοντες εἰς τὰς ὀργανουμένας ἐκάστοτε ἐκδηλώσεις τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Διὰ τῆς πλήρως ἑναρμονισμένης παραλλήλου χριστιανικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀγωγῆς θὰ ἐπιτύχωμεν νὰ ὀδηγήσωμεν εἰς τὴν ὀρθὴν διαπαιδαγωγῆσιν τοὺς νέους καὶ τὰς νέας μας καὶ νὰ τοὺς καταστήσωμεν ὑπερηφάνους καὶ ἀξιόους συνεχιστὰς τῶν παραδόσεων τοῦ ἀφθάστου Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ.

Ἐκάστην Τρίτην ἀπὸ 17ην ὥραν ἕως 19ην ὥραν λειτουργεῖ Κατηχητικὸν Θελέων Ἀνωτέρου Κύκλου καὶ ἐκάστην Πέμπτην ἀπὸ 17ην ἕως 19ην ὥραν Κατηχητικὸν Ἀνωτέρου Κύκλου Ἀρρένων ἐν Ἀλεξανδρουπόλει.

Ὡς ἐκ τούτου δέον, ὅπως μὴ δοῖζονται ἄλλαι ἐκδηλώσεις τῶν Σχολείων συμπιπτοῦσαι μὲ τὰς ἀνωτέρω ὥρας· τὰ Φροντιστήρια καταρτίσονται τὰ προγράμματά των, ὥστε τὰς ἀνωτέρω ὥρας οἱ μαθηταὶ τῶν τριῶν τελευταίων τάξεων νὰ εἶναι ἐλεύθεροι πρὸς φοίτησιν εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Ὁ Διοικητικὸς Ἐπιθεωρητὴς Μ. Ε.

ΚΩΝ/ΤΙΝΟΣ Α. ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ὁ Μητροπολίτης Γερμανίας Ἰάκωβος (†)

Ὁ κατόπιν αὐτοκινητιστικοῦ ἀτυχήματος τόσον προώρως ἀφαρπαγείς ἐκ τῆς ἐπιγειῶν ζωῆς Μητροπολίτης Γερμανίας κυρὸς Ἰάκωβος ὑπῆρξε μία προσωπικότης, ἣτις ταχέως προσείληψε τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην οὐ μόνον τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἑτεροδόξων, μεθ' ὧν οὗτος ἤρχετο εἰς ἐπαφήν.

Ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης διεκρίνετο διὰ τὴν θεολογικὴν μόρφωσιν καὶ τὴν βυζαντινὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀγωγήν, διὰ τὴν ἀπλότητα, τὴν γλυκύτητα καὶ τὸ εὐχαρι τοῦ χαρακτήρος του, διὰ τὴν εὐρύτητα τῶν πνευματικῶν του ὁριζόντων, διὰ τὴν ἀκαταπόνητον ἐδκνησίαν καὶ δραστηριότητά του ἀνὰ τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις τῆς δικαιοδοσίας του, πρὸς ἐκδήλωσιν τοῦ στοργικοῦ καὶ ἀπροσωπολήπτου ἐνδιαφέροντός του ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ποιμνίου του καὶ διὰ τὸ γνήσιον οἰκουμενικὸν του πνεῦμα, ὅπερ συνετέλει, ὥστε νὰ προβάλληται καὶ γίνηται ἀγαπητὴ ἡ Ὁρθοδοξία εἰς τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ προτεσταντικοὺς κύκλους τῆς Ἑδρώπης. Νωπαὶ παραμένουν ἀκόμη εἰς τὰς ψυχὰς πάντων τῶν μετασχόντων τοῦ Γ' Οἰκουμενικοῦ Συνεδρίου τοῦ Regensburg αἱ ἐντυπώσεις ἐκ τῆς ἀκτινοβολίας τῆς προσωπικότητος τοῦ ἐκλιπόντος Μητροπολίτου.

Κύριος τάξει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων!

Τὸ νόημα τοῦ ἀληθοῦς ἀνθρωπισμοῦ.

Αἱ μετὰ πάσης λαμπρότητος ἑορτασθεῖσαι εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἑορταί τῆς Θείας Ἐπιφανείας ὑπέμνησαν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὸ νόημα τοῦ δι' αὐτῆς ἀποκαλυφθέντος ἀληθοῦς ἀνθρωπισμοῦ, ὅστις ἀποβλέπει εἰς τὴν θέωσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὡς χαρακτηριστικῶς ἐτόνισεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος εἰς τὸ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἑορτῶν μεταδοθὲν μῆνυμά του, αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἑορταί ἀνατρέπουσιν τὴν ἀντίληψιν, ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀπλῶς ἀριθμὸς ἢ μηχανὴ καὶ θεμελιώνουν τὴν μοναδικήν, τὴν ἀνεπαράληπτον ἱερότητα καὶ ἀξίαν κάθε ἀνθρώπου, πρὸς ζῆ ἐπάνω εἰς τὸν πλανήτην μας. Ὁ ἀνθρώπος κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Βορέφους τῆς Βηθλεέμ, ἔχει ἀπειρον ἀξίαν, ἀκόμη καὶ ὡς μεμονωμένον ἄτομον. Ἀλλὰ καὶ ὡς μέλος τοῦ συνόλου δὲν καταστῆ ἐξάρτημα μιᾶς μηχανῆς, ἀλλὰ μέλος ἐνὸς ζωντανοῦ συνόλου, ἐνὸς σώματος, τοῦ ὑπερφυσικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἡ συμμετοχή του εἰς τὸ αὐτὸ σύνολον δὲν τὸν ἐξευτελίζει, ἀλλὰ τὸν ἐξυψώνει, τὸν καθιστᾷ «θείας κοινωνὸν φύσεως». Μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ὁ ἀνθρώπος, ἐνσωματούμενος εἰς τὸ θεανθρώπινον σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν του, γίνεται καὶ αὐτὸς Θεός».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, εἶναι περιττὸν νὰ σημειωθῆ, ὅτι οἰαδήποτε οὐμανιστικὴ κίνησις καὶ πολιτιστικὴ προσπάθεια θὰ ἀποβῆ ἄκαρπος ἢ καὶ βλαβερά, ὅταν δὲν ἐμπνέται ὑπὸ τοῦ γνησίου αὐτοῦ ἀνθρωπιστικοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον μόνον ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκκολληθῆ καὶ νὰ ἀναπτυχθῆ οὐχὶ εἰς οὐτοπία, ἀλλ' εἰς ζῶσαν πραγματικότητα.

Ἐκκλησιαστικὴ Βιβλιοθήκη

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἶναι χαρακτηριστικὴ τῶν προσδοκιῶν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ἡ χαρὰ μετὰ τῆς ὁποίας ἐγένετο δεκτὴ ἡ εἶδησις, καθ' ἣν ἐδημοσιεύθη ὁ Κανονισμὸς περὶ ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ σχετικὴ Ὑπηρεσία-συμφώνως πρὸς τὸν κανονισμὸν τοῦτον — θὰ ἐπάγεται εἰς τὴν Μόνιμον ἐπὶ τῆς Ἀρχιεραγματείας Συνδικτὴν Ἐπιτροπήν.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Βιβλιοθήκη, ἣτις λειτουργεῖ δαπάναις τοῦ ΟΔΑΕΠ, περιλαμβάνει τὰς ἐπὶ μέρος βιβλιοθήκας τῆς Ἱεράς Συνόδου, τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου, τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῆς Ἱεράς Μονῆς Ἀσωμάτων (Πετρούκη) καὶ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσιῶν, αἵτινες συστεγάζονται εἰς τὸ ἐπεκτεινόμενον κτίριον τοῦ Διοικητικοῦ Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς εἶναι φανερόν, ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Βιβλιοθήκη, ἐντὸς τῆς ὁποίας λειτουργεῖ καὶ ἀναγνωστήριον, θὰ ἀποβῆ σὺν τῷ χρόνῳ σπουδαιότατον πνευματικὸν κέντρον, ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ συγκεντρωθῆ πᾶν ὅ,τι ἔχει ἄμεσον ἢ ἔμμεσον σχέσιν πρὸς τὴν θεολογικοεκκλησιαστικὴν γραμματεῖαν. Τὸ κέντρον αὐτό, τοῦ ὁποίου ἡ ἀκτινοβολία θὰ εἶναι ὄλονεν καὶ μεγαλυτέρα, θὰ ἐξελιχθῆ ἀσφαλῶς εἰς ἐστίαν ἐκκλησιαστικοθεολογικῶν σπουδῶν καὶ θὰ καταστῆ πόλος ἑλξεως οὐ μόνον τῶν θεραπόντων τῆς Θεολογίας καὶ τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ παντὸς διανοουμένου, ὅστις θέλει νὰ μελετήσῃ πτυχήν τινα τοῦ πνευματικοῦ βίου, ἔχουσαν θεολογικὰς καὶ ἐκκλησιαστικὰς συναρτήσεις καὶ προεκτάσεις.

Βεβήλωσις τῶν ἑορτῶν.

Ὁρθῶς ἀθηναϊκὴ ἐφημερὶς κατέκρινε τὰ διοργανούμενα «ρεβεγιόν» κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων. «Διὰ τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανοὺς, —ἐσημείωσεν—, ὁ Χριστὸς τὴν ὥραν τῶν «ρεβεγιόν» δὲν εἶναι γεννημένος καὶ ἐξυπακούεται, ὅτι συνεχίζεται ἡ νηστεία μέχρι τῆς πρωΐας τῶν Χριστουγέννων. Συνεπῶς ἡ ἀσέβεια εἶναι προφανής» καὶ ἂν κοπτώμεθα περὶ συνεχίσεως τῶν ἐλληνικῶν παρα-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Γερώνυμος κατά το διάστημα από 8ης Δεκεμβρίου 1971 έως 10ης Ιανουαρίου 1972:

Προήδρευσε την 13ην Δεκεμβρίου του Κεντρικού Συμβουλίου του Ν.Ι.Κ.Ε.

- Την 17ην Δεκεμβρίου της Έφορείας του Οίκου Τυφλών.
- Την 21ην Δεκεμβρίου της Έπιτροπής αξιοποιήσεως Έκκλ. Περιουσίας.
- Την 22αν Δεκεμβρίου του Κεντρικού Συμβουλίου Ο.Δ. Δ.Ε.Π.
- Την 28ην Δεκεμβρίου του Συμβουλίου Οίκου Τυφλών.
- Την 3ην Ιανουαρίου του Κασιματείου Κληροδοτήματος.
- Την 10ην Ιανουαρίου συσκέψεως διά το έργον του Διορθοδόξου Κέντρου Πεντέλης.

Έτελεσε την 12ην Δεκεμβρίου μνημόσυνον, υπέρ των θυμάτων των κομμουνιστών εν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ.

- Την 19ην Δεκεμβρίου Θείαν Λειτουργίαν εν τῷ Ίεῳ Ναῶ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν, διά τὰ μέλη του Σώματος Ἑλλήνων Προσκόπων, Ἑλληνίδων Ὁδηγῶν καί Ἑλλήνων Ἀλκίμων.

- Την 25ην Δεκεμβρίου, συλλειτουργούντων καί τῶν Θεοφιλοτάτων Βοηθῶν Ἐπισκόπων Αὐτοῦ, τήν πανηγυρικὴν Θείαν Λειτουργίαν εν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ.

- Την 1ην Ιανουαρίου τήν ἐπίσημον Δοξολογίαν ἐπὶ τῇ 1ῃ του Νέου Ἔτους 1972.

- Την 8ην Ιανουαρίου Ἁγιασμόν, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς νέας περιόδου τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Βουλῆς.

- Την 9ην Ιανουαρίου Ἁγιασμόν ἐπὶ τοῦ μεγαλυτέρου Ἑλληνικοῦ δεξαμενοπλοίου τῆς ἐταιρείας Κ. Λαιμοῦ, ἐν Τήνῳ.

δόσεων κ.λ.π., πρέπει νὰ σταματήσωμεν τοὺς ἀνευλαβεῖς πιθηκισμοὺς».

Μετὰ λύπης πρέπει νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἡ παρατήρησις αὕτη ἰσχύει καὶ διὰ τὰ προγράμματα τῶν ἑλληνικῶν Σταθμῶν Τηλεοράσεως. Οἱ καταβάλον μὲν ἀξιεπαίνους προσπάθειάς καὶ δὲν ἐφείσθησαν ὑλικῶν ἐξόδων πρὸς προετοιμασίαν πλουσίων εορταστικῶν προγραμμάτων διὰ τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Νέου Ἔτους, ἀλλ' ἐξετράπησαν καὶ εἰς ἐξωτερικὰς θεωρητικὰς ἐκδηλώσεις, ἀντιθέτως ἐνίοτε οὐ μόνον πρὸς τὸ γνήσιον αἰσθητικὸν πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἑλληνορθόδοξον παράδοσιν, ἣτις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνεχθῇ τὴν βεβήλωσιν τῶν εορτῶν διὰ τοῦ γυμνισμοῦ καὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ πνεύματος τῆς αἰδοῦς.

Νέον ἰνστιτούτον ἐπιστημονικοῦ ἀθεϊσμοῦ.

Καθ' ἃ μετεδόθησαν διὰ τοῦ παγκοσμίου Τύπου, παρὰ τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Τσεχοσλοβακίας ἰδρύθη Ἰνστιτούτον ἐπιστημονικοῦ ἀθεϊσμοῦ,

Προέστη τὴν 18ην Δεκεμβρίου τῆς νεκρώσιμου Ἀκολουθίας τοῦ πρεσβυτέρου Κων/νου Καρανικόλα ἐν τῷ Ίεῳ Ναῶ Ἁγίου Νικολάου Πευκακίων.

- Την 20ην Δεκεμβρίου τῆς τελετῆς τῆς θεμελιώσεως τῆς Νέας πτέρυγος τοῦ Ἑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

- Την 26ην Δεκεμβρίου τῆς τελετῆς τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς προτομῆς τοῦ Μητροπολίτου Πατάρων κυροῦ Μελετίου, ἐν τῷ προαυλίῳ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ν. Ἰωνίας. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς τελετῆς τῶν ἐγκαινίων τοῦ νέου κτιρίου τῆς Στέγης τοῦ Ὀρφανοῦ.

- Την 31ην Δεκεμβρίου τῆς τελετῆς τῆς βασιλόπηπτας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀπ. Διακονίας, εὐχθεῖς εἰς ἓνα ἕκαστον τὰ «Χρόνια Πολλά».

Διένειμε τὴν 28ην Δεκεμβρίου, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν εορτῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Νέου Ἔτους, δῶρα εἰς τὰ τέκνα τῶν ὑπαλλήλων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν, καὶ

- Την 29ην Δεκεμβρίου εἰς τὰ παιδιὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων.

Παρέστη τὴν 20ην Δεκεμβρίου εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκθέσεως Τύπου καὶ χειρογράφων 1821-1831 ἐν τῇ αἰθούσῃ Συνεδριῶν τῆς Ἐνώσεως Συντακτῶν Ἡμερησίων Ἐφημερίδων Ἀθηνῶν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἑπουργοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν δοθεῖσαν δεξίωσιν, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 25 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς U.N.E.S.C.O., ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ τῆς Μεγ. Βρετανίας.

- Την 27ην Δεκεμβρίου εἰς τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίασιν τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος «Σωτήρ» ὀργανωθέντος Συνεδρίου Ἐκπαιδευτικῶν.

- Την 3ην Ιανουαρίου εἰς τὴν τέλεισιν τοῦ Ἁγιασμοῦ τῆς νέας αἰθούσης τοῦ Χριστιανικοῦ Θεάτρου καὶ παρηκολούθησε τὸ θεατρικὸν ἔργον «Παπαβλαχάβας».

- Την 9ην Ιανουαρίου εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου κτιρίου τῶν Συνεργαζομένων Χριστιανικῶν Σωματείων «Ἀπόστολος Παῦλος».

ὅπου θὰ ἔχῃ ὡς κύριον σκοπὸν τὴν μελέτην τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δύναται νὰ καταπολεμηθῇ ἡ ἐπίδρασις τῆς Θρησκείας εἰς τὴν Σλοβακίαν, λαμβανόμενον ὑπ' ὄψιν τοῦ σημαντικοῦ ῥόλου, τὸν ὁποῖον διεδραμάτισεν ἡ Θρησκεία εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Σλοβακίας καὶ τῆς ἐπιρροῆς, τὴν ὁποίαν αὕτη ἀσκεῖ ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ. Τὰ μέσα, δι' ὧν θὰ δράσῃ τὸ Ἰνστιτούτον τοῦτο εἶναι αἱ διαλέξεις, ἡ διάδοσις ἀθεϊστικῶν ἐντύπων καὶ ἡ συμφώνως πρὸς τὰ σοβιετικὰ πρότυπα ἰδρύσις («ἐπιστημονικῶν») σεμιναρίων πρὸς διάδοσιν τῆς («ἐπιστημονικῆς») ἀθείας.

Οὕτω, διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν πιστοποιεῖται ἡ παταγώδης ἀποτυχία τοῦ σοβιετικοῦ πειράματος καὶ διαπιστοῦται ἄπαξ ἔτι, ὅτι οὐδεμία δύναμις εἶναι δυνατόν νὰ ἐκολώσῃ τὴν φυσικὴν τάσιν τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν Θεόν, ἢ ὁποία τάσις εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν σταθερὰν στροφὴν τοῦ ἡλιάνθου πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τῆς μαγνητικῆς βελόνης πρὸς τὸν βορρᾶν. Ἄν εἶχεν ἐπιτύχει τὸ σοβιετικὸν πείραμα, δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀνάγκη ἰδρύσεως («ἐπιστημονικῶν») Ἰνστιτούτων ἀθείας.

Παρηκολούθησε την 10ην Δεκεμβρίου την υπό του Καθηγητού κ. Εύαγ. Φωτιάδου δοθείσαν διάλεξιν, ἐν τῷ πλασιῶ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 150ετηρίδος ἀπὸ τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλ. Συλλόγου «Παρνασσός», προλογήσας καὶ ἀναφερθεὶς εἰς τὴν λαμπρὰν συμμετοχὴν ὀλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ ἑορτασμοῦ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους.

— Τὴν 18ην Δεκεμβρίου τὸν λόγον τῆς Α.Ε. τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Βουλῆς.

— Τὴν 19ην Δεκεμβρίου εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς διοργανωθεῖσαν ἐκδήλωσιν ἐπὶ τῇ 150ετηρίδι ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλ. Συλλόγου «Παρνασσός», ὠμιλήσας δι' ὀλίγων ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ὀλοκλήρου τοῦ ἔτους.

— Τὴν 22αν Δεκεμβρίου τὴν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ριζαρείου Σχολῆς κ. Κ. Σουρᾶ δοθείσαν διάλεξιν ἐν τῷ πλασιῶ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 150ετηρίδος ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

— Τὴν 23ην Δεκεμβρίου τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ ἔτους 1971.

Ἐπεσκέφθη τὴν 10ην Δεκεμβρίου καὶ ἐπεθεώρησε τὴν Μέσσην Νυκτερινὴν Ἱερατικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν καὶ ὠμίλησε πρὸς τοὺς 230 ἐνηλικίους μαθητάς.

— Τὴν 31ην Δεκεμβρίου τὸν Ἀντιεπιτροπὸν Σταθμῶν Ἀθηνῶν καὶ συνεδέιπνε μετὰ τῶν ἀσθενῶν, εὐχηθεὶς βελτιώσιν τῆς υγείας των κατὰ τὸ ἀρξάμενον νέον ἔτος, διαβεβαιώσας ἅμα αὐτοὺς ὅτι θὰ καταβληθῇ ἰδιαιτέρα προσπάθεια ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ νὰ γκρεμισθῇ τὸ τεῖχος τῆς προκαταλήψεως κατὰ τῆς ἀσθενείας των.

— Τὴν 3ην Ἰανουαρίου τὸ Σωφρονιστικὸν Κατάστημα Ἀνηλίκων Ἀθηνῶν, ἔκοψε τὴν βασιλόπηττα τῶν τροφίμων καὶ διένειμε εἰς αὐτοὺς δῶρα.

Ὡμίλησε τὴν 9ην Δεκεμβρίου ἀπὸ τοῦ τηλεοπτικοῦ δικτύου τῆς YENEΔ καὶ τὴν 11ην Δεκεμβρίου ἀπὸ τοῦ τηλεοπτικοῦ δικτύου τοῦ EIPT διὰ τὴν ΗΜΕΡΑΝ τῆς ΑΓΑΠΗΣ.

Ἐδέχθη τὴν 10ην Δεκεμβρίου τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἀναστάσιον Γιαννουλάτον, Γεν. Δ/ντὴν Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὸν κ. Κων. Μητρέλην, Γεν. Δ/ντὴν EIPT, τὸν Δ. Σταμάτην, δικηγόρον.

— Τὴν 11ην Δεκεμβρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀξώμης κ. Μεθόδιον.

— Τὴν 13ην Δεκεμβρίου τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἀναστάσιον Γιαννουλάτον, Γεν. Δ/ντὴν Ἀπ. Διακονίας, τὸν κ. Γ. Κούκην, τὸν κ. Πάμφιλον Ἀλαβάνου, Πρόεδρον Παν. Ἰδρύματος Εὐαγγελιστρίας Τήνου.

— Τὴν 14ην Δεκεμβρίου τὴν δ. Μ. Ζαφειρίου, τὸν κ. Β. Πολιτάκον.

— Τὴν 15ην Δεκεμβρίου τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Σινᾶ κ. Γρηγόριον, τὸν κ. Κ. Κωνσταντόπουλον, τὸν κ. Ἰ. Παλιαοκρασσᾶν, τὸν κ. Βασ. Ἀσκληπιάδην.

— Τὴν 16ην Δεκεμβρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Εἰρηνοπόλεως.

— Τὴν 17ην Δεκεμβρίου τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἀναστάσιον Γιαννουλάτον, Γεν. Δ/ντὴν Ἀπ. Διακονίας, τὴν Καν Ἀγνήν Κύρου, τὴν Καν Ρ. Τριανταφυλίδην.

— Τὴν 18ην Δεκεμβρίου τὴν Καν Εὐαγ. Καψῆ, τὸν κ. Κ. Κακαβελάκην.

— Τὴν 22αν Δεκεμβρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Σταυρουπόλεως κ. Μάξιμον, Σχολάρχην τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, τὸν κ. Θωμᾶν Ραυτόπουλον, τὴν Καν Ἀγγέλα Ψάρα.

— Τὴν 5ην Ἰανουαρίου τὸν κ. Μπαλόπουλον, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Τ.

— Τὴν 7ην Ἰανουαρίου τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλγαρίας.

— Τὴν 8ην Ἰανουαρίου τὴν δ. Ἑλ. Οικονομοπούλου.

— Τὴν 10ην Ἰανουαρίου τὸν κ. Γ. Βογιατζάκην, τὸν κ. Κ. Κακούλιδην καὶ τὸν κ. Θ. Παπαναστασίου.

Ἱερά Μητρόπολις Πειραιῶς

'Αριθ. Πρωτ. 1

'Εν Πειραιεὶ τῇ 3-1-72

Πρὸς

τὸν Ἀξιότιμον Διευθυντὴν τοῦ ἐπισήμου δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», κ. Κων/νον Μπόνην

ΑΘΗΝΑΣ

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντά,

Ἐχομεν τὴν τιμὴν διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἐγγράφου νὰ παρακαλέσωμεν, ὅπως καταχωρήσῃτε εἰς ἀπάντησιν δημοσιεύματος Ἱστοριοδίφου τινός, καταχωρισθέντος εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 27-28/1/15 Δεκεμβρίου 1971 φύλλον τοῦ ἐπισήμου δημοσιογραφικοῦ ὄργανου τῆς Ἐκκλησίας τὰ ἐπόμενα:

«Δηλῶ ὅτι ἡ ἔφημερίς, ἡ ὁποία, οἰκεία βουλῇ, ἀνέγραψε τὰ τοῦ τηλεγραφήματός μου καὶ τῆς ἐντόνου καὶ μεστῆς ἀγανακτικῆς τηλεγραφικῆς διαμαρτυρίας μου πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον, ἀνέγραφέ τινα ἐκ τοῦ τηλεγραφήματός μου καὶ δὲν ἐδημοσίευσεν ὀλοκλήρον τὸ κείμενον αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ Ἱστοριοδίφης εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὀλοκλήρον τὸ τηλεγράφημά μου, θὰ διεπίστῳεν, ὅτι τὸ κέντρον τοῦ βάρους τῆς ἀξιοπρεποῦς καὶ μεστῆς ὁδύνης διαμαρτυρίας μου δὲν ἦτο τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ὀμιλοῦν οἱ Ἱεράρχαι ἐπὶ 15' τῆς ὥρας, ἀλλ' ἦτο ἡ ἀπειλὴ ἡ ἀπαράδεκτος, ἡ ἀνεπίτρεπτος, ἡ ἀνάξια ἐν 20ῷ αἰῶνι νὰ ἀπευθύνεται καὶ πρὸς νεωκόρους τῶν Ἱ. Ναῶν. Διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ δὲν τίθεται ἀπλῶς τὸ ὄριον τῶν 15', ἀλλ' ἡ ἀπειλὴ ὅτι «ὁ Πρόεδρος ὑποχρεοῦται, ὅπως διακόψῃ τὸν ὀμιλοῦντα, ἐὰν οὗτος ἐκτρέπῃται εἰς ἀνοικεῖους ἐκφράσεις στρεφόμενας ἐναντίον μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἢ αὐτῆς ταύτης τῆς Συνόδου, ἂν δὲ ὁ ὀμιλητὴς δὲν συμμορφῳται πρὸς τὴν ὑπόδειξιν, ὁ Πρόεδρος ὑποχρεοῦται νὰ διακόψῃ τὴν συνεδρίαν καὶ θέσῃ ὑπὸ κατηγορίαν τὸν παρεκτραπένταν». Ὡσαύτως, ἡ ἀγανάκτησίς μου ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν τρίτην παράγραφον, ἐνθα σημειοῦται ἕτερον ἀνεπίτρεπτον καὶ κατὰ κριτον: «Ἐκαστος τῶν Σεβασμιωτάτων Συνέδρων ἔχει δικαίωμα διὰ σημειώματος, ἀποστελλομένου εἰς τὸν Πρόεδρον, νὰ ζητήσῃ τὴν διακοπὴν τῆς συζητήσεως, ἐφ' ὅσον παραβιάζεται ὁ Κανονισμὸς ἢ ἐτέθη ζήτημα προσωπικόν. Ὁ ὑποβάλλων τὸ σημείωμα ὀφείλει νὰ μνημονεύῃ τοῦ ἄρθρου, τὸ ὁποῖον νομίζει ὅτι παραβιάζεται, ἢ πῶς ἀκριβῶς ἐτίγη προσωπικῶς ἐκ τῆς διεξαγομένης συζητήσεως». Ἐπαναλαμβάνω, αὐτὰ εἶναι πρωτάκουστα καὶ ὀμιλοῦν περὶ τοῦ ὅτι ἐν τῇ Ἀγιοτάτῃ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ ἔχει καθιερωθῆ δικτατορία Ἐκκλησιαστικὴ, πρωτοφανὴς εἰς τὴν διαχίλιετῃ Ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸν Ἐκκλησιαστικὸν αὐτὸν δικτατορισμὸν, δηλῶ καὶ πάλιν ὅτι θὰ τὸν πατάξω, ἔστω καὶ ἀπὸ Κουκουσῦ καὶ Φαλκονέρας.

Καὶ διὰ νὰ ἔλθω τώρα εἰς ὅ,τι ἔγραψεν ὁ πατὴρ Ἱστοριοδίφης, διὰ νὰ με κατατροπώσῃ, ὡς ἐνόμισε, καὶ διὰ νὰ χαρίσῃ εὐφορίαν εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς καὶ τὸ περιβάλλον του, τονίζω ὅτι ἐκ τῆς μελέτης τοῦ τεμαχίου αὐτοῦ ἐξάγεται σαφῶς καὶ ἀπεριστρόφως, διὰ πάντα καὶ δικολλάβον, ὅτι κατὰ ἀπαράβατον ἄρχην μου ὑπῆρξα, ὑπάρχω καὶ θὰ ὑπάρχω μέχρις ὅτου ὁ Κύριος με καλέσῃ πλησίον Του, ὑπερασπιστῆς τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἀρκεῖ ὁ ὀμιλῶν νὰ μὴ χυδαίξῃ, πρᾶγμα ὅπερ ῥηθῆς ἐδήλωσα καὶ εἰς τὴν τηλεγραφικὴν διαμαρτυρίαν μου. Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ καθιερωσὴς τὸ δεκάλεπτον τῆς ὀμιλίας τῶν Ἱεραρχῶν, ἀλλ' ἀντιστρόφως, ὁ πολεμήσας αὐτὸ δει-

νώσ και τὸ ὅποιον οὐδέποτε ἴσχυσεν, ὡς κάλλιστα γνωρίζει ὁ πατήρ Ἱστοριοδίφης.

Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος και ἐὰν ἐπιτρέψη ὁ Πανάγιος Θεός, ἐν εὐθέτω χρόνῳ, ἐν ἀνέσει και ἐν πλάτει τὰ περισσότερα κατακλείοντες μετὸ ὅτι ἡ ἐξόργισις ἡμῶν και ὁ παραπικρασμὸς δὲν ὀφείλεται τόσον εἰς τὸν χρόνον, ὅσον εἰς τὰς κατακρίτους ἀπειλάς.

Μετ' εὐχῶν και τιμῆς

† Ὁ Πειραιῶς ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Σ η μ.: α) Ἡ δημοσίευσις τῆς ἐπιστολῆς τοῦ «Ἱστοριοδίφου» ἐκρίθη ἀναγκαία, διότι ἀφεώρα εἰς θέμα ἀρμοδιότητος τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὴν εὐθύνην δὲ τῆς δοθείσης εὐρείας δημοσιότητος διὰ τοῦ καθημερινοῦ Τύπου, θέματος καθαρῶς ἐσωεκκλησιαστικοῦ, φέρει δυστυχῶς, ὁ ἴδιος ὁ Σεβασμιώτατος. β) Ἡ ἀδεία τῆς δημοσίευσως Πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χ ρ υ σ ο σ τ ὀ μ ο υ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 557/190 τῆς 1 Μαρτίου 1966 ἐγγράφου. Τούναντιον, ἡ και σήμερον Διοικοῦσα Ἱ. Σύνοδος δὲν ἐπέτρεψε τὴν συνέχειαν τῆς λήψεως ἀντιγράφων τῶν ἐπισημῶν Πρακτικῶν τῆς Ἱ. Συνόδου. γ) Γνωρίζει ἀσφαλῶς ὁ Σεβασμιώτατος ἐκ τῆς μακρᾶς πείρας του, ὅτι ἐνίοτε τὸ ἀνώνυμον εἶναι διὰ τε τὸν ἐλεγχόμενον και διὰ τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν πρεπωδέστερον.

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας

Τὴν Δευτέραν, 11ην Ὀκτωβρίου και ὥραν 11 π.μ. ἐπραγματοποιήθη εἰς τὴν αἴθουσαν «Παναγίτσα» συγκέντρωσις Θεολόγων ἱερέων ὀλοκλήρου τῆς Μητροπολιτικῆς Περιοχῆς.

Σκοπὸς τῆς συγκεντρώσεως αὐτῆς ἦτο ἡ ὀργάνωσις μελετημένης ἐκστρατείας, δι' ὀμιλιῶν, ἐντύπων, συγκεντρώσεων κλπ. εἰς τὰ Γυμνάσια και τὰ Δημοτικά Σχολεῖα, πρὸς καλύτεραν διαφώτισιν τῶν μαθητῶν διὰ τοὺς σκοποὺς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Ἐπίσης, τὴν 6ην μ.μ. ἐγένετο συγκεντρωσις εἰς τὸν ἱ. ναὸν Παναγίας Ἐλευσῆς Κατηχητῶν και Κατηχητριῶν τοῦ κέντρου Αἰγάλεω, τῶν Δήμων Αἰγάλεω, Χαϊδαρίου και Ἀγίας Βαρβάρας, μετ' σκοπὸν τὴν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων ἐπὶ τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου και διανομὴν κατηχητικοῦ ὕλικου.

Ἐξ ἄλλου, τὴν 9ην μ.μ. ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου ἐπραγματοποιήθη συνεδρίασις τοῦ Κατηχητικοῦ Συλλόγου τῆς Σχολῆς «Βυζάντιον» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νικαίας και ἐγένετο ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων διὰ τὴν καλλίτερον ὀργανωσιν τῆς Σχολῆς.

Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης και Σταγῶν

Κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον προεγραμματίσθησαν αἱ κάτωθι λατρευτικαὶ εὐκαιρία:

1. Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς νέας περιόδου: α) Θ. Λειτουργία διὰ Κατηχητᾶς, Κατηχητριάς και Ὁμαδάρχας. β) Θ. Λειτουργία διὰ τὰ μέλη τῶν Κύκλων μελέτης Ἀγ. Γραφῆς και τὸν τομέα τῆς Προνοίας. γ) Θ. Λειτουργία δι' ἕκαστον τῶν τριῶν Οἰκοτροφείων και Ἀγρυπνία εἰς Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Ἀναργύρων.

Ἐ γ κ α ἱ ν ἱ α. Ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον ἐνεκαινιάσθησαν τρεῖς νεόδμητοι Ἱεροὶ Ναοί. α) Εἰς Γαύροβον τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (3/10), β) εἰς Σωτήρα τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος (17/10) και γ) εἰς Πετρόπορον τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων.

Ἐγιναν ἐπίσης τὰ ἐγκαίνια (19/10) τοῦ Ἐνοριακοῦ Κέντρου εἰς Ζωοδ. Πηγὴν Τρικάλων, ἡ αἴθουσα τοῦ ὁποίου θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν κηρυκτικὴν και κατηχητικὴν ἐργασίαν.

Μετ' τὴν τελετὴν τοῦ Ἀγιασμοῦ και μετ' εἰδικὸν πρόγραμμα ἤρχισεν ἡ λειτουργία τῶν Κατηχητικῶν μας Σχολείων. Εἰς Ἀγ. Νικόλαον ἀπαντὰ τὰ Ἀνώτερα θηλέων και ἐν συνεχείᾳ τὰ Μέσα θηλέων. Τὴν 21/10 εἰς Σταγαδέιον αἴθουσαν ἤρχισαν τὰ Ἀνώτερα ἀρρένων και εἰς Ἀγ. Νικόλαον τὰ Μέσα ἀρρένων.

Παρόμοια τελετὰ ἐγιναν εἰς Καλαμπάκαν, Πύλην, Παλαιουμονάστηρον, ἔνθα λειτουργοῦν ὄλων τῶν τύπων Κατηχητικά Σχολεῖα.

Τὰ Κατώτερα ἤρχισαν μετ' ἐτελᾶς εἰς τοὺς Ἐνοριακοὺς των Ναοῦς.

Ἀνάγκη νὰ εὐχηθῶμεν, ὅπως ὁ εὐλογήσας τὰ παιδία Κύριος χαρίσῃ εἰς τὴν ὥραϊαν αὐτὴν προσπάθειαν ἐπιτυχίαν και πλουσίους πνευματικούς καρπούς.

Ὁ Συροϊακωβίτης Πατριάρχης Ἰγνάτιος Ἰάκωβος Γ' εἰς Ρώμην.

Τὴν 25ην Ὀκτωβρίου ἐ.ε. ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἰγνάτιος Ἰάκωβος Γ' ἐπεσκέφθη τὸ Πάπαν Παῦλον ΣΤ' συνοδευόμενος ὑπὸ τεσσάρων Ἀρχιερέων και τοῦ Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου του.

Ὁ Πάπας ἐδέχθη τὸν Πατριάρχην εἰς τὴν προσωπικὴν του Βιβλιοθήκην και παρέμεινε συζητῶν μετ' αὐτοῦ ἐπὶ ἡμίωρον. Ἐπηκολούθησε ἡ παρουσίασις τῶν ἑκατέρωθεν ἀκολούθων και ἐπισημῶν και ἀνταλλαγὴ δώρων.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Πάπας και ὁ Πατριάρχης συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν Καρδινάλιων Βίλλεμπραντς και Βιγιό και ἄλλων κατηυθύνθησαν εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τῆς ἁγίας Ματθίλδης διὰ «κοινὴν προσευχὴν».

Ἡ κοινὴ προσευχὴ περιελάμβανε: α) τὸ Veni Creator, β) τὸ εἰδικὸν τῆ περιστάσει Ορειμῆς τοῦ Πάπα, γ) ἀνάγνωσιν τοῦ Φιλίπ. β, 5-11, δ) ἀπάντησιν ψαλῆσαν Συριστί ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου και τῶν Συνοδῶν του, ε) εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ Πάπα και τοῦ Πατριάρχου, ἵνα ὁ Κύριος κατευθύνῃ τὰ διαβήματα αὐτῶν εἰς τὸ καθῆκον, στ) τὴν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἀνάγνωσιν τῆς τελευταίας εὐχῆς τῶν πιστῶν, ζ) τὴν ἀνάπεμψιν εἰδικῶν αἰτήσεων συριστί, τὴν ὑφ' ὄλων τῶν παρισταμένων ἐπανάληψιν τοῦ Πάτερ ἡμῶν, και η) τέλος, τὴν ἐκ μέρους τοῦ τε Πάπα και τοῦ Πατριάρχου εὐλογίαν.

Μετὰ τοῦτο εἰσηλθον εἰς τὴν ἐπίσημον Αἴθουσαν, ἔνθα και ἐγένοντο αἱ ἐπίσημοι προσφωνήσεις:

Ἐκ τῶν ἀνταλλαγείων ἑκατέρωθεν προσφωνήσεων σταχυολογοῦμεν τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά:

α) Ὁ Πάπας Παῦλος εἶπεν:

—Ἡ πρόσκλησις πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἰγνάτιον Ἰάκωβον, ἵνα ἐπισκεφθῇ τὴν Ρώμην, εἶχεν ἀπευθυνθῆ ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἰωάννου ΚΓ' πρὸ ἑννέα ἐτῶν.

—Ἐν τῷ μεταξύ αἱ σχέσεις ἐγιναν στενότεραι.

—Ἡ ἱστορία τῶν σχέσεων μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἔχει πολλὰ φωτεινὰ σημεῖα, ἀλλὰ και πολλὰ σκοτεινὰ.

—Ἐπιθυμοῦμεν νὰ μείνωμεν ἀμφοτέροι πιστοὶ εἰς τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων ἡμῶν, παρὰ τοῦτο, ἡ ἴδια ἡ ἐπιθυμία αὐτὴ μᾶς ὀδηγεῖ εἰς ἀναζήτησιν ἐνότητος.

—Ἐν πλήρει ὑποταγῇ πρὸς τὸν Χριστὸν ἐπιθυμοῦμεν νὰ εὐρωμεν ὁδὸν πρὸς μίαν καταλλαγὴν, ἥτις θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν τελείαν κοινωσίαν.

—Ἐπεσήμανε τὸ γεγονός, ὅτι καταβάλλεται ἑκατέρωθεν προσπάθεια νὰ χυθῇ φῶς εἰς τὰ σκοτεινὰ σημεῖα τῶν δογματικῶν διαφορῶν.

—Ὡς ποιμένες ἐνθαρρύνουμεν τὰς προσπάθειας αὐτάς, χωρὶς νὰ δημιουργῶμεν ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν ὀρθότητα τῶν δύο διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων ἡμῶν. Ἀντιθέτως, ἐπιθυμοῦμεν νὰ τοὺς δώσωμεν νέαν ἰσχύν και νὰ δειξῶμεν, ὅτι εὐρίσκονται ἐν ἀρμονίᾳ.

β) 'Ο Πατριάρχης 'Ιγνάτιος 'Ιάκωβος Γ' ἀπήντησεν:

—'Η ἡμέρα αὐτὴ εἶναι ὑψίστης σημασίας εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν δύο 'Εκκλησιῶν.

— Αἱ δύο 'Εκκλησίαι συναντῶνται μετὰ 1520 ἔτη ἀμοιβαίων ἀναθεμάτων.

— Τὸ κακὸν ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Χαλκηδὸνα τὸ 451.

— Σήμερον ἀμόφτεροι αἱ 'Εκκλησίαι ἀναγνωρίζουν, ὅτι τὰ τότε γενόμενα ἦσαν ἀτυχῶς πλήγμα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

— Σήμερον ὁμως, δόξα τῷ Θεῷ, ταῦτα ἀποτελοῦν παρελθόν.

— Συνεργαζόμεθα με ἀγάπην. 'Η Χριστιανικὴ ἐπικοινωνία εἶναι γενική.

— Οὐδεμία κίνησις τοῦ 20οῦ αἰῶνος ὑπῆρξε πλέον καρποφόρος ἀπὸ τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν. 'Επὶ τοῦ σημείου τούτου ἀναγνωρίζομεν τὴν πολῦτιμον συμβολὴν τοῦ προκατόχου Σας Πάπα 'Ιωάννου ΚΓ'.

— Τέλος, ἡχῆθη ὑπὲρ μείζονος ὁρατῆς ἐνότητος, χωρὶς νὰ θυσιάζηται ἡ ἀτομικότης ἐκάστου, καὶ παραγνωρίζηται ὁ ρόλος, ὃν δύναται νὰ διαδραματίσῃ ἐκάστη 'Εκκλησία, καὶ ἡχῆθη, ὅπως ὁ Θεὸς σκέπη τὸν Πάπαν καὶ τὴν Καθολικὴν 'Εκκλησίαν.

Τὴν 27ην 'Οκτωβρίου, περὶ ὥραν 10.00 ὁ Πατριάρχης 'Ιγνάτιος 'Ιάκωβος ἐπεσκέφθη τὴν αἴθουσαν τῶν Συνεδριῶν τῆς Γ' Συνόδου τῶν 'Επισκόπων. Τὸν ὑπεδέχθησαν οἱ Οὐνίται Πατριάρχαι Αἰγύπτου καὶ Συρίας, ἐξ τὸν ἀριθμὸν. Κατ' αὐτὴν ἔλαβον χώραν α) Προσφωνήσις ἐκ μέρους τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ'. Αὕτη ὑπῆρξε πολὺ Formal. 'Ο Πάπας παρουσίασε τὴν Σύνοδον καὶ εἶπεν ὀλίγα λόγια διὰ τὸ ἔργον τῆς. 'Εν συνεχείᾳ, ἀνεφέρθη εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο 'Εκκλησιῶν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ διὰ τὴν ἐπικράτησιν εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης εἰς τὴν Μέσην 'Ανατολήν.

β) 'Η ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου 'Ιγνατίου 'Ιακώβου Γ'. Οὗτος ἀφοῦ ἠχαρίστησε διὰ τὴν εὐκαιρίαν, ἣν ἔσχεν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ρώμην, τὰ ἱερά αὐτῆς προσκυνήματα, τὴν Σύνοδον, ἀνεφέρθη εἰς τὴν ἐπιδικωκομένην ἐνότητα καὶ προσέθεσε: «Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν, ἡμεῖς καὶ ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς μας θὰ συμβάλωμεν διὰ τῶν προσευχῶν μας, τῶν μελετῶν μας καὶ τῆς δραστηριότητός μας. Πιστεύομεν, ὅτι τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ γίνηται ὁμοῦ μετὰ μέλη τῆς 'Υμετέρας 'Εκκλησίας, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν».

γ) Κοινὴ προσευχή, τὸ «πάτερ ἡμῶν». Τὸν ἀσπασμὸν τοῦ Πάπα καὶ τοῦ Πατριάρχου ἐκάλυψαν τὰ παρατεταμένα χειροκροτήματα τῶν Συνοδικῶν.

'Επ' εὐκαιρίᾳ τῆς εἰς Ρώμην ἐπισκέψεως τοῦ Πατριάρχου, ἐξεδόθη κοινὸν ἀνακοινωθέν, τοῦ ὁποῦν τὰ κύρια στοιχεῖα εἶναι: α) Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀδελφικὴν συνάντησιν. β) Τονισμὸς τῶν κοινῶν σημείων ἐν τῇ πίστει. γ) Διαπίστωσις ὅτι «ἡ περίοδος τῆς ἀμοιβαίας καταδίκης καὶ ἀποστροφῆς ὑπεχώρησε καὶ κυριαρχεῖ ἡ προθυμία συναντήσεων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς εἰλικρινούς προσπαθείας νὰ ρίψουν φῶς καὶ οὕτως νὰ ἀποτινάξουν τὸ βᾶρος τῆς ἱστορίας, τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ νὰ πιέζει τοὺς χριστιανούς».

δ) Διακηρύττεται, ὅτι δὲν ὑπάρχει διαφορὰ εἰς τὴν πίστιν. Αἱ διαφοραὶ ὀφείλοντο εἰς Different Theological expressions.

ε) Προτρέπεται τὸ πλήρωμα τῶν δύο 'Εκκλησιῶν νὰ ἀποτινάξῃ τὰ τυχόν ἐμπόδια πρὸς τὴν πλήρη κοινωνίαν. Πρὸς τοῦτο συνιστᾶται ἀγάπη, εὐπέθεια εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἀμοιβαῖος σεβασμὸς, ὡς καὶ ἐκπόνησις σχετικῶν μελετῶν ἀπὸ τοὺς Scholars.

στ) 'Απευθύνεται ἐκκλησίαις πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς ὑπὲρ τῆς ἰρήνης εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἰδίως τὴν Παλαιστίνην.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Τὸ Ι.Κ.Υ. προκηρύσσει διαγωνισμὸν πρὸς μετεκπαίδευσιν 20 Καθηγητῶν Μέσης Δημοσίας 'Εκπαιδεύσεως εἰς τὴν εἰδίκευσιν «Παιδαγωγικά» εἰς 'Εκπαιδευτικὰ 'Ιδρύματα τῆς Εὐρώπης, διαρκείας 12-34 μηνῶν.

Αἱ θέσεις κατανέμονται μεταξύ Θεολόγων, Φιλολόγων, Φυσικῶν, Μαθηματικῶν καὶ ἀνά πέντε εἰς ἐκάστην περίπτωσιν.

Τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα δέον, ὅπως ὑποβληθῶσι μέχρι τῆς 20ῆς Φεβρουαρίου 1972, ὁ δὲ ἀκριβὴς χρόνος καὶ τόπος διενεργείας τοῦ διαγωνισμοῦ ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς Μαρτίου θὰ ὀρισθῶσι ἐν καιρῷ.

Πλεονες πληροφορίαι παρέχονται παρὰ τοῦ Ι.Κ.Υ. (Λυσιγράφους 14, Τ.Τ. 119).

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Βασιλείου Δ. Κυριαζοπούλου: 'Η Πανεπιστημιούπολις τῆς Θεσσαλονίκης. 'Η πρώτη εἰκοσαετία τῆς πρώτης 'Ελληνικῆς Πανεπιστημιούπολεως 1950-1970. 'Ανάπτυξον ἐκ τῶν «Τεχνικῶν Χρονικῶν». Τεύχος 1ον, 'Ιαν. 1971. 'Αθήναι 1971, σσ. 25-49, σχ. 4ον.

'Ο σ. δίδει εἰς τὰς πυκνάς σελίδας τῆς 'Ιστορίας τῆς δημιουργίας τῆς πρώτης πράγματι 'Ελληνικῆς Πανεπιστημιούπολεως ἐν Θεσσαλονίκῃ τὴν ὅλην εἰκόνα τῆς δημιουργίας ἐνὸς μεγαλειώδους ἔργου, διὰ τὸ ὅποῖον ὁ σ. ἀφιέρωσε πράγματι ἑαυτὸν ὀλοκληρωτικῶς, μὴ φεισθεὶς μόχθων καὶ ιδρώτων, ὑπερφαλαγγίσας ἀντιδράσεις, οἰκονομικὰς δυσχερείας, παρεξηγήσεις, ἀνατροπὰς σχεδίων, ἀντιγνωμίας ἐπισήμων καὶ συναδέλφων, ἵνα ἐπιτύχῃ τὸ πρότερον δυσκατάρθρωτον θεωρούμενον μεγαλειώδες τοῦτο ἐπίτευγμα. 'Η Πανεπιστημιούπολις Θεσσαλονίκης τιμᾷ οὐ μόνον τὴν συμπτωτεύουσαν τῆς Βορείου 'Ελλάδος, ἀλλὰ καὶ τὸ 'Ελληνικὸν ἔθνος γενικώτερον. Αὕτη ὑψοῦται ἐν μεγαλοπρεπείᾳ πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ Θεωραϊκοῦ κόλπου, διὰ νὰ διακηρύττῃ τὸ ἀείζων Πνεῦμα τῆς 'Ελληνικῆς σοφίας, τοῦ 'Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀκαταβλήτου ἀναγεννητικῆς δυνάμεως τῆς 'Ελληνικῆς ψυχῆς. Πλὴν τοῦ Κυριαζοπούλου καὶ πλείστοι ἄλλοι, πανεπιστημιακοὶ Καθηγηταὶ καὶ μὴ, ἄρχοντες καὶ ἀξιωματοῦχοι, ἀκόμη καὶ ἀπλοὶ πολῖται, συνεισήνεγκον ἕκαστος τὸ ἐξ ἑαυτοῦ διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ θαυμαστοῦ τούτου ἔργου. 'Αλλ' ὅσοι ἐξ ὑπ' ἀρχῆς παρηκολούθησαν τὴν πορείαν τῆς μελέτης καὶ τῆς σχεδιάσεως τοῦ ἔργου, θὰ ἀπονεύμουν ἀσφαλῶς τὸν δίκαιον ἔπαινον εἰς τὸν ἀκάματον ἐμφυχωτὴν καὶ δραστηριώτατον ἐπιμελητὴν τοῦ ἔργου, τὸν παρακολουθητικὸν ἐν πᾶσι μέχρι καὶ τῶν λεπτομερειῶν, τὸν ψυχῇ τε καὶ σώματι δόντα ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ θαυμαστοῦ τούτου συγκροτήματος τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Πανεπιστημιούπολεως Βασιλείου Κυριαζοπούλου.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Γεωργίου Τ. Κόλια- Παναγ. Φ. Χριστοπούλου, Τὸ Κτηματολόγιον τῆς Μονῆς Προυσοῦ Εὐρουτανίας. (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Β' τόμ. τῆς Ἐπετηρίδος Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν). Ἀθῆναι 1970 σσ (305-466) 162 μεθ' ἐνός Χάρτου τῆς περὶ τὴν Μονὴν Προυσοῦ περιοχῆς.

Ἐκ τοῦ Πίνακος τῶν περιεχομένων ἀντιλαμβάνεται τις καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ μετὰ χειρὸς ἔργου. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 Κώδικος τῆς Μονῆς Προυσοῦ, ἐκδίδουσιν οἱ ἀνωτέρω συγγραφεῖς τὸ Κτηματολόγιον τῆς ἐν λόγῳ Μονῆς, ἀξιολογώτατον ἀπὸ τε ἱστορικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ δημογραφικῆς, ἐθνογραφικῆς, τοπογραφικῆς καὶ γεωγραφικῆς ἀπόψεως, ἐπι δὲ τοπωνυμικῆς, οἰκονομικῆς καὶ τέλους ἱστορίας πλείστων οἰκογενειακῶν ὀνομάτων τῆς ὅλης περιοχῆς τῆς Αἰτωλοακαρνανίας. Εἰς τὰς πρώτας 18 σελίδας δίδεται πλήρης περιγραφή τοῦ Κώδικος, ἐκτίθεται ἡ ἐνδιαφέρουσα ἱστορία τοῦ βιβλιογράφου περιγράφεται λεπτομερῶς τὸ χφ. καὶ σχεδιάζεται ὁ τρόπος τῆς ἐκδόσεως. Εἶτα ἀκολουθεῖ τὸ Κείμενον τοῦ Κτηματολογίου τῆς Μονῆς Προυσοῦ εἰς τὰς σσ. 19-78. Τὸ ἔργον κατακλείεται διὰ τριῶν ἀξιολογώτατων Παραρτημάτων καὶ δύο Πινάκων, ἦτοι: I. Πίνακος τῶν ἐν τῷ κειμένῳ ἀναφερομένων οἰκισμῶν (σ. 79-81). II. Πίνακος τῶν ἐν τῷ κειμένῳ μνημονευομένων τοπωνυμίων κατὰ οἰκισμοὺς μετὰ διακρίσεως τῶν διατηρουμένων ἐν χρήσει (σ. 82-85) καὶ III. Πίνακος τῶν ἐν τῷ κειμένῳ ἀναφερομένων ἐπωνυμίων (σ. 86-90). Περισπούδαστοι εἶναι καὶ οἱ Πίνακες: α. Ἀνωτατωνυμίων καὶ τοπωνυμίων, λεξικογραφικῶς, μετὰ σχολίων, καὶ β. Λέξεων, λεξικογραφικῶς, μετὰ σχολίων (σ. 91-114 καὶ 145-162). Εὐχόμεθα ταχεῖαν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐν τέλει διδομένης ὑποσχέσεως, τῆς ἐκδόσεως δῆλον ὅτι καὶ τῶν σημαντικωτέρων ἐκ τῶν διασωθέντων λυτῶν ἐγγράφων τῆς Μονῆς Προυσοῦ.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Τασίας Γιατρά - Ἡλιοπούλου, Ἡ ζωὴ μετὰ τὰ 50. Ἀθῆνα, σσ. 202.

1. Αἰσιοδοξίας κήρυγμα καλοῦ γῆρατος, θὰ ἡδυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸ μετ' ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ ἀπλότητος γεγραμμένον τοῦτο ἔργον. Ἀρκεῖ νὰ διεξέλθῃ κανεὶς τὸ περιεχόμενον τῶν παραγράφων τῶν ἑπτὰ κεφαλαίων, εἰς τὰ ὅποια διαιρεῖται τὸ ὅλον ἔργον, διὰ ν' ἀντιληφθῇ καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ περιεχομένου. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, μάλιστα ὁ ἐν ταῖς πόλεσι βιῶν, πιέζεται ὑπὸ ποιικίλων μεριμνῶν, ὥστε ὁ βίος αὐτοῦ νὰ καθίσταται πρᾶγματι ἀγχώδης. Κυρία αἰτία τούτου, αἱ πιεστικαὶ μέριμναι τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, ἀπότοκοι καὶ αὐταὶ τῆς ἀγωνιώδους προσπαθείας τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἀπόκτησιν ὅσον πλείστων ὕλικῶν ἀγαθῶν πρὸς ἴδιαν ἀπό-

λασιν. Ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἄγει τὸν ἄνθρωπον τῆς ἐποχῆς μας καὶ εἰς πρόωρον γῆρας. Ἡ θεόπνευστος Ἀγία Γραφή κηρύττει τοῦτο, λέγουσα: «Καὶ πρὸ καιροῦ γῆρας ἄγει μέριμνα» (Σοφ. Σειράχ 30, 24). Καὶ ἀλλαχοῦ: «Γῆρας γὰρ τίμιον οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὐδὲ ἀριθμῶ ἐτῶν μεμέτρηται, πολὺ δὲ ἐστὶν φρόνησις ἀνθρώποις, καὶ ἡλικία γῆρας βίος ἀκηλίδωτος» (Σοφ. Σολομ. 4, 7-9).

2. Τὸ βιβλίον τῆς κ. Γιατρά-Ἡλιοπούλου ἐπιδιώκει νὰ ἐμφυτεύσῃ εἰς τοὺς ἀνερχομένους τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον τῆς ζωῆς, μάλιστα μετὰ τὰ 50, ἀμείωτον τὸ συναίσθημα τῆς αἰσιοδοξίας διὰ τῆς συνέσεως, τῆς «αὐτοδιαγεγραγωγῆσεως» καὶ τῆς πνευματοψυχικῆς ἀναπτύξεως. Πάντα ταῦτα ὅμως εἶναι καρπὸς τοῦ Πνεύματος ψυχῆς φοβουμένης τὸν Θεὸν καὶ ἐν Πίστει τελειουμένης. Τότε καὶ μόνον ἀποβαίνει «στέφανος καυχῆσεως γῆρας» (Παροιμ. 16,31).

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Μέγα Λ. Φαράντου, Ἡ Δικαιοσύνη κατὰ τὴν ἰουδαιοχριστιανικὴν καὶ τὴν ἀρχαιοελληνικὴν Παράδοσιν, Θεσσαλονίκη 1971, σ. 1-57.

Μετὰ ἐκτενῆ εἰσαγωγὴν (7-12) ἐξετάζεται ἡ ἔννοια τῆς δικαιοσύνης εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην (12-16), εἰς τὴν ἰουδαϊκὴν Παράδοσιν, ἦτοι τὴν Παλαιὰν Διαθήκην (26-34) καὶ τέλος εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν Παράδοσιν (34-57). Ἡ πρόθεσις τοῦ σ. συνίσταται εἰς τὴν ἀκριβῆ μὲν καὶ ἀντικειμενικὴν ἔρευναν τῆς ἔννοιαις τῆς δικαιοσύνης εἰς τὰς ἀνωτέρω «περιοχάς», συγχρόνως ὅμως καὶ εἰς τὴν προσπάθειαν καθορισμοῦ τῶν ὀρίων σχέσεως. ἀλλὰ καὶ διακρίσεως ἀμφοτέρων τῶν παραδόσεων, ἦτοι τῆς ἰουδαιοχριστιανικῆς καὶ τῆς ἀρχαιοελληνικῆς.

Ἡ περὶ δικαιοσύνης διδασκαλία τῆς Καινῆς Διαθήκης εὐρίσκεται κατὰ τὸν σ. εἰς στενὴν καὶ ἀδιάκοπον σχέσιν πρὸς τὴν ἀντιστοιχίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐξαίρεται δὲ καὶ ὁ «ιδιότυπος» χαρακτήρ τῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ Κ.Δ., δικαιοσύνης «τὸν ἀσεβῆ».

Ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ περὶ δικαιοσύνης ἀντίληψις φέρει νομικὴν ὑπόστασιν, οὕσα ἀρρήκτως συνυφασμένη πρὸς τοὺς νόμους τῆς πόλεως.

Ἡ ἐργασία βασίζεται ἐπὶ τῆς ἐρεύνης τῶν πηγῶν καὶ εἶναι βιβλιογραφικῶς ἀριστα ἐνημερωμένη, ἐπιτυγχάνει δὲ νὰ φέρῃ εἰς φῶς τὰ σύγχρονα πορίσματα τῆς ἐπιστήμης ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς δικαιοσύνης καὶ νὰ καταδείξῃ τὸσον τὴν σχέσιν, ὅσον καὶ τὰς χωριζούσας τὴν ἰουδαιοχριστιανικὴν περὶ δικαιοσύνης διδασκαλίαν ἀπὸ τῆς ἀντιστοίχου ἀρχαιοελληνικῆς διαφορᾶς.

Κ. Γ. Μ.

— Π Β. Πάσχου, Λευκοπηγή. Τὰ ποιήματα τῆς ἐπιστροφῆς. Ἐκδόσεις «Ἀστέρως» Ἀθῆναι 1971. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μικρὸν ἀνθολόγιον ἐκ τῶν ἐκδεδομένων καὶ ἀνεκδότων ποιητικῶν συλλογῶν τοῦ γνωστοῦ θεολόγου-ποιητοῦ, τὰ ποιήματα εἶναι ἐμπεποτισμένα μετὰ τὴν νοστογλίαν τῆς γῆς καὶ τῆς ζωῆς τῆς Πατρίδος ὅπως τὴν ἐβίωσεν ὁ ποιητὴς εἰς τὴν ξένην. Εἶναι ὁ ἐλληνικὸς καὶ ὁ ὀρθόδοξος χῶρος, εἰς τὸν ὁποῖον κινεῖται βιωματικῶς ὁ ποιητὴς τῆς «Λευκοπηγῆς» καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ ποιησις του ἐνδιαφέρει ὅσους ἀσχολοῦνται μετὰ τὴν νεοελληνικὴν π. α. γαμτικότητα καὶ τὴν χριστιανικὴν Λογοτεχνίαν.

Κ. Γ. Μ.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α**'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών**

Κ λ η σ ι ς Κ α τ η γ ο ρ ο υ μ έ ν ο υ [1]

Π ρ ό ς

Τόν τ. 'Αρχιμανδρίτην Δωρόθεον Φλέγκαν
'Αγνώστου διαμονής

'Ενεργοῦντες ἔνορκον τακτικὴν ἀνάκρισιν εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 3206α/2585/28-7-71 σεπτῆς ἐντολῆς τῆς 'Ιεράς Συνόδου καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. Φ200/4650/3-8-71 τοιαύτης τοῦ 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν κ. 'Ιερωνύμου, καλοῦμεν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν τὴν 3ην τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου 1972, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 4ην ἀπογευματινὴν ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίας Ζώνης Πατησίων καὶ ἀπολογηθῆς ἐπὶ τῆς ἀποδιδιομένης σοι κατηγορίας.

'Εν 'Αθήναις τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1971

'Ο 'Ανακριτῆς

'Ιερομ. Πέτρος Δακτυλίδης
'Εφημέριος 'Ι. Ν. 'Αγ. Ζώνης**'Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων**

Κ λ η σ ι ς Κ α τ η γ ο ρ ο υ μ έ ν ο υ [2]

Π ρ ό ς

Τόν Διάκονον καὶ Μοναχὸν Κλαύδιον
κατὰ κόσμον Εὐστράτιον Καντζούνην

'Αγνώστου διαμονής

'Ενεργοῦντες ἔνορκον τακτικὴν ἀνάκρισιν, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 486/24-2-71 σεπτῆς ἐντολῆς τῆς 'Ιεράς Συνόδου καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 836/15-11-71 τοιαύτης τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κωνσταντίνου, καλοῦμεν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν τὴν 7ην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1971 ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 12ην μεσημβρινὴν ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Καρδίτσας καὶ ἀπολογηθῆς, 1) ἐπὶ ἐγκαταλείψει τῆς 'Ιεράς Μονῆς τῆς μετανοίας σου καὶ 2) ἐπὶ ἀναρμόστῳ εἰς κληρικὸν συμπεριφορᾷ.

'Εν Καρδίτῃ τῇ 23ῇ Νοεμβρίου 1971

'Ο 'Ανακριτῆς

'Ο Γραμματεὺς

'Αρχιμ. Κύριλλος Χριστάκης

Κ λ η σ ι ς Κ α τ η γ ο ρ ο υ μ έ ν ο υ . [2]

Π ρ ό ς

Τόν 'Ιερομ. Εὐδόκιμον Μοναστερλῆν

'Αγνώστου διαμονής

'Ενεργοῦντες ἔνορκον τακτικὴν ἀνάκρισιν, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 494/25-2-71 σεπτῆς ἐντολῆς τῆς 'Ιεράς Συνόδου καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 835/15-11-71 τοιαύτης τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κωνσταντίνου, καλοῦμεν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν τὴν 7ην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1971 ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 11ην π.μ. ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Καρδίτσας καὶ ἀπολογηθῆς δι' ἣν αἰτίαν κατηγορεῖσαι, ἥτοι καταφρόνησιν ἀποφάσεως τοῦ 'Εκκλησιαστικοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.

'Εν Καρδίτῃ τῇ 23ῇ Νοεμβρίου 1971

'Ο 'Ανακριτῆς

'Ο Γραμματεὺς

'Αρχιμ. Κύριλλος Χριστάκης

'Ιερά Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας

'Εχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/69 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα διὰ τὴν κατάληψιν κενῶν 'Εφημεριακῶν θέσεων τῶν 'Εν ο ρ ι ῶ ν: 1) Κάμπου Σίμου 2) Καταφυγίου 3) 'Αγίου Δημητρίου 4) Καστανιάς 5) 'Αγίου Γεωργίου Κλεπᾶς 6) 'Αγίων Ταξιαρχῶν Κλεπᾶς 7) 'Ελατοβρύσεως 8) Λεύκας 9) Μανδρινῆς 10) Πόδου 11) Σίμου 12) Παλαιοπύργου 13) 'Ασπριά 14) Στρανώμης 15) 'Αναβρυτῆς 16) Φειδακίου 17) Στεφανίου 18) Σταύλων 19) Κάτω Ραυτοπούλου 20) 'Φουσιανῶν 21) Προδρόμου 22) Παυλοπούλου 23) Βελωτᾶς 24) Χρυσόβου 25) Μολόχας 26) Μαυρομάτας 27) Χόχλιας 28) Σταυροπηγίου 29) 'Αλεστίων 30) Παλαιοχωρίου 31) Μοναστηρακίου 32) Τοπολιάνων 33) Τόρνου 34) Μεσοκώμης 35) Χρύσου 36) Τριδένδρου 37) Φτέρης 38) Καρβασαρά 39) Μαράθου 40) Συγκρέλλου 41) Σικοπιᾶς 42) Διπλατάνου 43) Καρύτσας-Καρπενησίου 44) Κυδωνιάς, 45) Στουρνάρας καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν 'Ιερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κρότους προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προηγουμένως ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

'Εν Ναυπάκτῳ τῇ 9ῇ Δεκεμβρίου 1971

† 'Ο Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Προκειμένου νὰ πληρωθῆ ἡ θέσις τοῦ Δευτέρου τακτικοῦ 'Εφημερίου τοῦ 'Ιεροῦ 'Ενοριακοῦ Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου Ναυπάκτου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν θέσιν ταύτην πτυχιούχους Θεολογικῆς Σχολῆς, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά.

'Εν Ναυπάκτῳ τῇ 10ῇ Δεκεμβρίου 1971

† 'Ο Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Νικαίας

'Εχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων» τῆς Δ.Ι.Σ., καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακλήρῳξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ 'Εφημερίου ἐν τῷ 'Ιερῷ Ναῷ Κοιμήσεως Θεοτόκου Χαϊδαρίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας διακηρύξεως ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων των.

'Εν Νικαίᾳ τῇ 13ῇ Δεκεμβρίου 1971

† 'Ο Νικαίας ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Παροναξίας

Έχοντας ύπ' όψει τās διατάξεις τών άρθρων 33,34,35 και 36 τού ύπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού «Περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων» και προκειμένου νά προβώμεν εις τήν άνακήρυξιν ύποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τών κενών έφημεριακῶν θέσεων τών Ίερών Ναών:

1) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Γαλήνης Νάξου, 2) Τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου Κοιμακῆς Νάξου, 3) Ἁγίου Γεωργίου Κυνιδάρου Νάξου, 4) Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Κεραμωτῆς Νάξου, 5) Ζωοδόχου Πηγῆς Χώρας Νάξου, 6) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Σκαδοῦ Νάξου, 7) Ἁγίου Παντελεήμονος Κώστου Πάρου, 8) Ἁγίου Γεωργίου Ἀγγερεῖας Πάρου, 9) Ἁγίων Ἀποστόλων Καμαρών Πάρου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους και ἔχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Νάξῳ τῇ 9ῃ Δεκεμβρίου 1971

† Ὁ Παροναξίας ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ

ΚΡΑΤΙΚΟΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΨΥΧΙΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Διὰ τῆς ύπ' άριθμ. 20/21-10-71 ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κρατικοῦ Θεραπευτηρίου Ψυχικῶν Παθήσεων Ἀθηνῶν, ἐκδοθείσης κατόπιν τῆς ύπ' άριθμ. ΕΙ β/3737/έγκ. 86/27-1-70 Διαταγῆς και ἐγκριθείσης διὰ τῆς ύπ' άριθμ. ΖΙβ/51136/71 Διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Κοιν. Ὑπηρεσιῶν, ἀπεφασίσθη ἡ πλήρωσις μιᾶς (1) μονίμου θέσεως ἱερέως τοῦ Ἰδρύματος, πληρουμένης κατὰ τās διατάξεις τοῦ άρθρ. 13 τοῦ Ν.Δ. 3097/54.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τήν κατάληψιν τῆς θέσεως ταύτης και κεκτημένοι τὰ ὑπὸ τών άρθρ. 14-20 τοῦ Κώδικος ὑπαλλήλων Π.Ν.Π.Δ.Δ. τοῦ Ὁργανισμοῦ τοῦ Ἰδρύματος και τοῦ Ν.Δ. 3097/54 ὀριζόμενα προσόντα δέον, ὅπως ἐντὸς 40 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τελευταίας δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν εις τήν Γραμματεῖαν τοῦ Ἰδρύματος (Δαφνί) τās σχετικὰς αἰτήσεις μετὰ τών ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν.

Διὰ πᾶσαν σχετικὴν πληροφορίαν ἅπαντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται ν' ἀπευθύνωνται εις τήν Γραμματεῖαν τοῦ Ἰδρύματος (Δαφνί) κατὰ τās ἐργασίμους ἡμέρας και ὥρας.

Ἐν Δαφνίῳ τῇ 3ῃ Δεκεμβρίου 1971

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

MIX. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Ι Σ

Ἀποφάσει τῆς Ἐποπτευούσης Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς αἱ συνδρομαὶ τών Ἐκκλησιαστικῶν Περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1971 καθωρίσθησαν ὡς ἀκολούθως:

Α' Συνδρομαὶ Ἐσωτερικοῦ:

«Ἐκκλησία» μετὰ τοῦ
«Ἐφημερίου» δραχμαὶ 200 ἑτησίως.
«Θεολογία» » 300 »

Φοιτῆται και ἐκπαιδευτικοὶ πληρώνουν τὸ ἥμισυ.

Β' Συνδρομαὶ Ἐξωτερικοῦ:

«Ἐκκλησία» μετὰ τοῦ
«Ἐφημερίου» δραχμαὶ 270 ἢ δολλάρια 9
«Θεολογία» » 360 ἢ » 12

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Σερβίων και Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Κ Ω Ν. Γ. Μ Π Ο Ν Η Σ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Α Ι

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 200 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 9 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δργ. 6.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἐόρτια Γράμματα.

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου, Μήνυμα ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις.

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἑτεῖ. Σκέψεις Χριστιανοῦ.

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ὁ Μακαρ. Πατριάρχης τών Σέρβων κ. Γερμανὸς περὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

Ἐπὶ τῇ Θρονικῇ Ἐορτῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, «Χριστῶ συνεσταύρωμαι».

Μακαρ. Πατριάρχου Ἀντιοχείας Ἡλία Δ', Εὐχαριστήριον Γράμμα.

Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου, Ἀπὸ τὴν Χώραν τοῦ Νεΐλου, Ἡ Ἐνθρόνισις τοῦ Νέου Πατριάρχου τών Κοπτῶν Μακ. κ. Shenouda.

Μητροπολίτου Νικοπόλεως και Πρεβέζης Στυλιανοῦ, Πορίσματα ἐκ τοῦ Β' Συνεδρίου Μοναστικῶν Παραγόντων (18-20/9/71).

Μάξιμος Ε' ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Μητροπολίτου Καλαβρίας Αἰμιλιανοῦ, Ἐν ὄψει τῆς Συνόδου, Τὸ νόημα τοῦ Μοναχισμοῦ.

Ἰωάννου Καμίρη, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Α'. Διάσκεψις τῆς Προπαγανδαστικῆς τῆς Ἀγίας και Μεγάλης Συνόδου τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς.

Μητροπολίτου πρ. Λήμνου Βασιλείου, Ἐθνομάρτυρες Ἀρχιερεῖς τών καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, «Ἐκκλησία», Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἀρχιμ. Χριστοδούλου Παρασκευαΐδου, Γενικὴ Ἐπισκόπησις τοῦ Σχεδίου Νόμου περὶ τών Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων.

Ἀρχιμ. Ἡλία Μαστρογιαννοπούλου, Μερικαὶ βασικαὶ σκέψεις ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ Μοναχισμοῦ.

Πρωτ. Εὐαγγέλου Σκορδά, Ἡ ὀρθόδοξος λατρεία μας και ἡ σύγχρονος πραγματικότης.

Πρωτ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, Ἐκθεσις τοῦ Ἀντιπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει τῆς Κ.Ε.Κ. ἐν Nyborg τῆς Δανίας.

Ἀρχιμ. Τιμοθέου Τριβιζᾶ, Τὸ Μυστικὸν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Ἐγκύκλιος.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων κ.λ.π.